

12.11.2018

Kokousaika 12.11.2018 16:00 - 17:20

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Kivekäs, Otso kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja

Arhinmäki, Paavo kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja

Koulumies, Terhi
Ohisalo, Maria
Pakarinen, Pia apulaispormestari

Raatikainen, Mika
Rantala, Marcus
Razmyar, Nasima apulaispormestari
saapui 16:07, poissa: 693 §
poissa: 705 §, 725 §
poissa: 705 §, 725 §

Rydman, Wille
Sazonov, Daniel
Sevander, Tomi
Sinnemäki, Anni apulaispormestari
poissa: 702 §

Vesikansa, Sanna apulaispormestari
poistui 16:30, poissa: 694 - 730 §
Said Ahmed, Suldaan varajäsen
Urho, Ulla-Marja varajäsen

Muut

Bogomoloff, Harry kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Arajärvi, Pentti kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Sarvilinna, Sami kansliapäällikkö
poissa: 719 §

Aho, Mikko kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Jolkkonen, Juha sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Järvenkallas, Satu vs. kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Laitio, Tommi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

12.11.2018

Enroos, Asta Kivelä, Liisa Rope, Jenni Saxholm, Tuula	vs. henkilöstöjohtaja viestintäjohtaja kaupunginlakimies rahoitusjohtaja poissa: 702 § hallintojohtaja hallintopäällikkö poistui 16:56, poissa: 720 - 730 §
Summanen, Juha Peltonen, Antti	vs. kaupunginsihteerin kaupunginsihteerin poistui 16:43, poissa: 696 - 730 §
Nelskylä, Maria Villeneuve, Anna	tiedottaja hallintoasiantuntija projektinjohtaja asiantuntija saapui 16:09, poistui 16:37, läsnä: osa 694 §:ää
Almqvist, Casper Björkstén, Jenni Ahlroos, Päivi	tiimipäällikkö asiantuntija saapui 16:09, poistui 16:37, läsnä: osa 694 §:ää
Mollgren, Dan	kiinteistölakimies asiantuntija saapui 16:09, poistui 16:37, läsnä: osa 694 §:ää
Toropainen, Tuukka	
Puheenjohtaja	
Otso Kivekäs	kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja 693 - 730 §
Esittelijät	
Otso Kivekäs	kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja 693 §
Sami Sarvilinna	kansliapäällikkö 694 - 718 §, 720 - 730 §
Tuula Saxholm	vs. kansliapäällikkö 719 §
Pöytäkirjanpitäjä	
Jenni Björkstén	hallintoasiantuntija 693 - 730 §

12.11.2018

---

§	Asia	
693	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
694	Asia/2	V 28.11.2018, Keski-Pasilan tornialueen arkkitehtuuri- ja toteutuskilpailun voittajan valinta ja maa-alueiden luovuttaminen
695	Asia/3	V 28.11.2018, Lauttasaaren ala-asteen perusparannusta koskevan hankesuunnitelman hyväksyminen
696	Asia/4	V 28.11.2018, Feministisen puolueen ryhmäaloite Helsingin oman samapalkkaisuusohjelman laatimiseksi
697	Asia/5	V 28.11.2018, Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloite vanhuspalvelujen nykytilan ja tulevien tarpeiden selvittämisestä
698	Asia/6	V 28.11.2018, Vasemmistoliiton valtuustoryhmän aloite puhtaasta sisäilmasta
699	Asia/7	V 28.11.2018, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite kaupungin sisäilmaongelmaisten kiinteistöjen selvittämiseksi
700	Asia/8	V 28.11.2018, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite lautakuntien ja muiden toimielinten kokousten avoimuudesta
701	Asia/9	V 28.11.2018, Valtuutettu Tuula Haataisen aloite nuorten kasvaneeseen asunnottomuuteen puuttumisesta
702	Asia/10	V 28.11.2018, Valtuutettu Veronika Honkasalon aloite Hekan vuokrantausjärjestelmän vaikutusten arvioimisesta ja järjestelmän sitomisesta Kelan määrittämiin kohtuullisiin asumismenoihin
703	Asia/11	V 28.11.2018, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite, väärinkäytösten tietoon saattaminen eli ns. whistleblower-ohjeistus
704	Asia/12	V 28.11.2018, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite anonyymin työnhaun käyttöönottamiseksi
705	Asia/13	V 28.11.2018, Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite Helenin ja Vantaan Energian yhteistyön lisäämiseksi sähkö- ja lämpövoimalahankkeissa
706	Asia/14	V 28.11.2018, Valtuutettu Leo Straniuksen aloite terveellisen ruuan ja Sydänmerkki-aterioiden edistämisestä
707	Asia/15	V 28.11.2018, Valtuutettu Sampo Terhon aloite kunnallisen kansanäänestyksen järjestämiseksi Malmin lentokentän säilyttämisestä
708	Asia/16	V 28.11.2018, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite korttelikohtaisista

12.11.2018

---

		parkkipaikoista kotihoidon ja -palvelun työntekijöille
709	Asia/17	V 28.11.2018, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite lahjoitettujen marjapensaiden ja hedelmäpuiden istuttamiseksi koulujen, päiväkotien ja hoivapaikkojen pihaille
710	Asia/18	V 28.11.2018, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kiertotalouden ja ilmastotietouden nostamisesta Helsingissä
711	Asia/19	V 28.11.2018, Valtuutettu Sameli Sivosen aloite pistorasioista kaupunkitilaan
712	Asia/20	V 28.11.2018, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite Puotilan ala-asteen väliaikaistiloista
713	Asia/21	V 28.11.2018, Valtuutettu Otto Meren aloite Tehtaanpuiston tekojäätäkentästä
714	Asia/22	V 28.11.2018, Valtuutettu Mai Kivelän aloite retkeilyreittien merkitsemisestä
715	Asia/23	V 28.11.2018, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kunto- ja harjoittelupor- taista Lauttasaareen
716	Asia/24	V 28.11.2018, Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite saamelaisten kansallispäivän viettämisestä kouluissa ja päiväkodeissa
717	Asia/25	V 28.11.2018, Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite huumeiden tunnistuksesta osana ennaltaehkäisevää päihdetyötä
718	Asia/26	V 28.11.2018, Valtuutettu Katju Aron aloite matalan kynnyksen palvelupisteen perustamisesta väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille
719	Asia/27	V 28.11.2018, Valtuutettu Vesa Korkkulan aloite koulujen vaikutusval- lan lisäämisestä
720	Asia/28	Määrärahan myöntäminen Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys- yhtiön lisäpääomasuoritukseen
721	Asia/29	Avustuksen myöntäminen kaupunginhallituksen käyttövaroista Lallu- kan taiteilijakodin peruskorjaukseen
722	Asia/30	Asunto-osakeyhtiön osakekannan ostaminen (Oulunkylä)
723	Asia/31	Lausunto ehdotuksesta pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi
724	Asia/32	Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite Munkkivuoren liikennejärjeste- lyistä

12.11.2018

725	Asia/33	Valtuutettu Atte Harjanteen toivomusponsi puun energiakäytön ilmastovaikutuksien arvioinnista energiayhtiöiden konserniohjauksessa
726	Asia/34	Valtuutettu Leo Straniuksen toivomusponsi nuorisoneuvostolta pyydetävistä lausunnoista
727	Asia/35	Valtuutettu Veronika Honkasalon toivomusponsi joukkohaudan vainajien nimien esille saamisesta osana muistovuoden toteutusta
728	Asia/36	Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite kouluruokailun reseptien julkaisemisesta
729	Asia/37	Kaupunginvaltuuston 7.11.2018 tekemien päätösten täytäntöönpano
730	Asia/38	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

§ 693

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Anni Sinnemäen ja Marcus Rantalan sekä varatarkastajiksi Paavo Arhinmäen ja Tomi Sevanderin.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksesta valita varatarkastajaksi Nasima Razmyarin sijasta Tomi Sevanderin.

Esittelijä

varapuheenjohtaja
Otso Kivekäs

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Anni Sinnemäen ja Marcus Rantalan sekä varatarkastajiksi Paavo Arhinmäen ja Nasima Razmyarin.

Esittelijä

varapuheenjohtaja
Otso Kivekäs

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.11.2018

Asia/2

§ 694

V 28.11.2018, Keski-Pasilan tornialueen arkkitehtuuri- ja toteutuskilpailun voittajan valinta ja maa-alueiden luovuttaminen

HEL 2016-011649 T 10 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää Keski-Pasilan tornialueen arkkitehtuuri- ja toteutuskilpailun ("Helsinki High-rise") johdosta seuraavaa:

- Kilpailun voittajaksi valitaan YIT Rakennus Oy suunnitteluratkaisulaan Trigoni.
- Kaupunki myy YIT Rakennus Oy:lle kiinteistöstä 91-17-9903-5 noin 1 925 m² määräalan, kiinteistöstä 91-432-1-26 noin 1 025 m² määräalan ja kiinteistöstä 91-17-9901-0 pysyvän käyttö- ja hallintaoikeuden noin 1 091 m²:n suuruiseen määräalaan ja tekee sitä koskevan kiinteistökaupan esisopimuksen liitteenä 1 olevan tarjouksen ja liitteenä 2 olevan toteutussopimuksen mukaisin ehdoin. Kaupungin osuus tarjouksen mukaisesta kauppahinnasta on vähintään 12 386 056 euroa.
- Kaupunki tekee liitteenä 2 olevan toteutussopimuksen.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat tiimipäällikkö Dan Mollgren, kiinteistölakimies Tuukka Toropainen ja projektinjohtaja Päivi Ahlroos. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 YIT Rakennus Oy:n tarjous
- 2 Tornialueen aloitusalueen toteutussopimus
- 3 Arviointipöytäkirja
- 4 Muistio kilpailusta ja toteutussopimuksesta
- 5 Kilpailuohjelma

12.11.2018

Asia/2

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

YIT Rakennus Oy

Muut tarjouksen jättäneet

Senaatti-kiinteistöt

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Helsingin kaupunki järjesti yhteistyössä Suomen valtion, jota edustaa Senaatti-kiinteistöt (jäljempänä myös ”Senaatti”), Pasilan sillan eteläpuolelle sijoittuvasta alueesta arkkitehtuuri- ja toteutuskilpailun. Kilpailun suunnittelualue koostui kolmesta osasta (länsialue, keskialue ja itäalue), joista käytetään yhteistä nimitystä Keski-Pasilan tornialue. Tornialueen rakentaminen käynnistyy Veturitien kiertoliittymän ja Pasilankadun väliin sijoittuvalta aloitusalueelta. Aloitusalue on esitetty kilpailuohjelmassa (liite 5).

Kilpailu käynnistyi 24.1.2017. Kilpailun tavoitteena oli löytää tornialueelle korkeatasoinen suunnitelma sekä ostaja ja toteuttaja tornialueen aloitusalueelle.

Kaksivaiheisena käydyin kilpailun toiseen vaiheeseen valittiin laatuarvionnin perusteella neljä kilpailijaa, joista sitovan tarjouksen aloitusalueen ostamisesta ja toteuttamisesta jätti kaksi kilpailijaa. Kaupungin ja Senaatin edustajista koostunut arviointiryhmä esittää kilpailun voittajaksi ja tornialueen aloitusalueen toteuttajaksi YIT Rakennus Oy:tä kilpailuehdotuksellaan Trigoni.

Aloitusalueen toteuttaminen edellyttää asemakaavan laatimista. Toteutettavaksi esitettävän aloitusalueen kokonaiskerrosala on noin 67 000 k-m², josta enintään 60 % toteutetaan asuntotuotantona, muun osan koostuessa liike-, toimisto- ja hotellitiloista. Kilpailun voittajalla on toteutussopimuksen mukaan neuvottelumahdollisuus aloitusalueen eteläpuolella sijaitsevaan länsialueen eteläosaan, jonka toteuttaminen voisi mahdollisesti tapahtua osin samanaikaisesti aloitusalueen kanssa. Kokonaisuudessaan Tornialueen länsialue sisältää voittajaehdokkaan suunnitteluratkaisun mukaisesti noin 120 000 k-m².

YIT Rakennus Oy maksaa tarjouksensa mukaan aloitusalueen toteuttamiseen luovutettavista tonteista sekä pysyvistä käyttö- ja hallintaoikeuksista kaupungille ja Senaatille vähintään 37 158 167 euroa, josta kaupungin osuus on 1/3 ja Senaatin 2/3. Näin ollen kaupungin osuus myyntitulosta on vähintään 12 386 056 euroa. Myyntitulojen jakautuminen perustuu [kaupunginvaltuuston 17.5.2017 \(246 §\) hyväksymään kaupungin ja valtion väliseen Keski-Pasilan osayleiskaava-alueen koskevaan yhteistyösopimukseen](#).

Keski-Pasilan tornialueen rakentaminen on merkittävä osa Keski-Pasilan kaupunkikuvallista ilmettä. Kilpailun voittajaksi esitettävä suunnitteluratkaisu täyttää kaupunkikuvalliset, laadulliset ja toiminnalliset tavoitteet, jotka kilpailulle asetettiin. Kilpailun toisessa vaiheessa käytyjen toteutussopimusneuvottelujen yhteydessä on pyritty varmistamaan, että voittajaehdotus on toimiva ja toteutuskelpoinen esitettyssä muodossaan.

Aloitusalueesta tulee muodostumaan urbaani sekoittunut asuin- ja toimitala-alue, josta on hyvät liikenneyhteydet niin seudullisesti kuin valtakunnallisestikin. Pasilan siltaan rajoittuva aloitusalue on merkittävä jatkumo Keski-Pasilan kasvamiselle etelän suuntaan.

Aloitusalueen tontteja sekä pysyviä käyttö- ja hallintaoikeuksia koskevat kiinteistökaupat on tarkoitus tehdä vuoden sisällä alueen asemakaavan lainvoimaistumisesta. Rakentamisen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2021. Tavoitteena on, että aloitusalue olisi valmis kokonaisuudessaan vuonna 2027. Valmistuessaan se tarjoaa noin 500 asuntoa, 300 hotellihuonetta sekä työpaikan noin 1 000 ihmiselle.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Helsinki High-rise -kilpailu

Kaupunki ja Senaatti järjestivät yhteistyössä Pasilan sillan eteläpuolelle sijoittuvasta alueesta arkkitehtuuri- ja toteutuskilpailun ”Helsinki High-rise -kilpailu”. Kilpailun suunnittelualue koostui kolmesta osasta (länsialue, keskialue ja itäalue), joista käytetään yhteisesti nimitystä Keski-Pasilan tornialue. Tornialueen rakentaminen käynnistyy Veturitien kierto liittymän ja Pasilankadun väliin sijoittuvalta aloitusalueelta. Tarkoituksena on jatkaa Keski-Pasilan laajentumista Pasilan sillan eteläpuoliselle alueelle vireänä ja urbaanina kaupunkiympäristönä.

Valtio omistaa aloitusalueesta noin 60 % ja kaupunki 40 %.

Kaksivaiheisena käydyn kilpailun ensimmäinen kilpailuvaihe päättyi toukokuussa 2017. Ensimmäisessä vaiheessa kilpailijoiden tuli antaa suunnitelmaehdotuksensa koko kilpailualueelle. Arvioinnissa länsialueelle esitetyn suunnitelman painoarvo oli 70% ja kokonaisratkaisun 30 %. Suunnitelmaehdotusten arviointikriteerit jakautuivat kaupunkitilalliseen laatuun (50%), toiminnallisuuteen (30%) ja toteutettavuuteen (20%). Suunnitelmaehdotuksia saapui kymmenen, ja ne arvioitiin ensimmäisessä vaiheessa salaisina. Kilpailun arviointiryhmä valitsi laatuarvioinnin perusteella kilpailun toiseen vaiheeseen neljä ehdotusta: Kvartsi (Sponda Oyj), Trigoni (YIT Rakennus Oy), Silva (Fira Oy, NREP Oy ja Bonava Oy) ja Etelä-Pasila (Skanska Talonrakennus Oy, Skanska CDF Oy ja Sato Oyj).

Kilpailun toinen vaihe käynnistyi syksyllä 2017. Kaupungin ja Senaatin edustajista koostunut ohjausryhmä neuvotteli kunkin toiseen vaiheeseen edenneen kilpailijan kanssa toteutussopimuksen. Sopimusneuvottelut kestivät yhteensä noin kahdeksan kuukautta. Lisäksi kilpailun toisessa vaiheessa käytiin läpi eri asiantuntijoiden toimesta suunnitelman toimivuutta ja toteutuskelpoisuutta muun muassa tornien paloteknisestä näkökulmasta.

Neuvotteluissa saavutettiin yhteisymmärrys kahden kilpailijan (suunnitelmat Trigoni ja Etelä-Pasila) kanssa. Molemmilta kilpailijoilta pyydettiin sopimusneuvottelujen päättymisen jälkeen tarjousta aloitusalueen toteuttamisesta ja ostamisesta. Molemmat kilpailijat jättivät määräaikaan mennessä tarjouksen aloitusalueen toteuttamisesta.

Kilpailun vaiheet on kuvattu liitteessä 4.

Kilpailun toisen vaiheen arviointi

Kilpailun toisen vaiheen arvioinnissa keskityttiin länsialueeseen painottaen aloitusalueen ratkaisuja. Aloitusalueen painoarvo arvioinnissa oli 80 % ja muun länsialueen, kokonaisratkaisun 20 %. Toisessa vaihees-

12.11.2018

Asia/2

sa jätettyjen suunnitteluratkaisujen arvostelukriteereinä olivat arkkitehtoninen laatu (painoarvo 60 %) ja toiminnallisuus (painoarvo 40%), jotka pitivät sisällään seuraavia kokonaisuuksia:

Arkkitehtoninen laatu

- kaupunkirakenteellinen kokonaisuus
- suhde ympäristöön
- omaleimaisuus, alueen identiteettiä luovat ratkaisut
- rakennukset ja niiden keskinäiset suhteet
- kaupunkitilan monimuotoisuus ja viihtyisyys, sisä- ja ulkotilojen liittyminen toisiinsa
- laatu vaiheittaisessa toteutuksessa

Toiminnallisuus

- kokonaisratkaisun toimivuus
- liike- ja palvelutoimintojen sisältö, sijoittuminen ja suhde kokonaisuuteen
- muiden toimintojen luonteva sijoittuminen
- jalankulun ja liikennejärjestelyjen toimivuus
- huollon ja logistiikan sujuvat järjestelyt
- toiminnallinen laatu eri toteutusvaiheissa

Suunnitteluratkaisut

Trigoni

YIT Rakennus Oy:n tarjouksen sisältämän suunnitteluratkaisun ja toteutus sopimuksen mukaisesti Keski-Pasilan tornialueen aloitusalueelle esitetään toteutettavaksi kaksi tornirakennusta sekä niitä yhdistävä jalustaosa. Jalustaosaan on esitetty toteuttavan pääasiallisesti liiketiloja, torneihin puolestaan sekoittuneesti asuin- hotelli-, toimisto- ja liiketiloja. Suunnitteluratkaisussa on esitetty alueen korkeimpaan torniin (180 metriä) kaksikerroksinen ravintolatila kerrokseen 50 ja 51.

YIT Rakennus Oy:n tarjous on liitteenä 1. Suunnitteluratkaisun arkkitehtuurista on vastannut suomalainen arkkitehtitoimisto Lahdelma &

Mahlamäki arkkitehdit. Lisäksi kohteen suunnitteluun on osallistunut suuri määrä suomalaisia sekä kansainvälisiä asiantuntijoita.

Toteutettavaksi esitettävän aloitusalueen rakennusoikeus on noin 67 000 k-m². Rakennusoikeus koostuu liiketiloista noin 11 000 k-m², toimistotiloista 8 000 k-m², hotellitiloista 12 000 k-m² ja asuintiloista 36 000 k-m². Lisäksi alueelle tulee kerrosalaan kuulumattomia huolto-, varasto-, väestönsuoja-, pysäköinti- ja yleiseen jalankulkuun tarkoitettuja tiloja. Suunnitteluratkaisun mukaisesti asuntojen osuus rakennusoikeudesta on noin 54 %.

Aloitusalue käynnistää tornitalorakentamisen Pasilassa luoden Pasilalle uudenlaista identiteettiä ja vahvaa omaleimaisuutta. Neuvottelun toteutussopimuksen mukaisesti kilpailun voittajaehdokkaalla on neuvottelumahdollisuus aloitusalueen eteläpuoliseen alueeseen, jonne kilpailija on esittänyt suunnitteluratkaisussa kolmea tornirakennusta. Kokonaisuudessaan aloitus- ja optioalue käsittää noin 120 000 k-m². Aloitusalueen rakentamisen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2021 ja YIT Rakennus Oy:n tavoitteena on, että aloitusalue olisi kokonaisuudessaan valmis vuonna 2027.

Etelä-Pasila

Tarjouksensa aloitusalueesta jätti myös kilpailija Skanska Talonrakennus Oy, Skanska CDF ja Sato Oyj ehdotuksellaan Etelä-Pasila. Kilpailijan ehdotus sisältää aloitusalueelle kolme eri hahmoista tornia, joiden yhteenlaskettu rakennusoikeus oli noin 73 000 k-m².

Etelä-Pasilan esittämän suunnitteluratkaisun mukaisesti aloitusalueella olisi asuintiloja lähes 44 000 k-m², liiketiloja lähes 4 000 k-m² sekä toimistotiloja vajaat 26 000 k-m². Suunnitteluratkaisun identiteettinä toimisi jokaisen tornin oma vahva luonne sekä ympäristöä yhdistävänä tekijänä vehreyden säilyttäminen mahdollisimman laajassa mittakaavassa.

Suunnitteluratkaisussa rakentamisen on esitetty käynnistyväksi aloitusalueen korkeimmasta tornista Pasilan piirtäjistä. Pasilan piirtäjä sisältää 43 kerrosta pääasiallisesti asuintiloja sekä yläkerrokseen sijoittuvan julkisen kylpylän. Lähes samanaikaisesti käynnistyvä Spiraalitorni esitetään kokonaisuudessaan toimistotorniksi, jonka kattokerrokseen esitetään sijoitettavan ravintolatiloja. Suunnitteluratkaisun kolmas torni, Ratapuiston torni oli 28-kerroksinen sisältäen pääasiallisesti asuintiloja. Suunnitteluratkaisussa torniaukio esitetään sijaitsevan Pasilan siltaa alemmassa tasossa, jota reunustaa kauppahalli.

Arviointiryhmän arviointi ja esitys kilpailun voittajaksi

Arviointiryhmän suorittamassa arvioinnissa suunnitteluratkaisu Trigoni sai kokonaispisteet 4,1/5 ja suunnitteluratkaisu Etelä-Pasila 3,4/5. Arviointiryhmä kuuli kilpailun toisen vaiheen arvioinnissa kahta Suomen arkkitehtiliiton nimeämää edustajaa, kaavoituksen asiantuntijaa, liikenteen asiantuntijaa, maisemasuunnittelun asiantuntijaa, kestävän kehityksen asiantuntijaa sekä kahta liiketalouden asiantuntijaa.

Kaupungin ja Senaatin edustajista koostunut arviointiryhmä arvioi 14.9.2018 laatuarvioinnin perusteella parhaaksi suunnitteluratkaisuksi Trigonin. Kilpailun toisen vaiheen arviointipöytäkirja allekirjoitettiin 28.9.2018 (liite 3).

Kilpailijoiden tarjoamat suunnitteluratkaisut ovat nähtävissä [kaupungin aineistopankissa](#).

Valtion ja kaupungin väliset sopimukset Keski-Pasilan alueesta

Keski-Pasilan rakentaminen perustuu valtion ja kaupungin välillä laadittuihin sopimuksiin. Ensimmäinen tähän liittyvä sopimus on vuonna 2002 solmittu aiesopimus, jossa sovittiin alueen rakentamisesta sen jälkeen, kun Keski-Pasilan alaratapihaa ei Vuosaaren uuden sataman valmistuessa enää tarvittu kantakaupungin satamien tavaraliikennejärjestelyihin. Kyseinen sopimus on korvattu vuonna 2017 allekirjoitetulla Keski-Pasilan osayleiskaavan mukaisen alueen kattavalla yhteistyösopimuksella.

Keski-Pasilan osayleiskaavan aluetta koskevassa yhteistyösopimuksessa todetaan, että koko sopimusalueelle kaavoitettavan uudis- ja lisärakennusoikeuden arvo jaetaan Senaatin ja kaupungin kesken siten, että ensimmäisen 250 000 k-m²:n uudis- ja lisärakennusoikeuden arvosta kaupungin osuus on 16,16 % ja Senaatti-kiinteistöjen osuus 83,84 %. Siltä osin kuin sopimusalueen uudis- ja lisärakennusoikeus ylittää 250 000 k-m², arvo jaetaan osapuolten kesken siten, että Senaatin osuus siitä on 2/3 ja kaupungin osuus 1/3.

Keski-Pasilan keskustakorttelia koskevassa valtion ja kaupungin yhteistyösopimuksessa sovittiin, että kaupungin osuus keskustakorttelin rakennusoikeuden myyntihinnasta on 1/3 alueelle toteutettavien merkittävien infrakustannusten vuoksi. Kaupungin keskustakorttelista saama etupainotteinen myyntisaaminen huomioidaan seuraavissa Keski-Pasilan osayleiskaavan mukaisen sopimusalueen kiinteistökaupoissa.

23.10.2018 mennessä valtio ja kaupunki ovat luovuttaneet Keski-Pasilan osayleiskaavan alueelta yhteensä 217 000 k-m² uudis- ja lisärakennusoikeutta. Keski-Pasilan ratapihakortteleiden alueella tapahtuvista tontinluovutuksista johtuen, edellä mainittu 250 000 k-m² rajapyykki ylitettäneen ennen lopullisten kiinteistökauppojen tekemistä aloitusalueen

tonteista sekä pysyvistä käyttö- ja hallintaoikeuksista. Tästä johtuen ja-kaustuvat tulot aloitusalueen rakennusoikeuksista siten, että kaupunki saa myyntitulosta 1/3 ja Senaatti 2/3.

Senaatti-kiinteistöt, liikennevirasto ja kaupunki ovat allekirjoittaneet vuonna 2017 Keski-Pasilan tornialueen suunnitteluun ja toteutukseen liittyvän yhteistyösopimuksen. Kyseisessä sopimuksessa on sovittu tarkemmin alueella noudatettavista tontinluovutusperiaatteista ja kilpailujen järjestämisestä. Lisäksi sopimuksessa on sovittu Helsinki High-rise -kilpailun järjestämisen organisoinnista ja alueen luovuttamisesta rakentamista varten.

Keskustakorttelia koskeva yhteistyösopimus on hyväksytty [kaupunginhallituksessa 5.3.2012 \(248 §\)](#). Muut yhteistyösopimukset on hyväksytty [kaupunginvaltuustossa 17.5.2017 \(246 §\)](#).

Kiinteistökaupat, kauppahinta ja sen maksaminen

Kilpailun voittajaksi esitettävän YIT Rakennus Oy:n suunnitteluratkaisun mukaisen aloitusalueen pinta-ala on kokonaisuudessaan noin 10 400 m². Aloitusalueelle on tarkoitus kaavoittaa kaksi tonttia, joista ensimmäisen ”1A” pinta-ala on noin 6 552 m² ja muodostuu kiinteistöistä 91-432-1-23 (6 340 m²) ja 91-432-1-26 (212 m²). Aloitusalueen toisen tontin ”1B” pinta-ala on noin 2 765 m² ja se muodostuu kiinteistöistä 91-432-1-23 (27 m²), 91-432-1-26 (813 m²) ja 91-17-9903-5 (1 925 m²).

Edellä mainittujen alueiden lisäksi suunnitteluratkaisun mukaiseen alueeseen kuuluu myös Pasilan siltaan rajoittuva alue, johon toteuttaja tarvitsee pysyvän käyttö- ja hallintaoikeuden. Pysyvän käyttö- ja hallintaoikeuden kattavan alueen pinta-ala on noin 1 096 m² ja se muodostuu kiinteistöistä 91-17-9901-0000 (1 091 m²) ja 91-410-1-4 (5 m²).

Ennen lopullisen kiinteistökaupan tekemistä kaupunki ja Senaatti sitoutuvat hakemaan aloitusalueelle sitovan tonttijaon ja lohkomisen, jolloin kaupan kohteena on tulevan asemakaavan mukaiset tontit.

Kaupungin tulee myydä YIT Rakennus Oy:lle aloitusalueen toteuttamista varten omistamastaan kiinteöstä 91-17-9903-5 noin 1 925 m² määräala, kiinteöstä 91-432-1-26 noin 1 025 m² määräala ja kiinteöstä 91-17-9901-0 pysyvä käyttö- ja hallintaoikeus noin 1 091 m²:n suuruiseen määräalaan. Pysyvä hallinta- ja käyttöoikeus myönnetään, sillä alueeseen kuuluu Pasilan siltaan rajoittuva katualue. Lisäksi kaupungin tulee allekirjoittaa edellä mainittuja määräaloja koskeva kiinteistökaupan esisopimus liitteenä 1 olevan tarjouksen ja liitteenä 2 olevan toteutussopimuksen mukaisin ehdoin. Kaupungin osuus tarjouksen mukaisesta kauppahinnasta on vähintään 12 386 056 euroa.

12.11.2018

Kiinteistökauppoja koskevat kauppakirjat allekirjoitetaan vuoden kuluessa asemakaavan lainvoimaiseksi tulosta. Rakentaminen käynnistyy koko aloitusalueen kattavan jalustaosan rakentamisella, mistä johtuen ostaja on velvollinen ostamaan aloitusalueen rakennusoikeuden kokonaisuudessaan samanaikaisesti.

Kiinteistökaupassa noudatettavien hintojen osalta noudatetaan kaupunginvaltuuston 18.1.2017 (12 §) tekemää päätöstä rakennusoikeuksien kiinteistä yksikköhinnoista:

- asuntorakennusoikeus 860 euroa/k-m²
- liikerakennusoikeus 645 euroa/k-m²
- toimistorakennusoikeus 540 euroa/k-m²
- hotellirakennusoikeus 540 euroa/k-m²

Edellä mainituista rakennusoikeuksien yksikköhinnoista on ennen kaupunginvaltuuston päätöstä teetetty ulkopuolisen asiantuntijan arviolausunto.

Tarjouksen ja sen liitteenä olevan suunnitteluratkaisun mukaisesti aloitusalueen tonttien sekä pysyvien käyttö- ja hallintaoikeuksien yhteenlaskettu alustava kauppahinta on 43 187 920 euroa. Toteutussopimuksessa on otettu huomioon suunnitteluratkaisun muuntojoustavuus, mikä mahdollistaa suunnittelun edetessä tietyt muutosmahdollisuudet. Mikäli hanke toteuttaa muutosmahdollisuudet täysimääräisesti toteutussopimuksessa sovituin tavoin, on yhteenlaskettu alustava kauppahinta vähintään 37 158 167 euroa.

Yksikköhinnat ja kauppahinnat on esitetty tammikuun 2017 elinkustannusindeksin tasossa ja niitä korotetaan em. ajankohdan ja kauppahinnan kunkin erän maksun välisellä indeksin pisteluvun muutoksella. Kauppahinta ei kuitenkaan alene elinkustannusindeksin pisteluvussa alaspäin mahdollisesti tapahtuvien muutosten johdosta.

YIT Rakennus Oy on velvollinen suorittamaan toteutussopimuksen ja kiinteistökaupan esisopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä kaupungille ja Senaatille etumaksuna 10 % tarjouksen mukaisesta aloitusalueen tonttien sekä pysyvien käyttö- ja hallintaoikeuksien yhteenlasketusta alustavasta kauppahinnasta. Loppukauppahinnan maksu tulee tonteittain suorittaa seuraavasti:

- 10 % kiinteistökaupan allekirjoitustilaisuudessa
- 20 % 36 kuukauden kuluessa kiinteistökaupan allekirjoittamisesta

- 20 % 48 kuukauden kuluessa kiinteistökaupan allekirjoittamisesta
- 30 % 60 kuukauden kuluessa kiinteistökaupan allekirjoittamisesta
- 10 % 78 kuukauden kuluessa kiinteistökaupan allekirjoittamisesta.

Ostovelvoiteautopaikkojen lunastaminen Triplasta

Keski-Pasilan keskustakorttelia koskevassa kaupungin, Senaatin, liikenneviraston ja YIT Rakennus Oy:n välisessä toteutussovituksessa on sovittu YIT Rakennus Oy toteuttaa Triplaan 700 velvoiteautopaikkaa tornialueen asuntojen ja toimistojen tarpeita varten. Senaatti ja kaupunki ovat sitoutuneet 3.3.2016 allekirjoitetun Keski-Pasilan keskuksen ja tornialueen välisen yhteisjärjestelysopimuksen mukaisesti velvoittamaan tornialueen tulevat tontinostajat lunastamaan mainitut autopaikat.

Kilpailuohjelmassa kaupunki ja Senaatti ovat määränneet, että edellä mainituista autopaikoista 600 autopaikkaa osoitetaan tornialueen länsialueelle. Toteutussovituksessa on sovittu, että aloitusalueen toteuttaja lunastaa 344 kappaletta kilpailun voittajaehdotuksen suunnitteluratkaisun mukaisesti aloitusalueen käyttöön tarvittavia ostovelvoiteautopaikkoja (noin 15,48 miljoona euroa, alv. 0%).

Länsialueen eteläosan neuvottelut

Senaatin, kaupungin ja YIT Rakennus Oy:n välillä laaditun toteutussovituksen mukaisesti YIT Rakennus Oy:llä on mahdollisuus neuvotella aloitusalueen eteläpuolelle suunnitteluratkaisussa esitettyjen kolmen tornin toteuttamisesta ja ostamisesta. Osapuolten tavoitteena on, että ko. alue toteutetaan YIT Rakennus Oy:n toimesta aloitusalueen rakentamisen jälkeen tai osin limittäin aloitusalueen rakentamisen kanssa. Neuvottelut käydään aloitusaluetta koskevissa periaatteellisissa raameissa eteläosan erityispiirteet huomioiden. Lisäksi neuvottelut koskevat mm. eteläosan rakentamisen vaiheistusta, aikataulua ja rakennusoikeuksista maksettavaa hintaa.

Länsialueen eteläosaa koskevista neuvotteluista on tarkoitus laatia osapuolten välillä neuvotteluaiakataulu kuuden kuukauden kuluessa toteutussovituksen allekirjoittamisesta. Mikäli osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen eteläosan esisopimuksen ja toteutussovituksen ehtoista aloitusalueen toteutussovituksessa määritetyssä ajassa, Senaatilla ja kaupungilla on mahdollisuus luovuttaa länsialueen eteläosa kolmannelle toteutettavaksi. Mahdollinen neuvottelutulos saatetaan toimivaltaisen toimielimen käsiteltäväksi.

Valtion ja kaupungin velvollisuudet ja vastuut toteutussovituksen mukaan

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Senaatti ja kaupunki sitoutuvat toteutussopimuksessa sovitulla tavalla aktiivisesti myötävaikuttamaan siihen, että yhteistyössä YIT Rakennus Oy:n kanssa saadaan mahdollisimman nopeasti voimaan asemakaava, joka mahdollistaa YIT Rakennus Oy:n esittämän suunnitteluratkaisun toteuttamisen aloitusalueelle. Tavoitteena on, että rakentamista varten tarvittava asemakaava tulee voimaan vuonna 2020.

Toteutussopimuksen mukaisesti YIT Rakennus Oy, kaupunki ja Senaatti perustavat kohteen suunnittelua ja toteutusta varten projektiryhmän, jonka tarkoituksena on valvoa hankkeen suunnittelun ja rakentamisen vaiheita. Projektiryhmätyöskentelyssä käydään läpi toteutussopimuksen mukaisuuden kannalta keskeiset toteutussuunnitelmat ja rakennuslupasuunnitelmien osat sekä niiden muutokset ennen viranomaiskäsittelyä ja rakentamisen käynnistymistä.

Myyjät ovat sitoutuneet korvaamaan ostajalle mahdollisesta maaperän pilaantuneisuudesta puhdistamiskustannukset toteutussopimuksessa esitetyllä tavalla. Lisäksi myyjät ovat sitoutuneet korvaamaan maaperässä olevista jätteistä aiheutuvat kustannukset, mikäli ne ylittävät yhteensä 100 000 euroa, kuitenkin enintään 450 000 euroon saakka. Kaupungin ja Senaatin välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti kumpikin osapuoli vastaa edellä mainituista kustannuksista täysimääräisesti omistamansa alueen osalta.

Toteutussopimus

Toteutussopimuksessa on sovittu alueen toteuttamisesta ja alueiden luovuttamisesta. Toteutussopimus on liitteenä 2. Lisäksi liitteenä 4 on muistio, jossa on kuvattu toteutussopimuksen sisältöä.

Toteutussopimus on tarkoitus allekirjoittaa kaupungin, Senaatin ja YIT Rakennus Oy:n välillä tammikuussa 2019, edellyttäen että eduskunta on hyväksynyt valtion maiden osalta kiinteistökaupan ja kaupungin päätös kilpailun voittajasta ja toteutussopimuksen allekirjoittamisesta on tullut lainvoimaiseksi. Samanaikaisesti toteutussopimuksen kanssa allekirjoitetaan kiinteistökaupan esisopimus.

Tarkemman jatkosuunnittelun edetessä joudutaan toteutussopimukseen todennäköisesti tekemään muutoksia. Kaupunkiympäristön toimialajohtaja tulee tämän vuoksi oikeuttaa tekemään toteutussopimukseen tarvittavat muutokset, edellyttäen kuitenkin, ettei sopimuskokonaisuus muutu olennaisesti.

Kilpailupalkkion maksaminen

Kaupunginvaltuuston vahvistamassa Helsinki High-rise -kilpailuohjelmassa (liite 5) kaupunki ja Senaatti-kiinteistöt ovat varanneet kilpailun

toisessa vaiheessa sitovan ostotarjouksen jättäneille kilpailijoille 300 000 euroa (100 000 per kilpailija).

Kilpailun toisessa vaiheessa sitovan tarjouksen jätti voittajaehdokkaan lisäksi kilpailijaryhmä Skanska Talonrakennus Oy, Skanska CDF Oy ja Sato Oyj suunnitteluratkaisullaan Etelä-Pasila. Kilpailijaryhmä on osallistunut täysipainoisesti kaikkiin neuvotteluihin ja tuottanut kilpailun vaatimukset täyttävän Keski-Pasilan tornialueen aloitusaluetta koskevan suunnitteluratkaisun. Kilpailijaryhmälle on perusteltua maksaa arviointiryhmän esityksen mukaisesti kilpailuohjelmassa määritelty kilpailupalkkio 100 000 euroa kokonaisuudessaan, jolla kilpailijaryhmä voi kattaa osan kilpailukustannuksistaan. Kaupungin osuus kilpailupalkkiosta on $\frac{1}{2}$ ja Senaatti-kiinteistöjen osuus $\frac{1}{2}$.

Lopuksi

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, valtuuston päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialajohtajan tai määräämänsä allekirjoittamaan toteutussopimuksen ja kiinteistökaupan esisopimuksen sekä tekemään niihin vähäisiä muutoksia. Lisäksi kaupunki tulee maksamaan kilpailuohjelman mukaisesti kilpailuun osallistuneelle kilpailijaryhmälle Skanska Talonrakennus Oy:lle, Skanska CDF Oy:lle ja Sato Oyj:lle yhteensä 50 000 euron kilpailupalkkion Etelä-Pasila -nimisen kilpailuehdotuksen jättämisestä.

Päätösehdotus on kaupunkiympäristölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 YIT Rakennus Oy:n tarjous
- 2 Tornialueen aloitusalueen toteutussopimus
- 3 Arviointipöytäkirja
- 4 Muistio kilpailusta ja toteutussopimuksesta
- 5 Kilpailuohjelma

Oheismateriaali

- 1 Kartta varausalueesta
- 2 Trioni, suunnitteluratkaisu

12.11.2018

Asia/2

3 Etelä-Pasila, suunnitteluratkaisu

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

YIT Rakennus Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Muut tarjouksen jättäneet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Senaatti-kiinteistöt

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 30.10.2018 § 522

HEL 2016-011649 T 10 01 01 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle että

- Keski-Pasilan tornialueen arkkitehtuuri- ja toteutuskilpailun voittajaksi valitaan YIT Rakennus Oy suunnitteluratkaisullaan Trigoni

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.11.2018

- kaupunki myy YIT Rakennus Oy:lle kiinteistöstä 91-17-9903-5 noin 1 925 m² määräalan, kiinteistöstä 91-432-1-26 noin 1 025 m² määräalan ja kiinteistöstä 91-17-9901-0 pysyvän käyttö- ja hallintaoikeuden noin 1 091 m²:n suuruiseen määräalaan ja allekirjoittaa sitä koskevan kiinteistökaupan esisopimuksen liitteenä 1 olevan tarjouksen ja liitteenä 2 olevan toteutussopimuksen mukaisin ehdoin. Kaupungin osuus tarjouksen mukaisesta kauppahinnasta on vähintään 12 386 056 euroa
- kaupunki allekirjoittaa liitteenä 2 olevan toteutussopimuksen
- kaupunki maksaa kilpailuun osallistuneelle kilpailijaryhmälle Skanska Talonrakennus Oy:lle, Skanska CDF Oy:lle ja Sato Oyj:lle yhteensä 50 000 euron kilpailupalkkion Etelä-Pasila –nimisen kilpailuehdotuksen jättämisestä
- kaupunkiympäristön toimialajohtaja tai määräämänsä oikeutetaan allekirjoittamaan edellä sanottu toteutussopimus ja kiinteistökaupan esisopimus sekä tekemään niihin vähäisiä muutoksia.

Käsittely

30.10.2018 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavina olivat tiimipäällikkö Dan Mollgren ja kiinteistölakimies Tuukka Toropainen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

23.10.2018 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tuukka Toropainen, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 34244
tuukka.toropainen(a)hel.fi
Dan Mollgren, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 37326
dan.mollgren(a)hel.fi
Päivi Ahlroos, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 23661
paivi.ahlroos(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 25.06.2018 § 464

HEL 2016-011649 T 10 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti täydentää Keski-Pasilan tornialueen suunnitellu- ja toteutuskilpailun arviointiryhmää siten, että Helsingin kaupungin edustajat ovat:

12.11.2018

Asia/2

Tuula Saxholm, kaupunginkanslia

Marja-Leena Rinkineva, kaupunginkanslia

Mikko Aho, kaupunkiympäristön toimiala

Jaakko Stauffer, kaupunkiympäristön toimiala

23.01.2017 Ehdotuksen mukaan

09.01.2017 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

19.12.2016 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 18.01.2017 § 12

HEL 2016-011649 T 10 01 01 00

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti, että kilpailualueen aloitusalueella (noin 40 000 - 65 000 k-m²) noudatetaan seuraavia tontinluovutusperiaatteita:

1

Tontit luovutetaan myymällä.

2

Kilpailuohjelmassa ilmoitettavat asuin-, liike-, hotelli- ja toimisto- sekä muun vastaavan rakennusoikeuden yksikköhinnat (tasossa elinkustanusindeksi 10/2016) ovat kiinteitä jäljempänä mainittuja indeksitarkistuksia lukuun ottamatta.

3

Aloitusalueen tonttihinnoittelussa noudatetaan seuraavia rakennusoikeuden vähimmäishintoja:

a

Asuntorakennusoikeus 860 euroa/k-m².

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.11.2018

Asia/2

b

Liikerakennusoikeus 645 euroa/k-m².

c

Hotellirakennusoikeus 540 euroa/k-m².

d

Toimisto- ja muu vastaava rakennusoikeus 540 euroa/k-m².

4

Muiden tilojen hinnat määritetään tapauskohtaisesti erikseen käyvän arvon periaatetta noudattaen. Muita tiloja voivat olla esimerkiksi julkiset palvelutilat, ryhmätilat tai muut Y-käyttötarkoituksen mukaiset tilat sekä kunnallistekniikkaa palvelevat tilat.

5

Rakennusoikeuden yksikköhinnat sidotaan elinkustannusindeksiin. Elinkustannusindeksin pisteluvun lähtötason sekä rakennusoikeuden yksikköhintojen indeksitarkistusten määräytymisperiaatteet vahvistaa kiinteistölautakunta.

6

Kiinteistölautakunta oikeutetaan vahvistamaan edellä esitetyissä puitteissa kilpailussa noudatettavat lopulliset rakennusoikeuden yksikköhinnat sekä lopulliset kauppahinnan määräytymisperiaatteet. Määräytymisperiaatteet tulee valmistella yhteistyössä Suomen valtion kanssa. Lisäksi kiinteistölautakunta vahvistaa kilpailualueen aloitusalueella noudatettavat muiden kuin edellä mainittujen käyttötarkoitusten rakennusoikeuden yksikköhinnat.

Käsittely

18.01.2017 Ehdotuksen mukaan

Valtuutettu Dan Koivulaakso ehdotti valtuutettu Yrjö Hakasen kannattamana, että asia palautetaan valmisteluun siten, että kilpailu toteutetaan vuokraamalla tontti myynnin sijaan ja asuntotuotannon osalta noudatetaan AM-ohjelman mukaista asuntotuotantokaavaa.

7 äänestys

Asian käsittelyn jatko JAA, palautus EI

12.11.2018

JAA-ehdotus: Jatko

Ei-ehdotus: Palautetaan valmisteluun siten että kilpailu toteutetaan vuokraamalla tontti myynnin sijaan ja asuntotuotannon osalta noudatetaan AM-ohjelman mukaista asuntotuotantokautta.

Jaa-äännet: 67

Hennariikka Andersson, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Gunvor Brettschneider, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Jasmin Hamid, Eero Heinäluoma, Veronica Hertzberg, Fatbardhe Hetemaj, Mari Holopainen, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Suzan Ikävalko, Ville Jalovaaara, Jukka Järvinen, Helena Kantola, Tarja Kantola, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Minerva Krohn, Timo Laaninen, Otto Lehtipuu, Harri Lindell, Jape Lovén, Pekka Majuri, Elina Moision, Seija Muurinen, Björn Månsson, Sari Mäkimattila, Lasse Männistö, Jarmo Nieminen, Matti Niiranen, Jan D Oker-Blom, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Jukka Relander, Laura Rissanen, Wille Rydman, Heini Röyskö, Tomi Sevander, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Kaarin Taipale, Pekka Tiusanen, Karita Toijonen, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Thomas Wallgren, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Pertti Villo

Ei-äännet: 13

Zahra Abdulla, Paavo Arhinmäki, Yrjö Hakanen, Veronika Honkasalo, Rene Hursti, Sirkku Ingervo, Dan Koivulaakso, Eija Loukoila, Petra Malin, Silvia Modig, Sami Muttilainen, Sirpa Puhakka, Anna Vuorjoki

Poissa: 5

Maija Anttila, Juha Hakola, Osku Pajamäki, Mari Puoskari, Nasima Razmyar

Kaupunginvaltuusto päätti jatkaa asian käsittelyä.

Keskustelun kuluessa ehdotettiin hyväksyttäväksi kaksi toivomuspontta:

Valtuutettu Yrjö Hakanen ehdotti valtuutettu Sami Muttilaisen kannattamana seuraavan toivomusponnen:

Valtuusto edellyttää, että alueen suunnitelmien toteuttamisessa selvitetään mahdollisuus jakaa rakentamisen toteuttaminen useammalle urakoitsijalle.

Valtuutettu Kaarin Taipale ehdotti valtuutettu Sami Muttilaisen kannattamana seuraavan toivomusponnen:

12.11.2018

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunginhallitus selvittää, miten kaupungin hyväksymän, myös valtiota koskevan asunto-ohjelman hallintamuotojakautuman (40-35-25 prosenttia) toteutumisesta Keski-Pasilan alueella voidaan sopia sitovasti samanaikaisesti, kun päätetään Helsingin kaupungin ja Suomen valtion välisestä yhteistyösopimuksesta ennen kuin tornialueen kilpailun ensimmäisen vaiheen suunnitelmaehdotukset jätetään arvioitavaksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Äänestysjärjestys

Toivomusponsista äänestetään kummastakin erikseen.

8 äänestys

Valtuutettu Yrjö Hakasen ehdottama toivomusponssi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunginhallitus selvittää, miten kaupungin hyväksymän, myös valtiota koskevan asunto-ohjelman hallintamuotojakautuman (40-35-25 prosenttia) toteutumisesta Keski-Pasilan alueella voidaan sopia sitovasti samanaikaisesti, kun päätetään Helsingin kaupungin ja Suomen valtion välisestä yhteistyösopimuksesta ennen kuin tornialueen kilpailun ensimmäisen vaiheen suunnitelmaehdotukset jätetään arvioitavaksi.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 38

Zahra Abdulla, Maija Anttila, Paavo Arhinmäki, Yrjö Hakanen, Eero Heinäluoma, Veronica Hertzberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Rene Hursti, Suzan Ikävalko, Sirkku Ingervo, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Tarja Kantola, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Tuuli Kousa, Eija Loukoila, Jape Lovén, Petra Malin, Silvia Modig, Sami Muttillainen, Jarmo Nieminen, Sara Paavolainen, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Jukka Relander, Tomi Sevander, Leo Stranius, Kaarin Taipale, Karita Toijonen, Pilvi Torsti, Thomas Wallgren, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki

Ei-äännet: 5

Laura Finne-Elonen, Helena Kantola, Jan D Oker-Blom, Risto Rautava, Pekka Tiusanen

Tyhjä: 39

Hennariikka Andersson, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff,

12.11.2018

Gunvor Brettschneider, Matti Enroth, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Fatbardhe Hetemaj, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Arja Karhuvaara, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Minerva Krohn, Timo Laaninen, Otto Lehtipuu, Harri Lindell, Pekka Majuri, Elina Moisio, Seija Muurinen, Björn Månsson, Sari Mäkimattila, Lasse Männistö, Matti Niiranen, Hannu Oskala, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Wille Rydman, Heini Röyskö, Osmo Soininvaara, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Pertti Villo

Poissa: 3

Osku Pajamäki, Mari Puoskari, Nasima Razmyar

Kaupunginvaltuusto ei hyväksynyt valtuutettu Yrjö Hakasen ehdottamaa toivomuspontta.

9 äänestys

Valtuutettu Kaarin Taipaleen ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Valtuusto edellyttää, että alueen suunnitelmien toteuttamisessa selvitetään mahdollisuus jakaa rakentamisen toteuttaminen useammalle urakoitsijalle.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 20

Zahra Abdulla, Paavo Arhinmäki, Gunvor Brettschneider, Yrjö Hakanen, Eero Heinäluoma, Veronika Honkasalo, Rene Hursti, Sirkku Ingerovo, Helena Kantola, Dan Koivulaakso, Eija Loukoila, Jape Lovén, Petra Malin, Silvia Modig, Sami Muttilainen, Sirpa Puhakka, Leo Stranius, Thomas Wallgren, Pertti Villo, Anna Vuorjoki

Ei-äännet: 11

Laura Finne-Elonen, Arja Karhuvaara, Pekka Majuri, Lasse Männistö, Matti Niiranen, Pia Pakarinen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Pekka Tiusanen

Tyhjä: 51

Hennariikka Andersson, Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Matti Enroth, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Veronica Hertzberg, Fatbardhe Hetemaj, Mari Holopainen, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Suzan Ikävalko, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Tarja Kantola, Emma Kari, Otso Kivekäs, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Minerva Krohn, Timo Laaninen, Otto Lehtipuu, Harri Lindell, Elina Moisio, Seija Muurinen, Björn Månsson, Sari Mäkimattila, Jarmo Nieminen, Jan D Oker-Blom, Hannu Oskala, Sara Paavolainen,

12.11.2018

Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Tuomas Rantanen, Jukka Relander, Heini Röyskö, Tomi Sevander, Osmo Soininvaara, Johanna Sydänmaa, Kaarin Taipale, Karita Toijonen, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa

Poissa: 3

Osku Pajamäki, Mari Puoskari, Nasima Razmyar

Kaupunginvaltuusto ei hyväksynyt valtuutettu Kaarin Taipaleen ehdottamaa toivomuspontta.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 03.11.2016 § 451

HEL 2016-011649 T 10 01 01 00

Esitys

A

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus varaisi Keski-Pasilasta liitteenä nro 1 olevan kartan mukaisen likimääräisen alueen suunnittelu- ja toteutuskilpailua varten 31.12.2018 saakka.

B

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus oikeuttaa kiinteistölautakunnan hyväksymään kilpailun aloitusalueen toteutusluonnoksen yleiset periaatteet, jotka noudattavat seuraavia pääperiaatteita:

1

Kilpailun voittaja on velvollinen lunastamaan Keski-Pasilan keskuksen ja tornialueen välisen yhteisjärjestelysopimuksen mukaisesti velvoiteautopaikkoja kilpailun suunnitteluohjelmassa määritellyn aloitusalueen pohjoispuolella sijaitsevasta, rakenteilla olevasta Tripla-keskuksen pysäköintilaitoksesta (48 000 euroa (alv. 0 %) / velvoiteautopaikka + vuotuinen 2,5 %:n korotus).

2

12.11.2018

Kilpailun voittaja on velvollinen toteuttamaan Keski-Pasilan keskuksen ja tornialueen välisen yhteisjärjestelysopimuksen mukaisesti tornialueen aloitusalueen ja Tripla-keskuksen väliset yhteydet ja niihin liittyvät rakenteet.

3

Alueelle kaavoitettavien tonttien ja niille toteutettavien rakennusten tulee liittyä Keski-Pasilan alueelliseen jätteen putkikeräysjärjestelmään. Tonttien omistajat tai haltijat ovat velvollisia ryhtymään jäteyhtiön osakkeenomistajiksi, suorittamaan osaltaan osakkeiden merkintähinnoilla järjestelmän investointikustannukset jäteyhtiölle ja tekemään tarvittavat sopimukset jäteyhtiön kanssa siten kuin jäteyhtiön, Senaatti-kiinteistöjen ja kaupungin kanssa erikseen sovitaan.

4

Tornialueen aloitusalueelle sekä tornialueen länsialueelle vastaisuudessa kaavoitettava asuinrakennusoikeus toteutetaan sääntelemättömänä vapaarahoitteisena asuntotuotantona.

5

Kohtien 1-4 lisäksi toteutus sopimuksessa on sovittava myös muun muassa kiinteistökauppojen yksityiskohdista, rakentamisen toteutusaikasta ja vaiheistuksesta liikennejärjestelyineen sekä rakentamisen välitavoitteista. Toteutus sopimuksessa voidaan myös sopia, että kilpailun järjestäjät ja kilpailun voittaja sitoutuvat neuvottelemaan aloitusalueen eteläpuolella sijaitsevien tonttien toteuttamisesta ja lunastamisesta 12 kuukauden ajan aloitusalueen ensimmäisen tornin rakentamisen käynnistymisestä.

C

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus toteaa, että Suomen valtion ja Helsingin kaupungin välillä solmitaan yhteistyösopimus koskien muun muassa tornialueen suunnittelua ja toteutusta. Sopimus on esitettävä kaupungin toimivaltaisen toimielimen hyväksyttäväksi ennen kuin kilpailun ensimmäisen vaiheen suunnitelmaehdotukset on jätettävä arvioitavaksi, ellei toisin erikseen myöhemmin päätetä. Sopimusvalmistelun lähtökohtana pidetään vuonna 2002 allekirjoitetun osapuolten välisen aiesopimuksen mukaisia periaatteita.

D

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kilpailualueen aloitusalueella (noin 40 000 - 65 000 k-m²) noudatetaan seuraavia tontinluovutusperiaatteita:

12.11.2018

Asia/2

- Tontit luovutetaan myymällä.

- Kilpailuohjelmassa ilmoitettavat asuin-, liike-, hotelli- ja toimisto- sekä muun vastaavan rakennusoikeuden yksikköhinnat ovat kiinteitä jäljempänä mainittuja indeksitarkistuksia lukuun ottamatta.

- Aloitusalueen tonttihinnoittelussa noudatetaan seuraavia rakennusoikeuden vähimmäishintoja:

Asuntorakennusoikeus 800 euroa/k-m².

Liikerakennusoikeus 600 euroa/k-m².

Hotellirakennusoikeus 500 euroa/k-m².

Toimisto- ja muu vastaava rakennusoikeus 500 euroa/k-m².

- Muiden tilojen hinnat määritetään tapauskohtaisesti erikseen käyvän arvon periaatetta noudattaen. Muita tiloja voivat olla esimerkiksi julkiset palvelutilat, ryhmätilat tai muut Y-käyttötarkoituksen mukaiset tilat sekä kunnallistekniikkaa palvelevat tilat.

- Rakennusoikeuden yksikköhinnat sidotaan elinkustannusindeksiin. Elinkustannusindeksin pisteluvun lähtötason sekä rakennusoikeuden yksikköhintojen indeksitarkistusten määräytymisperiaatteet vahvistaa kiinteistölautakunta.

- Kiinteistölautakunta vahvistaa kilpailussa noudatettavat lopulliset rakennusoikeuden yksikköhinnat sekä lopulliset kauppahinnan määräytymisperiaatteet ennen kilpailun käynnistämistä. Määräytymisperiaatteet valmistellaan yhteistyössä Suomen valtion kanssa. Lisäksi kiinteistölautakunta vahvistaa kilpailualueen aloitusalueella noudatettavat muiden kuin edellä mainittujen käyttötarkoitusten rakennusoikeuden yksikköhinnat.

E

Kiinteistölautakunta päätti osaltaan hyväksyä liitteenä nro 2 olevan kilpailuohjelman luonnoksen sekä oikeuttaa kilpailun järjestäjän tekemään siihen tarvittavia muutoksia, korjauksia ja täydennyksiä.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Tuukka Toropainen, vs. kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 34244
tuukka.toropainen(a)hel.fi

§ 695

V 28.11.2018, Lauttasaaren ala-asteen perusparannusta koskevan hankesuunnitelman hyväksyminen

HEL 2018-008442 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lauttasaaren ala-asteen perusparannuksen 7.8.2018 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 7 885 brm² ja hankkeen enimmäishinta on 22 200 000 euroa arvonlisäverottomana toukokuun 2018 kustannustasossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 Lauttasaaren ala-aste_Hankesuunnitelma_2018-08-07

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Lauttasaaren ala-asteen hankesuunnitelma koskee koulurakennuksessa tehtävää laajaa toiminnallista ja teknistä perusparannusta, jossa ajanmukaistetaan tiloja opetuksen vaatimusten mukaisesti, uusitaan talotekniset järjestelmät ja parannetaan energiatehokkuutta. Lisäksi korjataan vaurioituneet osat julkisivuista, uusitaan ja korjataan ikkunoita, ovia, räystäsrakenteita ja vesikattovarusteita. Lisäksi perusparannuksen yhteydessä korjataan kosteusvaurioituneet rakenteet ja rakennetaan uusi salaojitusjärjestelmä.

Osassa rakennusta toimii tällä hetkellä vain poistoilmanvaihto. Perusparannuksen yhteydessä talotekniset järjestelmät laajennetaan ja parannetaan vastaamaan nykyisiä määräyksiä ja vaatimuksia. Samalla

12.11.2018

parannetaan rakennuksen akustiikkaa, tilojen toiminnallisia yhteyksiä sekä esteettömyyttä.

Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstö puoltaa hanketta jatkosuunnittelussa huomioitavin tarkennuksin. Hankkeen suunnittelun yhteydessä on kuultu asiantuntijoina Helsingin kaupunginmuseota, rakennusvalvontapalveluita, ympäristöpalveluita ja pelastuslaitosta. Pihasuunnitteluun on osallistettu koulun oppilaita ja opettajia.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt tarveselvityksen ja antanut hankkeesta puoltavan lausunnon 9.10.2018.

Esittelijän perustelut

Tarve

Lauttasaaren ala-asteen Myllykallion koulurakennus sijaitsee osoitteessa Myllykalliontie 3. Koulussa on oppilaita yhteensä noin 870. Koululla on käytössä useita lisätiloja. Pysyvien lisätilojen tarve ala-asteen oppilaille Lauttasaarella vuosina 2017 - 2026 on noin 590 oppilasta. Väestöennusteen mukaan Lauttasaaren alueen lapsimäärä kasvaa noin 200:lla alakouluikäisellä ja noin 230:lla yläkouluikäisellä seuraavan kymmenen vuoden sisällä. Alueen oppilasmääräkasvuun on varauduttu toteuttamalla tilat Lauttasaaren 2. alakoululle (Vattuniemenkuja 4), joilla korvataan nykyiset väliaikaiset lisätilat. Myllykalliontiellä olevan rakennuksen tavoitteellinen oppilaspaikkamäärä on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan mukaan 530 oppilaspaikkaa. Nykyiset musiikkiopiston käytössä olevat entiset kirjastotilat suunnitellaan koulukäyttöön riittävän tilakapasiteetin takaamiseksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvityksen mukaan Lauttasaaren ala-asteen koulu Myllykalliontie 3:ssa säilyy opetuskäytössä ja sen tilat laajenevat käsittämään myös sivurakennuksen kokonaisuudessaan.

Rakennukset

Koulurakennuksen on suunnitellut arkkitehti Johan S. Sirén ja se on valmistunut vuonna 1954. Erillinen sivurakennus on valmistunut vuonna 1955 kirjastoksi ja neuvolaksi. Vuodesta 1995 sivurakennuksessa on toiminut Lauttasaaren musiikkiopisto. Kokonaisuus on arkkitehtonisesti korkeatasoinen ja sen kaupunkikuvallinen asema on merkittävä. Alueen asemakaava on vuodelta 1967. Asemakaavassa ei ole suojelu-

velvoitetta. Hankesuunnitteluvaiheessa asiaa on käyty läpi rakennusvalvonnan kanssa, jolloin on todettu, että rakennukset eivät ole suojeltuja, mutta ”Opintiellä Helsingiläisiä koulurakennuksia 1880-1980 ”-selvityksessä ne on luokiteltu luokkaan 1+, joten niitä käsitellään suojelun rakennuksen tavoin ja että Helsingin kaupunginmuseo tulee pitää asiantuntijana mukana suunnittelu- ja toteutusvaiheessa.

Rakennus on laajan perusparannuksen tarpeessa. Talotekninen varustus on käyttöikänsä päässä. Puutteellinen ilmanvaihto ja paikalliset mikrobivauriot aiheuttavat sisäilmaongelmia. Tiloihin on asennettu väliaikaisia tilakohtaisia ilmanvaihtolaitteita ja tehty muita korjauksia sisäilman laadun parantamiseksi. Rakennus ei tällä hetkellä täytä esteettömyyden vaatimuksia.

Suunnitelma

Perusparannuksen tekninen laatutaso vastaa kaupungin muiden ala-asteen koulujen perusparannusten tasoa. Rakennuksen tavoitteellinen käyttöikä on rakenteiden osalta 50 vuotta ja talotekniikan osalta 15 - 20 vuotta. Perusparantamisen jälkeen rakennusten energiatalous tulee paranemaan.

Perusparannushankkeen toteuduttua Lauttasaaren ala-asteen käyttäjät pääsevät toimimaan terveellisessä, turvallisessa ja toimivassa, uuden opetussuunnitelman toteuttamista tukevassa oppimis- ja työskentelyympäristössä. Välipohjien puhdistamisella estetään mahdollisten haitallisten aineiden pääsy sisäilmaan. Oikein mitoitetulla ilmanvaihdolla säävutetaan hyvä sisäilman laatu.

Hankkeelle on asetettu ympäristötavoitteita liittyen seuraaviin aihealueisiin: energian käyttö, muuntojoustavuus ja tilatehokkuus, pitkäaikaiskestävyys, käytettävyys, huollettavuus ja siivottavuus, kosteuden ja puhtauden hallinta ja sisäilmastoluokitus.

Rakennuksen korjaus sovitetaan mahdollisimman hyvin yhteen palvelutilaverkon kokonaistaloudellisuuden kanssa.

Vuokraennuste

Hankkeen arvioitu tilakustannus eli tilahankkeiden käsittelyohjeiden (kaupunginhallitus 14.12.2015 § 1208) mukaan määritelty sisäinen vuokra on noin 24,75 euroa/htm², 133 774 euroa/kk ja noin 1 605 285 euroa/v. Tästä pääomavuokran osuus on 21,03 euroa/htm²/kk ja ylläpitovuokran osuus on 3,72 euroa/htm²/kk. Neliövuokran perusteena on 5 405 htm². Lopullinen pääomavuokra tarkistetaan toteutuneiden kustannusten mukaan. Ylläpitovuokra tarkistetaan valmistumisajankohdan

ylläpitovuokraa vastaavaksi. Investoinnin tuottovaade on 1,5 % ja poisto-
aika 30 vuotta.

Tilahankeohjeen mukaan voidaan poikkeustapauksessa esittää kulttuuri-
rihistoriallisesti arvokkaalle rakennukselle alempi kuin 3 %:n korko.

Nykyinen vuokra on 9,30 euroa/htm²/kk, yhteensä 35 645 euroa/kk ja
427 742 euroa/v, josta pääomavuokran osuus on 5,99 euroa/htm²/kk ja
ylläpitovuokran osuus on 3,31 euroa/htm²/kk. Vuokran perusteena ole-
va pinta-ala on 3 833 htm². Lisäksi aiemmin tehdystä toiminnallisesta
muutostöistä johtuvaa lisävuokraa on peritty 4 330 euroa/kk 1.1.2014
alkaen. Rakennus on tarve- ja hankesuunnittelun alussa inventoitu digi-
taalisesti ja pinta-aratiedot on tarkistettu.

Väistötilat

Väistötiloja ei tarvita, sillä hankkeen toteuttamisen aikana koulun toi-
mintoja järjestellään hyödyntämällä koulun jo nyt lisätilaksi vuokrattua
kolmea parakkia ja Hedengrenin rakennuksen tiloja. Sivurakennuksen
valmistuttua ja koulurakennuksen perusparannuksen toteutuksen alet-
tua puretaan suurin kolmesta parakista. Parakissa olevat koulun toimin-
not siirretään sivurakennukseen ja Lauttasaaren 2. ala-asteen tiloihin.
Ruokailutilat siirretään Hedengrenin tiloihin. Sitä varten varataan 6 000
euroa.

Rahoitus

Hanke sisältyy vuoden 2018 talousarvion talonrakennushankkeiden ra-
kentamisohjelmaan vuosiksi 2018 - 2027. Hanke on merkitty 11 miljoon-
nan euron suuruisena vuosina 2018 - 2022 rakennettavana hankkeena.
Hankkeentoteutuksen edellyttämä 22,2 miljoonan euron rahoitustarve
otetaan huomioon uudessa rakentamisohjelmaehdotuksessa.

Perusparannuksen talousarviovaraus on ollut alun perin 11 miljoonaa
euroa. Hankesuunnitteluvaiheessa kustannuksia 22,2 miljoonaan eu-
roon ovat nostaneet muun muassa:

- hankkeen laajeneminen käsittämään molemmat 1950-luvun
rakennukset
- laajuustietojen tarkentuminen selvityksissä ja inventoinneissa
- rakennuksen rakennustaiteellinen ja kaupunkikuvallinen arvostus
- esteettömyyden järjestäminen molempiin rakennuksiin
- uudesta opetussuunnitelmasta aiheutuneet tilamuutokset

- rakenneteknisten korjauksien laajeneminen käsittämään välipohjien ylälaattojen purku hyvän sisäilman varmistamiseksi.

Aikataulu

Tavoiteaikataulun mukaan rakentaminen alkaa 1/2020 ja työ valmistuu 6/2021.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätös tarveselvityksestä ja lausunto asiassa

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 9.10.2018 hyväksynyt Lauttasaaren ala-asteen perusparannusta koskevan tarveselvityksen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on samalla antanut hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon. Lausunnon mukaan hankkeella parannetaan koulun sisäilman laatua, ilmanvaihtoa, toiminnallisuutta, viihtyisyyttä, esteettömyyttä ja paloturvallisuutta. Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta kiinnittää lausunnossaan huomiota Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 kirjaukseen, jonka mukaan sisäilmakorjauksista aiheutuvat investoinnit eivät nosta tiloista perittävää käypää vuokraa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 Lauttasaaren ala-aste_Hankesuunnitelma_2018-08-07

Oheismateriaali

1 Lauttasaaren ala-aste Hasu-liitteet

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 09.10.2018 § 214

HEL 2018-008442 T 10 06 00

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.11.2018

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 7.8.2017 päivätystä Lauttasaaren ala-asteen perusparannusta ja laajennusta koskevasta hankesuunnitelmasta ja lausui lisäksi seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Oppimistilojen suunnittelussa tulee kuitenkin edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Erityisesti ääneneristyksen ja -vaimennuksen huolellinen toteutus tulee varmistaa. Myös valaistukseen tulee kiinnittää huomiota, sillä toimivalla valaistuksella tuetaan monipuolisia työskentelyasentoja. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivottaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kiinnittää erityistä huomiota hankkeen kustannus seurannan, suunnittelun ohjauksen ja laadunvalvonnan tärkeyteen koko prosessin ajalta. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin. Myös aikataulun pitävyydestä on huolehdittava.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt Lauttasaaren ala-asteen perusparannuksen tarveselvityksen 28.8.2018.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstö on antanut 29.1.2018 hankesuunnitelmasta lausunnon, joka on liitteenä. Lausunto tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää perusparannuksen vuokrankorotusta korkeana.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vera Schulman, johtava arkkitehti, puhelin: 310 20777
vera.schulman(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 23.08.2018
§ 102

HEL 2018-008442 T 10 06 00

Myllykalliontie 3, 00200 Helsinki

Esitys

A

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.11.2018

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle 7.8.2018 päivätyn Lauttasaaren ala-asteen perusparannuksen hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 7 885 brm² ja että hankkeen enimmäishinta on 22 200 000 euroa arvonlisäverottomana toukokuun 2018 kustannustasossa. Ajankohdan tarjoushintaindeksi on 184,7.

Päätös tehtiin ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyy tarveselvityksen ja antaa puoltavan lausunnon hankesuunnitelmasta.

B

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden jatkamaan hankkeen suunnittelua odottamatta hankepäättöstä.

Esittelijä

tekninen johtaja
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Sirkka-Liisa Sundvall, projektinjohtaja, puhelin: 310 23058
sirkka-liisa.sundvall(a)hel.fi
Päivi Etelämäki, projektinjohtaja, puhelin: 310 31871
paivi.etelamaki(a)hel.fi

§ 696

V 28.11.2018, Feministisen puolueen ryhmäaloite Helsingin oman samapalkkaisuusohjelman laatimiseksi

HEL 2018-005658 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Rosvall, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 29143
juha.rosvall(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo feministisen puolueen ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Katju Aro esitti, että Helsinki laatii ohjelman samanpalkkaisuuden edistämiseksi, jotta samasta ja samanarvoisesta työstä maksetaan Helsingissä samaa palkkaa. Ohjelman keskeisenä tavoitteena tulisi olla Helsingin kaupungin töitä vastaavan laadukkaan ja riittävän yksityiskohtaisen palkkakartoitusmallin kehittäminen siten, että palkkojen samanarvoisuuden arviointi on mahdollista yli työehtosopimus- ja hinnoitteluryhmärajojen.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungilla tehdään vuosittain lakisääteinen palkkakartoitus, joka on yksi keino seurata samapalkkaisuuden toteutumista. Kartoitus analysoidaan perusteettomien palkkauserojen tunnistamiseksi. Muun muassa meneillään olevissa valtakunnallisiin sopimuksiin perustuvissa järjestelyeräneuvotteluissa hyödynnetään palk-

kakartoituksesta saatavaa tietoa. Valmisteilla olevassa tasa-arvosuunnitelmassa on pohdittu palkkakartoitukseen liittyviä kehittämistarpeita. Palkkakartoituskäytäntöä on tarkoitus kehittää edelleen tarkemman palkka-analyysin saamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että eri virka- ja työehtosopimusten väliset palkkarakenteet sekä tietyt lisät, kuten esimerkiksi vuosisidonnaiset lisät poikkeavat toisistaan, mistä syystä palkkojen vertailu on perusteltua tehdä saman sopimuksen sisällä. Myös valtakunnalliset virka- ja työehtosopimukset edellyttävät tätä. Valtakunnallisten sopimusten mukaiset korotussummat vaihtelevat myös sopimusaloittain, kuten nyt valmistuksessa olevan järjestelyerän suuruus. Helsingin kaupunki on sitoutunut valtakunnallisten sopimusten mukaisiin palkkaratkaisuihin. Sen sijaan kaupungin omalla palkkapolitiikalla varmistetaan mahdollisimman tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen palkitseminen valtakunnallisten sopimusten raameissa.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että Helsingin kaupungin tehtäväkohtaiset palkat perustuvat jo tällä hetkellä tehtävien vaativuuden arviointiin, joka mittaa tehtävien vaativuuksia riippumatta tehtävää hoitavasta henkilöstä tai tämän sukupuolesta. Tehtävien vaativuuden arvioinnin perusteella seurataan tehtäväkohtaisia palkkoja ja niiden suhteita toisiinsa vaativuuksien mukaisesti. Tehtävien vaativuuden arviointijärjestelmä tarkastelee palkkasuhteita mahdollisimman objektiivisesti, mikä edistää palkkatasa-arvon toteutumista.

Helsingin kaupunki on kehittänyt tehtävien vaativuuden arviointijärjestelmiä viime vuosina laajasti eri sopimusaloilla. Kaupunki on kehittänyt muun muassa monien asiantuntijatehtävien, toimistotehtävien ja ICT-alan tehtävien vaativuuksien arviointijärjestelmiä, jotta tehtävien vaativuuksia voidaan mahdollisimman hyvin arvioida ja verrata vastaavan vaativuustason tehtävien kesken koko kaupungissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että vielä neuvoteltavana olevista järjestelyeristä ja vuoden 2019 aikana toteutettavasta palkkakehityssuunnitelmasta tullaan suuntaamaan merkittäviä osia naisvaltaisille aloille, kuten lastentarhanopettajille, lastenhoitajille, perhepäivähoitajille, varhaiskasvatuksen esimiehille sekä kotihoidon ja sosiaalityön erilaisiin tehtäviin. Korotukset perustuvat toimialoilla ja liikelaitoksissa tehtyihin tarvekartoituksiin. Järjestelyerissä on lisäksi huomioitu henkilöstöjärjestöjen näkemykset.

Palkkakehityssuunnitelma perustuu henkilöstön ja henkilöryhmien palkkaukseen liittyvien keskeisten kehittämistarpeiden kartoitukseen sekä työnantajan tarpeisiin osaavan työvoiman saatavuuden varmistamises-

12.11.2018

sa. Palkkakehityssuunnitelman toteutukseen on varattu määräraha vuoden 2019 talousarvioehdotuksessa.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että erillisen samapalkkaisuusohjelman laatiminen ei ole tarkoituksenmukaista edellä mainituin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Rosvall, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 29143
juha.rosvall(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Feministisen puolueen ryhmäaloite Helsingin oman samapalkkaisuusohjelman laatimiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.11.2018

Asia/5

§ 697

V 28.11.2018, Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloite vanhuspalvelujen nykytilan ja tulevien tarpeiden selvittämisestä

HEL 2018-004931 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Mika Raatikaisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Perussuomalaisten valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan kattavan ulkopuolisen tahon selvityksen tekemistä Helsingin kaupungin ikääntyvien hoidosta ja tulevista tarpeista.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Ryhmäaloite on aloite, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi. Ryhmäaloitteen jättää puheenjohtajalle valtuustoryhmän puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtuustoryhmä voi tehdä neljä ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuuston käsiteltäväksi siten, kuin hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä määrätään sellaisen aloitteen käsittelemisestä, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuu-

tettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuustolle kahdeksan kuukauden kuluessa.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveystieteiden lausuntoon ja toteaa, että sosiaali- ja terveystoimen oman toiminnan laadunhallintaan kuuluu kaupungin ja toimintayksiköiden omavalvontasuunnitelmat, haitta- ja vaaratapahtumien systemaattinen käsittely, infektio- ja turvallisuus, turvallinen lääkehoito, lääkintälaitteiden turvallisuus, asiakas- ja potilasturvallisuuden seurantar ryhmän toiminta sekä laatutyö (mm. EFQM). Ikääntyneiden palveluissa oman toiminnan laatua arvioidaan edellisten lisäksi RAI (Resident Assessment Instrument) -vertailukehittämisen avulla. RAI-järjestelmä on standardoitu tiedonkeruun ja havainnoinnin välineistö, joka on tarkoitettu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin sekä hoito-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelman laatimiseen. Myös toteutuneen hoitotyön kirjaamisen laatua ja hygienian toteutumista arvioidaan ja seurataan.

Asiakaskyselyjä on tehty kotihoidossa joka toinen vuosi. Käyntikohtaisista palautetta kotihoidon asiakkailta saadaan Happy or Not -mobiililaitteen avulla. Ympäri vuorokautisesta hoidosta asiakaspalautetta kerättiin kattavasti viimeksi vuonna 2016. Toimintoyksiköt keräävät palautetta toiminnastaan kuitenkin tiheämmin asiakasraatien ja -neuvostojen sekä pienimuotoisempien kyselyjen avulla.

Ostopalvelujen laatua valvotaan tekemällä tiivistä yhteistyötä ostopalvelutoimijoiden kanssa, säännöllisillä tarkastuskäynneillä, yhteistyökouksilla, laatusurannalla, käsittelemällä asiakaspalautetta ja seuraamalla palveluntuottajien kaupungille toimittamia lakisääteisiä omavalvontasuunnitelmia. Lisäksi palveluntuottajia tavataan säännöllisesti vuosittain pidettävissä toteuttamisneuvotteluissa ja tuottajille järjestettävissä koulutuksissa sekä yhteistyökouksissa. Palveluntuottajilta edellytetään toiminnan kehittämistä ja tarvittaessa korjaamista saadun palautteen pohjalta.

Tarkastusvirasto arvioi vuosittain, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta on tehnyt selvityksiä kotihoidon laadusta vuosina 2014 ja 2016. Vuonna 2014 selvitettiin, saako ikääntynyt kotona asuva tarvitsemansa palvelut tai hoidon lakisääteisessä ajassa. Vuonna 2016 selvitettiin kotihoidon palvelujen riittävyttä ikääntyneiden palvelutarpeeseen nähden. Vuonna 2018 tarkastuslautakunnalla on yhtenä arviointiaiheena ostopalvelujen laatu ja sopimusten hallinta. Esimerkkikohteeksi on valittu muun muassa kilpailutetut kotipalvelun tukipalvelut sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen ruokapalvelut.

Asiakkaiden kanteluihin, muistutuksiin tai valituksiin vastataan mahdollisimman nopeasti selvittämällä eri osapuolten näkemykset tapahtuneesta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut 5.7.2018 valvontapäätöksen, jossa se kehottaa Helsinkiä kiinnittämään huomiota asiakasturvallisuuden varmistamiseen kotihoidossa riittävällä henkilöstömäärällä ja oman toiminnan valvonnalla. Aloitteessa mainitussa julkisuudessa olleessa yksittäisessä vakavassa tapahtumassa oli mukana monta toimijaa ja sen viranomaiskäsittely on vielä kesken.

Helsinki kehittää ikääntyneiden palveluja laatusuosituksen ja hallituksen kärkihankkeessa asetettujen tavoitteiden mukaisesti

Ikääntyneiden palveluja sääntelevät sosiaalihuoltolaki ja laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (ns. vanhuspalvelulaki). Hallituksen kärkihankkeena "Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa (I&O)" antaa suuntaviivoja ikääntyneiden palvelujen kehittämisessä. Kärkihankkeen taustalla on sosiaali- ja terveysministeriön laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017–2019. Kärkihankkeeseen toteutetaan vuosina 2016–2018. Ikääntyneiden palvelujen kehittäminen perustuu myös Helsingin kaupunkistrategiaan ja Uudenmaan maakuntavalmisteluun.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 kärkihankkeena kehitetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä (hyte). Lakisääteiset neuvostot, kuten vanhusneuvosto, liitetään uudella tavalla osaksi hyte-rakennetta ja -verkostoa. Tämä vahvistaa osaltaan ikäihmisten omaa ääntä, osallisuutta ja näkemyksiä palvelujen kehittämisessä. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmatyön valmistelu (Stadin ikäohjelman jatko) tehdään yhdessä vanhusneuvoston kanssa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi Helsingissä lisätään kaupunkilaisten toimintakykyä ja mahdollisuuksia turvalliseen itse- ja omahoitoon ja kotona asumiseen. Päämääränä on tavoittaa aikaisin erityisesti ne henkilöt, jotka tarvitsevat paljon tukea tai hoitoa.

Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti. Yhden luukun periaatetta vahvistetaan ja hoitoon pääsyä edistetään oikea-aikaisen avun saamiseksi. Palvelujen saatavuutta ja laatua arvioidaan säännöllisesti.

Sosiaali- ja terveystoimi kokosi tämän vuoden alussa ikääntyneiden neuvonnan ja ohjauksen yhteen yksikköön, Seniori-infoon. Ikääntyneet ja heidän läheisensä saavat neuvontaa yhdestä paikasta ja yhdestä puhelinnumerosta sekä sähköpostitse. Ikääntyneille suunnatut palvelut on

kerätty Internetiin yhdelle asiakasryhmäsivulle, joka löytyy helposti Stadin seniori-info -nimellä. Seniori-info on osa keskitettyä asiakasohjausta, HelppiSenioria. HelppiSeniorin toiminta sisältää asiakasohjauksen, palvelutarpeen arvioinnin ja paljon palvelua tarvitsevan asiakkaan palvelujen koordinoinnin. Myös kaikissa matalan kynnyksen palvelukeskuksissa asiakkaat saavat ohjausta ja neuvontaa.

Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisvaltaisesti monipuolisten palvelukeskusten verkostomaista toimintamallia rakentamalla. Monipuolinen palvelukeskus -toimintamalli on kuvaus Helsingin kaupunkitasoisesta tavasta vastata pääasiassa ikääntyneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveystarpeiden tarpeisiin yhdessä eri toimijoiden kesken. Toimintamallilla tuetaan sekä kotona asuvia että ympärivuorokautisessa hoidossa olevia ikääntyneitä. Osa palveluista koskee myös alle 65-vuotiaita. Toimintamalli sisältää terveyttä ja hyvinvointia edistäviä matalan kynnyksen palveluja sekä toimintakykyä vahvistavia, kuntoutumista edistäviä ja korjaavia palveluja.

Kotihoitoa vahvistetaan monin tavoin ja henkilöstöä on lisätty kotihoidon tiimeihin

Kotihoidon asiakasmäärä on vuosittain maltillisesti kasvanut. Peittävyys eli palvelua saaneiden osuus on pysynyt samalla tasolla useita vuosia. Helsingin vanhustalouden järjestämisen rakennetta ja kustannuksia vertaillaan vuosittain Kuuden suurimman kaupungin vanhusten sosiaali- ja terveystarpeiden raportissa, (Kuusikko -raportti). Peittävyudessa 75 vuotta täyttäneen väestön osuus on selvästi suurempi Helsingissä kuin naapurikunnissa. Kuusikko -raportin mukaan (2017) kotihoidon peittävyys oli Helsingissä 12,4 prosenttia, Espoossa 7,5 prosenttia ja Vantaalla 9,3 prosenttia.

Kotihoidon käyntejä oli vuonna 2017 noin 2 983 000 käyntiä. Käyntimäärän kasvua edelliseen vuoteen on noin kolme prosenttia.

Terveydenhuoltolaki ja sosiaalihuoltolaki edellyttävät, että organisaatiolla on käytössään vapaaehtoinen vaaratapahtumien ilmoitusjärjestelmä. HaiPro on asiakas/potilasturvallisuuden vaaratapahtumien raportointimenettely ja tietotekninen työkalu. HaiPro-raportointijärjestelmä on käytössä yli 200 suomalaisessa yksityisen ja julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon yksikössä. HaiPro -järjestelmä on tarkoitettu toiminnan kehittämiseen yksiköiden sisäisessä käytössä. Vuonna 2017 kotihoidossa tehtiin 5 611 ilmoitusta, mikä tarkoittaa, että haittatapahtumia kohdistui noin 0,2 prosenttiin käynneistä. Ilmoitusten määrä on pysynyt samalla tasolla edelliseen vuoteen nähden. Sosiaalihuoltolain edellyttämä laadun tarkkailun väline S-Pro -järjestelmä on vielä käyttöönottovaiheessa.

Kotihoidon toimintatapoja on kehitetty monipuolinen palvelukeskus -toimintamallin, kotihoito 2020 -kehittämishojelman ja hallitusten kärki-

hankkeiden suuntaisesti. Kotihoidon palveluseteli kaikille kotihoidon asiakkaille otettiin käyttöön toukokuun alussa 2018. Lisäksi kotihoidon toimintatapoja päivystyksellisissä tilanteissa kehitetään Kotihoidon ja palvelutalojen asiakkaiden päivystyksellisten tilanteiden hoidon järjestäminen -kehittämishanke eli PÄTIJÄ -hankkeessa. Monipuolinen palvelukeskus -toimintamallin kokeiluissa on koottu asiakkaan tarpeen mukaisia, kotona asumista tukevia palveluja yhdeksi kokonaisuudeksi. Esimerkiksi kotihoidon asiakkaiden toimintakykyä ja osallisuutta on tuettu ja vahvistettu ohjaamalla heitä monipuolisen palvelukeskuksen liikuntaryhmiin, kuntoutusjaksoille tai matalan kynnyksen palvelukeskusten monipuoliseen toimintaa. Palvelukeskuksia on 15 eri puolilla kaupunkia.

Kotihoito on ottanut käyttöön yhä enemmän teknologiaa ja sähköisiä palveluja kotihoidon asiakkaiden ja ammattilaisten avuksi. Kotihoito tarjoaa jo nyt ikääntyneille esimerkiksi kuvallisen etähoidon ja -kuntoutuksen palveluja. Etähoidon käynti sisältää pääosin lääkkeenoton valvontaa, voinnin seurantaa sekä aterioinnista muistuttamista ja aterioinnin valvontaa. Etähoidon käyntejä saa noin 800 säännöllisen kotihoidon asiakasta kuukausittain, kukin saa vähintään yhden käynnin päivässä. Etäkäynnit myös osaltaan lisäävät asiakkaan turvallisuutta, sillä etäkäynti voi olla tavallisen käyntien lisäkäynti tai asiakas voi tarvitessaan saada kontaktin etäyhteyden avulla ongelmatilanteessa Palvelukeskus Helsingin työntekijöihin ympäri vuorokauden. Palvelukeskus Helsingin vakituisen etähoidon henkilökuntaan kuuluu sairaanhoitajia (18 vakanssia) ja lähihoitajia (22,5 vakanssia). Tavoitteena on etäyhteyksien lisääminen.

Asiakkaiden henkilökohtaisia turvapalveluja on lisätty esimerkiksi kehittämällä ovihälytin ja GPS -paikannin muistisairaille asiakkaille, jotka voivat liikkua kotinsa ulkopuolella, mutta eivät aina löydä oikeaa reittiä kotiinsa. Myös turvapuhelinpalvelun asiakkaiden määrä on kasvanut.

Kotihoidon henkilöstöresursseja on vahvistettu kahden edellisen vuoden aikana seuraavasti: 20 hoitajavakanssia vuonna 2017 ja 40 hoitajavakanssia vuonna 2018. Pääosa vakansseista on saatu täytettyä. Lisäksi on vahvistettu terapiaresursseja lisäämällä kuntoutushenkilöstöä kahdeksalla fysioterapeutilla, yhdellä toimintaterapeutilla ja yhdellä ravitsemusterapeutilla. Kotihoidon henkilöstön työhyvinvointia kehitetään palvelualuekohtaisilla työhyvinvointihankkeilla. Vuonna 2018 painopiste on esimiesten työhyvinvoinnin tukemisessa.

Ympärivuorokautinen hoito

Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuosituksen mukaan iäkkäillä ihmisillä pitää iästä ja toimintakyvystä riippumatta olla mahdollisuus elää

omanlaistaan hyvää elämää omissa yhteisöissään. Kaupunkistrategias-
sa on sama tavoite: Kotona asumista tuetaan palveluja vahvistamalla
siten, että kotona asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä nousee vuosit-
tain. Kotona asuvien määrän prosentuaalinen osuus onkin noussut
vuosittain muutamalla prosenttiyksikön kymmenyksellä. Joulukuussa
2017 yli 75-vuotiaista 92,6 prosenttia asui kotona. Helsingin, Espoon ja
Vantaan 75 vuotta täyttäneistä noin 8 prosenttia on ympärivuorokauti-
sen hoidon piirissä.

Vanhuspalvelulaki edellyttää, että iäkkään henkilön arvokasta elämää
tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito toteutetaan ensisijaisesti kotiin
annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Kun
tarvittava hoito kotona asuen ei enää ole mahdollista, ympärivuorokau-
tisen hoidon tarvetta arvioidaan asiakaskohtaisesti ja moniammatillisesti
hoitotyön, sosiaalityön ja lääketieteen näkökulmista. Arvioinnissa kiin-
nitetään huomiota siihen, mikä aiheuttaa ympärivuorokautisen hoidon
tarpeen ja mihin asiaan ympärivuorokautinen hoiva on ratkaisu. On ar-
vioitava, onko sairauksien diagnostiikka ja hoito kunnossa, onko sai-
rauksiin liittyvät kuntouttavat toimenpiteet tehty, voidaanko kuntoutta-
van hoitotyön keinoin asiakkaan tilannetta parantaa ja onko avohoidon
palvelut monipuolisesti käytössä.

Haluun muuttaa pois kotoa liittyy kotihoidon RAI (Resident Assessment
Instrument) -arviointien perusteella huonoksi koettu terveydentila, yksi-
näisyys, masennusepäily, turvapalvelut ja runsas kotihoidon työaika.
Nordic Healthcare Groupin ja Tampereen kaupungin yhteistyönä kehit-
tämän mittarin (NHG-riskimittari) mukaan niillä asiakkailla, joilla on suu-
ri palvelujen määrällinen tarve, toimintakyvyn puutoksia, puutteita kog-
nitiossa, muistisairauksia, kunnallisten terveyspalvelujen ja sairaalapal-
velujen käyttöä, on suuri riski siirtyä ympärivuorokautiseen hoitoon seu-
raavan vuoden aikana. Yhteen sovitetuilla tukitoimilla (esimerkiksi koti-
hoito yhdistettynä palvelukeskustoimintaan, arviointi- ja kuntoutusjak-
soihin, lyhytaikaishoitoon tai päivätoimintaan) asiakkaan tarvetta ympä-
rivuorokautiselle hoidolle voidaan mahdollisesti siirtää myöhäisempään
ajankohtaan.

Kotihoidon asiakastyytyväisyyskyselyyn 2016 vastanneista kotihoidon
asiakkaista 76 prosenttia ilmoitti haluavansa asua kotona, 10 prosenttia
palvelutalossa, 2 prosenttia vanhainkodissa, 1 prosentti jossakin muu-
alla ja 11 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

Jos turvallinen asuminen kotona ei enää ole mahdollista, turvataan ympä-
rivuorokautinen hoito. Ympärivuorokautisen hoitopaikan sai kesä-
kuussa 2018 keskimäärin 29 päivässä. Vanhuspalvelulain mukaan tar-
vittava palvelu on järjestettävä 90 päivässä. Ympärivuorokautisen hoi-

topaikan hakijamäärä on laskenut vuodesta 2014 jolloin hakijoita oli 1 628. Vuonna 2017 hakijoita oli 1 564.

Helsingin vanhuspalveluja, niin kotihoitoa kuin ympärivuorokautista asumista, kehitetään monin tavoin valtakunnallisten ja kaupungin omien linjausten mukaisesti siten, että iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito toteutetaan ensisijassa kotiin saatavilla palveluilla. Palvelujen toteutumisen laatua seuraavat useat tahot, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen oman seurannan lisäksi muun muassa kaupungin tarkastusvirasto, aluehallintovirasto sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Kaupunginhallitus katsoo, että erillinen kattava ulkopuolinen selvitys vanhuspalvelujen nykytilasta ja tulevista tarpeista ei ole ajankohtainen eikä tarpeellinen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Vanhusneuvoston lausunto 7.6.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 11.09.2018 § 223

HEL 2018-004931 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloitteeseen Helsingin vanhustenpalvelujen tilan ja tulevien tarpeiden selvittämisestä seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloitteessa on esitetty kattavan ulkopuolisen tahon tekemän selvityksen tekemistä Helsingin kaupungin ikääntyvien hoidosta ja tulevista tarpeista.

Sosiaali- ja terveystoimen oman toiminnan laadunhallintaan kuuluu kaupungin ja toimintayksiköiden omavalvontasuunnitelmat, haitta- ja vaaratapahtumien systemaattinen käsittely, infektioturvallisuus, turvallinen lääkehoito, lääkintälaitteiden turvallisuus, asiakas- ja potilasturvallisuuden seurantaryhmän toiminta sekä laatutyö (mm. EFQM). Ikääntyneiden palveluissa oman toiminnan laatua arvioidaan edellisten lisäksi RAI (Resident Assessment Instrument) -vertailukehittämisen avulla. RAI-järjestelmä on standardoitu tiedonkeruun ja havainnoinnin välineistö, joka on tarkoitettu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin sekä hoito-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelman laatimiseen. Myös toteutuneen hoidotyön kirjaamisen laatua ja hygienian toteutumista arvioidaan ja seurataan.

Asiakaskyselyjä on tehty kotihoidossa joka toinen vuosi. Käyntikohtaisista palautetta kotihoidon asiakkailta saadaan Happy or Not -mobiililaitteen avulla. Ympäri vuorokautisesta hoidosta asiakaspalautetta kerättiin kattavasti viimeksi vuonna 2016. Toimintoyksiköt keräävät palautetta toiminnastaan kuitenkin tiheämmin asiakasraatien ja -neuvostojen sekä pienimuotoisempien kyselyjen avulla.

Ostopalvelujen laatua valvotaan tekemällä tiivistä yhteistyötä ostopalvelutoimijoiden kanssa, säännöllisillä tarkastuskäynneillä, yhteistyökoukuksilla, laatusurannalla, käsittelemällä asiakaspalautetta ja seuraamalla palveluntuottajien kaupungille toimittamia lakisääteisiä omavalvontasuunnitelmia. Lisäksi palveluntuottajia tavataan säännöllisesti vuosittain pidettävissä toteuttamisneuvotteluissa ja tuottajille järjestettävissä koulutuksissa sekä yhteistyökoukuksissa. Palveluntuottajilta edellytetään toiminnan kehittämistä ja tarvittaessa korjaamista saadun palautteen pohjalta.

Asiakkaiden kanteluihin, muistutuksiin tai valituksiin vastataan mahdollisimman nopeasti selvittämällä eri osapuolten näkemykset tapahtuneesta.

Kaupungin tarkastusvirasto arvioi vuosittain, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta on tehnyt selvityksiä Helsingin kotihoidon laadusta vuosina 2014 ja 2016. Vuonna 2014 selvitettiin, saako ikääntynyt kotona asuva tarvitsemansa palvelut tai hoidon lakisääteisessä ajassa ja vuonna 2016 selvitettiin kotihoidon palvelujen riittävyttä ikääntyneiden palvelutarpeeseen nähden. Vuonna 2018 tarkastuslautakunnalla on yhtenä arviointiaiheena ostopalvelujen laatu ja sopimusten hallinta. Esimerkkikohteeksi on valittu muun muassa kilpailutetut kotipalvelun tukipalvelut sekä sosiaali- ja terveystoimen palvelujen ruokapalvelut.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut 5.7.2018 valvontapäätöksen, jossa se kehottaa Helsinkiä kiinnittämään huomiota asiakasturvallisuuden varmistamiseen kotihoidossa riittävällä henkilöstömäärällä ja oman toiminnan valvonnalla. Julkisuudessa olleessa yksittäisessä vakavassa tapahtumassa oli mukana monta toimijaa ja sen viranomaiskäsittely on vielä kesken.

Näin ollen sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että erilliselle kattavalle ulkopuoliselle selvitykselle vanhuspalveluiden nykytilasta ja tulevista tarpeista ei ole tällä hetkellä tarvetta.

Helsinki kehittää ikääntyneiden palveluja laatusuosituksen ja hallituksen kärkihankkeessa asetettujen tavoitteiden mukaisesti

Ikääntyneiden palveluja määrittelee sosiaalihuoltolaki ja laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (ns. vanhuspalvelulaki). Hallituksen kärkihankkeeseen ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa (I&O) antaa suuntaviivoja ikääntyneiden palvelujen kehittämisessä. Kärkihankkeen taustalla on sosiaali- ja terveysministeriön laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017–2019. Kärkihankkeeseen toteutetaan vuosina 2016–2018. Ikääntyneiden palvelujen kehittäminen nojaa myös Helsingin kaupunkistrategiaan ja Uudenmaan maakuntavalmisteluun.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 kärkihankkeena kehitetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä (hyte). Lakisääteiset neuvostot, kuten vanhusneuvosto, liitetään uudella tavalla osaksi hyte-rakennetta ja -verkostoa. Tämä vahvistaa osaltaan ikäihmisten omaa ääntä, osallisuutta ja näkemyksiä palvelujen kehittämisessä. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmatyön valmistelu (Stadin ikäohjelman jatko) tehdään yhdessä vanhusneuvoston kanssa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi Helsingissä lisätään kaupunkilaisten toimintakykyä ja mahdollisuuksia turvalliseen itse- ja omahoitoon ja kotona asumiseen. Helsingin päämääränä on tavoittaa aikaisemmin erityisesti heidät, jotka tarvitsevat paljon tukea tai hoitoa.

Jokaisella helsinkiläisellä on mahdollisuus elää kokemusrikasta ja laadukasta elämää ja saada siihen tarvittava tuki ja palvelut kaikissa elämän vaiheissa. Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti. Yhden luukun periaatetta vahvistetaan ja hoitoon pääsyä edistetään oikea-aikaisen avun saamiseksi. Palvelujen saatavuutta ja laatua arvioidaan säännöllisesti.

Sosiaali- ja terveystoimi kokosi tämän vuoden alussa ikääntyneiden neuvonnan ja ohjauksen yhteen yksikköön, Seniori-infoon. Näin ikään-

tyneet ja heidän läheisensä saavat neuvontaa yhdestä paikasta ja yhdestä puhelinnumerosta. Yhteyttä voi ottaa myös sähköpostilla. Ikääntyneille suunnatut palvelut on kerätty internettiin yhdelle asiakasryhmäsivulle, joka löytyy helposti Stadin seniori-info -nimellä. Seniori-info on osa keskitettyä asiakasohjausta, HelppiSenioria. HelppiSeniorin toiminta sisältää asiakasohjauksen, palvelutarpeen arvioinnin ja paljon palvelua tarvitsevan asiakkaan palvelujen koordinoimista. Myös kaikissa matalan kynnyksen palvelukeskuksissa asiakkaat saavat ohjausta ja neuvontaa.

Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisvaltaisesti monipuolisten palvelukeskusten verkostomaista toimintamallia rakentamalla. Monipuolinen palvelukeskus -toimintamalli on kuvaus Helsingin kaupunkitasoisesta tavasta vastata pääasiassa ikääntyneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveystarpeiden tarpeisiin yhdessä eri toimijoiden kesken. Toimintamallilla tuetaan sekä kotona asuvia että ympärivuorokautisessa hoidossa olevia ikääntyneitä. Osa palveluista koskee myös alle 65-vuotiaita. Toimintamalli sisältää terveyttä ja hyvinvointia edistäviä matalan kynnyksen palveluja sekä toimintakykyä vahvistavia, kuntoutumista edistäviä ja korjaavia palveluja.

Kotihoitoa vahvistetaan monin tavoin ja olemme lisänneet henkilöstöä kotihoidon tiimeihin

Kotihoidon asiakasmäärä on vuosittain maltillisesti kasvanut, peittävyys on pysynyt samalla tasolla useamman vuoden. Helsingin vanhuspalvelujen järjestämisen rakennetta ja kustannuksia vertaillaan vuosittain Kuuden suurimman kaupungin vanhusten sosiaali- ja terveystarpeiden raportissa, (Kuusikko -raportti). Kotihoidon peittävyys eli kotihoidon palvelua saaneiden 75 vuotta täyttäneen väestön osuus on selvästi suurempi Helsingissä kuin naapurikunnissa. Kuusikko -raportin mukaan (2017) kotihoidon peittävyys oli Helsingissä 12,4 prosenttia, Espoossa 7,5 prosenttia ja Vantaalla 9,3 prosenttia.

Kotihoidon käyntejä oli vuonna 2017 noin 2 983 000 käyntiä. Käyntimäärän kasvua edelliseen vuoteen on noin kolme prosenttia.

Helsingin kotihoito on sekä terveydenhuoltolain että sosiaalihuoltolain alaista toimintaa. Lait edellyttävät, että organisaatiolla on käytössään vapaaehtoinen vaaratapahtumien ilmoitusjärjestelmä. HaiPro on asiakas/potilasturvallisuuden vaaratapahtumien raportointimenettely ja tietotekninen työkalu. HaiPro-raportointijärjestelmä on käytössä yli 200 suomalaisessa yksityisen ja julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon yksikössä. HaiPro -järjestelmä on tarkoitettu toiminnan kehittämiseen yksiköiden sisäisessä käytössä. Vuonna 2017 kotihoidossa tehtiin 5 611 ilmoitusta, mikä tarkoittaa, että haittatapahtumia kohdistui noin 0,2 pro-

senttiin käynneistä. Ilmoitusten määrä on pysynyt samalla tasolla edelliseen vuoteen nähden. Sosiaalihuoltolain edellyttämä laadun tarkkailun väline S-Pro -järjestelmä, on vielä käyttöönottoaiheessa.

Kotihoidon toimintatapoja on kehitetty monipuolinen palvelukeskus -toimintamallin, kotihoito 2020 -kehittämishankkeen ja hallitusten kärkihankkeiden suuntaisesti. Kotihoidon palveluseteli kaikille kotihoidon asiakkaille otettiin käyttöön toukokuun alussa 2018. Lisäksi kotihoidon toimintatapoja päivystyksellisissä tilanteissa kehitetään Kotihoidon ja palvelutalojen asiakkaiden päivystyksellisten tilanteiden hoidon järjestäminen -kehittämishanke eli PÄTIJÄ -hankkeessa. Monipuolinen palvelukeskus -toimintamallin kokeiluissa on koottu asiakkaan tarpeen mukaisia, kotona asumista tukevia palveluja yhdeksi kokonaisuudeksi. Esimerkiksi kotihoidon asiakkaiden toimintakykyä ja osallisuutta on tuettu ja vahvistettu ohjaamalla heitä monipuolisen palvelukeskuksen liikuntaryhmiin, kuntoutusjaksoille tai matalan kynnyksen palvelukeskusten monipuoliseen toimintaa. Palvelukeskuksia on 15 eri puolilla kaupunkia.

Kotihoito on ottanut käyttöön yhä enemmän teknologiaa ja sähköisiä palveluja kotihoidon asiakkaiden ja ammattilaisten avuksi. Kotihoito tarjoaa jo nyt ikääntyneille esimerkiksi kuvallisen etähoidon ja -kuntoutuksen palveluja. Etähoidon käynti sisältää pääosin lääkkeenoton valvontaa, voimnin seurantaa sekä aterioinnista muistuttamista ja aterioinnin valvontaa. Etähoidon käyntejä saa noin 800 säännöllisen kotihoidon asiakasta kuukausittain, kukin saa vähintään yhden käynnin päivässä. Etäkäynnit myös osaltaan lisäävät asiakkaan turvallisuutta, sillä etäkäynti voi olla tavallisen käyntien lisäkäynti tai asiakas voi tarvitessaan saada kontaktin etäyhteyden avulla ongelmatilanteessa Palvelukeskus Helsingin työntekijöihin ympäri vuorokauden. Palvelukeskus Helsingin vakituinen etähoidon henkilökunta koostuu sairaanhoitajista (18 vakanssia) ja lähihoitajista (22,5 vakanssia). Tavoitteena on, että etäyhteyden saa yhä suurempi kotihoidon asiakasmäärä tulevaisuudessa.

Asiakkaiden henkilökohtaisia turvapalveluja on lisätty esim. kehittämällä ovihälytin ja GPS -paikannin palvelu muistisairaille asiakkaille, jotka voivat eivät liikkua kotinsa ulkopuolella, mutta eivät aina muista oikeaa reittiä kotiinsa. Lisäksi turvapuhelinpalvelun asiakkaiden määrä on kasvanut.

Kotihoidon henkilöstöresursseja on vahvistettu kahden edellisen vuoden aikana seuraavasti: 20 hoitajavakanssia vuonna 2017, 40 hoitajavakanssia vuonna 2018. Pääosa vakansseista on saatu täytettyä. Lisäksi on vahvistettu terapiaresursseja lisäämällä kuntoutushenkilöstöä kahdeksalla fysioterapeutilla, yhdellä toimintaterapeutilla ja yhdellä ravitsemusterapeutilla. Kotihoidon henkilöstön työhyvinvointia kehitetään

palvelualuekohtaisilla työhyvinvointihankkeilla. Vuonna 2018 painopiste on esimiesten työhyvinvoinnin tukemisessa.

Ympäri vuorokautinen hoito

Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuosituksen mukaan iäkkäillä ihmisillä pitää iästä ja toimintakyvystä riippumatta olla mahdollisuus elää omanlaistaan hyvää elämää omissa yhteisöissään. Kaupunkistrategiasa sama tavoite on saanut muodon: kotona asumista tuetaan palveluja vahvistamalla siten, että kotona asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä nousee vuosittain. Kotona asuvien määrän prosentuaalinen osuus onkin noussut vuosittain muutamalla prosenttiyksikön kymmenyksellä. Joulukuussa 2017 yli 75-vuotiaista 92,6 prosenttia asui kotona. Helsingin, Espoon ja Vantaan 75 vuotta täyttäneistä noin 8 prosenttia on ympärivuorokautisen hoidon piirissä.

Vanhuspalvelulaki edellyttää, että iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito toteutetaan ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Kun tarvittava hoito kotona asuen ei enää ole mahdollista, ympärivuorokautisen hoidon tarvetta arvioidaan asiakaskohtaisesti ja moniammatillisesti hoitotyön, sosiaalityön ja lääketieteen näkökulmista. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, mikä aiheuttaa ympärivuorokautisen hoidon tarpeen ja mihin asiaan asiakkaan tilanteessa ympärivuorokautinen hoiva on ratkaisu. Arvioidaan, onko sairauksien diagnostiikka ja hoito kunnossa, onko sairauksiin liittyvät kuntouttavat toimenpiteet tehty, voidaanko kuntouttavan hoitotyön keinoin asiakkaan tilannetta parantaa ja onko avohoidon palvelut monipuolisesti käytössä.

Haluun muuttaa pois kotoa liittyy kotihoidon RAI (Resident Assessment Instrument) -arviointien perusteella huonoksi koettu terveydentila, yksinäisyys, masennusepäily, turvapalvelut ja runsas kotihoidon työaika (geriatrian dosentti Harriet Finne-Soveri). Nordic Healthcare Groupin ja Tampereen kaupungin yhteistyönä kehittämän mittarin (NHG-riskimittari) mukaan niillä asiakkailla, joilla on suuri palvelujen määrällinen tarve, toimintakyvyn puutoksia, puutteita kognitiossa, muistisairauksia, kunnallisten terveystalvelujen ja sairaalapalvelujen käyttöä, on suuri riski siirtyä ympärivuorokautiseen hoitoon seuraavan vuoden aikana. Yhteen sovitetuilla tukitoimilla (esimerkiksi kotihoito yhdistettynä palvelukeskustoimintaan, arviointi- ja kuntoutusjaksoihin, lyhytaikaishoitoon tai päivätoimintaan) asiakkaan tarvetta ympärivuorokautiselle hoidolle voidaan mahdollisesti siirtää myöhäisempään ajankohtaan.

Kotihoidon asiakastytyväisyyskyselyyn 2016 vastanneista kotihoidon asiakkaista 76 prosenttia ilmoitti haluavansa asua kotona, 10 prosenttia

palvelutalossa, 2 prosenttia vanhainkodissa, 1 prosentti jossain muual-
la ja 11 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

Kun turvallinen asuminen kotona ei enää ole mahdollista turvataan ympä-
rivi vuorokautinen hoito. Ympäri vuorokautisen hoitopaikan sai kesä-
kuussa 2018 keskimäärin 29 päivässä. Vanhuspalvelulain mukaan tar-
vittava palvelu on järjestettävä 90 päivässä. Ympäri vuorokautisen hoi-
topaikan hakijamäärä on laskenut vuodesta 2014 jolloin hakijoita oli
1628. Vuonna 2017 hakijoita oli 1564.

Yhteen vetona voidaan kiteyttää, että väestön ikärakenteen muutos on
koko yhteiskunnan asia, ei pelkästään sosiaali- ja terveystoimen. Tarvi-
taan kaikenikäisille ja toimintakykyisille helsinkiläisille hyödyllisiä toimi-
via liikenne ratkaisuja, tiloja kokoontumiseen, liikuntapalveluja sekä jär-
jestöjen, yritysten ja seurakuntien yhteistä tekemistä. Toisaalta tulee
huomioida erittäin haavoittuvassa asemassa olevat ikäihmiset, esimer-
kiksi muistisairaat, ja räätälöidä heille yksilöllisiä ja toimivia palveluja.

Helsingin vanhuspalveluja, niin kotihoitoa kuin ympärivuorokautista
asumista, kehitetään monin tavoin valtakunnallisten ja kaupungin
omien linjausten mukaisesti siten, että iäkkään henkilön arvokasta elä-
mää tukeva pitkäaikainen hoito toteutetaan ensisijassa kotiin saatavilla
palveluilla. Palvelujen toteutumisen laatua seuraavat useat tahot. Sai-
raala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen oman seurannan lisäksi muun
muassa kaupungin tarkastusvirasto, aluehallintovirasto ja Terveiden ja
hyvinvoinnin laitos."

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Laadukkailla, riittäväillä ja oikea-aikaisilla kotiin tuotavilla sekä ympäri-
vuorokautisen hoivan palveluilla on merkittäviä terveys- ja hyvinvointi
vaikutuksia ikääntyneen väestön edellytyksiin hyvään toimintakykyi-
seen elämään.

Käsittely

11.09.2018 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Sakari Männikkö: Johtuen sekä asiakkaiden että työntekijöiden
kokemusten ristiriidasta verrattuna viraston viralliseen kantaan, miten
hyvin Helsingin vanhuspalvelut toimivat, niin riippumattoman selvityk-
sen tekeminen on perusteltua. Lisäksi kasvava vanhusväestön määrä
ja siitä johtuva palvelutarpeiden kasvu on syytä selvittää ja pyrkiä va-
rautamaan siihen myös tulevana vuosina. Vanhusväestö olisi syytä ot-

12.11.2018

taa myös yhdeksi konsultoitavaksi kohteeksi. Etelä-Suomen aluehallintoviraston antamat moitteet virastolle ja lautakunnalle puoltavat tämän asiakassegmentin tilanteen ja tulevaisuuden tarpeiden selvittämistä tarkemmin.

Palautusehdotus 1 raukesi kannattamattomana.

Jäsen Sakari Männikkö jätti lausunnosta eriävän mielipiteen.

21.08.2018 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi

§ 698

V 28.11.2018, Vasemmistoliiton valtuustoryhmän aloite puhtaasta sisäilmasta

HEL 2018-006248 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Vasemmistoliiton valtuustoryhmän aloitteen loppuun käsitellyiksi.

Esittelijän perustelut

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että Helsingille luodaan kunnianhimoinen ja jatkuva sisäilmaohjelma sekä korjausavustusjärjestelmä terveyshaittojen poistamiseksi ja terveytensä menettäneiden tukemiseksi. Osana ohjelmaa kartoitetaan systemaattisesti käytössä olevien koulu- ja päiväkotitilojen kunto ja panostetaan toimialojen väliseen tiedonkulkuun sekä varmistetaan niiden yhteistyö sisäilmakysymyksissä.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ryhmäaloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä, ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi.

12.11.2018

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan, kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan sekä sosi-aali- ja terveystoimialan lausuntoihin ja toteaa, että kaupunginvaltuus-ton 27.9.2017 hyväksymän kaupunkistrategian 2017-2021 osaksi laadi-taan kiinteistöstrategia. Sen tavoitteena on määrittää tilankäytölle ja kaupungin kiinteistöomaisuudelle sellaiset tavoitteet ja toimenpiteet, jot-ka tukevat kaupunkistrategian toteuttamista sekä varmistavat palveluil-le terveelliset ja turvalliset tilat. Kiinteistöstrategian liitteeksi laaditaan sisäilmaohjelma. Valmisteilla olevaan sisäilmaohjelmaan sisältyy aloit-teissa esille otettuja toimenpiteitä. Sisäilmaohjelman tavoitteena on, et-tä kaupungin tiloissa on hyvä sisäilma ja tilojen käyttäjien tyytyväisyys sisäilmaan paranee.

Helsingin kaupunki omistaa noin 2 000 rakennusta (noin 2 miljoonaa m²). Korjausvelkaa kaupungin rakennuskannassa on noin 1,25 miljar-dia euroa. Merkittävä osa rakennuksista on rakennettu 1960–1980-lu-vuilla. Tuolloin rakennetuissa rakennuksissa on nykytiedon mukaan paljon ns. riskirakenteita. Kaupungin rakennuksia on vasta viime vuosi-na alettu peruskorjata kokonaisvaltaisesti. Kun rakennusten kunnossa-pidosta on pitkään säästetty eivätkä korjausmäärärahat ole kattaneet rakennusten vuosittaista kulumaa, on korjausvelka kasvanut ja riskira-kenteiden riskit toteutuneet ja aiheuttaneet siten sisäilmaongelmia ra-kennuksissa. Vuodesta 2017 alkaen talonrakennuksen investointitasoa on nostettu merkittävästi. Vuonna 2018 korjausten ja korvaavien inves-tointien taso kattaa ensimmäisen kerran rakennuskannan vuosittaisen kuluman. Tulevina vuosina investointitaso ylittää jo kuluman, mutta pit-källä aikavälillä syntyneen korjausvelan kurominen umpeen pelkästään investointien avulla kestää vielä noin 20 vuotta.

Helsingin kaupungilla on toimintamalli sisäilmaongelmien ratkaisemi-seksi. Toimintamallissa kuvataan sisäilmaongelman ratkaisuprosessin eteneminen sekä ongelmanratkaisuun osallistuvat osapuolet ja heidän tehtävänsä. Toimintamallista on järjestetty usean vuoden ajan koulu-tusta erityisesti esimiehille ja työsuojeluhenkilöstölle.

Vuonna 2017 kaupunki teetti omistamissaan palvelurakennuksissa yli 300 sisäilmasto- ja kosteusteknistä kuntotutkimusta. Lisäksi teetettiin yli 100 LVIA-kuntotutkimusta ja haitta-ainetutkimusta. Tutkimustarve kas-vaa rakennusten ja järjestelmien monimutkaistumisen myötä ja perus-parannettavien rakennusten määrän lisääntyessä lähivuosina. Kiinteis-töstrategian yhteydessä valmisteltavassa sisäilmaohjelmassa esitetään lisäpanostusta kiinteistöjen ylläpitoon sekä rakennusten nykyistä ti-heämpään kunnon arviointiin ja kunnossapitoon.

Kaupungilla on ollut 2000-luvun alkupuolelta käytössä tietojärjestelmä, johon tallennetaan mm. rakennusten tutkimukset, todetut vauriot, toi-

menpide-ehdotukset, huoltopyynnot, tiedotteet jne. Järjestelmä mahdollistaa esimerkiksi tilaston laatimisen eri tutkimustyypeistä tai rakennuksissa havaituista vaurioista. Vuosina 2008-2017 kaupunki on teettänyt yli 2 200 tutkimusta lähes 900 rakennuksessa. Tutkimuksista valtaosa (yli 60 %) on kohdistunut rakennuksen sisäilmastoon, kosteustekniseen kuntoon tai ilmanvaihtoon. Tutkimuksista noin puolet on ollut ongelmalähtöisiä ja loput perusparannushankkeita tai seurantaa varten tehtyjä. Tutkimuksessa on havaittu yli 6 600 vauriota, jotka voidaan jakaa eri vauriotyyppeihin. Yleisimpiä vauriotyyppejä ovat kosteus- ja mikrobivauriot (24 %), ilmanvaihto-ongelmat (16 %), epäpuhtauksien kulkeutuminen (9%), vaurioriskit (9 %), ikääntyminen (8%) ja rakenteelliset vauriot (6%). Rakennusosien mukaan jaoteltuina yleisimmin vaurioituneita rakenteita olivat alapohjat ja muut maanvastaiset rakenteet (22 %), ilmanvaihtojärjestelmät (20%), julkisivut (15 %) ja vesikatot tai yläpohjat (10 %).

Helsingin kaupunki toimii aktiivisesti kuntien sisäilmaverkostossa, jossa linjataan toimintatapoja hyvän sisäilman varmistamiseksi. Syksyn 2018 aikana kuntien sisäilmaverkosto laatii linjausta ilmanvaihdon oikeasta käytöstä yhteistyössä mm. Aalto-yliopiston, Kuopion yliopiston, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, sosiaali- ja terveysministeriön sekä Sisäilmayhdistyksen kanssa.

Kaupunki parantaa tilojen kuntoon liittyvän tiedon saatavuutta. Kaupunkiympäristön toimiala laatii tilojen käyttäjille vuosittain noin 300 tilojen kuntoa, korjauksia ja tutkimuksia käsittelevää tiedotetta, joita on tiedonsaannin helpottamiseksi alettu syksyllä 2018 julkaista myös verkossa. Tiedotteet löytyvät kaupungin sisäilmasivuilla osoitteesta www.hel.fi/sisailma. Myös tutkimusraportteja on tarkoitus julkaista kaupungin sisäilmasivuilla. Kuntotutkimusraportit ovat olleet jo aiemmin julkisia ja niitä on toimitettu pyynnöstä kuntalaisille. Sivuilta löytyy lisäksi yleistä tietoa sisäilmasta sekä toimintaohjeet vanhemmille, jotka epäilevät lapsensa oireilevan koulun tai päiväkodin sisäilman takia.

Tiloja koskeviin kuntalaisten asiakirjapyyntöihin vastataan julkisuuslain mukaisesti mahdollisimman pian, viimeistään kahden viikon kuluessa. Kaupunki järjestää myös aktiivisesti tiedotustilaisuuksia tilojen käyttäjille. Tilaisuuksien konseptia kehitetään edelleen. Tavoitteena on parantaa vuorovaikutusta tilojen käyttäjien kanssa.

Sekä kiinteistöstrategiaan että sisäilmaohjelmaan sisällytetään toimia rakentamisen laadun varmistamiseksi laajasti muun muassa erilaisten toteutusmuotojen käytöstä uuden tai juuri peruskorjatun rakennuksen toiminnan varmistamismenettelyihin. Tavoitteena on myös löytää keinoja, joiden avulla väistötiloihin voitaisiin ongelmatilanteissa siirtyä nykyistä nopeammin, jos tiloja ei voida korjata riittävän laajasti ja nopeasti.

Peruskorjauksissa ja korvaavassa uudisrakentamisessa priorisoidaan tulevana vuosina koulu- ja päiväkotihankkeita, joiden toteuttamiseen on pelkästään vuosina 2019–2023 varattu investointiohjelmassa 780 miljoonaa euroa. Tämä mahdollistaa noin 70 koulu- ja päiväkotihankkeen toteutuksen.

Sisäilmaongelmaiset päiväkodit, koulut ja oppilaitokset ovat pitkäaikainen ongelma Suomessa ja Helsingissä. Kaupungin nykyinen tilanne on hahmotettavissa investointiohjelman talonrakentamishankkeiden rakentamisohjelmaesityksessä vuosille 2019–2028, jossa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kiinteistöihin on ohjelmoitu 131 hanketta. Näistä 58 on perusparannushankkeita ja osa uudisrakentamisesta on huonokuntoisia rakennuksia korvaavia hankkeita. Rakentamisohjelma päivitetään vuosittain.

Kaupungin omistamasta rakennuskannasta vain noin 27 % on rakennettu vuoden 1980 jälkeen ja noin 40% on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tiloja. Kuntotutkimuksia toimialan kiinteistöihin tehdään vuosittain 50-60 ja haitta-ainetutkimuksia 30-50. Sisäilmatutkimuksista ja -korjauksista laaditaan vuosittain yli 300 tiedotetta. Tilojen kuntotutkimukset avataan kaupungin toimintamallien mukaan toimipisteen henkilökunnalle sekä asukkaille ja ne ovat julkisia. Palautteen perusteella sisäilmaongelmia koskevien epäilyjen ohjeistusta ja toimintatapoja pitää edelleen selkeyttää, sujuvoittaa ja yhtenäistää.

Hyvästä sisäilmasta on huolehdittava myös sairaaloissa, lastenkodeissa, yli 65-vuotiaiden ja monisairaiden tai vammaisten asumisyksiköissä sekä kaikissa muissa sosiaali- ja terveydenhuollon ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimipisteissä.

Tilankäytön tehostamisen seurauksena kiinteistöjen ilmanvaihdon ja muiden teknisten järjestelmien sekä saniteetti- ja ruokahuollon tilojen lisääntynyt tarve aiheuttaa erikokoisia perusparannus- ja korjaustarpeita.

Sisäilmaongelmakohteissa ilmanvaihdon jatkuva ylläpito parantaa sisäilman laatua. Uusissa rakennuksissa pintamateriaalien päästöt aiheuttavat hajuhaittoja, joita voidaan vähentää ilmanvaihdon ympärivuorokautisella ylläpidolla. Ilmastoinnin pitkäaikainen ylläpito kuluttaa kuitenkin paljon energiaa ja on ristiriidassa kaupungin energiasäästötoimien kanssa. Usein riittää, että ilmastointi ajastetaan alkamaan riittävän aikaisin ennen toiminnan aloittamista.

Tiloihin saatetaan sijoittaa enemmän henkilökuntaa tai asiakkaita kuin tilojen ja ilmastoinnin mitoitus sallii. On tärkeää, että henkilökunta tietää rakennuksen tilojen käyttötarkoitukset ja ilmastoinnin mitoitukset sekä noudattaa niitä, jotta ei tietämättään heikennä sisäilman laatua.

Tarjolla olevien väistötilojen sisäilmaolosuhteet on selvitettävä etukäteen. Kunnollisia, riittävä suuria ja toimintaan soveltuvia väistötiloja ei ole aina saatavilla tai niiden rakentaminen ei ole mahdollista. Väistötiloissa sisäilmaongelmat voivat jatkua, jolloin joudutaan etsimään korvaavat väistötilat.

Kiinteistönhuollon toimivuutta ei ratkaista pelkästään rahoitusta lisäämällä. Tarvitaan myös osaamista, ymmärrystä sekä vastuullisuutta sisäongelmien havaitsemisessa ja niiden kunnollisessa korjaamisessa. Käyttäjät tarvitsevat rakennusten käyttämisen ohjeita mm. ilmanvaihdon, lämmitys- ja jäähdytyslaitteiden käytöstä. Hyvät yhteydet ja viestintä eri toimijoiden välillä ovat keskeisiä tekijöitä, jotta ongelmat havaitaan ja korjataan ajoissa.

Kaupungin rakennuskannan kuntoa seurataan laskentamallein arviomaan kokonaisinvestointitarvetta, jolla rakennuskanta pidetään kunnossa. Korjausvelalla mitataan, kuinka paljon talonrakennuksen infrastruktuuriin on menneinä vuosina jäänyt investoimatta, jotta tilat olisivat käytön kannalta hyvässä kunnossa.

Vähentääkseen korjausvelan määrää ja sisäilmaongelmia kaupunki on vuodesta 2017 merkittävästi nostanut investointitasoa. Lisäksi on linjattu, että jatkossa investoinneista merkittävä osa on korvausinvestointeja eli huonokuntoisen rakennuksen tilalle rakennetaan kokonaan uusi rakennus. Tätä puoltavat myös muutokset toiminnallisissa- ja energiatehokkuustavoitteissa. Rakennusten ennakoiva ylläpito, kunnan arviointi, kunnossapidon kehittäminen sekä riittävä rahoitus ja henkilöresurssit ovat lähtökohtia tilanteen parantamiseksi ja sisäilmaongelmien ennaltaehkäisemiseksi.

Sisäilmaongelman ratkaisu vaatii ennaltaehkäisevien toimenpiteiden ja havaittujen sisäilmaongelmien ratkaisuprosessin kehittämistä. Ennakoiduista toimenpiteistä ovat korjausvelan vähentäminen, rakennusten kunnan seuranta ja korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen sekä rakentamisen laadun parantaminen. Sisäilmaprosessia pitää kehittää avoimeksi ja luotettavaksi yhdessä terveydenhuollosta vastaavien toimijoiden kanssa. Tämä edellyttää toimialojen välisen sujuvan yhteistyön lisäksi henkilöstöresurssien kohdentamista ratkaisukohtiin.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vasemmistoliiton ryhmäaloite maailman puhtain sisäilma Helsinkiin
- 2 Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto 2.11.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.09.2018 § 451

HEL 2018-006248 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki laatii kaupunkistrategian mukaisesti kiinteistöstrategian sekä sen liitteeksi sisäilmaohjelman. Vasemmistoliiton aloite sisältää pitkälti samoja toimenpide-ehdotuksia sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi kuin valmisteilla olevassa sisäilmaohjelmassa. Sisäilmaohjelman tavoitteena on, että kaupungin tiloissa on hyvä sisäilma ja tilojen käyttäjien tyytyväisyys sisäilmaan paranee.

Helsingin kaupunki omistaa noin 2 000 rakennusta (noin 2 miljoonaa m²), ja korjausvelkaa kaupungin rakennuskannassa on noin 1,25 miljardia euroa. Merkittävä osa rakennuksista on rakennettu 1960–1980-luvuilla. Tuolloin rakennetuissa rakennuksissa on nykytiedon mukaan paljon ns. riskirakenteita. Kaupungin rakennuksia on vasta viime vuosina alettu peruskorjata kokonaisvaltaisesti. Kun rakennusten kunnossapidosta on pitkään säästetty eivätkä korjausmäärärahat ole kattaneet rakennusten vuosittaista kulua, on korjausvelka kasvanut ja riskirakenteiden riskit toteutuneet ja aiheuttaneet siten sisäilmaongelmia rakennuksissa. Vuodesta 2017 alkaen talonrakennuksen investointitasoa on nostettu merkittävästi. Vuonna 2018 korjausten ja korvaavien investointien taso kattaa ensimmäisen kerran rakennuskannan vuosittaisen kuluman. Tulevina vuosina investointitaso ylittää jo kuluman, mutta pitkällä aikavälillä syntyneen korjausvelan kurominen umpeen pelkästään investointien avulla kestää vielä noin 20 vuotta.

Peruskorjauksissa ja korvaavassa uudisrakentamisessa priorisoidaan tulevina vuosina koulu- ja päiväkotihankkeita, joiden toteuttamiseen on pelkästään vuosina 2019–2023 varattu investointiohjelmassa 780 mil-

joonaa euroa. Tämä mahdollistaa noin 70 koulu- ja päiväkotihankkeen toteutuksen.

Helsingin kaupungilla on toimintamalli sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi. Toimintamallissa kuvataan sisäilmaongelman ratkaisuprosessin eteneminen sekä ongelmanratkaisuun osallistuvat osapuolet ja heidän tehtävänsä. Toimintamallista on järjestetty usean vuoden ajan koulutusta erityisesti esimiehille ja työsuojeluhenkilöstölle.

Vuonna 2017 kaupunki teetti omistamissaan palvelurakennuksissa yli 300 sisäilmasto- ja kosteusteknistä kuntotutkimusta. Lisäksi teetettiin yli 100 LVIA-kuntotutkimusta ja haitta-ainetutkimusta. Tutkimustarve kasvava rakennusten ja järjestelmien monimutkaistumisen myötä ja perusparannettavien rakennusten määrän lisääntyessä lähivuosina. Kiinteistöstrategian yhteydessä valmisteltavassa sisäilmaohjelmassa esitetään lisäpanostusta kiinteistöjen ylläpitoon sekä rakennusten nykyistä tiheämpään kunnon arviointiin ja kunnossapitoon.

Helsingin kaupunki toimii aktiivisesti kuntien sisäilmaverkostossa, jossa linjataan toimintatapoja hyvän sisäilman varmistamiseksi. Syksyn 2018 aikana kuntien sisäilmaverkosto laatii linjausta ilmanvaihdon oikeasta käytöstä yhteistyössä mm. Aalto-yliopiston, Kuopion yliopiston, Terveystien ja hyvinvoinnin laitoksen, sosiaali- ja terveysministeriön sekä Sisäilmayhdistyksen kanssa.

Kaupunki parantaa tilojen kuntoon liittyvän tiedon saatavuutta. Kaupunkiympäristön toimiala laatii tilojen käyttäjille vuosittain noin 300 tilojen kuntoa, korjauksia ja tutkimuksia käsittelevää tiedotetta, joita on tiedonsaannin helpottamiseksi alettu syksyllä 2018 julkaista myös verkossa. Tiedotteet löytyvät kaupungin sisäilmasivuilta osoitteesta www.hel.fi/sisailma. Myös tutkimusraportteja julkaistaan kaupungin sisäilmasivuilla pian. Kuntotutkimusraportit ovat olleet jo aiemmin julkisia, ja niitä on toimitettu pyynnöstä kuntalaisille. Sivuilta löytyy lisäksi yleistä tietoa sisäilmasta sekä toimintaohjeet vanhemmille, jotka epäilevät lapsensa oireilevan koulun tai päiväkodin sisäilman takia.

Tiloja koskeviin kuntalaisten asiakirjapyyntöihin vastataan julkisuuslain mukaisesti mahdollisimman pian, viimeistään kahden viikon kuluessa. Kaupunki järjestää myös aktiivisesti tiedotustilaisuuksia tilojen käyttäjille. Tilaisuuksien konseptia kehitetään edelleen. Tavoitteena on parantaa vuorovaikutusta tilojen käyttäjien kanssa.

Sekä kiinteistöstrategiassa että sisäilmaohjelmassa käsitellään toimia rakentamisen laadun varmistamiseksi laajasti muun muassa erilaisten toteutusmuotojen käytöstä uuden tai juuri peruskorjatun rakennuksen toiminnan varmistamismenettelyihin. Tavoitteena on myös löytää keino-

12.11.2018

ja, joiden avulla väistötiloihin voitaisiin ongelmatilanteissa siirtyä nykyistä nopeammin, jos tiloja ei voida korjata riittävän laajasti ja nopeasti.

Kannatamme ehdotusta kytkeä terveydenhuoltopalvelut tiiviimmin mukaan sisäilmaongelmien ratkaisuun. Terveydenhuollon ammattilaisilta tarvittaisiin nykyistä systemaattisempaa terveydellisen merkityksen arviointia. Sisäilmaongelmakohteessa toimivat työyhteisöt tarvitsisivat enemmän tukea ja luotettavaa tietoa siitä, mitä tutkimustulokset tarkoittavat terveyden kannalta. Sama koskee myös oireilevien lasten vanhempia ja muita asianosaisia.

Kaupungin toimipisteissä tulisi löytää nopeammin ratkaisuja sisäilmasta oireileville. Lisäksi tiedon oireilutilanteesta pitäisi kulkea paremmin rakennusta ylläpitävälle taholle. Tällä hetkellä tietoa saadaan kootusti vain koululaisten ja kaupungin työntekijöiden oireilusta ja sairastavuudesta. Tiedonsaantia muiden asiakasryhmien oireilusta olisi hyvä parantaa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Saarinen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 33196
anna.saarinen(a)hel.fi
Sari Hilden, rakennetun omaisuuden hallintapäällikkö, puhelin: 310 40315
sari.hilden(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.09.2018 § 194

HEL 2018-006248 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle vasemmistoliiton ryhmäaloitteesta:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää kannatettavana 30.5.2018 tekemää vasemmistoliiton maailman puhtain sisäilma Helsinkiin-valtuustoa-loitetta.

Lautakunta ei ota kantaa aloitteessa esitettyihin yksittäisiin teknisiin toimenpiteisiin vaan toteaa, että kaupungin tilanhankintaohjeen roolijaon mukaan kasvatuksen ja koulutuksen toimiala määrittää ja ilmoittaa tarvitsemiensa tilojen määrän sekä niiden toiminnalliset tarpeet ja kaupunkiympäristön toimiala vastaa tarvittavien tilojen hankinnasta, toteutuksesta, yllä- ja kunnossapidosta sekä siihen liittyvästä ohjeistuksesta. Käyttäjä puolestaan vastaa tilojen siivottavuudesta ja siivouksesta sekä

jatkossa investoinneista merkittävä osa on korvausinvestointeja eli huonokuntoisen rakennuksen tilalle rakennetaan kokonaan uusi rakennus. Tätä puoltavat myös muutokset toiminnallisissa- ja energiatehokkuustavoitteissa. Valtuustoaloitteen mukaisesti lautakunta katsoo, että rakennusten ennakoiva ylläpito, kunnan arviointi, kunnossapidon kehittäminen sekä riittävä rahoitus ja henkilöresurssit ovat lähtökohtia tilanteen parantamiseksi ja sisäilmaongelmien ennaltaehkäisemiseksi.

Rakentamisen laatu

Hyvä suunnittelu ja riittävä suunnittelun ohjaus luovat edellytykset laadukkaalle rakentamiselle. Riittävien lähtötietojen ja ohjeistusten pohjalta ammattitaitoisesti laaditut suunnitelmat ovat välttämätön edellytys turvallisten ja terveellisten tilojen rakentamiselle. Suunnitelmien ja toteutuksen ohjeistusta ja laadunvarmistusta, niiden todentamista, dokumentointia, seuranta ja riskianalyysiä osana rakennushanketta on kehitettävä hyvän lopputuloksen varmistamiseksi.

Uusia hanke- ja toteutusmalleja kokeilemalla voidaan käyttäjät, suunnittelijat ja toteuttajat osallistaa ja vastuuttaa kestäviin ja ylläpitoa helpottaviin teknisiin- ja materiaaliratkaisuihin.

Sisäilmaohjelma

Sisäilmaohjelma on osa kiinteistöstrategiaa ja se tulee sisältämään konkreettiset toimenpide-esitykset ja prosessikuvaukset sisäilmaongelman ennaltaehkäisyyn Helsingissä.

Kaupungin omistamasta rakennuskannasta vain noin 27% on rakennettu vuoden 1980 jälkeen ja noin 40% on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tiloja. Kuntotutkimuksia toimialan kiinteistöihin tehdään vuosittain 50-60 ja haitta-ainetutkimuksia 30-50. Sisäilmatutkimuksista ja -korjauksista laaditaan vuosittain yli 300 tiedotetta. Tilojen kuntotutkimukset avataan kaupungin toimintamallien mukaan toimipisteen henkilökunnalle sekä asukkaille ja ne ovat julkisia. Helsingillä on myös toimintamalli mahdollisesti sisäilmaongelman vuoksi oireileville asiakkaille ja henkilökunnalle. Kuitenkin saadun palautteen perusteella ohjeistusta ja toimintatapoja pitää edelleen selkeyttää, sujuvoittaa ja yhtenäistää toimialalla ja koko kaupungissa. Lautakunta toteaa, että rakennusten kuntoselvitysten tulee olla julkisesti saatavilla ja helposti löydettävissä kaupungin verkkosivuilla.

Sisäilmaongelman ratkaisu vaatii ennaltaehkäisevien toimenpiteiden ja havaittujen sisäilmaongelmien ratkaisuprosessin kehittämistä. Ennakointia toimenpiteitä ovat korjausvelan vähentäminen, rakennusten kunnan seuranta ja korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen sekä rakentamisen laadun parantaminen. Sisäilmaprosessia pitää kehittää avoimeksi ja

luotettavaksi yhdessä terveydenhuollosta vastaavien toimijoiden kanssa. Tämä edellyttää toimialojen välisen sujuvan yhteistyön lisäksi henkilöstöresurssien kohdentamista ratkaisukohtiin.

Lautakunta toteaa vielä, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiakkaana on noin 140 000 lasta, nuorta sekä aikuisopiskelijaa ja palveluja toteuttaa noin 13 000 ammattilaista. Toimintaa järjestetään yli 700 toimipisteessä. Toimialan strategiset teemat tasa-arvoinen kaikkien oppijoiden Helsinki, hyvinvoiva oppiva helsinkiläinen, koko kaupunki oppimisen ympäristönä sekä merkittävä väestönkasvu ja toimialan palvelujen lakisääteisyys edellyttävät palvelujen toteuttamiseksi toimintaa tukevat, oikea-aikaiset, joustavat, mutta ennen kaikkea terveelliset ja turvalliset tilat.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta edellyttää, että sisäilmaohjelman eteneminen tuodaan säännöllisesti tiedoksi lautakunnalle seuranta varten.

Käsittely

18.09.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että lause "Helsingillä on myös toimintamalli mahdollisesti sisäilmaongelmaepäilyjen vuoksi oireileville asiakkaille ja henkilökunnalle." muutetaan muotoon "Helsingillä on myös toimintamalli mahdollisesti sisäilmaongelmien vuoksi oireileville asiakkaille ja henkilökunnalle."

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisäys lautakunnan lausunnon viimeisen osion (otsikolla Sisäilmaohjelma) toisen kappaleen loppuun: "Lautakunta toteaa, että rakennusten kuntoselvitysten tulee olla julkisesti saatavilla ja helposti löydettävissä kaupungin verkkosivuilla."

Kannattaja: Pia Pakarinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Petra Malinin tekemän ja Pia Pakarisen kannattaman vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisäys lausunnon loppuun: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta edellyttää, että sisäilmaohjelman eteneminen tuodaan säännöllisesti tiedoksi lautakunnalle seuranta varten."

Kannattaja: Pia Pakarinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Petra Malinin tekemän ja Pia Pakarisen kannattaman vastaehdotuksen.

12.11.2018

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppi, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 11.09.2018 § 173

HEL 2018-006248 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kaupunkistrategian mukaisesti Helsinki on laatimassa kiinteistöstrategian, joka sisältää suunnitelman sisäilmaongelmista kärsivien rakennusten korjaamisesta tai korvaamisesta uusilla rakennuksilla. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkemyksen mukaan vasemmistoliiton valtuustoryhmän aloitteen toimenpidelistassa on useita hyviä ehdotuksia, joilla voidaan edistää sisäilmaongelman ratkaisua.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kuitenkin korostaa, että koulu- ja päiväkotitiloihin keskittyminen ei riitä lasten ja nuorten näkökulmasta. Helsingissä hyödynnetään koko kaupunkia kaikenikäisten oppimisen tilana. Tämä entisestään lisää museoiden, kirjastojen, kulttuuritalojen, nuorisotilojen ja liikuntapaikkojen jo entuudestaan korkeaa käyttöastetta. Aktiivisesti harrastavat lapset ja nuoret viettävät näissä tiloissa huomattavan osan aikaa viikoittain ympärivuoden.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kiinnittää huomiota myös siihen, että tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta sisäilmaohjelmassa on huomioitava myös helsinkiläisten palveluita tuottavat yksityiskoulut, yksityiset päiväkodit ja Helsingin kaupungin konsernin yritykset ja yhteisöt.

Ryhmäaloitteessa esitetyn riittävän rahoituksen varmistamisessa kunnossapidolle ja kiinteistönhoidolle on tarpeen huomioida, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelukokonaisuus vastaa omien kohteidensa ylläpidosta. Rahoituksen lisäksi tarvitaan myös osaamista ja riittävästi henkilöstöresursseja sisäilmaongelman ratkaisukohtiin.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Matti Kuusela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87783

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.11.2018

Asia/6

---

matti.kuusela(a)hel.fi
Markus Terämaa, työsuojelupäällikkö, puhelin: 310 87960
markus.teramaa(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 699

V 28.11.2018, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite kaupungin sisäilmaongelmaisten kiinteistöjen selvittämiseksi

HEL 2018-004200 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sami Muttilaisen aloitteen loppuun käsitellyiksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 49 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan sisäilmaongelmaisten kaupungin kiinteistöjen selvittämistä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että kaupunginvaltuuston 27.9.2017 hyväksymän kaupunkistrategian 2017-2021 osaksi laaditaan kiinteistöstrategia. Sen tavoitteena on määrittää tilankäytölle ja kaupungin kiinteistöomaisuudelle sellaiset tavoitteet ja toimenpiteet, jotka tukevat kaupunkistrategian toteuttamista sekä varmistavat palveluille terveelliset ja turvalliset tilat. Kiinteistöstrategian liitteeksi laaditaan sisäilmaohjelma. Valmisteilla olevan sisäil-

maohjelman tavoitteena on, että kaupungin tiloissa on hyvä sisäilma ja tilojen käyttäjien tyytyväisyys sisäilmaan paranee.

Helsingin kaupunki omistaa noin 2 000 rakennusta. Korjausvelkaa kaupungin rakennuskannassa on noin 1,25 miljardia euroa. Vuodesta 2017 alkaen talonrakennuksen investointitasoa on nostettu merkittävästi. Vuonna 2018 korjausten ja korvaavien investointien taso kattaa ensimmäisen kerran rakennuskannan vuosittaisen kuluman. Tulevina vuosina investointitaso ylittää jo kuluman, mutta pitkällä aikavälillä syntyneen korjausvelan kurominen umpeen pelkästään investointien avulla kestää vielä noin 20 vuotta.

Kaupungilla on ollut 2000-luvun alkupuolelta käytössä tietojärjestelmä, johon tallennetaan mm. rakennusten tutkimukset, todetut vauriot, toimenpide-ehdotukset, huoltopyynnöt, tiedotteet jne. Järjestelmä mahdollistaa esimerkiksi tilaston laatimisen eri tutkimustyypeistä tai rakennuksissa havaituista vaurioista. Vuosina 2008-2017 kaupunki on teettänyt yli 2 200 tutkimusta lähes 900 rakennuksessa. Tutkimuksista valtaosa (yli 60 %) on kohdistunut rakennuksen sisäilmastoon, kosteustekniseen kuntoon tai ilmanvaihtoon. Tutkimuksista noin puolet on ollut ongelmalähtöisiä ja loput perusparannushankkeita tai seurantaa varten tehtyjä. Tutkimuksessa on havaittu yli 6 600 vauriota, jotka voidaan jakaa eri vauriotyyppeihin. Yleisimpiä vauriotyyppejä ovat kosteus- ja mikrobivauriot (24 %), ilmanvaihto-ongelmat (16 %), epäpuhtauksien kulkeutuminen (9%), vaurioriskit (9 %), ikääntyminen (8%) ja rakenteelliset vauriot (6%). Rakennusosien mukaan jaoteltuina yleisimmoin vaurioituneita rakenteita olivat alapohjat ja muut maanvastaiset rakenteet (22 %), ilmanvaihtojärjestelmät (20%), julkisivut (15 %) ja vesikatot tai yläpohjat (10 %).

Osa todetuista vaurioista heikentää rakennusten sisäilman laatua ja osa ei. Vauriot pyritään korjaamaan mahdollisimman pian ja korjauksia priorisoidaan siten, että mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavat ongelmat hoidetaan kiireellisempinä kuin viihtyisyyshaittaa aiheuttavat ongelmat. Korjauksia hoidetaan ongelmien laajuudesta ja korjausten kustannuksista riippuen joko rakennuksen ylläpitoon kuuluvina kunnossapitokorjauksina tai investointimäärärahoilla toteutettavina korjaushankkeina.

Kaupunki kehittää jatkuvasti toimintaansa sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. Kaupunki toimii aktiivisesti valtakunnallisissa sisäilmaan liittyvissä tutkimus- ja kehityshankkeissa, kuten kansallisen sisäilma- ja terveysohjelman valmistelussa ja laatimisessa sekä kuntien sisäilmaverkostossa, jossa linjataan toimintatapoja hyvän sisäilman varmistamiseksi. Kaupungin sisäilmaryhmän toiminta on käynnistynyt organisaatiouudistuksen jälkeen uudelleen. Ryhmän teh-

12.11.2018

tävänä on kehittää sisäilmaongelmien ratkaisuprosesseja sekä linjata toimintatapoja ja työnjakoa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 Muttilainen Sami aloite Kvsto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 30.10.2018 § 520

HEL 2018-004200 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Helsingin kaupungin tavoitteena on, että sen palvelurakennuksissa on hyvä sisäilma. Kaupungilla on ollut noin kymmenen vuoden ajan käytössään toimintamalli sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi. Siinä kuvataan sisäilmaongelman ratkaisuprosessin eteneminen sekä ongelmanratkaisuun osallistuvat tahot ja heidän tehtävänsä.

Toimintamallia ja siihen liittyvää viestintäohjetta uudistetaan parhailaan. Kehitystarpeet liittyvät muun muassa korjausprosessin vastuunjaon selkeyttämiseen, korjausten dokumentointiin sekä tilanteisiin, joissa sisäilmaongelman takia joudutaan siirtymään väistötiloihin. Sisäilmaongelmien ehkäisemiseen ja korjaamiseen tähtäävät myös valmis-teilla olevat kaupungin kiinteistöstrategia ja sisäilmaohjelma.

Kaupunki omistaa runsaat 2 000 rakennusta, joiden korjausvelka on mittava, noin 1,25 miljardia euroa. Talousarvion 2018 valmistelun yhteydessä 10-vuotisen talonrakennushankkeiden rakentamishjelman

vuotuista investointimäärärahaa korotettiin noin 30–70 miljoonalla eurolla ja talousarvioehdotuksen 2019 raamissa vuotuista investointimäärärahaa korotettiin edelleen 5–15 miljoonalla eurolla. Kun kaupungin rakennusten vuosittainen kuluma on noin 160 miljoonaa euroa, vuosikymmenten aikana syntyneen korjausvelan umpeen kurominen pelkätään investointien avulla kestää arviolta 20 vuotta.

Kun kaupunki laatii investointiohjelmaa rakennushankkeista, lähtökohdiana on kaikkien toimitilojen ja varsinkin koulurakennusten ja päiväkotien käyttökelpoisuuden, terveellisyys ja turvallisuuden varmistaminen. Kaupungin strategian linjausten mukaisesti talousarvion 2019 talonrakennushankkeiden investointiohjelmaehdotuksessa 5-vuotiskaudella 2019–2023 on varauduttu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan korjaus- ja korvaaviin uudisrakennushankkeisiin yhteensä noin 780 miljoonalla eurolla. Kaudella toteutetaan noin 70 koulu- ja päiväkotirakennuksen perusparannukset tai korvaavat uudisrakennukset.

Kaupungilla on ollut 2000-luvun alkupuolelta käytössä tietojärjestelmä, johon tallennetaan muun muassa rakennusten tutkimukset, todetut vauriot, toimenpide-ehdotukset, huoltopyynnot, tiedotteet ym. tiedot. Järjestelmä mahdollistaa esimerkiksi tilaston laatimisen eri tutkimustyypeistä tai rakennuksissa havaituista vaurioista. Vuosina 2008–2017 kaupunki on teettänyt yli 2 200 tutkimusta lähes 900 rakennuksessa. Tutkimuksista valtaosa (yli 60 %) on kohdistunut rakennuksen sisäilmastoon, kosteustekniseen kuntoon tai ilmanvaihtoon. Tutkimuksista noin puolet on ollut ongelmalähtöisiä ja loput perusparannushankkeita tai seurantaa varten tehtyjä. Tutkimuksissa on havaittu yli 6 600 vauriota, jotka voidaan jakaa eri vauriotyyppeihin. Yleisimpiä vauriotyyppejä olivat kosteus- tai mikrobivauriot (24 %), ilmanvaihto-ongelmat (16 %), epäpuhtauksien kulkeutuminen (9 %), vaurioriskit (9 %), ikääntyminen (8 %) ja rakenteelliset vauriot (6 %). Rakennusosien mukaan jaoteltuna yleisimmin vaurioituneita rakenteita olivat alapohjat ja muut maanvastaiset rakenteet (22 %), ilmanvaihtojärjestelmät (20 %), julkisivut (15 %) ja vesikatot/yläpohjat (10 %).

Rakennusten luokittelemiseksi sisäilmaongelmaksiin ja -ongelmattomiin ei ole olemassa yksiselitteisiä kriteerejä. Tiloissa ei välttämättä oireilla, vaikka siellä olisi sisäilman laatua heikentäviä vaurioita tai puutteita. Toisaalta rakennuksessa voidaan oireilla, vaikka tiloista ei löydetä tekniistä tai rakenteellista syytä oireilulle. Lisäksi vauriot voivat olla laaja-alaisia tai paikallisia. Esimerkiksi 3 000 m²:n rakennuksessa vaurio voi kohdistua yhteen 50 m²:n tilaan. Tällöin koko rakennuksen luokittelu sisäilmaongelmaiseksi olisi kyseenalaista.

Osa todetuista vaurioista heikentää rakennusten sisäilman laatua ja osa ei. Vauriot pyritään korjaamaan mahdollisimman pian ja korjauksia

priorisoidaan siten, että mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavat ongelmat hoidetaan kiireellisempinä kuin viihtyisyyshaittaa aiheuttavat ongelmat. Korjauksia hoidetaan ongelmien laajuudesta ja korjausten kustannuksista riippuen joko rakennuksen ylläpitoon kuuluvina kunnossapitokorjauksina tai investointimäärärahoilla toteutettavina korjaushankkeina.

Talonrakennushankkeiden investointiohjelmassa on vuosittain varattu ns. kohdentamatonta korjausrahaa, jolla on voitu toteuttaa tutkimuksissa todettuja kiireellisiä sisäilmakorjauksia nopeasti. Osa sisäilmahaitoista voidaan korjata myös kiinteistönhuollon toimenpiteillä.

Kaupunki on ottanut käyttöön uusia toteutusmuotoja rakentamisen laadun kehittämiseksi. Käynnissä ovat muun muassa ensimmäiset allianssimallilla ja elinkaarimallilla toteutettavat rakennushankkeet. Kiinteistöstrategiassa ja sisäilmaohjelmassa nostetaan esiin useita toimenpiteitä, joilla rakentamisen ja rakennusten kunnossapidon laatua kehitetään.

Työterveys Helsingiltä saadun tiedon mukaan noin 500 henkilöä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilökunnasta ottaa vuosittain sisäilmaongelmaepäilyn esille työterveyshuollossa. Tähän mennessä vuoden 2018 aikana sisäilmaoire-epäilyn on tuonut työterveyshuollossa esille noin tuhat henkilöä kaupungin noin 40 000 työntekijästä. Koulu-terveydenhuollon tekemiä terveydellisten olojen valvontailmoituksia on kuluvan vuoden aikana tehty 72 kappaletta koskien 26 rakennusta. Yksittäiset ilmoitukset voivat koskea yhtä tai useampaa oppilasta.

Kaupunki kehittää jatkuvasti toimintaansa sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. Helsinki toimii aktiivisesti valtakunnallisissa sisäilmaan liittyvissä tutkimus- ja kehityshankkeissa, kuten kansallisen sisäilma ja terveys -ohjelman 2018–2028 valmistelussa ja kuntien sisäilmaverkostossa. Kaupungin sisäilmaryhmän toiminta on käynnistynyt organisaatiouudistuksen jälkeen uudelleen kesällä 2018. Ryhmän tehtävänä on muun muassa kehittää sisäilmaongelmien ratkaisuprosesseja sekä linjata yhteisiä toimintatapoja ja työnjakoa.

Käsittely

30.10.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Mai Kivelä: Lisätään lausuntoon: "Lautakunnalle laaditaan tarkka tutkimus, listaus, kustannusarvio ja kuntoluokitus niistä sisäilmaongelmista kiinteistöistä, joita tällä hetkellä on käytössä sekä aikataulusta miten korjaukset on tarkoitus käytännössä toteuttaa."

12.11.2018

Vastaehdotus:

Mai Kivelä: Lisätään lausuntoon kolmannen kappaleen toiseksi virkkeeksi: "Toimintamalli ja siihen liittyvä viestintäohjeistus valmistellaan kevääseen 2019 mennessä".

Vastaehdotus:

Mai Kivelä: Lisätään lausuntoon: "Lautakuntaan tuodaan vuosittain kaupungin sisäilmaryhmän selvitys sisäilmaongelmien torjumisen toimenpiteistä".

Mai Kivelän vastaehdotuksia ei kannatettu, joten ne raukesivat.

23.10.2018 Pöydälle

09.10.2018 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Saarinen, tiimipäällikkö: 310 33196
anna.saarinen(a)hel.fi

12.11.2018

Asia/8

§ 700

V 28.11.2018, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite lautakuntien ja muiden toimielinten kokousten avoimuudesta

HEL 2018-003835 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Maria Ohisalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Petrus Pennasen aloitteen loppuun käsitellyksi

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petrus Pennanen ja 16 muuta valtuutettua esittävät, että kaupunginhallituksen, toimialalautakuntien ja pääasiassa julkisia asioita käsittelevien jaostojen tulisi kokeilla ainakin osittain avoimia kokouksia tällä valtuustokaudella. Kokouksia tulisi ensisijaisesti lähettää verkossa.

Kaupunginhallitus toteaa, että toimivalta päättää kokouksen pitämisestä julkisena on jokaisella toimielimellä itsellään. Harkinta on aina tapauskohtaista. Kunnallisessa päätöksentekojärjestelmässä on vakiintuneesti katsottu, että julkisen kokouksen pitäminen on poikkeus pääsäännöstä. Toimielin päättää julkisen kokouksen järjestämisestä etukäteen esittelijän esityksestä.

Kokouksia voi olla tarkoituksenmukaista pitää julkisina, jos niissä käsitellään yleistä mielenkiintoa herättävää asiaa tai asioita. Tällöin on

12.11.2018

myöskin käytännössä turvattava yleisön mahdollisuus saada julkisesta kokouksesta tieto (tiedottaminen laajasti) sekä seurata kokousta (kokoustila, verkkolähetys). Kokoustilassa on varauduttava yleisön saapumiseen, mutta mitään erityisiä kriteerejä tilan koon puolesta ei ole asetettavissa.

Kaupunkistrategian (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) mukaan Helsingin toimintamalli perustuu mahdollisimman suureen avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen.

Kuntalain (410/2015) 101 §:n 3 ja 4 momenttien mukaan muun toimieliimen kuin valtuuston kokoukset ovat julkisia vain, jos toimielin niin päättää eikä kokouksessa käsitellä asiaa tai asiakirjaa, joka on lailla säädetty salassa pidettäväksi. Yleisöllä on oltava mahdollisuus seurata toimielimen julkista kokousta myös siltä osin kuin kokoukseen osallistutaan sähköisesti.

Aloitteen mukaisen toiminnan järjestämisellä ei ole merkittäviä talousarviovaikutuksia. Kokouksen lähettäminen Helsinki-kanavalla on mahdollista. Huomiota tulee kiinnittää kokoustiloissa, joita ei ole suunniteltu videointiin, erityisesti äänen laatuun (mahdollinen tarve lisämikrofoneille). Kustannukset ovat korkeammat, mikäli ulkopuolinen taho hoitaa videoinnin. Toteutus lienee mahdollista edullisemmin, mikäli esimerkiksi toimialan henkilökunta voi käyttää tarkoitusta varten hankittavaa kameraa. Tällöin kuitenkin riskinä on kyseisen henkilön mahdollisuudet ja osaaminen käyttää kameraa ja lähetykseen tarvittavaa tietokonetta myös toimintahäiriöiden sattuessa. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota lähetyksen tekniseen toimintavarmuuteen, koska kyse on kokouksesta, joka on päätetty pitää julkisena.

Koska julkisen kokouksen järjestäminen kuuluu kunkin toimielimen omaan toimivaltaan, kaupunginhallitus toteaa, että aloite ei anna aiheita enempään toimenpiteisiin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Vastaus on valmisteltu kaupunginkanslian hallinto-osaston ja viestintäosaston yhteistyönä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

12.11.2018

Asia/8

Liitteet

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite toimielinten avoimista kokouksista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.11.2018

Asia/9

§ 701

V 28.11.2018, Valtuutettu Tuula Haataisen aloite nuorten kasvaneeseen asunnottomuuteen puuttumisesta

HEL 2018-004197 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Tuula Haataisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Elina Eskelä, suunnittelija, puhelin: 310 36083
elina.eskela(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuula Haataisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Tuula Haatainen ja 35 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että nuorten kasvaneeseen asunnottomuuteen on puututtava. Aloitteessa esitetään, että Helsingin tulee panostaa nuorten asunnottomuuden poistamiseen lisäämällä kohtuuhintaisen asumisen määrää ja kehittämällä lastensuojelun jälkihuoltoa. Aloitteessa esitetään myös, että Helsingin tulee selvittää kaupungin ja kaupungissa olevien tyhjien tilojen sopivuutta nuorten tuettuun asumiseen sekä nuorten asunnoiksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Helsingin kaupungin ARA:lle toimittaman asuntomarkkinaselvityksen mukaan marraskuussa 2017 Helsingissä oli yhteensä 3 760 asunno-

tonta. Näistä 3 500 oli yksinäisiä asunnottomia, joista 1 130 pitkäaikaisasunnottomia. Pitkäaikaisasunnottomalla tarkoitetaan henkilöä, joka on ollut asunnottomana yhtäjaksoisesti vuoden tai toistuvasti kolmen vuoden aikana, ja jonka tilanteen taustalla on sosiaalisia, taloudellisia tai terveyteen liittyviä syitä. Lisäksi asunnon puutteen vuoksi erillään tai tilapäismajoituksessa asui 130 ruokakuntaa, joihin kuului 180 aikuista ja 80 lasta.

Yhteensä 3 500 yksinäisestä asunnottomasta 800 oli nuoria (alle 25 v.), joista 200 pitkäaikaisasunnottomia. Suurin osa yksinäisistä asunnottomista majoittuu tilapäisesti sukulaisten ja tuttavien luona.

Asuntomarkkinaselvityksen mukaan nuorten asunnottomien lukumäärä on noussut sadalla henkilöllä vuosina 2016-2017. Luku ei ole täysin luotettava, sillä asunnottomuuden tilastointi ei ole yksiselitteistä. Seuranta vaikeuttaa myös toimeentulotuen siirtyminen Kelaan: Kelan tilastoinnin perusteella ei ole mahdollista tehdä vertailua edellisvuoteen, joten asunnottomuuden kehitystä on vaikea arvioida luotettavasti.

Asunnottomuuden tilastoinnin tarkentamiseksi on syksyllä 2018 työstyetty ARA:n asuntomarkkinaselvityksen uudistamista asunnottomien tilastoinnin osalta yhteistyössä ARA:n, Y-säätiön sekä pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Pääkaupunkiseudun kunnat ovat toimittaneet ARA:lle selvityksen tilastointimenetelmistään, ja vuoden 2018 asunnottomuus-kysely lähetetään kuntiin Webropol-kyselynä marraskuussa. Lisäksi ARA ja Kela edelleen kehittävät toimeentulotukilomaketta siten, että se palvelisi paremmin myös asunnottomuuden tilastoinnissa.

Nuorten asunnottomuus saattaa jäädä tilastoilta piiloon, sillä nuoret asunnottomat eivät välttämättä ole tukitoimien asiakkaita, ja he saattavat yöpyä sukulaisten tai tuttavien luona. ARA:n kanssa asunnottomuuden tilastointia kehitettäessä on myös ollut alustavia keskusteluja siitä, että tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona asuvien asunnottomien tilannetta arvioitaisiin jatkossa esimerkiksi kolmen vuoden välein laadullisin menetelmin, sillä heidän absoluuttisen lukumääränsä arviointi on hyvin vaikeaa.

Nuorten asunnottomuutta, kuten asunnottomuutta yleensä, vähennetään parhaiten takaamalla riittävä asuntotuotanto sekä kohtuuhintaisen asuntojen osuus asuntotuotannossa. Kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon varmistaminen on yksi Helsingin kaupungin keskeisistä asuntopoliittisista tavoitteista. Kotikaupunkina Helsinki – Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa 2016 tavoitteena on tuottaa 6 000 asuntoa vuosittain (7 000 asuntoa vuosittain vuodesta 2019 lähtien). Tavoitteena on, että 25 prosenttia asuntotuotannosta on ara-vuokra-asuntoja (sisältäen opiskelija- ja nuorisoasunnot).

Helsingissä oli vuoden 2017 lopussa noin 362 000 asuntoa, joista reilu 10 000 on opiskelija- ja nuorisoasuntoja. Asuntotuotantomäärät ovat tällä hetkellä ennätyskorkeat Helsingissä. Vuonna 2018 on 30.9.2018 mennessä valmistunut 3 689 asuntoa, joista 17,9 % on ara-vuokra-asuntoja. Opiskelija-asuntoja näistä valmistuneista asunnoista on 303 kpl. Syyskuussa 2018 rakenteilla oli 9 100 asuntoa, ja vuonna 2018 on alkanut yli 6 000 asunnon rakentaminen. Ara-vuokra-asuntotuotannon haasteena on rakentamisen korkean tuotantotason aiheuttama resurssitilanne ja siten urakkatarjousten vähäisyys ja kalleus.

Vuonna 2017 välitykseen vapautui 3 609 kaupungin omistamaa ara-vuokra-asuntoa, mikä on huomattavasti enemmän kuin aikaisempina vuosina. Kaupungin ara-vuokra-asunnot kohdentuvat pääasiassa alle 34-vuotiaille nuorille aikuisille: heitä oli asunnon saaneista 60 prosenttia.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimessa nuorten jälkihuolto prosessia on lähdetty kehittämään monitoimijaiseksi selkeyttämällä sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien kokonaisprosessia ja karsimalla päällekkäistä työtä. Tavoitteena on, että jokaisella jälkihuolto nuorella on jälkihuollon aikana ja sen jälkeen asunto, järkevää ohjelmaa päivisin ja turvallinen aikuinen. Lisäksi hänellä tulee olla mahdollisuus opiskella (jokaisen osalta peruskoulu ja 2. asteen tutkinto).

Selvitystä lastensuojelun jälkihuollon työntekijämitoituksesta on käsitelty sosiaali- ja terveyslautakunnassa 11.9.2018. Jälkihuollon palveluissa sosiaalityö ja tuettu asuminen ovat tähän asti olleet toisistaan irrallisina palveluina. Tukiasumisen sosiaaliohjaus on kohdistunut 302 jälkihuollon asunnossa asuvaan nuoreen.

Jälkihuollossa työskentelee 3 esimiestä, 9 sosiaalityöntekijää ja 20 sosiaaliohjaajaa, sekä kaupunginhallituksen käyttövaroilla lisäresursseina palkatut 4 sosiaaliohjaajaa vuoden 2018 loppuun asti. Sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien yhteiset tiimit aloittivat kokeiluna toukokuussa 2018. Kussakin tiimissä on kolme sosiaalityöntekijää ja kaupunginhallituksen käyttövaroilla palkattua 1-2 sosiaaliohjaajaa. Kokeilun ajan sosiaaliohjaajat tarjoavat palveluja erityisesti nuorille, jotka eivät asu jälkihuollon tuetussa asumisessa. Sosiaaliohjaajien keskeinen tehtävä on tarjota jokaiselle jälkihuolto nuorelle tarvittavaa tukea, joka liittyy erityisesti arjen ja asumisen taitoihin. Vuoden 2019 alusta tarjotaan jälkihuollon sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelut kaikille jälkihuollon asiakkaille heidän tarpeidensa mukaisesti, ei asumisstatuksen mukaan.

Vuonna 2017 jälkihuollossa oli 1 079 asiakasta. Kuukausitasolla palveluiden piirissä on noin 800 nuorta. Kullakin sosiaalityöntekijällä on noin 90 asiakasta. Nuorista noin 75 %:lla on vahvan, tehostetun tai kiireelli-

12.11.2018

sen tuen tarve. Sosiaaliohjauksen tarve on keskimäärin 590 asiakkaalla vuodessa. Sosiaaliohjaajan tuen tarve vaihtelee useammasta kerrasta kuukaudessa useaan kertaan viikossa riippuen nuoren tilanteesta.

Hietaniemenkadun asunnottomien palvelukeskuksessa on vuonna 2017 yöpynyt 692 eri asukasta ja heistä 20% (138) on ollut nuoria. Suuri osa on jälkihuollon entisiä asiakkaita, ja monella on lastensuojelutausta.

Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen hankkeessa Oman muotoinen koti (2015-2017) etsittiin uusia ratkaisuja alle 25-vuotiaiden asumiseen. Hankkeessa tehtiin yhteisöasumisen kokeilu, jota varten etsittiin asumiskäyttöön muokattavaa tyhjää toimistotilaa. Tilakartoituksen kautta löytyi kuitenkin Kannelmäestä kaksi vuotta tyhjillään ollut entinen nuorisokoti, joka tarjosi monia etuja toimistotilaan verrattuna. Kaavamuutosta tai käyttötarkoituksen muutosta ei tarvittu, koska voimassaolevan asemakaavan mukaan kyseessä on asuntotontti. Myöskään märkätiloja eikä kantavia rakenteita tarvinnut muuttaa.

Yhteisöasumisen vajaan vuoden mittaisessa kokeilussa asunnossa asui enimmillään yhdeksän nuorta. Kokeilun aikana ilmeni lukuisia haasteita. Suurimmaksi ongelmaksi muodostui asunnon ja sitä kautta muodostetun yhteisön liian suuri koko, joka aiheutti ongelmia ryhmäytymisessä ja kommunikaatiossa. Haasteita oli ihmissuhteisiin ja kodin siisteyteen liittyen. Kannelmäen yhteisöasumisen kokeilu osoitti, että toisilleen ennalta täysin tuntemattomien nuorten asuttaminen samaan asuntoon kevyellä tutustuttamisprosessilla ja ilman asumisohjausta ei toiminut.

Lähtökohtaisesti Helsingin kaupunki suhtautuu positiivisesti nuorten yhteisöasumiseen, mutta se toimii parhaiten nuorten itsensä aloittamana ja toteuttamana. Esimerkiksi Helsingin kaupungilta voi hakea myös yhdessä asuntoa.

Tarkoituksenmukaisinta on lisätä tavallisten asuntojen tarjontaa, ei muokata tyhjiä tiloja nuorten asunnoiksi. Tyhjien tilojen käyttö asumiseen ei ole mahdollista, elleivät ne ole asuntoja. Nuorten asuntojen täytyy täyttää kaikki tavallisilta asunnoilta vaadittavat ominaisuudet.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Elina Eskelä, suunnittelija, puhelin: 310 36083
elina.eskela(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

12.11.2018

Asia/9

---

1 Valtuutettu Tuula Haataisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 702

V 28.11.2018, Valtuutettu Veronika Honkasalon aloite Hekan vuokrantasausjärjestelmän vaikutusten arvioimisesta ja järjestelmän sitomisesta Kelan määrittämiin kohtuullisiin asumismenoihin

HEL 2018-006845 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Esteelliset: Anni Sinnemäki, Tuula Saxholm

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Veronika Honkasalon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Veronika Honkasalo ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka) vuokrantasausjärjestelmä on arvioitava hyvinvointi- ja segregaatioriskokulmasta ja sidottava Kelan määrittämiin kohtuullisiin asumismenoihin. Uudessa vuokrantasausmallissa tulisi varmistaa, ettei yksikään asunto millään alueella kaupungissa ylitä Kelan määrittämiä hyväksytyjen kohtuullisten asumismenojen kattoa asunnon laskennalliselle asukasmäärälle.

12.11.2018

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että Hekan vuokrantasausjärjestelmän uudistaminen on Hekan näkökulmasta ollut välttämätöntä erityisesti asukkaiden yhdenvertaisen kohtelun vuoksi. Hekan perustamisen jälkeen vuokranmääritys on edelleen ollut aluekohtaista, vaikka pääomavuokrat ovatkin olleet tasauksen piirissä koko Hekan olemassaolon ajan. Tämä on tarkoittanut 21 erilaista tapaa tasata kustannuksia ja määrittää vuokria. Asukkaiden kannalta tilanne on ollut epäoikeudenmukainen, sillä vuokra ei ole perustunut yhteen yhtenäiseen järjestelmään eivätkä erot vuokrissa ole olleet tarkoituksenmukaisia talon käyttöarvo huomioiden. Hekan näkökulmasta on tärkeää, että Suomen suurimman vuokranantajan vuokrat tasataan oikeudenmukaisesti ja läpinäkyvästi. Vuokrantasausjärjestelmän uudistamisella yhtenäistetään Hekan sisäisiä käytäntöjä ja on siten luonnollinen osa Hekan perustamisen jälkeen tapahtuvaa kehittämistä.

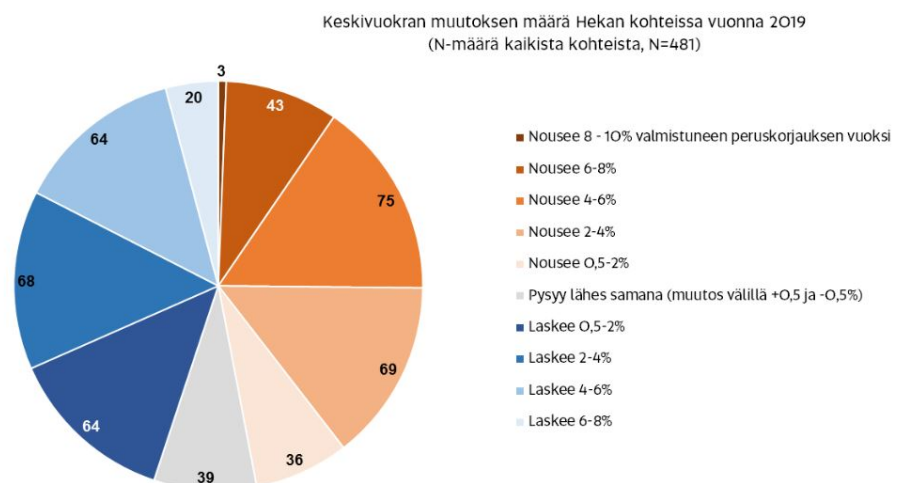
Uudessa vuokrantasausjärjestelmässä vuokra muodostuu kahdessa vaiheessa. Ennen ensimmäistä vaihetta lasketaan, kuinka suuret kulut vuokrilla pitää kattaa. Hekan omakustannusvuokra muodostuu hoito- ja pääomakuluista, joista merkittävimpiä ovat kiinteistöjen korjaukset ja muut hoitokulut, lainojen lyhennykset ja korot, energia ja jätehuolto, tontinvuokrat, kiinteistöverot sekä palkat ja palkkiot. Ensimmäisessä tasausvaiheessa kokonaiskulut tasataan alueelliseksi keskivuokriksi vertailuvuokria hyödyntäen. Vertailuvuokrien lähteenä käytetään Kiinteistö-tieto Oy:n (KTI) puolueetonta vuokratietokantaa. Toisessa vaiheessa tehdään tasaus kunkin alueen sisällä eli siirrytään alueellisista keskivuokrista kohteiden keskivuokriin. Alueilla jaetut kokonaiskulut tasataan alueen kohteille käyttöarvon perusteella. Käyttöarvoon vaikuttavia tekijöitä on mm. kohteen tekninen ikä, kohteen sijainti alueen sisällä sekä kohteen laatu ja varustelutaso. Kohteet pisteytetään painokertoimia käyttäen. Suurin painokerroin on kohteen teknisellä iällä (35 %). Pisteytyksessä verrataan alueen kohteita ja niiden ominaisuuksia keskenään. Pisteytyksen perusteella muodostuu jokaisen yksittäisen kohteen keskivuokra.

KTI:n vuokratietokanta valittiin vertailuvuokrien lähteeksi kattavuutensa vuoksi. KTI:n Helsingin vuokrasopimuskantaan kuuluu noin 20 000 sopimusta. Esimerkiksi Tilastokeskuksen vuokratilastokannassa on vain joitakin satoja sopimuksia ja tilastot perustuvat mm. puhelimitse tehtyyn työvoimatutkimuksen otantaan. Myös aluejako on kovin karkea, Helsingin neljä kalleusaluetta.

Aloitteessa esitettyä vuokrantasausjärjestelmän sitomista Kelan määrittämiin kohtuullisiin asumismenoihin ei voida myöskään pitää tarkoituksenmukaisena, koska kyseessä on valtion vuosittain määrittämät elinkustannusindeksiin sidotut rajat enimmäisasumismenoille. Hekan toiminta perustuu omakustannusperiaatteelle, joten vuokranmuodostuksen tulee lähteä siitä käsin. Kattavan otannan (noin 42 000 asuntoa) mukaan 1,7 % Hekan nykyisistä ja 2,9 % uusista vuokrasta ylittää Kelan Helsingille asettamat enimmäisasumismenot (1 hengen ruokakunta 508 euroa/kk ja 4 hengen ruokakunta 1095 euroa/kk).

Kaupunginhallitus toteaa, että Hekan vuokrat tulevat olemaan vuonna 2019 keskimäärin 0,66 % vuoden 2018 vuokria korkeammat. Keski vuokra Hekan asunnoissa on ensi vuonna 11,69 euroa/kk/m², kun kuluva vuonna keskivuokra on ollut 11,61 euroa/kk/m². Alueelliset keskivuokrat ovat 10,98–12,99 euroa/kk/m². Uuden vuokrantasausmallin ansiosta keskivuokra laskee tai pysyy lähes ennallaan yli puolessa Hekan kohteista (kuva 1). Hekan tasausmallin piirissä on 489 kohdetta, yhteensä noin 46 000 asuntoa. Näistä 216 kohteessa keskivuokra laskee. Tuntuva, yli viiden prosentin lasku tulee 54 kohteen keskivuokraan. Suurimmat, 6–7 prosentin, vuokranalennukset tulevat 20 Hekan kohteen keskivuokraan. 39 kohteessa keskivuokra pysyy lähes ennallaan eli vuokran muutos on välillä +0,5 ja -0,5 prosenttia. Keskivuokra nousee 226:ssa Hekan kohteessa. Yli viiden prosentin vuokrannousu on kuitenkin tulossa vain 85 kohteeseen. Suurimmat vuokrankorotukset kohdistuvat juuri peruskorjauksesta valmistuneisiin kohteisiin, joissa asumisen taso on parantunut merkittävästi. Tällainen 8–10 prosentin vuokrankorotus on tulossa kolmeen Hekan kohteeseen.

Kuva 1. Keskivuokran muutoksen määrä Hekan kohteissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että keskeinen keino vaikuttaa segregaatioon on hallinta- ja rahoitusmuotojen alueellinen sekoittaminen sekä uusilla alueilla että täydennysrakentamisessa. Hallintamuotojen sekoittamisen lisäksi segregaatioon vaikuttavat vuokra-asuntojen, myös vapaarahoitteisten ja muiden kuin Hekan omistamien ara-vuokra-asuntojen, asukasvalinnat. Eriytymiskehitykseen voidaan vaikuttaa myös liikenneyhteyksien ja palvelutarjonnan lisäämisellä sekä lukusilla muilla alueen turvallisuutta ja imagoa lisäävillä toimenpiteillä.

Uuden vuokrantasausjärjestelmän segregatiovaikutuksia voidaan pitää vähäisinä. Vuokrankorotukset ovat kokonaisuutena maltillisia ja yli puolessa kohteita vuokra laskee tai pysyy ennallaan. Vuokrat nousevat eniten esikaupunkivyöhykkeen mittavasti peruskorjatuissa kohteissa kuten Myllypurossa, Maunulassa ja Malminkartanossa. Siten asukkaiden siirtyminen laajamittaisesti keskustan ydinalueilta kohti esikaupunkivyöhykettä ei ole todennäköistä. On myös vaikea ennustaa, minkälaisia valintoja asukkaat todellisuudessa tekevät. Hekan kohteiden kohentuminen esikaupunkikaupunkivyöhykkeellä voi parhaimmillaan nostaa kohteiden ja alueiden imagoa ja siten vaikuttaa myönteisesti segregatiokehitykseen.

Kaupunginhallitus toteaa, että laskennallista vuokrantasausmallia on esitelty kaupunginhallituksen konsernijaostolle valmistelun aikana marraskuussa 2017. Myös Hekan hallitukselle on esitelty työn eri vaiheita. Joulukuussa 2017 Hekan hallitus hyväksyi laskennallisen mallin ja siirtymisen kokonaisvuokrajärjestelmään. Lokakuun alussa 2018 Hekan hallitus vahvisti uuden vuokrantasausjärjestelmän mukaan määrittävät vuokrat vuodelle 2019.

Myös asukasyhteistyö on ollut tiivistä valmistelun aikana. Uuden vuokrantasausjärjestelmän valmisteluun liittyi työryhmä, johon kuului asukas-edustus. Myös Hekan hallituksessa on asukas-edustus. Uutta laskennallista vuokrantasausmallia esiteltiin lisäksi 21 alueelliselle vuokralais-toimikunnalle alkusyksystä 2017 ja vuokralaisneuvottelukunnalta on pyydetty lausunto. Valmisteluvaiheessa asiaa esiteltiin myös Aralle, ja Aran näkökulmasta muutos on tarkoituksenmukainen.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että vuokrantasausjärjestelmä oli joka tapauksessa uudistettava. Vuokria on tasattu jo aiemmin, mutta Hekassa ei ole ollut yhdenmukaista tapaa vuokrien tasaamiseen. Uuden järjestelmän etuna on, että vuokrat tasataan alueittain ja kohteittain aiempaa tasapuolisemmin ja ymmärrettävämmin. Hekalla asutaan jatkossakin keskimääräistä vuokratasoa edullisemmin, eikä uusi vuokrantasausmalli sinällään vaikuta keskivuokran määrään. Hekan kokonaisvuokra määräytyy jatkossakin omakustannusperiaatteella. Asukkailta peritään vuokrana ne kustannukset, jotka tarvitaan kattamaan kiinteis-

12.11.2018

töjen pääomakulut sekä kiinteistöhuollon ja hallinnon menot. Segregatio- ja hyvinvointivaikutuksiltaan tasausjärjestelmän muutos näyttäytyy vähäisenä.

Vielä kaupunginhallitus toteaa, että aloitevastaus on valmisteltu yhteistyössä Helsingin kaupunginkanslian ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka) kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Honkasalo Veronika, Aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

§ 703

V 28.11.2018, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite, väärinkäytösten tietoon saattaminen eli ns. whistleblower-ohjeistus

HEL 2018-004927 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari Kyllönen, sisäisen tarkastuksen päällikkö, puhelin: 310 36582
sari.kyllonen(a)hel.fi
Päivi Kuusjärvi, johtava kaupunginasiamies, puhelin: 310 36556
paivi.kuusjarvi(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite väärinkäytösten tietoon saattamisesta, eli ns. whistleblower-ohjeistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 31 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki ottaa käyttöön raportointijärjestelmän kaupungin työntekijöille väärinkäytösepäilyjen esiin nostamiseen, jota voi käyttää nimellään tai anonyymisti. Mahdollisuus saattaa laajempaan tietoon väärinkäytöstapaukset anonyymisti vahvistaisi työntekijän oikeusturvaa ja keinoja väärinkäytösten kitkemiseen. Toisaalta tilanteessa, jossa henkilö tekee tämän avoimesti, on hänen asemansa työyhteisössä yhtä lailla turvattava.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunki on aina ottanut vastaan vihjeitä kaupunkiin kohdistuvista rikoksista, myös nimettömänä. Kaupungilla on tällä hetkellä vuosittain noin 100–250 erilaista rikosasiaa käsiteltävänä, joista suurin osa tulee kaupunginkanslian oikeuspalveluille keskushallinnosta, toimialoilta, tai poliisilta. Sisäiseen tarkastukseen tulee vuosittain muutamia väärinkäytöksiä koskevia yhteydenottoja. Anonyymit viestit on tähän asti saatu nimettöminä ilmiantoina kirjeitse tai puhelimitse, joitain myös Helsingin kaupungin palautejärjestelmän kautta. Anonyymejä vihjeitä on muutamia vuodessa. Valtaosa anonyymeistä vihjeistä ei johda tutkintapyyntöön tekemiseen niiden luonteen tai vihjeen puutteellisten tietojen vuoksi.

Vuonna 2017 virastoille tehdyn kyselyn vastauksista päätellen vihjeitä saadaan virastoissa vuosittain marginaalinen määrä, kokonaisuutena arvioiden näitä käsitellään kaupungissa muutamia vuosittain. Virastojen vastauksista voi myös päätellä, että vihjeiden käsittelyn ohjaaminen toimii melko hyvin – rikoksiin liittyvät vihjeet osattiin toimittaa oikeuspalveluille tutkittavaksi. Kovinkaan merkittävistä teoista vihjeitä ei ollut saatu.

Kaupungin eettisten periaatteiden mukaan kaupungin toiminnassa ei sallita minkäänlaisia väärinkäytöksiä tai vilpillistä toimintaa, eikä kaupungin omaisuutta tai varoja saa käyttää oman edun tavoitteluun. Kaupungin työntekijä ei saa vaatia, ottaa vastaan tai hyväksyä lahjaa tai muuta etua, jolla vaikutetaan tai pyritään vaikuttamaan taikka joka on omiaan vaikuttamaan hänen toimintaansa palvelussuhteessa. Väitteet tällaisesta toiminnasta tutkitaan ja ryhdytään tarvittaessa oikeudellisiin toimiin.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Helsingin kaupunkikonsernissa -ohjeen (Khs 23.10.2015) mukaan henkilöstön on raportoitava havaitsemansa merkit mahdollisista väärinkäytöksistä tai rikkomuksista esimiehelleen tai muulle organisaation osoittamalle taholle.

Kaupunginkanslia on selvittänyt raportointijärjestelmän eli niin sanotun vihjelinjan käyttöönottoa kaupungin työntekijöille väärinkäytösepäilyjen esiin nostamiseen ja sitä on käsitelty Helsingin henkilöstötoimikunnan kokouksessa 8.10.2018.

Helsingin kaupungin vihjelinjalla tarkoitetaan sellaista viestintäkanavaa, jonka välityksellä voi antaa vihjeen mahdollisesta väärinkäytöksestä tai kaupunkiin kohdistuvasta rikoksesta anonyymisti. Vihjelinjasta käytetään kansainvälisesti käsitettä whistleblowing. Vihjelinjan käyttöönoton tarkoitus on madaltaa kynnystä ilmoittamiseen ja helpottaa vihjeiden käsittelyä. Nykyisellään kaupungilla ei ole keskitettyä vihjeosoitetta tai toimintamallia. Vihjelinja ohjaisi kaikki kaupungin toimijoille tulevat vih-

jeet yhteen paikkaan. Mahdollisista väärinkäytöksistä saataisiin näin tehokkaammin tietoa ja ilmoituksia saataisiin ehkä aiempaa enemmän jo sellaisessa vaiheessa, että puuttuminen olisi helpompaa ja vahingot jäisivät pienemmiksi.

Suomessa ei ole vihjelinjaa koskevaa erityislainsäädäntöä, joten tällaista perustettaessa tulee ottaa huomioon voimassa oleva lainsäädäntö. Kunnan käsittelemiin ilmoituksiin ja niiden tekijöihin sovelletaan lähtökohtaisesti julkisuuslakia. Mikäli ilmoittaja on jättänyt ilmoitukseen yhteystietonsa, tiedot ilmoittajasta on annettava asianomaiselle pyydettyssä.

Tietosuojavaltuutetun toimisto on linjannut, että henkilötietoja käsitellessä ilmiantojärjestelmien yhteydessä rekisterinpitäjän tulee tehdä Euroopan yleisen tietosuoja-asetuksen 35 artiklan mukainen vaikutustarvointi.

Komissio antoi 23.4.2018 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta. Direktiivin on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2021. Direktiivin tavoitteena ovat yhdenmukaiset vähimmäisvaatimukset unionin jäsenvaltioissa ilmoittajien suojelulle. Direktiivillä varmistetaan, että ilmoittaja, joka työnsä yhteydessä havaitsee tai epäilee yleisen edun vastaista toimintaa erikseen määritellyillä EU:n oikeuden aloilla, voi ilmoittaa asiasta. Direktiivin tavoitteena on yhtenäisempi lähestymistapa väärinkäytöksestä ilmoittavien suojelun parantamiseksi. Direktiivissä säädettäisiin myös kuntatoimijoiden ja yritysten velvollisuudesta luoda oma sisäinen ilmiantokanavansa.

Ehdotettu direktiivi velvoittaisi Helsinkiä yli 10 000 asukkaan kuntana. Helsingin tulisi ottaa käyttöön sisäiset ilmoituskanavat ja -menettelyt ilmoittamista ja jatkotoimia varten. Sisäisten ilmoituskanavien osalta tulisi varmistaa ilmoittavan henkilön henkilöllisyyden luottamuksellisuus. Ilmoittaminen tulisi olla mahdollista sähköisesti, puhelimitse, paperilla ja henkilökohtaisessa tapaamisessa. Kaupungin tulisi määritellä jatkotoimet, jotka toteutetaan ilmoituksen perusteella. Mikäli henkilöllä on perusteltu syy uskoa, että ilmoitettu tieto pitää paikkansa ilmoitushetkellä, hän saa direktiiviehdotuksen mukaista suojaa. Henkilönsuoja pitää sisällään vastatoimien kiellon. Suorat tai epäsuorat vastatoimet, jotka kohdistuvat direktiiviehdotuksen mukaista suojelua saaviin henkilöihin, ovat kiellettyjä. Lisäksi direktiiviehdotuksessa säädetään ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeusturvasta. Näiltä osin kaupungin tulee huolehtia, että mainittuja vastatoimia ei kohdistu suojelua saaviin henkilöihin ja, että ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeusturva toteutuu.

Kaupunginkanslian hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikkö teki markkinakartoituksen vihjelinjan hankinnan valmistelun tueksi. Markkinakartoituksessa kysyttiin palvelujentarjoajien ylläpitomalleja, teknisiä ratkaisuja sekä kustannuksia. Tarkoituksena on hankkia Web-pohjainen ilmoituskanava, jonka kautta nimetön ilmoituksentekijä voi tehdä ilmoituksia millä tahansa laitteella, myös älypuhelimella. Ilmoituskanava mahdollistaa keskustelun nimettömän ilmoituksentekijän kanssa järjestelmän tuottamien ominaisuuksien avulla. Järjestelmän tulee varmistaa asiakasdatan luottamuksellisuus, eheys ja käytettävyys. Järjestelmän tulee täyttää EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimukset ja olla tietoturvan hallintaa koskevan ISO 27001-standardin sekä henkilötietojen suojaamista pilvipalveluissa koskevan ISO 27018-standardin mukainen.

Ennen vihjelinjan käyttöönottoa, on vihjeiden käsittely- ja tutkintaprosessi suunniteltava huolellisesti. Vihjeet pitää arvioida eri näkökulmista ja päättää niiden jatkokäsittelystä. Hyvänä käytäntönä voidaan pitää vihjeiden arviointia moniammatillisessa työryhmässä, jossa ovat edustajat ainakin oikeuspalveluista, sisäisestä tarkastuksesta ja henkilöstöosastolta. Työryhmä luokittelee vihjeet eri luokkiin, joita voisivat olla esimiesten selvitettäviksi lähetettävät, sisäisen tarkastuksen tutkintaan tulevat ja hylätyt vihjeet. Mikäli esimiesten tai sisäisen tarkastuksen tutkinta antaa aihetta, asia siirretään oikeuspalveluiden tutkittavaksi. Selkeät ilmoitukset rikoksista ohjattaisiin suoraan poliisille.

Kanslian tekemän selvityksen mukaan vihjelinja on tarpeellista perustaa. Markkinakartoituksen tuloksen mukaan on myös mahdollista hankkia vihjelinjan toteuttamiseksi tekninen ratkaisu, joka täyttää tietosuoja- ja tietoturva-vaatimukset, mahdollistaa anonymiteetin ja ilmoittajan suojelun sekä vihjeiden asianmukaisen ja sujuvan käsittelyn. Vihjelinjan perustamisesta on valmisteilla kansliapäällikön päätös.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari Kyllönen, sisäisen tarkastuksen päällikkö, puhelin: 310 36582
sari.kyllonen(a)hel.fi
Päivi Kuusjärvi, johtava kaupunginasiamies, puhelin: 310 36556
paivi.kuusjarvi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite väärinkäytösten tietoon saattamisesta, eli ns. whistleblower-ohjeistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 704

**V 28.11.2018, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite anonyymien
työnhaun käyttöönottamiseksi**

HEL 2018-006254 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle
19.11.2018 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riitta Hellman, rekrytointipäällikkö, puhelin: 310 32950
riitta.hellman(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloitteen
loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Suldaan Said Ahmed ja 37 muuta valtuutettua ovat
31.5.2018 päivätyssä aloitteessaan (liite 1) esittäneet, että Helsingin
kaupunki ottaisi käyttöön anonyymien rekrytointin.

Anonyymillä työnhaulla edistetään mahdollisuuksia rekrytointinissa. Me-
netelmä pyrkii edistämään mahdollista tahatonta syrjintää kohtaavien
henkilöiden mahdollisuuksia tulla rekrytoituksi.

Täysin anonyymissä rekrytointinissa hakemuksesta poistetaan näkyvistä
hakijan nimi, syntymäaika, osoite, äidinkieli, sukupuoli ja muu sellainen
tieto, joka voi tietoisesti tai tiedostamatta vaikuttaa rekrytoivan esimie-
hen valintoihin. Haastatteluvainat tehdään tietämättä em. seikkoja ha-
kijoista. Osittain anonyymissä haussa voidaan esimerkiksi tuottaa vain

hakijayhteenvedo nimettömänä. Prosessi on kummassakin tapauksessa anonyymi tai nimetön vain haastatteluun asti.

Nykytilanne

Kaupunginhallitus toteaa, että anonyymiä rekrytointia on kaupunkiorganisaatiossa kokeiltu kuluneiden vuosien aikana yksittäisiin tehtäviin rekrytoitaessa. Näistä kokemuksista sekä menetelmän eduista, haasteista ja toteuttamismahdollisuuksista on tehty kaupungin sisäisiä kyselyjä ja selvityksiä, joista viimeisimpänä kaupunginhallitukselle toimitettu selvitys kaupungin kokemuksista anonyymien rekrytoinnin kokeiluissa (15.6.2018, liite 2).

Hyvästä tavoitteestaan huolimatta täysin anonyymiin rekrytointiin liittyy pulmia. Keskeinen haaste on, että kun suurin osa hakemuksen tiedosta joudutaan peittämään, hakijan osaamisesta ja kyvykkyydestä on enää vaikea saada ymmärrettävää kuvaa. Juuri osaamisen ja kyvykkyyden tulisi kuitenkin olla olennainen peruste haastatteluun valinnalle. Toinen merkittävä haaste liittyy menetelmän työläyteen, joka johtuu muun muassa järjestelmätuen puutteesta. Kun anonymisointi joudutaan tekemään käsin, prosessista tulee normaalia monivaiheisempi ja se sitoo runsaasti aikaa ja henkilötyötä. Tämä on ristiriidassa muun muassa rekrytointien tehokkuuden parantamiseen tähtäävien tavoitteiden kanssa. Kaupungin johtoryhmä on valinnut rekrytointiprosessien läpimenoajan yhdeksi lean-tarkastelun kohteeksi (Palveluprosessien leanaus).

Kaupunginhallitus toteaa, että toimialat ja liikelaitokset ovat voineet toteuttaa rekrytointeja anonyymeinä ja siihen kannustetaan. Menetelmän käyttö on perustelluinta erikseen määritellyissä tehtävissä toimialan tai liikelaitoksen tarpeiden ja työvoiman saatavuustilanteen mukaan.

Järjestelmätukea menetelmän käyttöön ei tällä hetkellä ole. Kesällä 2019 käyttöön otettava uusi rekrytointijärjestelmä mahdollistaa osittain anonyymien rekrytoinnin (hakijoiden raportointi nimettömänä).

Laadukkaassa rekrytoinnissa toteutuu yhdenvertaisuus

Anonyymien rekrytoinnin kautta parhaimmillaan saavutettavat hyödyt ovat tavoiteltavia. Yhdenvertainen ja tasa-arvoinen rekrytointitapa on linjassa kaupungin strategian ja henkilöstöpoliittisten periaatteiden kanssa.

Ratkaisu yhdenvertaisuuden toteutumiseen ei kuitenkaan löydy yksittäisestä menetelmästä tai menetelmän mahdollistavasta järjestelmästä, vaan pohjimmiltaan kyse on rekrytointiosaamisesta ja -ajattelusta. Onnistuakseen rekrytointien tulee olla tavoitteellisia ja hyvin suunniteltuja, ja tehtävänkuvien koulutus-, kokemus- ja osaamisvaatimuksineen tulee

olla huolellisesti mietittyjä. Rekrytointiprosessin eri vaiheet suunnittelusta valintaan tulee osata toteuttaa siten, että niissä huomioidaan hakijoiden syrjimätön kohtelu. Ilmoituksessa ilmoitettujen valintakriteerien tulee ohjata valintaa läpi prosessin, taustatekijöistä riippumatta. Kaikki tämä edellyttää osaamista ja huolellista paneutumista rekrytointeihin.

Esimiesten rekrytointiosaamisen kehittämällä ja anonyymillä rekrytoinnilla on sama tavoite – rekrytoinnin toteuttaminen henkilöneutraalisti ja tasapuolisesti, jolloin varmistuu myös hyvä hakijakokemus. Kaupunginkanslian henkilöstöosasto on viime vuosien aikana panostanut rekrytointiosaamisen edistämiseen mm. kouluttamalla säännöllisesti esimiehiä ja HR-henkilöstöä. Tämä työ jatkuu, mutta samalla voi olla tarpeen tarkastella, onko tarjonta riittävää vai tulisiko rekrytointiin liittyvää koulutusta olla tarjolla enemmän, säännöllisempänä ja monipuolisempänä. Henkilöstöosaston tuottaman koulutuksen lisäksi osa toimialoista tuottaa omaa rekrytointikoulutusta esimiehilleen.

Toisaalta kouluttaminen ei yksin riitä, vaan tarvitaan myös muita tekoja. Esimerkiksi muun kielisten entistä parempi rekrytoituminen kaupungin esimies- ja asiantuntijatehtäviin edellyttää myös säännösten purkamista, joka ei aina ole yksittäisen esimiehen tai hänen esimiehensä päätettävissä, esimerkiksi kun kyse on virasta. Kielitaitovaatimusten kohdalla on tarpeen käyttää tarkkaa harkintaa, missä tehtävissä erinomainen suomen kielen kirjallinen taito tai tyydyttävä ruotsin kielen taito on todella tarpeen tehtävän hoitamiseksi, jotta vaatimus ei rajaa hakijoita aiheuttomasti. Koulutusvaatimusten kohdalla on tarpeen miettiä muun muassa, miten tunnistamme ja tunnustamme ulkomailla suoritetuista tutkintoista etenkin silloin, kun tehtävään liittyvä koulutusvaatimus ei tule lainsäädännöstä. Tämä kaikki on taustatyötä, jota tulee tehdä proaktiivisesti.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kaupunginhallitus toteaa, että hyväksymässään henkilöstön yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteissa ja toimenpiteissä (Khs 18.6.2018, §449) on yhtenä toimenpiteenä nostettu esiin nimettömän rekrytoinnin edistäminen ja sen selvittäminen, miten uutta kesällä 2019 käyttöönotettava rekrytointijärjestelmää voidaan hyödyntää rekrytoinnin toteuttamiseksi nimettömänä. Myös valmisteilla olevan tasa-arvosuunnitelman toimenpiteissä vuosille 2019 - 2021 on mainittu nimetön rekrytointi yhtenä mahdollisuutena.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että kestävin tie osaavaan, yhdenvertaiseen rekrytointiin on yhdistelmä erilaisia toimia. Tarvitaan osaamisen kehittämistä, tietoisuuden lisäämistä, asenteisiin vaikuttamista, ohjeis-

tamista ja osin myös käytännön työkaluja. Alla jo käytössä ja suunnit-
teilla olevia toimenpiteitä:

Käytäntö tai toimenpide	Vaikutus
Säännöllinen rekrytointikoulutus esimiehille ja HR-henkilöstölle	Osaamistaso nousee, rekrytointiin liittyvä ajattelu kehittyy
Nimetön hakijaraportointi (uudessa järjestelmässä)	Mahdollistaa yhden prosessin vaiheen nimettömänä
Valintakriteereihin liittyvien säännösten tarkastelu, esim.kielitaitovaatimusten tarkastelu, suhtautuminen ulkomailla suoritettuihin tutkimuksiin	Mahdollistaa erit. muun kielisten paremman työllistymisen esimies- ja asiantuntijatehtäviin
Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon korostaminen aiempaa vahvemmin esim. henkilöstöhankinnan periaatteissa	Raamittaa rekrytointiin liittyvää toimintaa
Monimuotoisuutta korostavan työnantaja-lausekkeen käyttö työpaikkailmoittelussa	Viestinnällinen, rohkaisee vähemmistö-ryhmien edustajia hakemaan tehtäviä
Esimiehille suunnattu viestintä monimuotoisesta rekrytoinnista	Viestinnällinen, vaikuttaa asenteisiin

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että edellä kuvatut kehittämistoimenpiteet ovat riittäviä yhdenvertaisuuden edistämiseksi kaupungin rekrytoinneissa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riitta Hellman, rekrytointipäällikkö, puhelin: 310 32950
riitta.hellman(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite, anonyymi rekrytointi
- 2 Nimetön rekrytointi_tilannekatsaus_KHS

12.11.2018

Asia/12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 705

V 28.11.2018, Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite Helenin ja Vantaan Energian yhteistyön lisäämiseksi sähkö- ja lämpövoimalahankkeissa

HEL 2018-006251 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sinikka Vepsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Esteelliset: Daniel Sazonov, Wille Rydman

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite
- 2 Helen Oy:n lausunto
- 3 Vantaan Energia Oy:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sinikka Vepsä ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helen ja Vantaan Energia käynnistävät nykyistä tiiviimmän yhteistyön lämmönsiirron ja lämpövoimalatuotantolaitosten rakentamisessa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunki omistaa kokonaan Helen Oy:n, jonka toimialana on energian tuotanto, hankinta, siirto, jakelu ja myynti sekä energia-alan kunnossapito-, suunnittelu- ja urakointipalvelut ja muu energia-alan liiketoiminta. Yhtiö voi harjoittaa liiketoimintaansa tytä- ja osakkuusyhtiöissä sekä yhteisyrityksissä.

Vantaan Energia Oy puolestaan on Helsingin (40 %) ja Vantaan kaupungin (60 %) yhdessä omistama yhtiö, jonka toimialana on sähkö-, lämpö- ja maakaasuliiketoiminta sekä muu energiahuolto ja niihin liittyvä tuotteiden valmistus ja kauppa, energiapalvelut sekä alan muu liiketoiminta.

Helen Oy on antanut valtuustoaloitteeseen liittyen lausunnon, jonka mukaan yhtiö käy Vantaan Energia Oy:n kanssa lämpökauppaa ympäri vuotisesti. Erityisesti kesäaikaan Vantaan Energialla on jätevoimalasta ylimääräistä lämpöä myytävänä ja vastaavasti muina vuoden aikoina Helen on myynyt lämpöä Vantaan Energialle. Lämpökauppa on markkinaehtoista ja molempia osapuolia hyödyttävää.

Helenin mukaan kaupunkien rajojen yli pystytään tällä hetkellä siirtämään lämpöä kahdesta pisteestä, joiden siirtotehot ovat yhteensä 70–80 MW. Mikäli siirrettävät lämpömäärät kasvavat syystä tai toisesta, on tarpeen miettiä investointeja rajat ylittävään siirtoon.

Helen ja Vantaan Energia ovat selvittäneet yhteisten tuotantolaitosten edellytyksiä eri muodoissaan. Helen Oy:n mukaan keskustelu eri vaihtoehtoista jatkuu ja molemmilla osapuolilla on tahto kehittää yhteistyötä. Mahdolliset yhteistyöhankkeet tulee tehdä liiketaloudellisin perustein.

Vantaan Energia Oy on antanut valtuustoaloitteeseen liittyen lausunnon, jonka mukaan Helenin ja Vantaan Energian kaukolämpöverkkojen välisten siirtoasemien teho ei riitä korvaamaan Tattarisuolle suunniteltua lämpökeskusta. Siirtoasemien tehon vahvistaminenkaan ei riitä vaan tarvittaisiin myös mittavia kaukolämpöverkoston investointeja Vantaalla ja Helsingissä.

Aloitteessa esitetyn Långmossebergenin alueen hyödyntämisen osalta Vantaan Energia toteaa lausunnossaan, että yhtiö on julkistanut aloittavansa kyseisellä laitosalueella ympäristövaikutusten arviointiohjelman koskien muun muassa uuden laitoksen rakentamista. Investointi tuo toteutuessaan lisää lämmityskapasiteettia laitosalueelle, mutta se on tarkoitettu korvaamaan kivihiiilen käyttöä yhtiön Martinlaakson voimalaitoksessa. Alueen uusi kapasiteetti ei voi olla vaihtoehto Helenin Tattarisuon lämpöhankkeelle.

12.11.2018

Kaupunginhallitus toteaa, että Helen Oy ja Vantaan Energia Oy ovat markkinaehtoisesti toimivia osakeyhtiöitä, jotka tekevät molempia osapuolia hyödyttävää liiketaloudellisesti perusteltua ja kilpailuoikeudellisesti sallittua yhteistyötä. Yhteistyö Helenin ja Vantaan Energian välillä on sujuvaa molempien yhtiöiden näkökulmasta. Yhtiöt ovat muun muassa yhdessä muiden tahojen kanssa tekemässä teknis-taloudellista esiselvitystä Nesteen ja Borealiksen Kilpilahden laitoksilta muodostuvan hukkalämmön käyttömahdollisuuksista kaukolämpönä pääkaupunkiseudulla.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite
- 2 Helen Oy:n lausunto
- 3 Vantaan Energia Oy:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 706

V 28.11.2018, Valtuutettu Leo Straniuksen aloite terveellisen ruuan ja Sydänmerkki-aterioiden edistämisestä

HEL 2017-012446 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite terveellisen ruuan ja Sydänmerkki-aterioiden edistämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Leo Stranius ja 25 valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki edistää terveellistä ruokailua ottamalla käyttöön Sydänmerkin mukaiset ateriat esimerkiksi kouluruokailussa ja omissa ravintoloissaan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus päätti 7.5.2018 § 288 palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi niin, että Sydänmerkki otetaan käyttöön.

Kaupunginhallitus viittaa Palvelukeskus-liikelaitokselta saatuun uuteen lausuntoon ja toteaa Sydänmerkin käyttöönotosta seuraavaa:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Uudet ruokailusuositukset noudattavat jo lähtökohtaisesti Sydänmerkki-tunnuksen ravitsemuskriteereitä, joiden laadinnassa on tehty yhteistyötä merkin omistavan järjestön eli Sydänliiton kanssa. Merkin käyttöönotolla on lisäarvoa siltä osin, että silloin kun ruoka täyttää kullekin ruokalajityypille asetetut kriteerit, merkki voidaan lisätä ruokalistaan.

Palvelukeskuksen tulee sitoutua siihen, että Sydänmerkki-aterian tunnusta käytetään aina mahdollisuuksien mukaan eli muutamana päivänä viikossa pois lukien toiveruoka- ja teemapäivät sekä ikääntyneiden ruokailu, jossa tärkeää on huolehtia voimassa olevien ravitsemussuositusten toteutumisesta (Ravitsemushoitossuositukset, VRN 2010).

Sydänmerkki-aterioita tarjotaan päivittäin niissä henkilöstöravintoloissa, joissa on korkeakouluruokailua, sillä kriteerit ovat samoja kuin Kelan tukemissa aterioissa. Näille ravintoloille on siis haettu oikeus tarjota kyseisiä aterioita. Sydänliiton luvalla saadaan käyttää Parempi valinta-nimitystä, josta Palvelukeskus Helsinki maksaa vuosittain sille määrätyn veloituksen.

Merkin käyttöönottoa rajoittavat mm. seuraavat tekijät:

Sydänmerkkiä ei pystytä tuottamaan nettiruokalistoihin. Palvelukeskuksen ruokalistat tehdään Aromi-sovelluksessa ja merkin käyttö edellyttää lisätyötä siltä osin, että merkki lisätään jatkossa joko muun sovelluksen kautta tai kriteerit täyttävä ruoka merkitään muulla symbolilla. Ravintoloissa Sydänmerkki-aterian tarjoaminen edellyttää kriteerit täyttävien ruokien merkitsemistä ravintolassa olevaan ruokalistaan ja linjastoon paitsi, jos kaikki tarjottavat ruoat täyttävät joka päivä kriteerit.

Sydänmerkki ei ole ollut tähän asti kaupungin elintarvikehankintojen valintakriteerinä, joten merkin käyttöönotto voidaan aloittaa vaiheittain huomioiden nykyiset sopimukset, tulevat kilpailutukset ja raaka-ainesten saatavuus. Merkin käyttöönotto saattaa heikentää tuotteiden saatavuutta ja nostaa raaka-ainekustannuksia, kun raaka-aineita valittaessa joudutaan ottamaan huomioon myös nykyiset käytössä olevat kriteerit kuten luomu ja lähiruoka.

Saatujen asiakaspalautteiden pohjalta tehdään jatkuvaa kehitystyötä, mikä voi vaikuttaa yksittäisten tuotteiden vaihtumiseen tarjonnassa.

Merkin käyttöönoton alkuperäinen tarkoitus oli ohjata ruokailijaa valitsemaan terveyden kannalta terveellisempi vaihtoehto. Kouluissa ja päiväkodeissa tarjottavat ateriat ovat nykyisin ja jatkossakin terveyttä edistäviä vaihtoehtoja. Asiakasryhmien ateriat suunnitellaan ravitsemussuositusten mukaisesti (Terveyttä ruoasta (VRN 2014), Syödään ja opitaan yhdessä - kouluruokasuositus (VRN 2017), Terveyttä ja iloa ruoasta - varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (VRN, 2018), joita kasvatuksellinen vuorokeskustelu tukee myös ilmiöoppimisen avulla.

12.11.2018

Palveluyhtiö Palmia Oy on ilmoittanut ottavansa Sydänmerkin viikoittain käyttöön 4.3.2019 alkavalla uudella ruokalistakaudella 27 henkilöstöravintolassa ja kolmessa lukiossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite terveellisen ruuan ja Sydänmerkki-aterioiden edistämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Keskushallinto Palvelukeskusliikelaitos Monipalvelut 28.9.2018

HEL 2017-012446 T 00 00 03

Uudet ruokailusuositukset noudattavat jo lähtökohtaisesti Sydänmerkitunnuksen ravitsemuskriteereitä, joiden laadinnassa on tehty yhteistyötä merkin omistavan järjestön eli Sydänliiton kanssa. Merkin käyttöönotolla on lisäarvoa siltä osin että silloin kuin ruoka täyttää kullekin ruokalajityypille asetetut kriteerit voidaan merkki lisätä ruokalistaan.

Palvelukeskus voi sitoutua siihen että Sydänmerkki-ateria tunnusta käytetään aina mahdollisuuksien mukaan eli muutamana päivänä viikossa pois lukien toiveruoka- ja teemapäivät sekä ikääntyneiden ruokailu, jossa tärkeää on huolehtia voimassa olevien ravitsemussuositusten toteutumisesta (Ravitsemushoitosuositukset, VRN 2010).

Sydänmerkki-aterioita tarjotaan edelleen päivittäin niissä henkilöstöravintoloissa, joissa on korkeakouluruokailua, sillä ne ovat samoja kriteereitä kuin Kelan tukemissa aterioissa. Näille ravintoloille on siis haettu oikeus tarjota aterioita. Sydänliiton luvalla saamme käyttää Parempi valinta-nimitystä, josta Palvelukeskus Helsinki maksaa vuosittain sille määrätyn veloituksen.

Merkin käyttöönottoa rajoittavat mm. seuraavat tekijät:

Sydänmerkkiä ei pystytä tuottamaan nettiruokalistoihin. Palvelukeskukseen ruokalistat tehdään Aromi-sovelluksessa, ja merkin käyttö edellyttää lisätyötä siltä osin että merkki lisätään jatkossa joko muun sovelluksen kautta tai kriteerit täyttävä ruoka merkitään muulla symbolilla. (Huom. ravintoloissa sydänmerkki-aterian tarjoaminen edellyttää kriteerit täyttävien ruokien merkitsemistä ravintolassa olevaan ruokalistaan ja linjastoon paitsi jo kaikki tarjottavat ruoat täyttävät joka päivä kriteerit.) Sydänmerkki ei ole ollut tähän asti kaupungin elintarvikehankintojen valintakriteerinä, joten merkin käyttöönotto voidaan aloittaa vaiheittain huomioiden nykyiset sopimukset, tulevat kilpailutukset ja raaka-ainesten saatavuuden. Merkin käyttöönotto saattaa heikentää tuotteiden saatavuutta ja nostaa raaka-ainekustannuksia, kun raaka-aineita valittaessa joudutaan ottamaan huomioon myös nykyiset käytössä olevat kriteerit kuten luomu ja lähiruoka. saatujen asiakaspalautteiden pohjalta teemme jatkuvaa kehitystyötä, mikä voi vaikuttaa yksittäisten tuotteiden vaihtumiseen tarjoomassamme.

Merkin käyttöönoton alkuperäinen tarkoitus oli ohjata ruokailijaa valitsemaan terveyden kannalta terveellisemmän vaihtoehdon. Kouluissa ja päiväkodeissa tarjottavat ateriat ovat nykyisin ja jatkossakin terveyttä edistäviä vaihtoehtoja. Asiakasryhmien ateriat suunnitellaan ravitsemussuositusten mukaisesti (Terveyttä ruoasta (VRN 2014), Syödään ja opitaan yhdessä - kouluruokasuositus (VRN 2017), Terveyttä ja iloa ruoasta - varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (VRN, 2018), joita kasvatuksellinen vuorokeskustelu tukee myös ilmiöoppimisen avulla. Koska vastuullisuutta korostavia tunnuksia tulee jatkuvasti markkinoille, on hyvä, jos Helsingin kaupunki linjaa ne joita tulee priorisoida myös palveluissa ja niiden viestittämisessä.

Lisätiedot

Anne Koskinen, Yksikönjohtaja, puhelin: 09 310 36983
anne.koskinen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 07.05.2018 § 288

HEL 2017-012446 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

07.05.2018 Palautettiin

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.11.2018

Palautusehdotus:

Maria Ohisalo: Esitämme palautusta niin, että sydänmerkki otetaan käyttöön.

Perustelu: Vastauksesta tai asiaa selvittämällä ei ole käynyt ilmi hyviä perusteluja, miksi merkkiä ei otettaisi käyttöön. Merkin käyttöönotosta ei tarvitse maksaa lisää, koska sekä palvelukeskuksella että Palmialla on joka tapauksessa jo oikeus käyttää sitä.

Kannattaja: Otso Kivekäs

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi Maria Ohisalon palautusehdotuksen mukaisesti.

23.04.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

§ 707

V 28.11.2018, Valtuutettu Sampo Terhon aloite kunnallisen kansanäänestyksen järjestämiseksi Malmin lentokentän säilyttämisestä

HEL 2018-003224 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Mika Raatikaisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sampo Terhon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sampo Terho ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan kunnallisen kansanäänestyksen järjestämistä Malmin lentokentän säilyttämisestä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Malmin lentokenttää koskevat päätökset

Kaupunginhallitus toteaa, että valtioneuvosto on tehnyt 20.11.2014 periaatepäätöksen valtion ja Helsingin seudun kuntien välisestä sopimuksesta suurten infrahankkeiden tukemisesta ja asuntotuotannon edistämisestä. Sopimuksen mukaan valtio lopettaa toimintonsa Malmin lento-

kentällä vuoden 2016 loppuun mennessä mutta kuitenkin viimeistään vuoden 2020 loppuun mennessä, jonka jälkeen alue palautuu Helsingin kaupungin käyttöön. Tämän päätöksen ja siihen liittyvän sopimuksen mukaisesti valtio lopetti lentotoiminnan Malmilla vuoden 2016 lopussa. Kaupunginhallitus hyväksyi osaltaan sopimuksen 6.10.2014 § 1042. Sopimuksessa kaupunki sitoutui osaltaan MAL-aiesopimuksen 2012 - 2015 mukaisen asuntotonttien asemakaavoitustavoitteen saavuttamisen. Lisäksi kaupunki sitoutui kasvattamaan asuntotonttien kaavoitusta vuosina 2016 - 2019 kerrosalana mitattuna n. 25 %:lla verrattuna tuolloin voimassa olleeseen MAL-aiesopimukseen. Asuntotonttien asemakaavoituksen lisäys tulee sijoittaa joukkoliikenteen kannalta hyvin saavutettaville alueille ja erityisesti nykyisiin ja toteutuviinsa oleviin ratakäytäviin. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää Malmin lentokentän alueiden rakentamisen etenemistä. Kaupunginvaltuusto on 26.11.2014 tehdyllä päätöksellään hyväksynyt Finavian ja Senaattikiinteistöt Oy:n kanssa tehtävät kiinteistökaupat. Kaupalla Finavia on luovuttanut kaupungille omistamansa kiinteistöt ja rakennukset Malmin lentokenttäalueelta ja sen läheisyydestä.

Kaupunginvaltuusto päätti 30.3.2016 § 87, että kunnan asukkaan aloite Malmin lentoaseman säilyttämisestä ilmailukäytössä ei anna aihetta enempään toimenpiteisiin ja katsoi siten aloitteen loppuun käsitellyksi. Kunnan asukkaan aloitteen oli allekirjoittanut yli 2 % Helsingissä asuvista täysi-ikäisistä äänioikeutetuista asukkaista. Asian käsittelyn yhteydessä tehtiin ehdotus, että kaupunki järjestää Malmin lentokentän tulevaisuudesta kunnallisen neuvoo-antavan kansanäänestyksen, jossa äänestäjät saavat valita kentästä luopumisen ja kentän säilyttämisen välillä. Kaupunginvaltuusto ei hyväksynyt ehdotusta.

Lainsäädäntö

Kunnallisesta neuvoo-antavasta kansanäänestyksestä on säädetty kuntalain (410/2015) 24 ja 25 §:ssä. Valtuusto voi päättää, että kunnalle kuuluvasta asiasta toimitetaan kansanäänestys. Kansanäänestys on neuvoo-antava. Tarkemmat säännökset ovat laissa menettelystä neuvoo-antavista kunnallisista kansanäänestyksistä (656/1990). Neuvoo-antava kunnallinen kansanäänestys voidaan järjestää eräitä pyhä- ym. päiviä lukuun ottamatta minä ajankohtana tahansa, ei kuitenkaan, toisin kuin valtiollinen neuvoo-antava kansanäänestys, vaalien yhteydessä. Kansanäänestyksen säätämisessä neuvoo-antavaksi on lähdetty edustuksellisen järjestelmän ensisijaisuudesta. Kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia pyritään lisäämällä sellaisella suoran kansanvallan sovelluksella, joka on sopuoinnussa edustuksellisen demokratian kanssa. Valtuustossa tehtävien päätösten tueksi voidaan järjestää neuvoo-antava kunnallinen kansanäänestys. 1990-luvulla järjestettiin Suomessa yh-

teensä 28 kunnallista kansanäänestystä. Vuosina 2000 - 2009 niitä oli 25 ja 2010-luvulla toistaiseksi 7. Äänestyksistä 54 koski kuntaliitosta.

Lopuksi

Malmin lentokentän tulevasta käytöstä on tehty lukuisia kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päätöksiä. Neuvoa-antavan kansanäänestyksen järjestäminen sen jälkeen kun asiasta on jo useaan kertaan päätetty edustuksellisen demokratian mukaisessa menettelyssä vastaisi perin huonosti kansanäänestysinstituution varsinaista tarkoitusta, eli neuvon hankkimista vireillä ja vielä ratkaisematta olevassa asiassa niin, että kunnalliset toimielimet ja viime kädessä valtuusto voisi ottaa neuvon harkinnassaan huomioon. Kun tällainen harkinta on jo useaan otteeseen tehty, neuvoa-antavaa kunnallista kansanäänestystä ei ole perusteita järjestää.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Sampo Terhon aloite kunnallisen kansanäänestyksen järjestäminen Malmin lentokentän säilyttämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 708

V 28.11.2018, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite korttelikohtaisista parkkipaikoista kotihoidon ja -palvelun työntekijöille

HEL 2018-004921 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Arja Karhuvaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittäisi kotikäyntiasiakastyötä tekevien työntekijöiden kokemukset pysäköintipaikkatilanteesta ja, jos tarvetta ilmenee kehittäisi asiakkuuskortteihin asiointipysäköintipaikkajärjestelmän.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan ja sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoihin ja toteaa, että kotihoidon asiakaskäynteihin liittyviä pysäköintiongelmia on aikaisemmin selvittänyt kaupungin toimialojen välinen kaupunginjohtajan asettama työryhmä. Työryhmän

loppuraportti valmistui 31.1.2011. Pysäköintiongelmia on pyritty ratkaisemaan, mutta selvittämis- ja kehittämistarvetta on edelleen.

Kotihoidon työntekijät tekevät tällä hetkellä kotikäyntejä asiakkaiden luokse jalkaisin, polkupyörillä, julkisilla liikennevälineillä, Staran leasing-autoilla tai heille on myönnetty oman auton käyttöoikeus. Liikkumistapa kotikäynnille valitaan asiakkaan osoitteen, asiakkaan käynnin syyn mukaan tai työntekijän mukaan. Kaikilla kotihoidon työntekijöillä ei ole ajokorttia eikä omaa autoa käytettävänä. Eteläisen kantakaupungin alueella autoja ei käytetä lainkaan, koska pysäköintipaikkoja tai avointa tilaa ei ole auton pysäköintiin. Kotihoidon työntekijöiden reittejä asiakkaalta toiselle on tarkoitus selkiyttää vuoden 2019 aikana.

Kotihoidon ohjaajille tehtiin alustava kartoitus kesäkuussa 2018 ja selvitetiin päivittäisten asiakaskäyntien pysäköintikäytännön ongelmia.

Kotihoidon henkilökunnalle jokapäiväinen pysäköintipaikkojen etsiminen asettaa aikatauluhaasteita, jossa työaikaa kuluu asiakastyön sijasta. Kotihoidon työntekijät ovat saaneet pysäköintivirhemaksuja, koska käynti asiakkaan luona venyy asiakkaan tarpeiden takia. Lisäksi pysäköintivirhemaksuja on saatu mm. siksi, että taloyhtiöiden asukkaat voivat kutsua pysäköinninvalvontayrityksen väärälle paikalle jätetyn auton vuoksi.

Pysäköintijärjestelyistä yksityisten tahojen ja kaupungin kiinteistöjen kanssa ei ole sovittu keskitetysti, vaan jotkut lähialueet ovat sopineet erikseen eräiden taloyhtiöiden ja asiakkaiden kanssa pysäköintistä. Näitä sopimuksia on kuitenkin erittäin vähän ja niiden tekeminen vie paljon aikaa. Jokaisen asiakkaan kohdalla tulee sopia erikseen ja kiinteistöjen ratkaisut vaihtelevat. Jotkut asiakkaat ovat antaneet kotihoidolle luvan käyttää omia pysäköintipaikkojaan.

Yökotihoidon käynti tehdään usein yksin ja yöaikaan talojen pysäköintipaikat ovat täynnä. Paikka löytyy usein niin kaukaa, että yöhoitajat pysäköivät usein jalkakäytävälle, mutta eivät pelastustielle. Lisäksi kaupungissa on alueita, jotka ovat turvattomia kävellä kotihoidon repun kanssa yöaikaan.

Kotihoidon henkilökunta on maksanut itse pysäköintivirhemaksunsa. Maksun saanut työntekijä tekee reklamaation pysäköinninvalvontayritykseen ja toisinaan maksu peruutetaan. Joissakin erityisen kohtuuttomissa tapauksissa kaupunki on korvannut maksun. Henkilökunta pitää yleisesti nykyisiä pysäköintiongelmia ja pysäköintivirhemaksuja kohtuuttomina.

Henkilökunta toivoo ratkaisuvaihtoehdoksi auton käytön sijaan myös skoottereita, sähkömopoja ja sähköpolkupyöriä. Selvityksen mukaan

kotihoidon ohjaajat painottavat, että hoitotyön kotikäyntien pysäköintiongelmien on saatava koko kaupunkia koskeva ratkaisu. Lisäksi selvityksessä on ratkaisuksi pohdittu erilaisia kuljetusmuotoja ja taksin käyttöä sekä ehdotetaan, että jokaisessa ao. tehtävään käytettävässä kaupungin leasing-ajoneuvossa olisi GPS-paikannin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kokonaisratkaisua kotihoidon hoitajien pysäköintiongelmien etsitään koko kaupungin laajuisesti. Hoitajien ja lääkärin kotikäyntejä tehdään myös kotisairaalassa. Ratkaisuja pysäköintiin tulee käsitellä kokonaisuutena sekä kotihoidon että kotisairaalan henkilökunnan osalta.

Tieliikennelain 48 §:n poikkeussäännöksen mukaan ajoneuvo, joka on tienpidossa, liikennevalvonnassa tai poliisin, rajavartiolaitoksen tai tullin virkatehtävissä, saa pysäköintisäännösten estämättä tilapäisesti pysäyttää tai pysäköidä tehtävän vaatimalla tavalla edellyttäen, ettei liikennettä ilmeisesti vaaranneta.

Kotihoidon ajoneuvojen pysäköintiä ei sallita jalkakäytävällä tieliikennelain vastaisesti. Pysäköinninvalvonta voi tarkkailla jalkakäytävällä olevaa kaupungin kotihoidon autoa normaalia pidempään ennen kuin antaa pysäköintivirhemaksun. Sosiaali- ja terveyslautakunnan esittämä kotihoidon ajoneuvojen kyltitys pysäköintivirhemaksujen varalta ei ole periaatteessa mahdollinen. Pysäköinninvalvonta ei voi antaa kaupungin autoille erityiskohtelua, koska kaikkia pitää lähtökohtaisesti kohdella tasapuolisesti. Erillisten pysäköintipaikkojen varaamista ja merkitsemistä kotihoidon henkilökunnalle ei voida pitää perusteltuna, koska pysäköintipaikkojen määrä ei yleisesti vastaa kysyntää.

Toimialojen yhteistyötä kaupungin kotihoidon ja kotisairaalan työntekijöiden pysäköintiongelmien helpottamiseksi jatketaan. Samanaikaisesti kotihoidon ajoneuvojen pysäköintijärjestely on myös valtakunnallisesti tarkastelun kohteena. Uusi tieliikennelaki (729/2018) tulee voimaan 1.6.2020. Lainsäädännön kehittämistarpeisiin liittyen Suomen Kuntaliitto on kartoittanut kuntien kotihoidon pysäköinnin järjestelyjä ja toimittanut työn tulokset liikenne- ja viestintäministeriölle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite kotiasiakastyötä tekevien pysäköintikokemusten selvittämisestä ja asioimispysäköinti mahdollisuudesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.08.2018 § 200

HEL 2018-004921 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Arja Karhuvaaran ja 17 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien korttelikohtaisia parkkipaikkoja kotihoidon ja -palvelun työntekijöille:

”Helsingin kotihoidon palvelu koostuu kotisairaanhoidon, kotipalvelun ja yökotihoidon käynneistä ja kotihoidon lääkäreiden käynneistä asiakkaiden koteihin.

Kotihoidon asiakaskäynteihin liittyviä pysäköintiongelmia on selvittänyt kaupungin toimialojen välinen työryhmä, jonka kaupunginjohtaja asetti 2010. Työryhmän puheenjohtajana toimi apulaiskaupunginjohtaja (rakennus- ja ympäristötoimen) Pekka Sauri ja sen loppuraportti valmistui 31.1.2011. Työryhmän tehtävänä oli selvittää mitä mahdollisuuksia tieliikennelainsäädäntö antaa kotihoidon henkilökunnalle pysäköinnin helpottamiseksi ja tehdä ehdotus. Työryhmän raportin johtopäätöksenä todettiin, että Staran leasing-autojen käyttö oli karkeiden kustannusarvioiden perusteella taloudellisesti tehokkain tapa hoitaa kotihoidon palvelun toteuttamiseksi tarvittavat kuljetukset, ja sen arveltiin olevan myös joustavin liikkumistapa.

Nykytilanne

Kotihoidon työntekijät tekevät tällä hetkellä kotikäyntejä asiakkaiden luokse jalkaisin, polkupyörillä, julkisilla liikennevälineillä, Staran leasing-autoilla tai heille on myönnetty oman auton käyttöoikeus. Liikkumistapa kotikäynnille valitaan asiakkaan osoitteen, asiakkaan käynnin syyn mukaan tai työntekijän mukaan. Kaikilla kotihoidon työntekijöillä ei ole ajokorttia eikä omaa autoa käytettävänä. Eteläisen kantakaupungin alueella autoja ei käytetä lainkaan, koska parkkipaikkoja tai avointa tilaa ei ole auton pysäköintiin. Kotihoidon optimointiohjelma osaltaan korjaa kotihoidon työntekijöiden reittejä asiakkaalta toiselle, kun se otetaan käyttöön vuoden 2019 aikana.

Kotihoidon ohjaajille tehty alustava kartoitus pysäköintitilanteesta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kotihoidon ohjaajille tehtiin alustava kartoitus kesäkuussa 2018, mitä ongelmia nykyinen pysäköintikäytäntö aiheuttaa kotihoidon henkilökunnalle päivittäisessä asiakaskäyntien suorittamisessa.

Kotihoidon henkilökunnalle jokapäiväinen parkkipaikkojen etsiminen asettaa aikatauluhaasteita, työaika kuluu parkkipaikan etsimiseen asiakastyön sijasta. Kotihoidon työntekijöitä on sakotettu, koska asiakkaan luona käynti venyi asiakkaan tarpeiden takia. Lisäksi sakkoja on saatu mm. siksi, että taloyhtiöiden asukkaat voivat kutsua pysäköinninvalvontafirman sakottamaan asukkaiden mielestä väärälle paikalle jätetystä autosta.

Pysäköintijärjestelyistä yksityisten tahojen ja kaupungin kiinteistöjen kesken ei ole sovittu keskitetysti, vaan jotkut lähialuealueet ovat sopineet erikseen eräiden taloyhtiöiden ja asiakkaiden kanssa pysäköinnistä. Näitä sopimuksia on kuitenkin erittäin vähän. Käytäntö vie paljon aikaa, ja on haavoittuva, jokaisen asiakkaan kohdalla tulee sopia erikseen ja kiinteistöjen ratkaisut vaihtelevat. Jotkut asiakkaat ovat antaneet kotihoidolle luvan käyttää omia parkkipaikkojaan.

Erityisen hankalaa on yökotihoidon työntekijöillä. Yöaikainen käynti tehdään usein yksin ja yöaikaan talojen parkkipaikat ovat täynnä. Parkkipaikka löytyy usein niin kaukaa, että yöhoitajat parkkeeraavat usein jalkakäytävälle, mutta eivät pelastustielle. Lisäksi kaupungissa on alueita, jotka ovat turvattomia kävellä kotihoidon repun kanssa yöaikaan.

Kotihoidon henkilökunta on maksanut itse pysäköintisakkonsa. Sakon saanut työntekijä tekee reklamaation pysäköinninvalvontafirmaan ja toisinaan saa peruttua sakon, mutta ei aina. Joissakin erityisen kohtuuttomissa tapauksissa kaupunki on korvannut sakon. Yleisesti ottaen henkilökunta pitää nykyisiä pysäköintiongelmia ja sakkomaksuja kohtuuttomina.

Selvityksessä ratkaisuvaihtoehtoiksi henkilökunta toivoo auton käytön sijaan myös skoottereita, sähkömopoja ja sähköpolkupyöriä. Selvityksen mukaan kotihoidon ohjaajat painottavat, että hoitotyön kotikäyntien pysäköintiongelmiin on saatava koko kaupunkia koskeva ratkaisu. Lisäksi selvityksessä on ratkaisuksi pohdittu erilaisia kuljetusmuotoja ja taksin käyttöä sekä ehdotetaan, että jokaisessa ao. tehtävään käytettävässä kaupungin leasing-ajoneuvossa olisi GPS-paikannin.

Tieliikennelain kokonaisuudistus

Hallitus on tehnyt hallituksen esityksen HE180/2017 tieliikennelainsäädännön ja siihen liittyviksi laiksi. Eduskunta hyväksyi 26.6.2018 hallituksen esityksen. Tieliikennepakettiin liittyvässä eduskunnan vastauksessa todetaan

uudenlainen tulkinta kotihoidon pysäköintiin kaupungeissa. Tämä tulee huomioida etsittäessä ratkaisuja kotihoidon pysäköintiongelmiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kokonaisratkaisua kotihoidon hoitajien pysäköintiongelmiin etsitään koko kaupungin laajuisesti. Hoitajien ja lääkäreiden kotikäyntejä tehdään myös kotisairaalas-
sa. Ratkaisuja pysäköintiin tulee käsitellä kokonaisuutena sekä kotihoi-
don että kotisairaalan henkilökunnan osalta.

Kaupunkiympäristölautakunta on lausunnossaan 14.8.2018 esittänyt, että Helsinki selvittäisi hoitajien kotona tehtävän asiakastyön kokemuk-
set pysäköintipaikkatilanteesta ja että Helsinkiin kehitetään asiakkuus-
kortteleihin asiointipysäköintipaikkajärjestelmä. Sosiaali- ja terveyslau-
takunta on samaa mieltä selvityksen tekemisestä ja yhteisestä ratkaisu-
jen etsimisestä. Lautakunta katsoo, että selvitykseen ja toimenpiteisiin
on ryhdyttävä viipymättä.

Lautakunta katsoo myös, että kunnes kaupungin tasoinen selvitys ja
toimenpiteet on tehty, kotihoitajien sakottamista tulisi voida neuvottelu-
teitse estää esimerkiksi tuulilasiin asetettavalla kyltillä, joka ilmentää
kyseessä olevan kotihoidon tai kotisairaalan auton. Tällöin ainakin kau-
pungin pysäköinninvalvonta voisi jättää sakottamatta, mikäli auto ei ole
liikennettä estävästi tai vaarallisesti pysäköity.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Jokapäiväinen parkkipaikan hakeminen on ylimääräinen ja turha pai-
neen aihe kotihoidon kotikäynnillä. Sillä on negatiivisia työterveyteen ja
-turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia hoitajille, jotka tekevät asiakastyötä
asiakkaiden kotona. Pysäköintipaikan etsimiseen kuluva aika on aina
pois asiakkaiden luona käytetystä ajasta.”

Käsittely

21.08.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen ennen
terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia loppuun: "Lautakunta kat-
soo, että selvitykseen ja toimenpiteisiin on ryhdyttävä viipymättä.

Lautakunta katsoo myös, että kunnes kaupungin tasoinen selvitys ja
toimenpiteet on tehty, kotihoitajien sakottamista tulisi voida neuvottelu-
teitse estää esimerkiksi tuulilasiin asetettavalla kyltillä, joka ilmentää
kyseessä olevan kotihoidon tai kotisairaalan auton. Tällöin ainakin kau-

12.11.2018

pungin pysäköinninvalvonta voisi jättää sakottamatta, mikäli auto ei ole liikennettä estävästi tai vaarallisesti pysäköity."

Kannattaja: jäsen Matias Pajula

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 14.08.2018 § 364

HEL 2018-004921 T 00 00 03

Hankenumero 5264_65

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä on ollut kotisairaalan ja kotipalvelun pysäköintimahdollisuuksia selvittänyt työryhmä, jonka kaupunginjohtaja asetti syksyllä 2010. Työryhmän puheenjohtajana toimi apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri ja sen loppuraportti valmistui 31.1.2011.

Työryhmän tehtävänä oli

- selvittää mitä mahdollisuuksia nykyinen tieliikennelainsäädäntö, liikennemerkkien käyttö ja kaupungin käytäntöjen muuttaminen antavat kotisairaalan ja kotipalvelun henkilökunnan pysäköinnin helpottamiseksi.
- tehdä ehdotus tarvittavista toimenpiteistä.

Työryhmä teetti konsulttityön, jonka tavoitteena oli vertailla toiminnalliselta ja taloudelliselta kannalta, mitä mahdollisuuksia on luopua rakentamispalveluliikelaitos Staran leasing- ja omista autoista ja siirtyä käyttämään kuljetusjärjestelmää, jossa kuljettaja vie ja hakee työntekijän asiakkaan luota. Vaihtoehtoisena kuljetusmuotona tutkittiin Staran leasing-autojen korvaamista takseilla.

Johtopäätöksenä on, että Staran leasing-autojen käyttö kotihoidon kuljetuksissa on karkeiden kustannusarvioiden perusteella taloudellisesti

tehokkain kotisairaanhoidon ja -palvelun kuljetusten hoitamisessa. Se on myös joustavin liikkumistapa. Taksien käyttö Staran leasing-autojen sijasta kasvattaa kustannuksia selvästi, kuten myös yhteiskyytien järjestäminen Staran leasing-autolla ja kaupungin palkkaamalla kuljettajalla.

Jatkotoimenpidesuosituksiksi esitettiin seuraavaa:

- selvitykset virka-autoille osoitettujen paikkojen lisäämisestä ja/tai niiden pysäköintioikeuksien laajentamisesta esim. nykyisillä aika- tai muuten rajoitetuilla paikoilla.
- tarkemmat selvitykset mahdollisuuksista viranomaisyhteistyön parantamiseksi ja hallinnollisista toimenpiteistä sakotuskäytännön muuttamiseksi.
- selvitys pysäköintiyhteistyöstä kaupungin eri toimijoiden (koulut, päiväkodit) ja yksityisten tahojen kanssa (taloyhtiöt, pysäköintilaitokset, kaupat).
- pienparannustoimenpiteet Töölön ja Kivelän sairaalan pysäköintijärjestelyissä.

Tieliikennelain 48 §:n poikkeussäännöksessä on esitetty, että ajoneuvo, joka on tienpidossa, liikennevalvonnassa tai poliisin, rajavartiolaitoksen tai tullin virkatehtävissä, saa pysäköintisäännösten estämättä tilapäisesti pysäyttää tai pysäköidä tehtävän vaatimalla tavalla edellyttäen, ettei liikennettä ilmeisesti vaaranneta. Kotisairaanhoidon ja kotipalvelun lisäämistä kyseiseen lainkohtaan pidetään käytännössä mahdollisena, koska kysymyksessä olisi aiempiin poikkeusryhmiin verrattuna täysin poikkeava ryhmä. Lisäksi on olemassa myös lukuisia muita tärkeitä pidettyjä ammattiryhmiä, jotka tällöin tulisi tai haluttaisiin tasapuolisuuden nimissä ottaa säännökseen mukaan.

Kaupunki ei voi myöskään sallia pysäköintiä jalkakäytävällä tieliikennelain vastaisesti. Pysäköinninvalvonta voi tarkkailla jalkakäytävällä olevaa kaupungin autoa normaalia pidempään ennen kuin antaa pysäköintivirhemaksun. Se ei voi kuitenkaan antaa kaupungin autoille erityiskohtelua, koska kaikkia pitäisi lähtökohtaisesti kohdella tasapuolisesti.

Maksullisen pysäköinnin vyöhykkeitä muutettiin vuonna 2016 siten, että kallein I -vyöhyke laajeni. Viime vuosina myös asukaspysäköinnin hintaa on nostettu. Nämä toimenpiteet voivat osaltaan helpottaa vapaan pysäköintipaikan löytymistä. Tonteilla ja kiinteistöjen piha-alueilla voi päivisin olla vapaata pysäköintitilaa. Pysäköintipaikkojen tarvitsijoiden tulisi tällöin sopia erikseen asianomaisten tahojen kanssa mahdollisten vapaiden paikkojen käytöstä.

Kotikäyntiasiakastyötä tekevien työntekijöiden kokemukset pysäköintipaikkatilanteesta

Kaupunkiympäristön toimiala selvitti lausuntoa varten kaupungin sosiaali- ja terveystoimelta sen kokemuksia nykyisestä pysäköintitilanteesta. Tämän lisäksi tiedusteltiin, onko kokeiltu tai otettu käyttöön kotipalvelun pysäköintipaikkatilannetta selvittäneen työryhmän ehdotuksia.

Kokemukset pysäköintipaikkatilanteesta vaihtelevat. Täysin ongelmallista se ei ole missään ja esimerkiksi eteläisessä kotihoitoyksikössä autoja ei käytetä vaikeiden liikenneolosuhteiden vuoksi lainkaan. Pysäköintilupakaan ei välttämättä auttaisi, jos paikkoja ei ole tarjolla. Maksullista pysäköintiä on esitetty kotihoiton, yökotihoiton ja kotisairaalan autoille. Virka-autojen korvaamista kuljettajalla ja leasing-autolla ei ole kokeiltu Helsingissä.

Pysäköintivirhemaksujen maksamisessa on jonkin verran eroja eri kotihoiton yksiköiden välillä. Jotkin yksiköt maksavat sakkoja, jos ne aiheutuvat hoitotilanteen pitkittymisestä. Osa yksiköistä ei maksa sakkoja, vaan jokainen maksaa sakkonsa itse, vaikka se koetaan monesti kohtuuttomaksi. Käyttöön toivottiin työajo-kyllä, jonka käyttö huomioitaisiin pysäköinninvalvonnassa.

Taloyhtiöt ovat antaneet vaihtelevasti pysäköintipaikkoja kotihoitotyöntekijöiden käyttöön. Tällä keinolla onkin joillain alueilla saatu helpotusta pysäköintiongelmaan. Sopimusten laadinta ja niiden hallinta on kuitenkin lisännyt työmäärää melkoisesti.

Kyselyn vastauksissa ehdotettiin myös sähkömopojen ja skoottereiden käyttöä, koska ne ovat autoja helpompi pysäköidä.

Kotihoidon henkilökunnalle ei ole perusteltua merkitä erikseen pysäköintipaikkoja yleisillä alueilla, vaikka selvitys osoitti, että kotihoidon yhtenä ongelmana on pysäköintipaikkojen riittämättömyys. Kotihoidolle merkittävät pysäköintipaikkoja tarvittaisiin paljon, koska asiakkaita on kaikkialla kaupungin alueella. Lisäksi asiakkaat vaihtuvat, jolloin uusien paikkojen merkitseminen ja vanhojen poistaminen olisi työlästä. Koska varsinkin kantakaupungissa pysäköintipaikoista on muutenkin pulaa, kotihoidolle merkityt paikat vaikeuttaisivat asukkaiden, heidän vieraidensa, yritysten sekä yritysten asiakkaiden pysäköintiä. Merkittävien paikkojen vapaana oloa ei voida taata. Erilaiset pysäköintikyltit ovat ongelmallisia, koska niiden oikeaa käyttöä on vaikeaa valvoa.

Kotihoidon työntekijöiden pysäköintiongelman helpottamiseksi jatketaan kotisairaalan ja kotipalvelun pysäköintimahdollisuuksia selvittäneen työryhmän suositusten jatkokehittämistä ja soveltamista käytäntöön yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa.

12.11.2018

Asia/16

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Juha Hietanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37120
juha.hietanen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 709

V 28.11.2018, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite lahjoitettujen marjapensaiden ja hedelmäpuiden istuttamiseksi koulujen, päiväkotien ja hoivapaikkojen pihoiden

HEL 2018-004922 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite Karhuvaara

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki tutkii mahdollisuuden sallia lahjoitusvaroin hankittujen ja talkoilla istutettavien marjapensaiden ja hedelmäpuiden istuttamisen päiväkotien, koulujen ja hoivalaitosten piha-alueille.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnalta, kasvatus- ja koulutuslautakunnalta sekä sosiaali- ja terveyslautakunnalta saamiinsa lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkioiloissa kasvatettujen hedelmien ja marjojen osalta tulee varmistua siitä, ettei kasvatus ole tapahtunut liian lähellä liikenteen tai teollisuuden aiheuttamia terveydelle haitallisia päästöjä. Hankeen onnistuminen vaatii vapaaehtoiseen toimintaan pe-

rustuvaa aktiivista istutusten hoitoa, jolla turvataan istutusten ylläpito sekä pitkä aikainen hyöty ja ilo käyttäjille.

Kaupungin hallinnassa olevien kiinteistöjen tulee tarjota terveelliset ja turvalliset puitteet päivähoidon ja koulutuksen, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimintojen sekä sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämiseksi. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa kiinteistöjen ulkoalueiden hoitamisesta ja valvomisesta.

Marjapensaiden ja hedelmäpuiden istuttamista suunniteltaessa tulee huomioida erilaiset käyttäjävaatimukset. Lisäksi tulee huomioida koulujen ja päiväkotien aukioloajat kesäkaudella, istutusten satokausi ja hoito sekä riittävä istutusten valvonta ilkeivallan estämiseksi. Vapaaehtoiseen toimintaan perustuva aktiivinen hoito varmistaisi istutusten pitkäaikaisen hyödyn ja ilon käyttäjille.

Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten pihoja suunnittelussa on tärkeä huomioida lasten, oppilaiden, opiskelijoiden sekä alueen asukkaiden osallistaminen hankkeeseen. Tavoitteena on, että päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten pihat ovat liikkumaan houkuttelevia, oppimaan innostavia, viihtyisiä, turvallisia ja terveellisiä sekä helposti valvottavia ja ylläpidettäviä.

Marjapensaita ja hedelmäpuita on jo nykyisen suunnitteluprosessin mukaan mahdollista sijoittaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallintoimien kiinteistöjen piha-alueille. Lahjoitusvaroin hankittuja pensaita ja puita varten kaupungilla on olemassa ohjeistus lahjoitusten vastaanottamiseksi. Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten pihakasvillisuuden valinnassa suositaan kestäviä ja helppo hoitoisia puita, pensaita ja kasveja. Osa päiväkodeista keskittää kesäkuukausina palvelutarjontaansa ja koulut ovat kesäkuukausina pääsääntöisesti suljettu. Tästä syystä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten pihoille on istuttu ensisijassa kasveja, jotka kukkivat aikaisin keväällä taikka syksyllä. Marjapensaiden ja hedelmäpuiden osalta on kasvien loma-ajan hoito, sadonkorjuu ja ilkeivallan ehkäisy huomioitava ja vastuutettava kasvun ja sadon onnistumiseksi sekä pitkäaikaisen ylläpidon varmistamiseksi.

Esimerkiksi Käpylän peruskoulu idättää, istuttaa, kasvattaa, korjaa, säilöo ja käyttää kotitalouden opetuksen raaka-aineena itse Kumpulaa koulukasvitarhassa kasvattamiaan vihanneksia ja hedelmiä. Hyviä kokemuksia koulupihojen laatikkoviljelystä on saatu Vesalan peruskoulussa ja Keinutien ala-asteella. Laatikkoviljelyn investointi on pieni ja se on helppo toteuttaa. Onnistuneissa hankkeissa on paitsi oppilaat, myös oppilaiden vanhemmat saatu osallistumaan kesäkauden kasteluun ja hoitoon. Hankkeet tukevat koulun opintosuunnitelmaa ja ilmiömäisen oppimisen pedagogiikkaa.

12.11.2018

Sosiaali- ja terveystoimen hoivapaikkojen asiakkaat ovat erityistarpeisia vammaisia, ikääntyneitä, sairaaloiden potilaita sekä lastensuojelun asiakkaita. Asiakkaiden ruokapalvelujen sisältö on määritelty kunkin yksikön ruokapalvelun palvelukuvauksessa ja se noudattaa viimeisimpiä asiakasryhmää koskevia ravitsemussuosituksia. Tuoreet hedelmät ja marjat kuuluvat sosiaali- ja terveystoimen hankkimiin ruokapalveluihin asiakasryhmälle soveltuvassa muodossa. Ruokapalvelujen järjestämisessä pyritään huomioimaan asiakkaiden tarpeet ja toiveet sekä otetaan huomioon muun muassa puremis- ja nielemiskyvyn mahdolliset rajoitukset. Usein tuoreita kasviksia, hedelmiä ja marjoja joudutaan jätostamaan siten, että ne tulevat helpommin nautittaviksi esimerkiksi kypsennyksen tai raastamisen avulla. Kaikki hedelmä- ja marjalajit eivät välttämättä sovi kaikkien asiakkaiden ruokavalioon.

Tuoreiden marjojen ja hedelmien käyttöä suositellaan lisättävän sosiaali- ja terveystoimialan asiakkaiden ruokavaliossa. Marjapensaiden ja hedelmäpuiden sijoittaminen hoivapaikkojen pihaille edistää asiakkaiden terveyttä tuoreiden marjojen ja hedelmien saatavuuden parantamisessa ja kulutuksen lisääntyessä. Kaupunkioloissa kasvatettujen hedelmien ja marjojen osalta tulee kuitenkin varmistua siitä, ettei kasvatus ole tapahtunut liian lähellä liikenteen tai teollisuuden aiheuttamia terveydelle haitallisia päästöjä. Istutettavat marja- ja hedelmälajit on hyvä valita ympäristön käyttäjät huomioiden.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite Karhuvaara

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.09.2018 § 450

HEL 2018-004922 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.11.2018

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristön toimialan ylläpitopalvelun tehtäviin kuuluvat toimintojen ylläpidon ja kiinteistönhoidon järjestäminen, valvonta ja kunnossapito. Kaupungin hallinnassa olevien kiinteistöjen tulee tarjota terveelliset ja turvalliset puitteet päivähoidon ja koulutuksen, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimintojen sekä sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämiselle.

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa kiinteistöjen ulkoalueiden hoitamisesta ja valvomisesta. Marjapensaiden ja hedelmäpuiden istuttamista suunniteltaessa tulee huomioida erilaiset käyttäjävaatimukset: kaikki hedelmä- ja marjalajit eivät sovellu kaikkien syötäväksi. Samoin täytyy huomioida marjapensaiden satokausi sekä koulujen ja päiväkotien aukioloajat kesäkaudella. Istutuksia tulee myös valvoa riittävästi ilkvallan estämiseksi.

Marjapensaiden ja hedelmäpuiden istuttamista olisi mahdollista kokeilla esimerkiksi koulutontille sijoittuvassa pilottihankkeessa. Kohteeksi tulisi valita istutuksille sopiva tontti ja toimintaan tulisi sitouttaa vanhempainyhdistyksen jäseniä. Hankkeessa olisi mahdollistaa osallistaa istutusten hoitamiseen sekä vanhemmat että lapset. Vapaaehtoiseen toimintaan perustuva aktiivinen hoito varmistaisi istutusten pitkäaikaisen hyödyn ja ilon käyttäjille. Onnistuessaan hanketta olisi mahdollista laajentaa useampiin eri kohteisiin.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Lotta Hakanpää, projektiasiantuntija, puhelin: 310 21397
lotta.hakanpaa(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.09.2018 § 195

HEL 2018-004922 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten pihvoja suunniteltaessa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää tärkeänä lasten, oppilaiden, opiskelijoiden ja alueen asukkaiden osallistamista hankkeessa. Pihojen tulee olla liikkumaan houkuttelevia, oppimaan innostavia, viihtyisiä, turvallisia ja terveellisiä sekä helposti valvottavia ja ylläpidettäviä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.11.2018

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kiinteistöjen piha-alueille on jo nykyisen suunnitteluprosessin mukaan mahdollista sijoittaa marjapensaita ja hedelmäpuita, jos hankkeen suunnitteluryhmä näin valitsee. Lahjoitusvaroin hankittuja pensaita ja puita varten on kaupungilla oma ohjeistus lahjoitusten vastaanottoon.

Pihakasvillisuuden valinnassa suositaan kestäviä, helppohoitoisia puita, pensaita ja kasveja. Koska osalla päiväkodeista keskittää kesäkuukausina palvelutarjontaansa ja koulut ovat kesäkuukausina pääsääntöisesti suljettu, etusijalla ovat kasvit, jotka kukkivat aikaisin keväällä tai syksyllä. Marjapensaiden ja hedelmäpuiden osalta on kasvien loma-aikainen hoito, sadonkorjuu ja ilkeivallan ehkäisy myös huomioitava ja vastuutettava kasvun ja sadon onnistumiseksi sekä pitkäaikaisen ylläpidon kattamiseksi.

Käpylän peruskoulu idättää, istuttaa, kasvattaa, korjaa, säilöo ja käyttää kotitalouden opetuksen raaka-aineena itse Kumpuln koulukasvitarihassa kasvattamiaan vihanneksia ja hedelmiä. Hyviä kokemuksia koulupihojen laatikkoviljelystä on esimerkiksi Vesalan peruskoulussa ja Keinutien ala-asteella. Laatikkoviljelyn investointi on pieni ja se on helppo toteuttaa. Onnistuneissa hankkeissa on paitsi oppilaat, myös oppilaiden vanhemmat saatu osallistumaan kesäkauden kasteluun ja hoitoon. Hankkeet tukevat myös koulun opintosuunnitelmaa ja ilmiömäisen oppimisen pedagogiikkaa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppi, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 11.09.2018 § 225

HEL 2018-004922 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Arja Karhuvaaran ym. valtuustoaloitteesta koskien lahjoitettujen marjapensaiden ja hedelmäpuiden istuttamista koulujen, päiväkotien ja hoivapaikkojen pihaille:

”Sosiaali- ja terveystoimen hoivapaikkojen asiakkaat ovat erityistarpeisia vammaisia, ikääntyneitä, sairaaloiden potilaita sekä lastensuojelun asiakkaita. Asiakkaiden ruokapalvelujen sisältö on määritelty kunkin yk-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

sikön ruokapalvelun palvelukuvauksessa ja se noudattaa viimeisimpiä asiakasryhmää koskevia ravitsemussuosituksia.

Tuoreet hedelmät ja marjat kuuluvat sosiaali- ja terveystoimen hankkimiin ruokapalveluihin asiakasryhmälle soveltuvassa muodossa. Ruokapalvelujen järjestämisessä pyritään huomioimaan asiakkaiden tarpeet ja toiveet sekä otetaan huomioon mm. puremis- ja nielemiskyvyn mahdolliset rajoitukset. Usein tuoreita kasviksia, hedelmiä ja marjoja joudutaan jalostamaan siten, että ne tulevat helpommin nautittaviksi esimerkiksi kypsennyksen tai raastamisen avulla. Kaikki hedelmä- ja marjalajit eivät välttämättä sovi kaikkien asiakkaiden ruokavalioon.

Tuoreiden marjojen ja hedelmien käyttöä suositellaan lisäävän myös sosiaali- ja terveystoimialan asiakkaiden ruokavaliossa. Kaupunkioloissa kasvatettujen hedelmien ja marjojen osalta tulee varmistua siitä, ettei kasvatus ole tapahtunut liian lähellä liikenteen tai teollisuuden aiheuttamia terveydelle haitallisia päästöjä. Istutettavat marja- ja hedelmäajit on hyvä valita ympäristön käyttäjät huomioiden.

Kiinteistöjen ulkoalueiden ylläpitoon liittyvistä kysymyksistä tulisi olla yhteydessä kiinteistöjen omistajiin. Istutusten hoito sekä talvikunnossapidossa huomioitavat suojaukset aiheuttavat kustannuksia, joiden maksamisesta on hyvä sopia ennen päätöksentekoa. Mikäli hoitoa ei ole, aiheutuu istutusten tuhoutumisesta pettymys istuttajille ja niistä hyötynneille.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että sosiaali- ja terveystoimiala kiinteistön vuokraajana ei voi istuttaa marjapensaita ja hedelmäpuita kiinteistön omistajan tontille.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Marjapensaiden ja hedelmäpuiden sijoittaminen hoivapaikkojen pihoille edistää asiakkaiden terveyttä tuoreiden marjojen ja hedelmien saatavuuden parantuessa ja kulutuksen lisääntyessä.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Kaija-Leena Kristola, ruokapalveluohjaaja, puhelin: 310 43030
kaijaleena.kristola(a)hel.fi

12.11.2018

Asia/18

§ 710

V 28.11.2018, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kiertotalouden ja ilmastotietouden nostamisesta Helsingissä

HEL 2018-004924 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kiertotalouden ja ilmastotietouden nostamisesta Helsingissä
- 2 Lausunto 17.8.2018, valtuustoaloite kiertotalouden ja ilmastotalouden nostamisesta, HSY

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Nygård ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan kiertotalouden ja ilmastotietouden nostamista Helsingissä, erityisesti oppilaitoksissa ja päiväkodeissa sekä kaupungin työpaikoissa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston, kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi Helsin-

gin kaupungin päästövähennysohjelmatyöryhmä on laatinut esityksen Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaksi (HNN 2035). Ohjelmassa on esitetty niin kaupungin asukkaiden kuin työntekijöiden kiertotalous- ja ilmastotietouden edistämiseksi muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Vahvistetaan ilmastomuutoksen hillintätoimien ja kiertotalouden osaamista opetussuunnitelmissa ja yleensä koulutyössä. Kehitetään opettajien osaamista.
- Lisätään ympäristökasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.
- Kaupunki järjestää kursseja ja koulutusta ilmastomuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä kierto- ja jakamistaloudesta työntekijöilleen, luottamusmiehille ja kaupunkilaisille.
- Pilotoidaan kirjastojen lainauspalvelujen laajentamista edelleen, esim. sähköpyörät, energiamittarit ja muut harvoin käytettävät välineet sekä palvelut, esim. tulostaminen, ompelukoneen käyttö.
- Kannustetaan kaupungin työntekijöitä ja kaupunkilaisia hankkimaan tuotteita Pakilan työkeskuksesta, Uusix-verstailta ja Pääkaupunki-seudun Kierrätyskeskus Oy:n myymälöistä.

HNN 2035:ssa on yhtenä toimenpiteenä myös esitetty kiertotalouden ja jakamistalouden tiekartan laatiminen. Laatimistyön aikana mahdollisesti tunnistettavat kaupunkiorganisaation kiertotalouteen liittyvät koulutus-tarpeet saadaan kirjattua toimenpiteiksi tiekarttaan.

HNN 2035:n elinkeinovaikutusten arviointia sekä viestintä- ja vuorovai-
kutussuunnitelmaa valmistellaan parhaillaan. Niiden valmistuttua toimenpideohjelma tulee poliittiseen päätöksentekoon.

Helsingin kaupunki haluaa edistää kiertotaloutta omassa toiminnassaan. Ympäristöpalvelut lähetti kaikille kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille syksyllä 2017 kyselyn, jossa kartoitettiin kiertotalouden tunte-
musta ja toteutumista kaupungin eri toiminnoissa. Kyselyn pohjalta on tarkoitus tehdä syventäviä haastatteluja, joiden tavoitteena on löytää jo käytössä olevia hyviä toimintatapoja tai mahdollisia yhteisiä kehittämis-
kohteita kiertotalouden kannalta.

Ympäristöpalvelut koordinoi ja kehittää kaupungin ekotukitoimintaa. Työntekijöiden keskuudessa toimivien ekotukihenkilöiden kaksipäiväisissä peruskoulutuksissa paneudutaan tiiviisti ympäristöasioihin. Muun muassa ilmastomuutokselle ja Helsingin ilmastotiekartalle on koulu-
tuksissa oma osuutensa. Lisäksi koulutuksiin sisältyy Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) edustajan esitys aiheesta ”Ajankohtaista jätehuollosta ja lajittelu pääkaupunkiseudulla”. Ekotuki-
henkilöt toimivat oman työyhteisönsä ympäristöasioiden tuntijoina, levit-
tävät tietoa eteenpäin ja osallistavat muut työntekijät mukaan muutta-

maan toimintatapojaan ympäristön kannalta fiksummiksi. Ekotukihenki-
löt voivat lainata kaupungin ekotukitoiminnan koordinaattorilta HSY:n
lajittelupeliä työpaikkansa henkilöstötempauksiin. Lisäksi HSY:n lajitte-
lupeli on toimitettu niihin päiväkoteihin ja leikkipuistoihin, joissa toimii
koulutettu ekotukihenkilö. Syksyllä 2018 pääkaupunkiseudun ekotuki-
henkilöille on suunnitteilla kiertotalousaiheinen seminaari. Kaupungin
emo-organisaatiossa toimii tällä hetkellä noin 750 koulutettua ekotuki-
henkilöä.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelukokonaisuuksien koulutusverkos-
to (KYMP Akatemia) kouluttaa kaupunkiympäristön toimialan henkilös-
töä ja yhtenä teemana on ilmasto- ja kiertotalousasiat laajasti. Lisäksi
toimialan ympäristöohjelmaan liittyen on tarkoitus järjestää erilaisia
koulutus- ja viestintätilaisuuksia.

Esimiesten JET-koulutukseen sisältyy jatkossa oppimistehtävä, joka liit-
tyy kaupunkistrategian ja toimintasuunnitelmien ympäristönäkökohtiin.
Koulutukseen osallistuvat esimiehet tarkastelevat omia toimialojaan
koskevia ympäristötavoitteita ja niiden suhdetta toimintasuunnitelmiin.
Tehtävä toteutetaan yhteistyössä ympäristöpalvelujen kanssa.

Aloitteessa ehdotettu kiertotalous- ja ilmastotietouden sisällyttäminen
kaupungin työntekijöiden perehdytysmateriaaliin on erinomainen ja tu-
kee osaltaan kaupungin strategian ja HNH 2035:n tavoitteiden saavut-
tamista.

Ympäristöpalvelujen ylläpitämä Harakan luontokeskus on hiilineutraali
vierailukohde, jossa kävijät pääsevät tutustumaan mm. pientuulivoima-
laan ja erilaisiin aurinkoenergiaa hyödyntäviin laitteisiin. Ateriat voi läm-
mittää aurinkogrillillä tai –uunilla. Uusiutuvan energian teemaa käsitel-
lään elämyksellisesti ja toiminnallisesti myös lasten saariseikkailuilla
sekä koululaisten luonnon- ja ympäristötutkimuspäivillä.

Mikromuovit sisältyvät yläkoululaisten ja lukiolaisten luontokouluopetuk-
seen. Näihin aiheisiin liittyen luontokoulun opettajille järjestetään jatku-
vasti koulutusta. Kaupungin omat resurssit ympäristötietoisuuden kas-
vattamisessa ovat kuitenkin pienet. HSY hoitaa pääkaupunkiseudulla
kuntien puolesta jätehuoltoon ja lajitteluun liittyvän neuvonnan.

Ympäristöpalvelut käy mm. Pakilan työkeskuksen ja Pääkaupunkiseu-
dun Kierrätyskeskus Oy:n kanssa vuoropuhelua ja suunnittelee toimen-
piteitä niiden näkyvyyden edistämiseksi ja profiilin nostamiseksi. Kes-
kustakirjasto Oodiin suunnitellaan vuorovaikutustilaa, jossa kaupungin
työntekijät voivat kohdata kaupungin asukkaita ja kannustaa näitä osal-
listumaan kaupungin kehittämiseen ja lisäämään ymmärrystä myös sii-
tä, miten asukkaat voivat omilla valinnoillaan ja toiminnallaan edistää
kiertotaloutta ja torjua ilmastonmuutosta. Oodissa voidaan esim. yhdes-

sä ideoida kirjastojen roolin kehittämistä jakamistaloudessa kaupunkilaisten tarpeiden pohjalta tai luoda näkyvyyttä Uusix-verstaille tai Kierätyskeskukselle esimerkiksi erilaisten pop up –myymälöiden tai kierrätyskalusteilla sisustettujen nurkkausten avulla.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimet

Kestävän kehityksen periaatteet sisältyvät eri koulutusasteiden opetussuunnitelmiin. Kasvatuksessa ja opetuksessa otetaan huomioon myös YK:n Agenda 2030 -tavoitteet. Opiskelijat, oppilaat sekä lapset ja heidän perheensä ovat osallisia kestävän toimintakulttuurin kehittämisessä.

Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa edistämään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Opetuksessa edistetään ilmastotietoisuutta, tutkitaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti eri luonnonvarojen riittävyyttä, ympäristön tilaa ja niiden vaikutusta ihmisten elinkeinoihin ja kulttuureihin. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan talouden toimintaa eettisestä, ekologisesta ja globaalista näkökulmasta ja heitä ohjataan arvioimaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta ympäristölle. Ilmiöpohjainen oppiminen edesauttaa kiertotalouden ja ilmastotietouden käsittelyn yhdistämistä eri oppiaineiden kesken.

Toisen asteen opinnot tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuksia kehitellä ideoita ympäristötietoisuuden toiminnan edistämiseksi ja tilaisuuksia uudenlaisten kestävän tulevaisuuden ratkaisujen luomiseksi tavoitteena ekososiaalinen sivistys sekä kannustetaan eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen. Opiskelijoiden opintoihin sisältyy ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys.

Vapaassa sivistystyössä kestävän kehityksen laaja sisältö otetaan huomioon kaikkien aineiden opetusmenetelmissä ja oppimisympäristöissä. Sosiaalis-kulttuurisessa kestävässä kehityksessä lisätään yhteisöllisyyttä ja luodaan uusia oppimisympäristöjä, jossa ihmiset voivat opettaa toinen toisiaan ja jakaa tietoja ja osaamista, jopa ilman opettajan läsnäoloa.

Kouluissa, lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa on paljon erilaisia kiertotalouteen ja ilmastotietoisuuteen liittyvää toimintaa. Vihreän lipun päiväkoteja, kouluja ja oppilaitoksia on yhteensä 27. Helsingiläisiä nuoria on osallistunut mm. valtakunnallisille Nuorten Akatemian ja WWF:n järjestämään nuorten ilmastohuippukokoukseen. Energiansäästö 50/50 -hankkeessa eräät koulut ovat vuosina 2016–2017 mitanneet energiankulutustaan ja saaneet koulun omaan käyttöön 50 prosenttia synty-

neestä säästöstä. 6aika-hankkeessa on Helsinki asettanut haastesignaaleja myös liittyen kestäväan kehitykseen, kutsuna yrityksille innovoida yhdessä perusopetuksen ja lukiokoulujen kanssa uudenlaisia oppimisympäristöjä.

Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa käytetään monipuolisesti eri tahojen tuottamia kestäväan kehityksen materiaaleja (esim. HSY, WWF, kierrätyskeskus). Kierrätys, ilmastotietous ja energiatehokkuus otetaan huomioon oppilaitosten oppimisympäristöjä kehitettäessä ja uusia tiloja suunniteltaessa. Varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten ekotukihenkilöt, koulujen ekotiimit tai ympäristöraadit suunnittelevat, ohjaavat ja arvioivat yksikön toimintaa osana kestäväan tulevaisuuden toimintakulttuurin suunnittelua ja kehittämistä.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän toimet

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) toimii aktiivisena yhteistyön edistäjänä ilmasto- ja kiertotalousteemoissa. HSY tuottaa pääkaupunkiseudun kaupunkien käyttöön ilmastomuutokseen, sen hillintään ja sopeutumiseen sekä kiertotalouteen liittyvää seurantatietoa. Aineistot ovat saatavilla kaikkien kaupunkien käyttöön valmiina graafeina ja karttoina, ja kaupungit voivat niitä vapaasti käyttää sisäisessä valistustyössään ja viestinnässään.

HSY tarjoaa monipuolisesti oppitunteja kiertotaloudesta kouluille, oppilaitoksille ja päiväkodeille. Maksuttoman ympäristökasvatuksen aiheita ovat mm. kierrätys, jätteen synnyn ehkäisy, ympäristövastuullinen kulutus, juomavesi ja jätevedet. Vuosittain HSY:n maksuton ympäristökasvatus tavoittaa yli 30 000 lasta ja nuorta.

Kummikouluohjelman kautta noin kymmenelle koululle tarjotaan vuosittain kattava ympäristökasvatuskokonaisuus. Koulu voi valita ohjelman teemaksi kestäväan kulutuksen tai elintärkeän veden. Kummikouluohjelmassa on ollut yli 100 koulua, joista helsinkiläisiä yli puolet.

HSY:n internet-sivuilla on oppimateriaalia vapaasti käytettävissä. Sivuilta löytyy myös HSY:n tuottama lajittelupeli, jossa opetetaan lajittelun lisäksi raaka-aineen kiertoa uusiotuotteeksi ja puuhakirja, jossa opetetaan kierrätystä, lajittelua, kodin vesiasioita, energiansäästöä ja ilman suojelua.

HSY on avoin kehittämään tiedolla vaikuttamisen menetelmiä sekä neuvontaa ja oppimateriaaleja mahdollisissa yhteishankkeissa.

Ekokompassi on ympäristöasioiden hallinnan työkalu, joka tarjoaa järjestelmällisen tavan ympäristöjohtamiseen. Ekokompassi-sertifikaatti kertoo sitoutumisesta jatkuvaan parantamiseen ja Ekokompassin kym-

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

menen kriteerin noudattamiseen. HSY vastaa Ekokompassi-palvelun tuottamisesta Helsingin kaupungin tytäryhteisöille, yrityksille ja yleisöta-
pahtumille pääkaupunkiseudulla. Ekokompassin avulla kaupungin ympä-
ristöstrategioita ja tavoitteita jalkautetaan osaksi toimintaa. Helsingis-
sä Ekokompassia käyttää lähes 60 organisaatiota 130 toimipaikassa.

HSY kannustaa yrityksiä, yhteisöjä ja kaupunkilaisia ilmasto- ja kierto-
talousteemoissa myös ilmastoaiheisin ilmastopalkinnon ja ilmastojunio-
ripalkinnon jakamisella.

HSY otti jätehuollon toimipaikoissa viime vuonna vastaan noin 900 vie-
railijaa kouluista ja oppilaitoksista sekä kuntien ekotukihenkilöitä. Äm-
mänsuon ekoteollisuuskeskus ja Sortti-asemat havainnollistavat käy-
tännön tasolla materiaalien kiertoa ja niiden ohjaamista uusiomateriaa-
leiksi.

Vesiteema konkretisoituu koululaisten puhdistamovierailuilla. HSY tar-
joaa kaikille pääkaupunkiseudun kouluille mahdollisuuden vierailu kor-
vauksetta Viikinmäen jätevedenpuhdistamolla. Myös asiantuntijaryhmil-
le ja yhdistyksille tarjotaan mahdollisuus maksuttomiin vierailuihin. Vuo-
sittain vieraita käy 4 000 - 5 000, joista valtaosa on koululaisia ja opis-
kelijoita.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kiertotalouden ja ilmastotietouden nos-
tamisesta Helsingissä
- 2 Lausunto 17.8.2018, valtuustoaloite kiertotalouden ja ilmastotalouden
nostamisesta, HSY

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 17.08.2018 § 148

HEL 2018-004924 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi Mia Nygårdin ja 24 allekirjoittaneen laatiman valtuustoaloitteen johdosta seuraavan lausunnon:

Mia Nygård ym. esittävät aloitteessaan kiertotalous- ja ilmastotietouden nostamista Helsingissä. Ilmastonmuutoksen torjuminen ja kiertotalouden toteuttaminen ovat toisiaan tukevia tärkeitä tavoitteita, joita huomioidaan kasvavassa määrin kuntien strategioissa ja linjauksissa. Myös Helsingin kaupunki on asettanut strategiassaan 60 prosentin päästövähennystavoitteen vuodelle 2030 ja aikaistanut hiilineutraalisuustavoitteen vuodesta 2050 vuoteen 2035. Päästövähennyksiä ja kiertotalouden hankkeita on tarkoitus toteuttaa Helsingissä yhteistyössä yritysmaailman ja kaupunkilaisten kanssa.

Kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi Helsingin kaupungin päästövähennysohjelmatyöryhmä on laatinut esityksen Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaksi (HNN 2035). Ohjelmassa on esitetty niin kaupungin asukkaiden kuin työntekijöidenkin kiertotalous- ja ilmastotietouden edistämiseksi mm. alla olevia toimenpiteitä:

- Vahvistetaan ilmastonmuutoksen hillintätoimien ja kiertotalouden osaamista opetussuunnitelmissa ja yleensä koulutyössä. Kehitetään opettajien osaamista.
- Lisätään ympäristökasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.
- Kaupunki järjestää kurseja ja koulutusta ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä kierto- ja jakamistaloudesta työntekijöilleen, luottamusmiehille ja kaupunkilaisille.
- Pilotoidaan kirjastojen lainauspalvelujen laajentamista edelleen, esim. sähköpyörät, energiamittarit ja muut harvoin käytettävät välineet sekä palvelut, esim. tulostaminen, ompelukoneen käyttö.
- Kannustetaan kaupungin työntekijöitä ja kaupunkilaisia hankkimaan tuotteita Pakilan työkeskuksesta, Uusix-verstailta ja Pääkaupunki-seudun Kierrätyskeskus Oy:n myymälöistä.

HNN 2035:ssä on yhtenä toimenpiteenä myös esitetty kiertotalouden ja jakamistalouden tiekartan laatiminen. Laatimistyön aikana mahdollisesti tunnistettavat kaupunkiorganisaation kiertotalouteen liittyvät koulutus- tarpeet saadaan kirjattua toimenpiteiksi tiekarttaan.

HNN 2035:n elinkeinovaikutusten arviointia sekä viestintä- ja vuorovai- kutussuunnitelmaa valmistellaan tällä hetkellä. Niiden valmistuttua oh- jelma tulee poliittiseen päätöksentekoon.

Helsingin kaupunki haluaa edistää kiertotaloutta omassa toiminnas- saan. Ympäristöpalvelut lähetti kaikille kaupungin toimialoille ja liikelai-

toksille syksyllä 2017 kyselyn, jossa kartoitettiin kiertotalouden tunte-
musta ja toteutumista kaupungin eri toiminnoissa. Kyselyn pohjalta on
tarkoitettu tehdä syventäviä haastatteluja, joiden tavoitteena on löytää jo
käytössä olevia hyviä toimintatapoja tai mahdollisia yhteisiä kehittämis-
kohteita kiertotalouden kannalta.

Ympäristöpalvelut koordinoi ja kehittää kaupungin ekotukitoimintaa.
Työntekijöiden keskuudessa toimivien ekotukihenkilöiden kaksipäivi-
sissä peruskoulutuksissa paneudutaan tiiviisti ympäristöasioihin. Muun
muassa ilmastonmuutokselle ja Helsingin ilmastotiekartalle on koulu-
tuksissa oma osuutensa. Lisäksi koulutuksiin sisältyy Helsingin seudun
ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) edustajan esitys aiheesta
”Ajankohtaista jätehuollosta ja lajittelu pääkaupunkiseudulla”. Ekotuki-
henkilöt toimivat oman työyhteisönsä ympäristöasioiden tuntijoina, levit-
tävät tietoa eteenpäin ja osallistavat muut työntekijät mukaan muutta-
maan toimintatapojaan ympäristön kannalta fiksummiksi. Ekotukihenki-
löt voivat lainata kaupungin ekotukitoiminnan koordinaattorilta HSY:n
lajittelupeliä työpaikkansa henkilöstötempauksiin. Lisäksi HSY:n lajitte-
lupeli on toimitettu niihin päiväkoteihin ja leikkipuistoihin, joissa toimii
koulutettu ekotukihenkilö. Syksyllä 2018 pääkaupunkiseudun ekotuki-
henkilöille on suunnitteilla järjestää kiertotalousaiheinen seminaari.
Kaupungin emo-organisaatiossa toimii tällä hetkellä noin 750 koulutet-
tua ekotukihenkilöä.

KYMP Akatemia kouluttaa kaupunkiympäristön toimialan henkilöstöä ja
yhtenä teemana tulee olemaan ilmasto- ja kiertotalousasiat laajasti. Li-
säksi toimialan ympäristöohjelmaan liittyen tullaan järjestämään erilai-
sia koulutus-/viestintätilaisuuksia.

Esimiesten JET-koulutukseen tulee sisältymään jatkossa oppimistehtä-
vä, joka liittyy kaupunkistrategian ja toimintasuunnitelmien ympäristö-
näkökohtiin. Koulutukseen osallistuvat esimiehet tarkastelevat omia toi-
mialojaan koskevia ympäristötavoitteita ja niiden suhdetta toiminta-
suunnitelmiin. Tehtävä toteutetaan yhteistyössä ympäristöpalveluiden
kanssa.

Mia Nygårdin ym. aloitteessa esitetty ajatus kiertotalous- ja ilmastotie-
touden sisällyttämisestä kaupungin työntekijöiden perehdytysmateriaa-
liin on erinomainen ja tukee osaltaan kaupungin strategian ja HNH
2035:n tavoitteiden saavuttamista. Kaupungin toimialojen tulee ryhtyä
töihin asian edistämiseksi.

Ympäristöpalveluiden ylläpitämä Harakan luontokeskus on hiilineutraali
vierailukohde, jossa kävijät pääsevät tutustumaan mm. pientuulivoima-
laan ja erilaisiin aurinkoenergiaa hyödyntäviin laitteisiin. Ruuat voi läm-
mittää aurinkogrillillä tai –uunilla. Uusiutuvan energian teemaa käsitel-

lään elämyksellisesti ja toiminnallisesti myös lasten saariseikkailuilla sekä koululaisten luonnon- ja ympäristötutkimuspäivillä.

Mikromuovit sisältyvät yläkoululaisten ja lukiolaisten luontokouluopetukseen. Näihin aiheisiin liittyen luontokoulun opettajille järjestetään jatkuvasti koulutusta. Kaupungin omat resurssit ympäristötietoisuuden kasvattamisessa ovat kuitenkin pienet. HSY hoitaa pääkaupunkiseudulla kuntien puolesta jätehuoltoon ja lajitteluun liittyvän neuvonnan. HSY antaa Mia Nygårdin ym. aloitteen johdosta oman lausuntonsa.

Ympäristöpalvelut käy mm. Pakilan työkeskuksen ja Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n kanssa vuoropuhelua ja suunnittelee toimenpiteitä niiden näkyvyyden edistämiseksi ja profiilin nostamiseksi. Eräs keino tähän voi olla kaupungin keskustaan avattava uusi keskustakirjasto Oodi. Oodiin suunnitellaan vuorovaikutustilaa, jossa kaupungin työntekijät voivat kohdata kaupungin asukkaita ja kannustaa näitä osallistumaan kaupungin kehittämiseen. Tämä on loistava tilaisuus lisätä asukkaiden ymmärrystä myös siitä, miten he voivat omilla valinnoillaan ja toiminnallaan edistää kiertotaloutta ja torjua ilmastonmuutosta. Oodissa voidaan esim. yhdessä ideoida kirjastojen roolin kehittämistä ja kamistaloudessa kaupunkilaisten tarpeiden pohjalta tai luoda näkyvyyttä Uusix-verstaille tai Kierrätyskeskukselle vaikkapa erilaisten pop up –myymälöiden tai kierrätyskalusteilla sisustettujen nurkkausten avulla.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Leona Silberstein, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 36883
leona.silberstein(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.08.2018 § 158

HEL 2018-004924 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä kiertotalouden ja ilmastotietoisuuden vahvistamista. Kestävän kehityksen periaatteet sisältyvät eri koulutusasteiden opetussuunnitelmiin. Kasvatuksessa ja opetuksessa otetaan huomioon myös YK:n Agenda 2030 -tavoitteet. Opiskelijat, oppilaat sekä lapset ja heidän perheensä ovat osallisia kestävän toimintakulttuurin kehittämisessä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa edistämään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Opetuksessa edistetään ilmastotietoisuutta, tutkitaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti eri luonnonvarojen riittävyttä, ympäristön tilaa ja niiden vaikutusta ihmisten elinkeinoihin ja kulttuureihin. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan talouden toimintaa eettisestä, ekologisesta ja globaalista näkökulmasta ja heitä ohjataan arvioimaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta ympäristölle. Ilmiöpohjainen oppiminen edesauttaa kiertotalouden ja ilmastotiedon käsittelyn yhdistämistä eri oppiaineiden kesken.

Toisen asteen opinnot tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuksia kehitellä ideoita ympäristötietoisuuden toiminnan edistämiseksi ja tilaisuuksia uudenlaisten kestävän tulevaisuuden ratkaisujen luomiseksi tavoitteena ekososiaalinen sivistys sekä kannustetaan eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen. Opiskelijoiden opintoihin sisältyy ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys.

Varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten ekotukihenkilöt, koulujen ekotiimit tai ympäristöraadit suunnittelevat, ohjaavat ja arvioivat yksikön toimintaa osana kestävän tulevaisuuden toimintakulttuurin suunnittelua ja kehittämistä.

Vapaassa sivistystyössä kestävän kehityksen laaja sisältö otetaan huomioon kaikkien aineiden opetusmenetelmissä ja oppimisympäristöissä. Sosiaalis-kulttuurisessa kestävässä kehityksessä lisätään yhteisöllisyyttä ja luodaan uusia oppimisympäristöjä, jossa ihmiset voivat opettaa toinen toisiaan ja jakaa tietoja ja osaamista, jopa ilman opettajan läsnäoloa.

Kouluissa, lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa on paljon erilaisia kiertotalouteen ja ilmastotietoisuuteen liittyvää toimintaa. Vihreän lipun päiväkoteja, kouluja ja oppilaitoksia on yhteensä 27. Helsingiläisiä nuoria on osallistunut mm. valtakunnallisille Nuorten Akatemian ja WWF:n järjestämään nuorten ilmastohuippukokoukseen. Energiansäästö 50/50-hankkeessa eräät koulut ovat vuosina 2016–2017 mitanneet energiankulutustaan ja saaneet koulun omaan käyttöön 50 prosenttia syntyneestä säästöstä. 6aika-hankkeessa on Helsinki asettanut haastesignaaleja myös liittyen kestäväan kehitykseen, kutsuna yrityksille innovoida yhdessä perusopetuksen ja lukiokoulujen kanssa uudenlaisia oppimisympäristöjä.

Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa käytetään monipuolisesti eri tahojen tuottamia kestävän kehityksen materiaaleja, esim. HSY, WWF,

12.11.2018

kierrätyskeskus. Kierrätys, ilmastotietous ja energiatehokkuus otetaan huomioon oppilaitosten oppimisympäristöjä kehitettäessä ja uusia tiloja suunniteltaessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen henkilöstön perehdyttämisessä edistetään ilmastotietoutta ja kierrätystaloutta. Kestävän kehityksen näkökulma sisältyy Helsingin kaupungin henkilöstön toimintaa ohjaaviin eettisiin periaatteisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Risto Keskinen, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 050 597 8748
risto.keskinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 711

V 28.11.2018, Valtuutettu Sameli Sivosen aloite pistorasioista kaupunkitilaan

HEL 2018-006252 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Maria Ohisalonn ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sameli Sivosen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sameli Sivonen ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää pistorasioiden tuomista puistoihin ja kaupunkitilaan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupungissa on paljon mahdollisuuksia ladata mobiililaitteita niin yksityisten yritysten kuin kaupunginkin tiloissa mm. kauppakeskuksissa, kahviloissa ja liikennevälineissä. HKL on tänä vuonna koeasentanut pistokkeen Rautatieaseman metroasemalle asiakkaidensa käyttöön. Saatujen kokemusten perusteella HKL asentaa ensi vuonna kantametron metroa-

12.11.2018

semille 1-2 latauspistorasiaa/asema. Lisäksi Helen Oy on kesällä 2018 sijoittanut Helsinkiin ulkotiloihin viisi aurinkopaneelipenkkiä, joissa voi ladata sähköpyörän tai mobiililaitteen. Penkit ovat Kalasatamassa, Kauppatorilla ja Teurastamolla.

Aloitteessa mainittua puistovalaisinten sähkövirran käyttöä ei ole käytännössä mahdollista toteuttaa, ja muutenkin ulkotilojen latausmahdollisuuksiin liittyy monenlaisia kaupunkiympäristölautakunnan esiintuomia ongelmia.

Kaupunginhallitus katsoo, että tässä vaiheessa ei ole syytä tehdä selvityksiä taikka kaupungin puolesta ryhtyä muutoin toteuttamaan latauspaikkoja ulkotilaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Sameli Sivosen aloite
- 2 Helen Oy:n lausunto 7.9.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 25.10.2018 § 145

HEL 2018-006252 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle koskien valtuutettu Sivosen aloitetta mahdollisuuksista sijoittaa matkustajille tarkoitettuja pistorasioita kaupunkitilaan.

HKL:n tavoiteohjelmassa on kirjattu tavoitteeksi HKL:n pyrkimys edistää hyvää matkustuskokemusta. Näin HKL pyrkii kasvattamaan kestävien liikkumistapojen osuutta kaupunkilaisten liikkumisessa ja toteuttamaan oman osansa sujuvassa matkaketjussa. HKL:llä tämä tarkoittaa muun muassa hyvää asiakaspalvelua, pysäkkejä ja asemia sekä kehittyviä palveluita matkustajille. Joukkoliikenteeseen kytkeytyvien arjen

sujuvuutta tukevien palveluiden, kuten sähköpistokkeiden saatavuus ja tarjoaminen on osa joukkoliikenteen hyvää asiakaspalvelua ja houkuttelevuutta.

HKL:n on jo vuoden 2018 aikana koeasentanut pistokkeen Rautatieaseman metroasemalle asiakkaidensa käyttöön. Saatujen kokemusten perusteella HKL tulee asentamaan vuoden 2019 aikana Helsingin kaupungin kantametron metroasemille 1-2 latauspistorasiaa per asema palvelemaan joukkoliikenteen käyttäjiä sekä muita asemilla liikkujia.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Reino Aittomäki, palveluasiantuntija, puhelin: 310 35550
reino.aittomaki(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 04.09.2018 § 420

HEL 2018-006252 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta näkee mobiililaitteiden julkisten latausmahdollisuuksien selvittämisen puistoissa ja muussa julkisessa kaupunkitilassa tärkeänä. Toimintamallin kehittäminen ei ole kuitenkaan yksinomaan kaupungin tehtävä, vaan siinä tarvitaan laajasti myös alalla toimivien yritysten panosta. Keskeisenä kysymyksenä on ratkaista onko kyseessä verovaroin toteutettava kunnallinen palvelu vai yritysten tarjoama palvelu. Muita selvitettäviä asioita ovat toteutettavuuteen ja kustannuksiin liittyvät kysymykset sekä eri tekniikoiden soveltuvuus Suomen melko hankaliin sääolosuhteisiin, ilkvallankestävyys, toimintavarmuus sekä sähköturvallisuus.

Aloitteessa esitetään, että sähkövirta latauspisteisiin voitaisiin ottaa puistovalaisimista, jolloin vältyttäisiin suuremmilta investoinneilta. Helsingissä puistovalaistausta ohjataan valaisinkeskuksilta, jolloin valaisimille tulee sähkövirtaa vain valojen palaessa. Päiväsaikaan valaisinpylväistä ei ole saatavissa sähkövirtaa. Lisäksi sähköön luovuttamiseen vastikkeetta saattaa liittyä lainsäädännöllisiä rajoituksia.

Aloitteessa esitetään myös aurinkosähköön käyttöä lataustoimintaan. Myös lautakunta näkee tämän varteenotettavana vaihtoehtona. Markkinoilla on tähän tarkoitukseen suunniteltuja tuotteita ja niitä käyttämällä

12.11.2018

vältyttäisiin hankalilta ja kalliilta kaapelien asennuksilta sekä sähköliittymien hankkimisilta. Laitteiden käytöstä on kuitenkin hyvin vähän kokemuksia.

Sähköturvallisuuskysymykset korostuvat rakennettaessa julkiseen ulkotilaan yleiseen käyttöön tarkoitettuja sähköpisteitä. Tämä nostaa laitteiden hintaa, mikä voi tehdä palvelusta käyttöön nähden hyvinkin kallista. Kokeilujen avulla myös toiminnan todelliset kustannukset tulisivat selvitettyksi.

Sähköpisteiden tarve on suurin vilkkaissa, paljon käytetyissä puistoissa ja kaupunkitiloissa. Nämä paikat ovat usein kaupungin keskeisimpiä ja arvokkaimpia kaupunkitiloja mistä syystä on tärkeää, että kaupunkikuvaa kiinnitetään riittävästi huomiota pisteitä toteutettaessa. On tärkeää, että kalusteet ja laitteet, samoin kuin niihin mahdollisesti asennettavat mainokset, ovat kaupunkikuvallisesti korkealuokkaisia ja noudattavat kaupunkitilaohjetta sekä muita kaupungin ohjeita ja määräyksiä.

Kaupunkiympäristötoimiala voi tarvittaessa osallistua selvityksen tekemiseen mobiililaitteiden yleisillä alueilla tapahtuvan lataustarpeen selvittämiseksi ja yleisen toimintamallin kehittämiseksi yhdessä alan muiden toimijoiden kanssa. Kaupungin talousarviossa ei kuitenkaan ole tällä hetkellä osoitettu toimintaan varoja eikä henkilöresursseja.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Juhani Sandström, valaistuspäällikkö, puhelin: 310 38521
juhani.sandstrom(a)hel.fi
Olli Markkanen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 39559
olli.markkanen(a)hel.fi

§ 712

V 28.11.2018, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite Puotilan ala-asteen väliaikaistiloista

HEL 2018-003836 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sami Muttilaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 26 muuta valtuutettua esittävät keväällä 2018 tekemässään aloitteessa, että kaupunki ryhtyy välittömästi toimiin väliaikaistilojen saamiseksi sisäilmaongelmista kärsivälle Puotilan ala-asteelle niin, että tilat saadaan käyttöön viimeistään syyslukukauden 2018 alkaessa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta kaupunkiympäristölautakunnan sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot. Kaupungin tilanhankintaohjeen roolijaon mukaan kasvatuksen ja koulutuksen toimiala määrittää ja ilmoittaa tarvitsemiensa tilojen määrän sekä niiden

toiminnalliset tarpeet ja kaupunkiympäristön toimiala vastaa tarvittavien tilojen hankinnasta, toteutuksesta sekä yllä- ja kunnossapidosta.

Nykyisessä kaupungin talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa (2018–2027) Puotilan ala-asteelle on suunnitteilla perusparannus, joka ajoittuu vuosille 2020–2021. Perusparannusta varten tehtyjen kuntotutkimusten ja uudisrakentamisen myötä saatavien toimivampien oppimisympäristöjen vuoksi hanke esitetään uudessa rakentamishjelma-luonnoksessa toteutettavaksi perusparannuksen sijaan korvaavana uudisrakennuksena. Uudisrakennuksen rakentaminen tulisi ajoittumaan samoille vuosille kuin aiemmin suunniteltu perusparannus. Hanke toteutetaan ns. elinkaarimallina, mikä mahdollistaa nopeamman aikataulun. Uuteen koulukiinteistöön sijoitetaan ala-asteen lisäksi uutena toimintona esikouluopetusta.

Uudisrakennuksen rakentaminen nykyiselle tontille tarkoittaa nykyisen kiinteistön purkamista ja koulun sijoittamista väistötiloihin rakentamisen ajaksi. Väistötilojen sijainti ei ole vielä selvillä. Kaupunki on tehnyt ja tekee tutkimustulosten perusteella tarvittavat korjaustoimenpiteet, jotta nykyisten tilojen turvallisuus ja terveellisyys varmistetaan ja rakennuksen käyttöä voidaan jatkaa sen purkamiseen asti.

Kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt koulurakennuksessa ne korjaukset, jotka ulkopuolinen tutkimuskonsultti (Ramboll Finland Oy) on sisäilman laadun parantamiseksi ja varmistamiseksi suositellut tehtäviksi. Sisäilmakorjaukset on tehty kevään ja kesän 2018 aikana. Ne on suunnitellut ja niiden toteutuksen on katselmoinut Ramboll Valviran ohjeen mukaisesti. Tehdyt korjaukset ja muut toimet ovat seuraavat:

Joululoman 2017 aikana on pinnoitettu ilmanvaihtokanavia, tarkastettu kokonaisilmamäärät, rakennettu putkitunnelin alipaineistuskanavisto sekä asennettu kanavisto ja poistoilmapuhallin.

Kevään ja kesän 2018 aikana on tehty seuraavat työt:

- ilmanvaihtokanavien puhdistus, iv-koneiden suodattimien vaihto, ilmamäärien mittaus sekä opetus-, hallinto- ja henkilökunnan tilojen ylipaineistus
- rakenteiden ilmatiivyyttä parantavat korjaukset luokkatiloissa
- kellarin osastointi sisäilman laadun varmistamiseksi, jotta kellarituloista ei kulkeudu ilmaa yläkerrokseen
- yläpölyjen puhdistaminen ja lämpötilan laskeminen noin viidellä asteella 21 asteeseen
- linoleumista valmistettujen ilmoitustaulujen materiaalien vaihto

12.11.2018

- ilmanvaihtoa parantavat toimet yksittäisissä luokissa. Musiikkiluokkaan on asennettu ilmanvaihtokone ja muissa luokissa tuloilmakanavien sijaintia on muutettu siten, että tilat huuhtoutuvat paremmin.
- noin 20 ilmanpuhdistimen toimittaminen koulun tiloihin
- liikuntasalin paljeoven poistaminen ja takaseinän sauman tiivistys. Katsomon tausta ja sivukäytävien seinäliittymät on tiivistetty, jotta rakenteista ei kulkeutuisi sisäilmaan epäpuhtauksia.
- muovimaton asentaminen kirjaston lattiaan alapohjan tiiviyn parantamiseksi
- liikuntasalin ja ruokalan alapuolella sijaitsevan ryömintätilan alipaineistaminen ja sen luukun sulkeminen siten, että sieltä ei pääse kulkeutumaan epäpuhtauksia sisäilmaan.

Loppukesästä 2018 on tehty tiivistyskorjausten laadunvarmistusmittauksia merkkiainekokein, joiden avulla on varmistettu tiivistystöiden onnistuminen. Sitowise Oy:n tarkastusraportin mukaan tehdyt korjaukset ovat parantaneet olosuhteita korjatuissa tiloissa huomattavasti.

Koulurakennuksessa on neljä mittalaitetta, jotka mittaavat tilojen ylipaineisuutta, kaksi mittalaitetta, jotka mittaavat putkitunnelin ja käytöstä pois otettujen kahden kieliluokan alipaineisuutta, sekä kaksi mittalaitetta, jotka mittaavat hiilidioksidia, lämpötilaa ja paine-eroa ulkovaipan yli. Mikäli rakennuksessa tapahtuu painesuhteiden muutoksia, ilmanvaihtotöistä vastaava yritys saa asiasta hälytyksen.

Rakennuksen ilmanvaihto on päällä koko ajan ja irtaimisto on puhdistettu.

Rakennusterveysasiantuntija (Ramboll Finland Oy) seuraa kiinteistön kuntoa kuukausittain rakennuksen toiminnan päättymiseen asti.

Tilojen käyttäjien oireilua seurataan aktiivisesti yhteistyössä Työterveys Helsingin ja kouluterveyshuollon kanssa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on lausunnossaan todennut, että koulun henkilökunta ei ole ottanut sisäilmaoireilusta yhteyttä työterveyshuoltoon syksyn 2018 aikana, ja että neljän oppilaan vanhemmalla on ollut epäily siitä, että lapsi oireilee koulun sisäilman takia. Tiedot on saatu syyskuun alussa kun luku-kausi on ollut vasta aluillaan.

Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut on 25.9.2018 tehnyt koulun tiloissa tarkastuksen, jonka mukaan kouluterveydenhoitajalle on kuluvan syksyn aikana ilmoitettu 15 oppilaan kokevan oireilua koulun sisäilmasta johtuen. Ympäristöpalvelut toteaa tarkastuksen johtopäätöksissä, että osassa koulun tiloja on viemärien tukkeutumisesta johtuvaa haju- ja hygieniariskiä, joista voi aiheutua terveyshaittaa tiloissa oleskeleville. Ympäristöpalvelut on kehottanut kiinteistön ylläpidosta

12.11.2018

vastaavaa selvittämään keinot ennaltaehkäistä viemäreiden tukkeutumista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa korostanut, että kaikki oppimisen tilat tulee olla toimintaan soveltuvia, terveellisiä ja turvallisia. Sekä kaupunkiympäristölautakunta että kasvatus- ja koulutuslautakunta ovat lausunnoissaan arvioineet, ettei Puotilan ala-asteella ole edellä kerrottujen tietojen perusteella tarvetta siirtyä väistötiloihin merkittävästi ennen rakennuksen purkamisen alkamista.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.09.2018 § 449

HEL 2018-003836 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Puotilan ala-asteen perusparannus on kaupungin talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2018-2027 ohjelmoitu vuosille 2020-2021. Palvelutilaverkosta tehtyjen selvitysten ja perusparannusta varten tehtyjen kuntotutkimusten sekä uusien oppimisen ympäristöjen vaatimusten perusteella rakentamishjelman luonnoksessa vuosiksi 2019-2028 hanketta esitetään perusparannuksen sijaan toteutettavaksi korvaavana uudisrakennuksena vuosille 2020-2021. Hanke suunnitellaan toteutettavaksi ns. elinkaarimallina, mikä mahdollistaa perinteistä toteutusmallia nopeamman toteutusaikataulun.

Kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt Puotilan ala-asteen koulurakennuksessa ne korjaukset, jotka ulkopuolinen tutkimuskonsultti (Ramboll Finland Oy) on sisäilman laadun parantamiseksi ja varmistamiseksi suositellut tehtäviksi. Sisäilmakorjaukset on tehty kevään ja kesän 2018 aikana. Ne on suunnitellut ja niiden toteutuksen on katselmoinut Ramboll Valviran ohjeen mukaisesti. Tehdyt korjaukset ja muut toimet ovat seuraavat:

Joululoman 2017 aikana on pinnoitettu ilmanvaihtokanavia, tarkastettu kokonaisilmamäärät, rakennettu putkitunnelin alipaineistuskanavisto sekä asennettu kanavisto ja poistoilmapuhallin.

Kevään ja kesän 2018 aikana on tehty seuraavat työt:

- ilmanvaihtokanavien puhdistus, iv-koneiden suodattimien vaihto, ilmamäärien mittaaminen sekä opetus-, hallinto- ja henkilökunnan tilojen ylipaineistus
- rakenteiden ilmatiiviyttä parantavat korjaukset luokkatiloissa
- kellarin osastointi sisäilman laadun varmistamiseksi, jotta kellarituloista ei kulkeudu ilmaa yläkerrokseen
- yläpölyjen puhdistaminen ja lämpötilan laskeminen noin viidellä asteella 21 asteeseen
- linoleumista valmistettujen ilmoitustaulujen materiaalien vaihto
- ilmanvaihtoa parantavat toimet yksittäisissä luokissa. (Musiikkiluokkaan on asennettu ilmanvaihtokone, ja muissa luokissa tuloilmapäätte-elinten sijaintia on muutettu siten, että tilat huuhtoutuvat paremmin.)
- noin 20 ilmanpuhdistimen toimittaminen koulun tiloihin
- liikuntasalin paljeoven poistaminen ja takaseinän sauman tiivistys. Katsomon tausta ja sivukäytävien seinäliittymät on tiivistetty, jotta rakenteista ei kulkeutuisi sisäilmaan epäpuhtauksia.
- muovimaton asentaminen kirjaston lattiaan alapohjan tiiviyden parantamiseksi
- liikuntasalin ja ruokalan alapuolella sijaitsevan ryömintätilan alipaineistaminen ja ryömintätilan johtavan luukun sulkeminen siten, että sieltä ei pääse kulkeutumaan epäpuhtauksia sisäilmaan

Korjausten onnistumisen varmistamiseksi on loppukesästä 2018 tehty tiivistyskorjausten laadunvarmistusmittauksia merkkiainekokein, joiden avulla on varmistettu tiivistystöiden onnistuminen. Sitowise Oy:n tarkastusraportin mukaan tehdyt korjaukset ovat parantaneet korjatuissa tiloissa olosuhteita huomattavasti. Koulurakennuksessa on neljä mittalaitetta, jotka mittaavat tilojen ylipaineisuutta ja kaksi mittalaitetta jotka mittaavat putkitunnelin ja käytöstä pois otettujen kahden kieliluokan alipaineisuutta sekä kaksi mittalaitetta, jotka mittaavat hiilidioksidia, lämpötilaa ja paine-eroa ulkovaipan yli. Mikäli rakennuksessa tapahtuu pai-

12.11.2018

nesuhteiden muutoksia, ilmanvaihtotöistä kohteessa vastaava yritys saa asiasta hälytyksen. Lisäksi rakennuksen ilmanvaihto on päällä koko ajan ja irtaimisto on puhdistettu.

Rakennusterveysasiantuntija (Ramboll Finland Oy) seuraa kiinteistön kuntoa kuukausittain rakennuksen toiminnan päättymiseen asti. Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut tekee koulun tiloissa tarkastuksen syyskuun lopussa. Tilojen käyttäjien oireilua seurataan aktiivisesti yhteistyössä Työterveys Helsingin ja kouluterveyshuollon kanssa.

Edellä kerrottujen tietojen perusteella kaupunkiympäristölautakunnan näkemys on, että Puotilan ala-asteella ei ole tarvetta siirtyä väistötiloihin merkittävästi ennen rakennuksen purkamisen alkamista.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Sari Hilden, rakennetun omaisuuden hallintapäällikkö, puhelin: 310 40315
sari.hilden(a)hel.fi
Jari Pere, projektinjohtaja, puhelin: 310 31803
jari.pere(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.09.2018 § 192

HEL 2018-003836 T 00 00 03

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Puotilan ala-asteen perusparannus on kaupungin talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2018-2027 ohjelmoitu vuosille 2020-2021. Perusparannusta varten tehtyjen kuntotutkimusten, uudisrakentamisen myötä saatavien toimivampien oppimisen ympäristöjen ja koulukiinteistöön sijoitettavan esiopetuksen vuoksi rakentamishjelman luonnoksessa vuosiksi 2019-2028 hanketta esitetään perusparannuksen sijaan toteutettavaksi korvaavana uudisrakennuksena vuosille 2020-2021. Hanke suunnitellaan toteutettavaksi ns. elinkaarimallina, mikä mahdollistaa perinteistä toteutusmallia nopeamman toteutusaikataulun. Uuteen koulukiinteistöön sijoitetaan ala-asteen lisäksi uutena toimintona esikouluopetusta.

Hankeen toteuttaminen nykyiselle tontille tarkoittaa nykyisen kiinteistön purkamista ja koulun sijoittamista väistötiloihin rakentamisen ajaksi.

Kaupunkiympäristön toimiala tekee tutkimustulosten perusteella tarvittavat korjaustoimenpiteet, jotta nykyisten tilojen turvallisuus ja terveellisyys varmistetaan ja rakennuksen käyttöä voidaan jatkaa sen purkamiseen asti. Hankkeen väistötilojen sijainti ei ole vielä selvillä.

Kaupungin tilanhankintaohjeen roolijaon mukaan kasvatuksen ja koulutuksen toimiala määrittää ja ilmoittaa tarvitsemiensa tilojen määrän sekä niiden toiminnalliset tarpeet ja kaupunkiympäristön toimiala vastaa tarvittavien tilojen hankinnasta, toteutuksesta sekä yllä- ja kunnossapidosta. Käyttäjää puolestaan vastaa tilojen siivouksesta ja siivottavuudesta.

Lautakunta korostaa, että kaikki oppimisen tilat tulee olla toimintaan soveltuvia, terveellisiä ja turvallisia. Lautakunta pitää erityisen tärkeänä rakentamisen laadun varmistamista sekä rakennusten riittävää kunnossa- ja ylläpitoa. Nämä tehtävät ovat kaupunkiympäristön vastuualuetta.

Kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt Puotilan ala-asteen koulurakennuksessa ne korjaukset, jotka ulkopuolinen tutkimuskonsultti (Ramboll Finland Oy) on sisäilman laadun parantamiseksi ja varmistamiseksi suositellut tehtäviksi. Sisäilmakorjaukset on tehty kevään ja kesän 2018 aikana. Ne on suunnitellut ja niiden toteutuksen on katselmoinut Ramboll Valviran ohjeen mukaisesti. Tehdyt korjaukset ja muut toimet ovat seuraavat:

Joululoman 2017 aikana on pinnoitettu ilmanvaihtokanavia, tarkastettu kokonaisilmamäärät, rakennettu putkitunnelin alipaineistuskanavisto sekä asennettu kanavisto ja poistoilmapuhallin.

Kevään ja kesän 2018 aikana on tehty seuraavat työt:

- ilmanvaihtokanavien puhdistus, iv-koneiden suodattimien vaihto, ilmamäärien mittaus sekä opetus-, hallinto- ja henkilökunnan tilojen ylipaineistus
- rakenteiden ilmatiivyyttä parantavat korjaukset luokkatiloissa
- kellarin osastointi sisäilman laadun varmistamiseksi, jotta kellaritiloista ei kulkeudu ilmaa yläkerrokseen
- yläpölyjen puhdistaminen ja lämpötilan laskeminen noin viidellä asteella 21 asteeseen
- linoleumista valmistettujen ilmoitustaulujen materiaalien vaihto
- ilmanvaihtoa parantavat toimet yksittäisissä luokissa. (Musiikkiluokkaan on asennettu ilmanvaihtokone, ja muissa luokissa tuloilmakanavien sijaintia on muutettu siten, että tilat huuhtoutuvat paremmin.)
- noin 20 ilmanpuhdistimen toimittaminen koulun tiloihin

- liikuntasalin paljeoven poistaminen ja takaseinän sauman tiivistys. Katsomon tausta ja sivukäytävien seinäliittymät on tiivistetty, jotta rakenteista ei kulkeutuisi sisäilmaan epäpuhtauksia.
- muovimaton asentaminen kirjaston lattiaan alapohjan tiiviyn parantamiseksi
- liikuntasalin ja ruokalan alapuolella sijaitsevan ryömintätilan alipaineistaminen ja sen luukun sulkeminen siten, että sieltä ei pääse kulkeutumaan epäpuhtauksia sisäilmaan.

Loppukesästä 2018 on tehty tiivistyskorjausten laadunvarmistusmittauksia merkkiainekokein, joiden avulla on varmistettu tiivistystöiden onnistuminen. Sitowise Oy:n tarkastusraportin mukaan tehdyt korjaukset ovat parantaneet korjatuissa tiloissa olosuhteita huomattavasti.

Koulurakennuksessa on neljä mittalaitetta, jotka mittaavat tilojen ylipaineisuutta ja kaksi mittalaitetta jotka mittaavat putkitunnelin ja käytöstä pois otettujen kahden kieliluokan alipaineisuutta. Mikäli rakennuksessa tapahtuu painesuhteiden muutoksia, ilmanvaihtotöistä kohteessa vastaava yritys saa asiasta hälytyksen.

Rakennuksen ilmanvaihto on päällä koko ajan ja irtaimisto on puhdistettu.

Rakennusterveysasiantuntija (Ramboll Finland Oy) seuraa kiinteistön kuntoa kuukausittain rakennuksen toiminnan päättymiseen asti. Kaupungin ympäristöpalvelut tekee koulun tiloissa tarkastuksen syyskuun lopussa. Tilojen käyttäjien oireilua seurataan. Työterveys Helsingistä 4.9.2018 saadun tiedon mukaan Puotilan ala-asteen henkilökunta ei ole ottanut sisäilmaoireilusta yhteyttä työterveyshuoltoon syksyn 2018 aikana. Kouluterveydenhuollosta 3.9.2018 saadun tiedon mukaan neljän eri oppilaan vanhemmalla on ollut epäily siitä, että lapsi oireilee koulun sisäilman takia. Edellä kerrottujen tietojen perusteella ja tarkkaa tilojen kunnon seurantaa noudattamalla kaupungin tämän hetkinen näkemys on, että Puotilan ala-asteella ei ole tarvetta siirtyä väistötiloihin merkittävästi ennen rakennuksen purkamisen alkamista.

Käsittely

18.09.2018 Ehdotuksen mukaan

Muutoksenhakuohje vaihdettu oikeaksi pöytäkirjanpitäjän toimesta 19.9.2018.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

12.11.2018

Sari Lehtonen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 15124

sari.k.lehtonen(a)hel.fi

Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860

mauno.kemppe(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 713

V 28.11.2018, Valtuutettu Otto Meren aloite Tehtaanpuiston tekojääkentästä

HEL 2018-004198 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Otto Meren aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerä, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Tero Niinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25915
tero.niinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Otto Meren aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Otto Meri ja 27 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää Tehtaanpuiston tekojääkentän rakentamisen edellytykset ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tekojääkentän saamiseksi eteläisimpään kantakaupunkiin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan todennut, että aloite on perusteltu, koska eteläisen suurpiirin alueella on vain Rautatientorin tekojäärata vaikka suurpiirissä on yli 112 000 asukasta. Kantakaupunki on maan suurin päiväkotien, koulujen ja ylempien oppilaitos-

ten keskittymä. Suurpiirin asukasmäärä kasvaa ennusteiden mukaan vielä kymmenellä tuhannella Jätkäsaaren asuinalueen valmistuessa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa alueellisten liikuntamahdollisuuksien lisäämistä. Liikuntaolosuhteiden parantaminen lisää liikunnan määrää ja sillä on myönteisiä kansanterveydellisiä vaikutuksia lähialueilla laajemminkin. Tekojääradat pidentävät luistelukautta useim-pina talvina huomattavasti, ja parantavat muutenkin mahdollisuuksia jäätuulijärjestelmään.

Eteläisen kantakaupungin tekojääkentän tarve on tunnistettu jo 1990-luvulla, jolloin liikuntavirasto teetti Johanneksen puistoon ensimmäisen tekojääratasuunnitelman asukasyhdistysten ja koulujen toiveiden mukaisesti. Huoltorakennuksen sijoittamisesta ei kuitenkaan päästy sopuun ja hankkeen suunnittelu keskeytyi. Uusi yritys tehtiin 2000-luvun alussa, jolloin liikuntatoimen investointien taloussuunnitelmaan hyväksyttiin 1,2 miljoonaa euroa vuodelle 2011 Johanneksen puiston tekojääkentän ja sen huoltorakennuksen toteuttamiseksi. Johanneksen puisto kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennetun kulttuuriympäristön alueeseen, jonka ympäristö on haluttu säilyttää nykyisellään, joten tekojääkenttähankkeen suunnittelu siirrettiin Tehtaanpuistoon.

Helsingissä on tällä hetkellä seitsemän tekojäärataa: Kallio, Kontula, Käpylä, Lassila, Oulunkylä, Pukinmäki ja Rautatienkatu. Laajasalon liikuntapuistoon valmistuu loppuvuodesta 2018 uusi kaukalon kokoinen tekojäärata. Kantakaupungin tekojäätilanne helpottuu syksyllä 2019, kun Jätkäsaaren rakennettavaan liikuntapuistoon valmistuu iso, jalkapallokentän kokoinen tekojäärata.

Liikuntavirasto teetti vuonna 2017 selvityksen liikuntapaikkojen saavutettavuudesta ja tulevien liikuntapaikkojen optimaalisista sijainneista pitkän aikavälin tarkastelussa. Saavutettavuus- ja sijaintioptimoitintarkastelut toteutettiin tekojääkentille ja neljälle muulle eri liikuntapaikkatyyppille. Selvityksen mukaan Jätkäsaaren liikuntapuistoon suunniteltu tekojääkenttä parantaa saavutettavuutta etenkin tulevaisuuden väestöennuste huomioiden. Selvityksessä optimaalisimmat sijainnit uusille tekojääkentille ovat Herttoniemessä, Östersundomissa, Vuosaarella ja Haagan/Ruskeasuon alueella. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on ottanut selvityksen tulokset huomioon ja ryhtynyt edistämään liikuntapaikkojen rakentamisohjelman yhteydessä tekojääkenttää Laajasalo-Herttoniemi-alueelle ja Vuosaaren alueelle.

Tehtaanpuiston nykyinen kumiruohopintainen tekonurmikenttä rakennettiin vuonna 2017. Liikuntavirasto ehdotti talousarvioesityksessään vuodelle 2016, että kentän alle asennettaisiin samassa yhteydessä jäädytysputket, vaikkei tekojäärataa vielä toteutettaisi. Tekonurmikenttä

päädettiin kuitenkin kustannussyistä rakentamaan ilman jäädytysputkistoja. Jotta jäädytysputkisto voitaisiin jälkikäteen asentaa, tekonurmimatto pitäisi leikata liikuteltavan kokoisiksi paloiksi ja liimata uudelleen paikalleen jäädytysputkiston asentamisen jälkeen. Liikuntapaikkapalvelulla on huonoja kokemuksia uudelleen asennetuista tekonurmimatoista (esim. Tapulikaupungin liikuntapuistosta), koska niiden saumoja ei ole saatu tasaisiksi, jolloin kenttien laatu ja käyttäjäturvallisuus ovat heikentyneet.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan arvioinut, että Tehtaanpuistoa edullisempi vaihtoehto kantakaupungin tekojääkentälle olisi palata alkuperäiseen, Johanneksen puiston suunnitelmaan. Johanneksen puistoon tekojääkenttä voitaisiin toteuttaa nykyisen puistosuunnitelman mukaisesti. Ratkaisu olisi Tehtaanpuistoa edullisempi sekä rakennus- että käyttökustannuksiltaan. Hiekkakenttä on tekonurmikenttää helpompi jäädyttää, koska siinä ei ole kumirouheen ja tekonurmen tuomaa ylimääräistä eristekerrosta. Tekojääkentän rakentaminen Johanneksen puistoon jättäisi Tehtaanpuiston jalkapallotekonurmen hyvään kuntoon ja lisäisi merkittävästi liikuntamahdollisuuksia kantakaupungissa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on kuitenkin lausunnossaan todennut, ettei Tehtaanpuistoon tai Johanneksen puistoon ehdotetun tekojäen kustannuksia ole huomioitu liikuntapalvelujen vuoden 2019 käyttötalouden talousarviossa eikä liikuntapuistojen rakentamiseen varatussa investointiohjelmassa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on toteuttamassa laajempaa, koko toimialan palveluverkkoa koskevaa selvitystä, "Kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteet". Kaupunginhallitus katsoo kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnon mukaisesti, että uusien tekojäärtojen kiireellisyysjärjestyksessä tulisi tukeutua toimialan kaupunkitasoiseen arvioon palvelutarjonnasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Tero Niininen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25915
tero.niininen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Otto Meren aloite

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 11.09.2018 § 180

HEL 2018-004198 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää alueellisten liikuntamahdollisuuksien lisäämistä kannatettavana. Liikuntainvestointeihin varatut määrärahat eivät tällä hetkellä riitä asukasluvun kasvun ja kasvavan palvelutarpeen edellyttämiin liikuntahankkeisiin. Jotta uusia tekojäärahankkeita voitaisiin toteuttaa riittävästi, tulisi sekä investointi- että käyttömäärärahoja nostaa. Uusien tekojääratojen kiireellisyysjärjestyksessä tulisi tukeutua kulttuurin ja vapaa-ajan tulevaan kaupunkitasoiseen arvioon palvelutarjonnasta.

Aloite on sinänsä hyvin perusteltu, sillä eteläisen suurpiirin alueella ei ole kuin Rautatien torin tekojäärata vaikka suurpiirissä on yli 112 000 asukasta. Asukasmäärä kasvaa ennusteiden mukaan vielä kymmenellä tuhannella Jätkäsaaren asuinalueen valmistuessa. Lisäksi tekojään käyttäjäkuntaa arvioitaessa on muistettava Helsingin kantakaupungin olevan maan suurin päiväkotien, koulujen ja ylempien oppilaitosten keskittymä.

Entinen liikuntavirasto ja liikuntalautakunta tunnistivat tämän tarpeen jo 1990-luvulla, jolloin Johanneksen puistoon teetettiin ensimmäinen tekojääratasuunnitelma asukasyhdistysten ja koulujen toiveiden mukaisesti. Silloin ei kuitenkaan päästy sopuun huoltorakennuksen sijoittamisesta ja hanke pantiin jäihin. Uusi yritys tehtiin 2000-luvun alussa, jolloin liikuntatoimen investointien taloussuunnitelmaan hyväksyttiin 1,2 miljoonaa euroa vuodelle 2011 Johanneksen kentän tekojääkentän ja sen huoltorakennuksen toteuttamiseksi.

Vuosina 1888–1891 rakennetun ruotsalaisen arkkitehti Adolf Emil Melanderin suunnittelema Johanneksen kirkko vihittiin käyttöön 13.12.1891. Kirkkoa ympäröivän puiston suunnitteli silloinen kaupunginpuutarhuri Svante Olsson. Johanneksen kenttä valmistui vuonna 1909 ja muu puisto vuonna 1914. Johanneksen puisto ja sillä sijaitseva kenttä kuuluvat RKY-alueeseen (valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö), joka sitten johti hankkeen siirtämiseen Tehtaanpuistoon. Kaupunkisuunnittelu ja kaupunginmuseo halusivat säilyttää

Johanneksenkirjon miljöön nykyisellään, joten kentän laajennusta tai tekonurmea ei hyväksytty.

Tehtaanpuistoa hallitseva, sen länsipäässä sijaitseva Lars Sonckin suunnittelema Mikael Agricolan kirkko ja siihen liittyvä seurakuntatalo valmistuivat vuonna 1935. Kiinteistölautakunta teetti vuonna 1933 Tehtaanpuiston järjestelyehdotuksen, jonka laati arkkitehti Birger Brunila. Hän suunnitteli puiston itäpään 49 x 90 metrin pesäpallokentän joka sitten toteutettiin 1930-luvun loppupuolella. Kenttä säilyi lähes alkuperäisessä tilassaan aina vuoteen 2017, jolloin nykyinen kumirouhepintainen tekonurmi jalkapallokenttä rakennettiin.

Liikuntaviraston talousarvioesityksessä vuodelle 2016 mainittiin, että Tehtaanpuiston kentän alle asennettaisiin jäädytysputket, vaikka kaupungin taloustilanteen vuoksi tekojäärataa ei vielä toteutettaisi. Kun kenttä rakennettiin, niin putkia ei kuitenkaan kustannussyistä asennettu. Näin ollen tekojään toteuttaminen Tehtaanpuiston kentälle tulisi kalliiksi. Tekonurmimaton katteena toimiva kumirouhe pitäisi imuroida pois, matto leikata liikuteltavan kokoisiksi paloiksi ja poistaa se, asentaa putket hiekan alle, liimata matto uudelleen paikalleen sekä kattaa se kumirouheella. Liikuntapaikkapalvelulla on huonoja kokemuksia uudelleen asennetuista tekonurmimatoista, esimerkiksi Tapulikaupungin liikuntapuistosta, sillä niiden saumoja ei ole saatu tasaisiksi, joten kenttien laatu ja käyttäjäturvallisuus ovat heikentyneet. Kumirouhepintainen tekonurmi on vielä melkoinen ylimääräinen eriste hiekalla peitettyjen jäädytysputkien päällä, joten kumirouhetekonurmien jäädytys on hankalaa.

Paljon edullisempi vaihtoehto tekojääkentän toteuttamiseksi kantakaupungin alueelle olisi palata alkuperäiseen suunnitelmaan ja tehdä se Johanneksen puistoon, jonne se voitaisiin nyt toteuttaa nykyisen puistosuunnitelman mukaisesti hiekkapintaisena ja halutun muotoisena. Jäädytysputkisto voitaisiin peittää hiekan alle ja kenttä voitaisiin jäädyttää talvisin tuomalla kentälle kaksi konttia kolmeksi kuukaudeksi, toinen jäädytyslaitteistoa ja toinen jäähoidokoneita varten. Ratkaisu olisi Tehtaanpuistoa edullisempi sekä rakennus- että käyttökustannuksiltaan kun ylimääräistä eristekerrosta ei olisi jäädytystä haittaamassa, lisäksi kenttä sijaitsee vanhassa Punanotkon painaumassa Punavuorten kalliolla olevan kirkon varjossa. Tekojään toteuttaminen Johanneksen kentälle jättäisi Tehtaanpuiston jalkapallotekonurmen hyvään kuntoon sekä lisäisi merkittävästi liikuntamahdollisuuksia kantakaupungissa.

Tekojääradan rakentaminen pidentää useimpina talvina huomattavasti luistelukautta Helsingin ilmasto-olosuhteissa ja parantaa muutenkin jääliikunnan olosuhteita. Liikuntaolosuhteiden parantaminen lisää lii-

12.11.2018

kunnan määrää ja sillä on sitä kautta myönteisiä kansanterveydellisiä vaikutuksia lähialueilla laajemminkin.

Jotta hanke olisi mahdollinen, sille tulisi olla varattuna riittävät määrärahat suunnittelun aloittamista varten. Suunnittelun yhteydessä selvitetään myös tarkemmin Johanneksen ja vaihtoehtoisesti Tehtaanpuiston tekojäärädan rakentamisen kustannukset.

Tehtaanpuistoon ehdotetun tekojään kustannuksia ei ole huomioitu liikuntapalvelujen vuoden 2019 käyttötalouden talousarviossa eikä liikuntapuistojen rakentamiseen varatussa investointiohjelmassa. Aloitetta perustellaan tekojään kovalla kysynnällä kantakaupungin alueella. Tekojääratojen määrän kasvu edellyttää myös jäähoitokoneiden hankintojen lisäystä.

Helsingissä on tällä hetkellä 7 tekojäärataa: Kallio, Kontula, Käpylä, Lassila, Oulunkylä, Pukimäki ja Rautatientori. Laajasalon liikuntapuistoon valmistuu loppuvuodesta 2018 uusi kaukalon kokoinen tekojäärata. Kantakaupungin tekojäätilanne helpottuu osittain syksyllä 2019, kun Jätkäsaareen rakennettavaan liikuntapuistoon valmistuu iso, jalkapallokentän (64 x 100 m) kokoinen tekojäärata, jonka käyttökustannukset on huomioitu liikuntapalvelujen taloussuunnitelmassa.

Liikuntavirasto teetti vuonna 2017 selvityksen liikuntapaikkojen saavutettavuudesta ja tulevien liikuntapaikkojen optimaalisista sijainneista pitkän aikavälin tarkastelussa. Saavutettavuus- ja sijaintioptimointitarkastelut toteutettiin tekojääkentille ja neljälle muulle eri liikuntapaikkatyypille. Selvityksestä kävi ilmi, että Jätkäsaaren liikuntapuistoon suunniteltu tekojääkenttä parantaa saavutettavuutta etenkin tulevaisuuden väestöennuste huomioden. Selvityksessä tekojääkenttäverkoston optimaalisimmat sijainnit uusille tekojääkentille sijaitsevat Herttoniemessä, Östersundomissa, Vuosaaressa ja Haagan/Ruskeasuon alueilla. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on ottanut selvityksen tulokset huomioon ja ryhtynyt edistämään liikuntapaikkojen rakentamishjelman yhteydessä tekojääkenttää Laajasalo-Herttoniemi alueelle ja Vuosaaren alueelle.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toteuttaa laajemman koko toimialan palveluverkkoa koskevan selvityksen, Kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteet.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi

§ 714

V 28.11.2018, Valtuutettu Mai Kivelän aloite retkeilyreittien merkitsemisestä

HEL 2018-004199 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mai Kivelän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mai Kivelä ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää retkeilyreittien parempaa merkitsemistä ja konkreettisenä toimena suunnittelee uuden merkityn patikointireitin Sipoonkorven kansallispuistoon. Reitin lähtöpisteeksi ehdotetaan esim. Vuosaaren metroasemaa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta kaupunkiympäristölautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot.

Helsingin kaupunki edistää luonto- ja virkistyskokemuksia kehittämällä ja ylläpitämällä monipuolisia virkistyspalveluja. Luontopolut ovat erittäin suosittuja ja niitä on toteutettu tasaisesti koko kaupunkiin. Suurin osa laajoista viheralueista on helposti saavutettavissa ja niistä löytyy tietoa. Helsingin luonnosta on tehty muun muassa esitesarja kolmella kielellä. Kaupungin nettisivuilta löytyy tietoa eri kohteista. Vihreät sylit -sivustolta saa tietoa puistoista ja luontoalueista sekä niiden palveluista. Uusi nettisovellus Citynature tarjoaa myös monipuolista tietoa.

Useimmalla Helsingin luonnonsuojelualueella on info- ja kohdetauluja sekä merkittjä reittejä suojelualueen sisällä. Tietoa luonnonsuojelualueista saa kaupungin nettisivuilta ja karttapalvelusta.

Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluissa on viime vuosina panostettu retkeilyinfrastruktuurin kehittämiseen Urban Outdoors -hankkeessa sekä Helsingin ja Tallinnan yhteisessä kaupunkiluontokohteiden tunnettavuutta ja saavutettavuutta edistävässä, EU-rahoitteisessa Nattours-hankkeessa. Nattours-hankkeen aikana on mm. parannettu Vanhankaupunginlahden opasteita ja luontopolkurakenteita sekä luotu kymmeneen kaupunkiluontokohteeseen mobiilisti toimivat nettisivut luontopolkureittiehtotuksineen.

Sipoonkorpi on Metsähallituksen ylläpitämä kansallispuisto, jonne johdetaan sen lähialueilta ja reunoilta useita opastettuja reittejä eri suunnista. Alueen pohjoisosassa sijaitsevat kahden reitin lähtöpisteet Källängenisessä ja Byabäckenissa, joissa on pysäköintialueet kansallispuiston kävijöille. Eteläosan reitti lähtee Vantaan Sotungista, jossa myös on pysäköintialue Flatbergetissä Tasakalliontien alussa. Alueen keskiosassa Bakunkärin lähtöpiste sijaitsee Helsingin kaupungin alueella Knutersintien varressa, noin kilometrin päässä Landbon asuinalueesta. Itäkeskuksesta Landbohon kulkevalla bussilla 93(K) pääsee lähelle reitin lähtöpaikkaa, ja alueella on myös vierailijoiden käyttöön tarkoitettu pysäköintialue.

Kaupunkiympäristölautakunta on lausunnossaan todennut, että Sipoonkorven kansallispuiston saavutettavuutta tulee edistää. Kaupunkiympäristön toimiala tekee yhteistyötä metsähallituksen kanssa Sipoonkorven kehittämiseksi paremmin helsinkiläisiä palvelevaksi luontokohteeksi. Tällä hetkellä tutkitaan, onko Sipoonkorven kansallispuistoa palvelevaa pysäköintiä mahdollista järjestää Ultunan alueella Landbon asuinalueen pohjoispuolella. Myös Vantaan kaupunki kehittää Sipoonkorven kansallispuiston saavutettavuutta.

Östersundomin yhteisessä yleiskaavaehdotuksessa Ultunaan on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alue, jolle voidaan sijoittaa muun muassa Sipoonkorven kansallispuistoon liittyviä toimintoja, palveluita,

rakennuksia ja rakenteita. Sipoonkorven saavutettavuus julkista liikennettä käyttäen on otettu huomioon yleiskaavaehdotuksessa.

Östersundomin yhteisen yleiskaavatyön yhteydessä alueelle on laadittu tavoitteellinen viher- ja virkistysverkkosuunnitelma. Suunnitelmassa on osoitettu Östersundomin alueen keskeinen virkistysreitistö. Tavoite on luoda yhtenäiset ja laadukkaat yhteydet mm. Vuosaaren ulkoilupuiston ja Sipoonkorven kansallispuiston välillä.

Vuosaaren ja Sipoonkorven välillä ei tällä hetkellä ole rakennettuja ulkoilureittejä. Vuosaaren metroasemalta pääsee kävelen Knutersintieltä lähtevän reitin lähtöpaikkaan kevyen liikenteen väyliä ja ulkoiluteitä pitkin, jolloin kävelymatkaa kertyy noin 12 kilometriä. Tällä reitillä aloitteessa esitetty pääsy luontoon ei kuitenkaan suoraan toteudu, koska reitti kulkee suuren osan matkasta vanhan Porvoon tien varressa kulkevaa kevyen liikenteen väylää pitkin.

Pyöräillen Vuosaaren metroasemalta pääsee Sipoonkorven kansallispuistoon noin 40 minuutissa Mustavuoren, Salmenkallion ja Länsi-Salmen kautta. Tällä hetkellä reittiä ei ole merkitty maastoon opastettuna vaellus/kevyenliikenteen yhteytenä. Kaupunkiympäristölautakunta on lausunnossaan todennut, että aloitteessa esitetty opastekylttimerkintöjen toteuttaminen kyseiselle välille on sekä kannatettavaa että teknisesti ja taloudellisesti verrattain yksinkertaista. Opastekokonaisuuden kehittäminen edellyttää tiivistä sidosryhmätyötä ja resursointia, koska reitti kulkee myös yksityisten maanomistajien maa-alueiden läpi.

Myös kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan huomauttanut, että useiden eri maanomistajien maa-alueiden läpi kulkevan, pitkän luontoreitin toteuttaminen vaatii huolellista suunnittelua ja kaikkien osapuolten kanssa käytäviä neuvotteluja. Sipoonkorven kansallispuiston ylläpidosta ja kehittämisestä vastaavalla Metsähallituksella on omat suunnitelmansa kansallispuiston reittien kehittämisestä. Opastetun ja maastoon merkityn kulkureitin johtaminen yksityisessä omistuksessa olevien maa-alueiden läpi edellyttää sopimusta jokaisen maanomistajan kanssa. Myös reitin vaatimista rakenteista ja niiden kunnossapidosta sekä opasteista on sovittava tarkasti.

Aiempien vastaavien reittien (esim. Reitti 2000, joka kulkee Keskuspuistosta Helsingin, Vantaan ja Espoon kaupunkien alueella Luukin kautta Nuuksioon) kohdalla suunnittelu, neuvottelut, sopimusten teko ja reitin toteuttaminen on vaatinut paljon aikaa ja resursseja. Useilta maanomistajilta on saatu reitistä ja sen käytöstä kielteistä palautetta, eivätkä kaikki maanomistajat ole enää halukkaita siihen, että opastettu reitti johdetaan heidän alueidensa läpi.

12.11.2018

Kaupunkiympäristölautakunta on lausunnossaan lisäksi muistuttanut, että mahdollisten uusien reittien suunnittelussa ja merkitsemisessä on huolehdittava siitä, ettei alueen suojele- ja Natura-arvoja merkittävästi heikennetä tai Östersundomin yleiskaavaehdotuksen mukaisista tavoitteista poiketa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mai Kivelän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 23.10.2018 § 501

HEL 2018-004199 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki edistää monipuolisten luonto- ja virkistyskokemusten kehittämistä ja ylläpitämistä virkistyspalveluita tarjoamalla. Luontopolut ovat erittäin suosittuja ja niitä on toteutettu tasaisesti koko Helsinkiin. Suurin osa laajoista viheralueista on helposti saavutettavissa ja niistä löytyy tietoa. Helsingin luonnosta on tehty muun muassa esite-sarja kolmella eri kielellä. Helsingin kaupungin nettisivuilta löytyy tietoa eri kohteista. Vihreät sylit- sivustolta saa tietoa puistoista ja luontoalueista sekä niiden palveluista. Uusi nettisovellus Citynature tarjoaa myös monipuolista tietoa.

Useimmalla Helsingin luonnonsuojelualueella on infotauluja, kohdetauluja ja merkittyjä reittejä suojelualueen sisällä. Tietoa luonnonsuojelualueista saa myös kaupungin nettisivuilta ja karttapalvelusta.

Helsingin kaupungin ympäristöpalveluissa on viime vuosina panostettu retkeilyinfrastruktuurin kehittämiseen Urban Outdoors -hankkeessa se-

kä Helsingin ja Tallinnan yhteisessä kaupunkiluontokohteiden tunnetta-
vuutta ja saavutettavuutta edistävässä, EU-rahoitteisessa Nattours -
hankkeessa. Nattours -hankkeen aikana on muun muassa parannettu
Vanhankaupunginlahden opasteita, luontopolkurakenteita sekä luotu
kymmeneen kaupunkiluontokohteeseen mobiilisti toimivat nettisivut
luontopolkureittiehdotuksineen.

Östersundomin yhteisessä yleiskaavaehdotuksessa Ultunaan on osoi-
tettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alue, jolle voidaan sijoittaa muun
muassa Sipoonkorven kansallispuistoon liittyviä toimintoja, palveluita,
rakennuksia ja rakenteita. Sipoonkorven saavutettavuus julkista liiken-
nettä käyttäen on otettu huomioon yleiskaavaehdotuksessa.

Östersundomin yhteisen yleiskaavatyön yhteydessä on laadittu alueelle
tavoitteellinen viher- ja virkistysverkkosuunnitelma. Suunnitelmassa on
osoitettu Östersundomin alueen keskeinen virkistysreitistö. Tavoite on
luoda yhtenäiset ja laadukkaat yhteydet muun muassa Vuosaaren ul-
koilupuiston ja Sipoonkorven kansallispuiston välillä.

Sipoonkorven kansallispuiston saavutettavuutta tulee edistää. Kasva-
vien kävijämäärien myötä myös käyttöaste nousee. Esimerkiksi pysä-
köinnin tarpeet tulee ottaa huomioon. Helsingin alueella sijaitsee Knu-
tersin lähtöpiste noin kilometrin päässä Landbon asuinalueesta. Itäkes-
kuksesta Landbohon kulkevalla bussilla 93(K) pääsee lähelle tämän
reitin lähtöpaikkaa. Alueella on myös pysäköintialue. Kaupunkiympäris-
tön toimiala tekee yhteistyötä metsähallituksen kanssa Sipoonkorven
kehittämiseksi paremmin helsinkiläisiä palvelevaksi luontokohteeksi.
Tällä hetkellä tutkitaan, onko Sipoonkorven kansallispuistoa palvelevaa
pysäköintiä mahdollista järjestää Ultunan alueella. Myös Vantaan kau-
punki kehittää Sipoonkorven kansallispuiston saavutettavuutta. Vantaa
on valinnut Kuusijärven alueen keskeiseksi yhteyskohdaksi Sipoonkor-
ven kansallispuistoon.

Sipoonkorven kansallispuistoon pyöräilee Vuosaaren metroasemalta
noin 40 minuutissa Mustavuoren, Salmenkallion ja Länsi-Salmen kaut-
ta. Tällä hetkellä reittiä ei ole merkitty maastoon ohjeistettuna vael-
lus/kevyenliikenteen yhteytenä. Valtuustoaloitteessa esitetty, varsinkin
pyöräilijöitä palvelevien opastekylttimerkintöjen toteuttaminen kyseisel-
le välille on kannatettavaa sekä teknisesti ja taloudellisesti verrattain
yksikertainen toteuttaa. Tämän tyyppisen opastekokonaisuuden kehit-
täminen edellyttää tiivistä sidosryhmätyötä ja resursointia, koska reitti
kulkisi myös yksityisten maanomistajien maa-alueiden läpi. Kaupun-
kiympäristö toimialalla on valmius edistää opastamista yhteistyössä
muiden tahojen kanssa.

Mahdollisten uusien reittien suunnittelussa ja merkitsemisessä on huolehdittava, ettei merkittävästi heikennetä alueen suojelu- ja Natura-arvoja tai poiketa Östersundomin yleiskaavaehdotuksen mukaisista tavoitteista.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi
Heidi Koponen, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 43952
heidi.s.koponen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 02.10.2018 § 188

HEL 2018-004199 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Valtuutettu Mai Kivelän aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki selvittää retkeilyreittien parempaa merkitsemistä ja suunnittelee uuden merkityn patikointireitin Sipoonkorven kansallispuistoon. Reitti voisi esimerkiksi lähteä Vuosaaresta, jolloin se voisi yhdistää Sipoonkorven kansallispuiston metromaisemaan sekä merelle ja saaristoon.

Vuosaaren ja Sipoonkorven kansallispuiston välillä ei ole rakennettuja ulkoilureittejä. Vuosaaren asuinalueen ja kansallispuiston välissä on yksityisessä maanomistuksessa olevia maa-alueita. Merkityn reitin suunnittelu vaatii laajamittaista yhteistyötä Metsähallituksen, kaupunkiympäristön toimialan sekä liikuntapalveluiden kesken.

Läntisessä Sipoossa sijaitseva Sipoonkorpi on Metsähallituksen ylläpitämä kansallispuisto, jonne johtaa sen lähialueilta ja reunoilta useita opastettuja reittejä eri suunnista. Alueen pohjoisosassa sijaitsevat kahden reitin lähtöpisteet Källängenissä ja Byabäckenissa, joissa on myös pysäköintialueet kansallispuiston kävijöille. Nämä molemmat lähtöpisteet sijaitsevat Vantaan kaupungin alueella Länsitien varressa. Alueen keskiosassa Bakunkärrin lähtöpiste sijaitsee Helsingin alueella Knutersintien varressa. Kansallispuiston eteläosan reitti lähtee Vantaan Sotungista, jossa myös on pysäköintialue Flatbergetissä Tasakalliontien alussa.

Helsingin alueella sijaitsee Knutersin lähtöpiste, noin kilometrin päässä Landbon asuinalueesta. Itäkeskuksesta Landbohon kulkevalla bussilla

93(K) pääsee lähelle tämän reitin lähtöpaikkaa. Alueella on myös vierailijoiden käyttöön tarkoitettu pysäköintialue.

Tällä hetkellä Vuosaaren metroasemalta pystyy jalkaisin kulkemaan Sipoonkorven kansallispuiston Knutersista lähtevän reitin lähtöpaikkaan kevyen liikenteen väyliä, ulkoiluteitä sekä lyhyen matkan soratietä pitkin, jolloin kävelymatkaa kertyy noin 12 kilometriä. Tällä reitillä aloitteessa esitetty pääsy luontoon ei kuitenkaan suoraan toteudu, koska suurimman osan matkasta reitti kulkee vanhan Porvoon tien varressa kulkevaa kevyen liikenteen väylää pitkin.

Vaihtoehtoisena mahdollisuutena olisi ohjata reitti kulkemaan Mustavuoren kautta olemassa olevia ulkoiluteitä pitkin ulkoilupalveluiden hallinnoimalle Talosaaren ulkoilualueelle. Tällä erilaisten metsä- ja luontoalueiden läpi kulkevalla reitillä matkaa Vuosaaren metroasemalta Talosaareen kertyy reilut 8 kilometriä. Talosaaren alueelta ei kuitenkaan tällä hetkellä ole olemassa kulkureittiä Sipoonkorven alueelle, eikä sitä ole mahdollista toteuttaa nopealla aikataululla välissä olevien useiden yksityisessä omistuksessa olevien maa-alueiden takia.

Pitkän metsä- ja muiden luontoalueiden, sekä useiden eri maanomistajien maa-alueiden läpi kulkevan, reitin toteuttaminen vaatii huolellista suunnittelua ja kaikkien eri osapuolien kanssa käytäviä neuvotteluja. Sipoonkorven kansallispuiston ylläpidosta ja kehittämisestä vastaavalla Metsähallituksella on omat kehittämissuunnitelmansa kansallispuiston reittien ja sisääntulosuuntien reittien kehittämisestä. Opastetun ja maastoon merkityn kulkureitin johtaminen yksityisessä omistuksessa olevien maa-alueiden läpi vaatii, että jokaisen maanomistajan kanssa tulee tehdä sopimus oikeudesta ohjata reitti kulkemaan heidän maa-alueidensa läpi. Myös kaikista reitin vaatimista rakenteista ja niiden kunnossapidosta sekä opasteista on sovittava tarkasti jokaisen maanomistajan kanssa erikseen.

Aiempien vastaavien reittien, kuten reitin 2000, joka kulkee Helsingin Keskuspuistosta Helsingin, Vantaan ja Espoon kaupunkien alueella Luukin kautta Nuuksioon, kohdalla suunnittelu, neuvottelut, sopimusten teko ja reitin toteuttaminen vei paljon aikaa sekä vaati resursseja. Useilta maanomistajilta on myös tullut negatiivista palautetta reitistä ja sen käytöstä, eivätkä kaikki maanomistajat enää ole halukkaita siihen, että yleinen, opastettu reitti johdetaan heidän alueidensa läpi. Näin ollen tällaisen hankkeen toteutukseen tulee varata riittävästi aikaa ja resursseja niin suunnitteluun kuin toteutukseenkin.

Lautakunta suhtautuu positiivisesti aloitteeseen ja kannattaa retkeilyreittien selvittämistä.

Käsittely

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

12.11.2018

02.10.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti käsitellä viidennen esityksen kokouksen neljäntenä asiana.

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: Lisätään lausunnon loppuun:

"Lautakunta suhtautuu positiivisesti aloitteeseen ja kannattaa retkeilyreittien selvittämistä."

Kannattaja: Mari Holopainen

Lautakunta hyväksyi Sami Muttilaisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

§ 715

V 28.11.2018, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kunto- ja harjoitteluportaista Lauttasaareen

HEL 2018-004925 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Nygård ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan kunto- ja harjoitteluportaiden rakentamista Lauttasaareen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan sekä kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoihin ja toteaa, että kuntoiluportaita on tällä hetkellä kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimalla alueella Malminkartanossa sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallinnoimalla alueella Paloheinässä. Paloheinän portaiden saaman julkisuuden myötä kaupungille on tullut useita ehdotuksia kuntoportaiden rakentamiseksi eri kaupunginosiin.

12.11.2018

Paloheinän kuntoiluportaat valmistuivat lokakuussa 2017 ja saavuttivat heti suuren suosion. Portaisiin asetetut laskurit mittasivat 6.10.–6.12.2017 välisenä aikana yhteensä 186 862 nousua. Paloheinän portaiden suuri käyttäjämäärä on osoittanut, että oikein sijoitettuna ne muodostavat oivan liikuntapaikan. Paloheinän portaat (254 askelmaa) ovat matalammat kuin Malminkartanon (426 askelmaa), mutta ne suunniteltiin leveämmiksi, jotta niissä mahtuu helposti liikkumaan samanaikaisesti ylös- ja alaspäin. Paloheinän portaiden toteutus maksoi noin 180 000 euroa.

Lauttasaaren kuntoiluportaita on ehdotettu rakennettavaksi nykyisen urheilupuiston yhteyteen urheilukenttäalueen länsipuolella sijaitsevaan rinteeseen. Paikalla kasvaa luonnontilaisen kaltaista kaupunkimetsää. 27 metriä merenpinnan yläpuolella sijaitsevalta mäen korkeimmalta kohdalta aukeaa näkymä merelle ja Helsingin keskustaan. Portaille saavutettava korkeusero on noin 20 metriä, joten Paloheinän tai Malminkartanon kokoisten portaiden rakentaminen ehdotettuun paikkaan ei ole mahdollista.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkemyksen mukaan kuntoiluportaiden suunnittelussa tulisi huomioida laajempi kokonaisuus, johon portaat sijoittuvat. Paloheinän portaat ovat osa ulkoilureittiverkostoa, jolloin portaiden kiipeämisen jälkeen voi jatkaa kuntoilua eteenpäin ulkoilureitillä tai palata takaisin alas, joko portaita pitkin tai vieressä kulkevaa ulkoilureittiä pitkin. Mikäli portaita ei rakenneta valmiina olevan ulkoilureitin viereen, portaista tulee rakentaa tarpeeksi leveät, jotta niitä ylös nouseva ulkoilija voi turvallisesti kohdata alas laskeutuvan ulkoilijan.

Kaupunkiympäristön toimiala on tänä vuonna käynnistänyt yhteistyössä liikuntapalvelujen kanssa koko kaupungin kattavan kuntoiluporrasselvityksen. Selvityksessä tarkastellaan kuntoiluportaiden sijoittumista koko kaupungin alueella, jotta palveluverkko olisi mahdollisimman tasapuolinen ja kattava. Samassa yhteydessä selvitetään kohteiden toteutusedellytyksiä. Selvityksessä esitetään kuntoiluportaiden verkostosuunnitelma, periaatteelliset rakenne- ja materiaalivaihtoehdot sekä alustavat toteutuksen, ylläpidon ja valaistuksen kustannukset.

Kartoituksessa huomioidaan kaupungin tietoon tulleet asukastoiveet, ja niiden toteuttamismahdollisuuksia tarkastellaan selvityksen yhteydessä. Myös Lauttasaaren urheilupuisto on mukana tässä kartoituksessa. Selvityksen on määrä valmistua vuoden 2018 aikana.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

12.11.2018

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 09.10.2018 § 482

HEL 2018-004925 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Tällä hetkellä juoksuportaita on kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimalla alueella Malminkartanossa sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallinnoimalla alueella Paloheinässä.

Kuntoportaita on ehdotettu rakennettavaksi Lauttasaaren urheilupuiston yhteyteen urheilukenttäalueen länsipuolella sijaitsevaan rinteeseen. Ehdotetulla rakentamispaikalla kasvaa luonnontilaisen kaltaista kaupunkimetsää. 27 metriä merenpinnan yläpuolella sijaitsevalta mäen korkeimmalta kohdalta aukeaa näkymä merelle ja Helsingin keskustaan.

Lauttasaaren kuntoportaille ehdotettua paikkaa on tarkasteltu alustavasti. Portaille saavutettava korkeusero on noin 20 metriä, joten esimerkiksi Paloheinässä sijaitsevien, kokoluokaltaan isojen portaiden rakentaminen ehdotettuun paikkaan ei ole mahdollista.

Kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt koko kaupungin kattavan porrasselvityksen vuonna 2018 yhteistyössä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden kanssa. Selvityksessä tarkastellaan kuntoiluportaiden sijoittumista koko kaupungin alueella, jotta palveluverkko olisi mahdollisimman tasapuolinen ja kattava. Samassa yhteydessä selvitetään kohteiden toteutusedellytyksiä. Selvityksessä esitetään juoksuportaiden verkostosuunnitelma, periaatteelliset rakenne- ja materiaalivaihtoehdot sekä alustavat toteutuksen, ylläpidon ja valaistuksen kustannukset. Tarkastelussa on huomioitu kaupungin tietoon tulleet asukastoiveet; niiden toteuttamismahdollisuuksia tarkastellaan selvityksen yh-

teydessä. Myös Lauttasaaren urheilupuisto on mukana tässä kartoituksessa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön vs. toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37258
anu.lamminpaa(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 19.06.2018 § 146

HEL 2018-004925 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristön toimiala toteuttaa yhdessä liikunnan ulkoilupalveluiden kanssa selvityksen paikoista, jonne voisi rakentaa kuntoportaat. Selvityksen on määrä valmistua vuoden 2018 aikana. Kaupunkiympäristön toimialalla on vetovastuu selvitystyöstä.

Selvitystyössä on tarkoitus arvioida kokonaisvaltaisesti mahdolliset sijoituspaikat, huomioiden tavoitettavuus, ympäristö, kasvillisuus, kunnossapito jne. Selvityksessä sovitaan myös, mikä taho huolehtii portaiden kunnossapidosta. Vanhan virasto-organisaation aikaan kyseisen virasto jonka hallinnoimalle maa-alueelle rakennettiin, huolehti myös lähtökohtaisesti kunnossapidosta. Näin on toimittu Malminkartanon ja Paloheinän portaiden suhteen. Malminkartanon täyttömäki ja mäen huipulle johtavat portaavat ovat kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimia ja ylläpitämiä. Paloheinän ulkoilualue ja kuntoportaat ovat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallinnoimalla alueella ja liikuntapalveluiden ylläpitämiä.

Helsingissä on rakennettu kuntoportaat Malminkartanon ja Paloheinän täyttömäille. Paloheinän portaiden saaman julkisuuden myötä kaupungille on tullut useita ehdotuksia kuntoportaiden rakentamiseksi eri kaupunginosiin.

Malminkartanon portaissa on 426 askelmaa ja ne ovat pidemmät kuin Paloheinän portaat, Paloheinän portaissa on 254 askelmaa. Portaat Paloheinässä valmistuivat lokakuussa 2017 ja ne saavuttivat heti suuren suosion. Portaihin on asetettu laskurit joiden mukaan, portaissa mitattiin yhteensä 186 862 kpl nousua 6.10.–6.12.2017 välisenä aikana. Paloheinän portaiden asiakasmäärä on osoittanut, että oikein sijoitettuna ne muodostavat oivan liikuntapaikan. Portaat suunniteltiin leveäm-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.11.2018

miksi kuin Malminkartanon portaat, jotta portaissa mahtuu hyvin liikkumaan samanaikaisesti, niin ylös- kuin alaspäin. Kuntoportaiden toteutus maksoi lähes 180 000 euroa. Portaiden valaistus on suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2018 aikana.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkemyksen mukaan portaiden suunnittelussa ja sijoituspaikan valinnassa tulisi huomioida laajempi kokonaisuus kuin vain portaiden rakentaminen. Liikunnan ylläpitämien Paloheinän portaat ovat osa ulkoilureittiverkostoa, jolloin portaiden kiipeämisen jälkeen voi jatkaa kuntoilua eteenpäin ulkoilureitillä tai palata takaisin alas, joko portaita pitkin tai vieressä olevaa ulkoilureittiä pitkin, jolloin portaista voi käyttää suurempi ihmismäärä samanaikaisesti.

Mikäli portaita ei rakenneta valmiina olevan ulkoilureitin viereen, tulee portaista rakentaa tarpeeksi leveät, jotta portaita ylös nouseva ulkoilija voi turvallisesti kohdata niitä alas laskeutuvan ulkoilijan.

Portaiden kunnossapito tulee myös huomioida suunnittelussa ja niiden kunnossapitoon tulee varata riittävä määräraha. Kunnossapidon määrittely määräytyy jo osittain portaiden materiaalivalinnalla. Paloheinän portaiden pääsääntöinen rakennusmateriaali on puu. Portaiden runko on metallia mutta itse porrasaskelmat ovat puuta, valinta tehtiin mm. esteettisistä syistä, puu soveltuu Paloheinän ulkoilualueen kokonaisuuteen. Puupinnan liukkauden torjunta on todella haastavaa, joten liikuntapalvelut linjasi jo portaiden materiaalivalinnan yhteydessä että portaita ei oteta talvikunnossapidon piiriin.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

§ 716

V 28.11.2018, Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite saamelaisten kansallispäivän viettämisestä kouluissa ja päiväkodeissa

HEL 2018-005563 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Eveliina Heinäluoma ja 38 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki aloittaa valmistelut, jotta saamelaisten kansallispäivää vietetään kaikissa kaupungin kouluissa 6.2.2019 kansallispäivästä alkaen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että saamelaisten kansallispäivän vietto on yksi tapa noudattaa opetussuunnitelman perusteita ja tuoda esiin saamelaiskulttuurin merkitys Suomessa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on lausunnossaan todennut miten tärkeää on, että saamelaisten kulttuuria ja asemaa alkuperäiskansana tuodaan päiväkodeissa ja kouluissa esiin.

12.11.2018

Helsingissä toimii suomi–saame-kaksikielinen esi- ja perusopetuksen yhdysluokka, jonka toiminta sisältää kielenopetuksen lisäksi monipuolista saamelaiskulttuuriin perehtymistä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kannustaa kouluja ja päiväkoteja tutustumaan saamelaiskulttuuriin monialaisesti perinteisen kulttuurin, nykyculttuurin, historian, yhteiskuntatieteiden ja kielen näkökulmasta. Materiaalia ja tietoutta on hyvin saatavilla. Toimialalla panostetaan siihen, että saamelaisten kansallispäivänä ja muussa yhteydessä esille tuotu saamelaistietous on ajantasaista.

Helsingissä koulut ja päiväkodit määrittelevät itse vuosittain juhlat ja teemat, joihin painottavat toimintansa. Liputuspäivät huomioidaan luontevana osana opetusta, myös saamelaisten kansallispäivä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on katsonut tärkeäksi, ettei saamelaiskulttuuriin tutustuminen rajoittuisi vain yhteen juhlapäivään, vaan että koulut ja päiväkodit voisivat yhdessä lasten kanssa paneutua teemaan ikäkaudelle ja opetusryhmälle sopivana ajankohtana.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on lausunnossaan samalla muistuttanut siitä, että ruotsinkielistä kulttuuria, maamme kaksikielisyyttä ja sen historiaa on samalla tavalla ja samoin perusteluin syytä tuoda esiin ja käsitellä eri koulutusasteilla. Ruotsalaisuuden päivä 6.11. voi antaa tälle luonnolliset puitteet, mutta tässäkin tapauksessa toimintaa ei kannata rajata vain yhteen juhlapäivään.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 09.10.2018 § 210

HEL 2018-005563 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pidetään tärkeänä, että saamelaiden kulttuuria ja asemaa alkuperäiskansana tuodaan päiväkodeissa ja kouluissa esiin. Saamelaisten kansallispäivän vietto 6.2. on yksi tapa noudattaa opetussuunnitelman perusteita ja tuoda esiin saamelaiskulttuurin merkitys Suomessa.

Helsingissä koulut ja päiväkodit määrittelevät itse vuosittain juhlat ja teemat joihin painottavat toimintansa. Liputuspäivät huomioidaan luontevana osana opetusta, myös Saamelaisten kansallispäivä.

Olisi tärkeää, ettei saamelaiskulttuuriin tutustuminen rajoittuisi yhteen juhlapäivään, vaan koulut ja päiväkodit voisivat yhdessä lasten kanssa paneutua teemaan ikäkaudelle ja opetusryhmälle sopivana ajankohtana.

Helsingissä toimii suomi-saame kaksikielinen esi- ja perusopetuksen yhdysluokka, jonka toiminta sisältää kielenopetuksen lisäksi monipuolista saamelaiskulttuuriin perehtymistä.

Yksiköitä kannustetaan tutustumaan saamelaiskulttuuriin monialaisesti perinteisen kulttuurin, nykykulttuurin, historian, yhteiskuntatieteiden ja kielen näkökulmasta. Materiaalia ja tietoutta on hyvin saatavilla. Panostetaan siihen, että saamelaisten kansallispäivänä ja muussa yhteydessä esille tuotu saamelaistietous on ajantasaista.

Samalla kun päätetään, että saamelaisten kansallispäivää huomioidaan kouluissa ja päiväkodeissa, muistutetaan siitä, että ruotsinkielistä kulttuuria, maamme kaksikielisyyttä ja sen historiaa samalla tavalla samoin perusteluin on syytä tuoda esiin ja käsitellä eri asteilla. Ruotsalaisuuden päivä 6.11. voi antaa luonnolliset puitteet tälle, mutta tässäkin tapauksessa ei kannata rajata toimintaa yhteen juhlapäivään.

Käsittely

09.10.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Martina Harms-Aalto: Samalla kun päätetään, että saamelaisten kansallispäivää huomioidaan kouluissa ja päiväkodeissa, muistutetaan siitä, että ruotsinkielistä kulttuuria, maamme kaksikielisyyttä ja sen historiaa samalla tavalla samoin perusteluin on syytä tuoda esiin ja käsitellä eri asteilla. Ruotsalaisuuden päivä 6.11 voi antaa luonnolliset puitteet

12.11.2018

tälle, mutta tässäkään tapauksessa ei kannata rajata toimintaa yhteen juhlapäivään.

Kannattaja: Ted Apter

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Samalla kun päätetään, että saamelaisten kansallispäivää huomioidaan kouluissa ja päiväkodeissa, muistutetaan siitä, että ruotsinkielistä kulttuuria, maamme kaksikielisyyttä ja sen historiaa samalla tavalla samoin perusteluin on syytä tuoda esiin ja käsitellä eri asteilla. Ruotsalaisuuden päivä 6.11 voi antaa luonnolliset puitteet tälle, mutta tässäkään tapauksessa ei kannata rajata toimintaa yhteen juhlapäivään.

Jaa-äännet: 1

Pia Pakarinen

Ei-äännet: 3

Ted Apter, Martina Harms-Aalto, Dani Niskanen

Tyhjä: 7

Ville Jalovaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Petra Malin, Abdirahim Mohamed

Poissa: 2

Fatim Diarra, Mirita Saxberg

Suoritetussa äänestyksessä Martina Harms-Aallon vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 3– 1. Tyhjää äänesti 7. Poissa 2.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Nina Onufriew, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

§ 717

V 28.11.2018, Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite huumeiden tunnistuksesta osana ennaltaehkäisevää päihdetyötä

HEL 2018-006841 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mirita Saxbergin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Saxberg Mirita Aloite Kvsto 13062018 1
- 2 Lausunto, Helsingin poliisilaitos, aloite huumeiden tunnistuksesta osana ehkäisevää päihdetyötä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mirita Saxberg ja 27 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että selvitetään mahdollisuudet toteuttaa huumeiden tunnistusta osana muuta päihdetyötä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että huumausainelain mukaan huumausaineen hallussapito on kielletty. Käsitteilylupa voidaan myöntää tieteelliseen tutkimukseen sekä lääkinnällisissä tarkoituksissa tapahtuvaan tutkimukseen, laadunvalvontatutkimukseen ja tuotekehittelyyn. Aloitteessa ehdotettuun päihde-

12.11.2018

työhön liittyvään tunnistamispalveluun osallistuva henkilökunta tarvitsisi huumausainelain mukaisen käsittelyluvan. Ehdotettu toiminta ei täytä käsittelyluvan saamisen edellytyksiä.

Kaupunki ei voi nykyisen lainsäädännön puitteissa itsenäisesti aloittaa huumeiden tunnistusta osana päihdetyötä. Toiminnan aloittaminen edellyttäisi Suomessa toteutettua tutkimusta, toiminnallista yhteistyötä poliisin kanssa sekä lainsäädännön selkeyttämistä. Huumeiden tunnistamispalvelun toteutukseen liittyvien kysymysten käsittelyä jatketaan eri toimijoiden kanssa tehtävän käyttöhuoneselvityksen yhteydessä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Saxberg Mirita Aloite Kvsto 13062018 1
- 2 Lausunto, Helsingin poliisilaitos, aloite huumeiden tunnistuksesta osana ehkäisevää päihdetyötä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 25.09.2018 § 239

HEL 2018-006841 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mirita Saxbergin ym. valtuustoaloitteesta koskien huumausaineiden kemiallisia tunnistamispalveluja:

”Huumeiden tunnistamisen suurimpana haasteena lainsäädännön näkökulmasta on, että palvelun henkilökunta käsittelisi huumausaineita ja siihen pitäisi olla huumausainelain mukainen käsittelylupa. Tällä hetkellä käsittelyluvan kriteerit ja niiden tulkinta on sellainen, ettei käsittelylupa vaikuta olevan mahdollista saada tähän tarkoitukseen edes tieteellisen tutkimuksen tekemisen kannalta.

12.11.2018

Esimerkiksi Isossa-Britanniassa on tehty ainetunnistuksella täydennettyä terveysterveystoimintaa ilman huumausaineiden käsittelylupaa ja asia on ratkaistu niin, että poliisi on jollain tavalla toiminnassa mukana. Myös Suomessa on pohdittu keinoja soveltaa nykyistä lainsäädäntöä siten, että kerätyt anonyymit huumausainenyttöt takavarikoitaisiin poliisin toimesta ja poliisi toimittaisi ne laboratorioon.

Helsinki ei voi nykyisen lainsäädännön puitteissa itsenäisesti aloittaa huumeiden tunnistusta osana päihdetyötä. Toiminnan aloittaminen edellyttäisi Suomessa toteutettua tutkimusta, toiminnallista yhteistyötä poliisin kanssa sekä lainsäädännön selkeyttämistä. Huumeiden tunnistamispalvelun toteutukseen liittyvien kysymysten käsittelyä jatketaan eri toimijoiden kanssa syksyllä 2018 mahdollisesti tehtävän käyttöhuoneselvityksen yhteydessä."

Käsittely

25.09.2018 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystä siten, että lausunnon viimeisen kappaleen viimeinen virke muutetaan muotoon: "Huumeiden tunnistamispalvelun toteutukseen liittyvien kysymysten käsittelyä jatketaan eri toimijoiden kanssa syksyllä 2018 mahdollisesti tehtävän käyttöhuoneselvityksen yhteydessä."

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Poistetaan lausuntoesityksen viimeinen lause: "Huumeiden tunnistamispalvelun toteutukseen liittyvien kysymysten käsittelyä jatketaan eri toimijoiden kanssa syksyllä 2018 tehtävän käyttöhuoneselvityksen yhteydessä."

Jäsen Mari Rantasen vastaehdotus 1 raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Ahto Apajalahti: Muutetaan lausunnon viimeisen kappaleen ensimmäinen lause muotoon: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää aloitteen tavoitteita kannatettavina, mutta toteaa käsityksenään, että Helsinki ei voi nykyisen lainsäädännön puitteissa itsenäisesti aloittaa huumeiden tunnistusta osana päihdetyötä."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

12.11.2018

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 9

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen, Matias Pajula, Karita Toijonen, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Sandra Hagman

Tyhjä: 1

Mari Rantanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 3 (tyhjää 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsen Mari Rantanen jätti lausunnosta seuraavan eriävän mielipiteen: "Nykyinen lainsäädäntö ei anna mahdollisuutta järjestää huumausaineiden tunnistustyötä eikä se ole yhteisten varojen vastuullisen käytön mukaista toimintaa. Kaupungin tulee noudattaa toiminnassaan tarkoin Suomen lakia ja sen vuoksi on mahdoton hyväksyä lautakunnan kirjausta siitä, että huumausaineiden tunnistamispalvelun toteutukseen liittyvien kysymysten selvittämistä jatkettaisiin edelleen."

11.09.2018 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

§ 718

V 28.11.2018, Valtuutettu Katju Aron aloite matalan kynnyksen palvelupisteen perustamisesta väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille

HEL 2018-007173 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Katju Aron aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aro Katju Aloite Kvsto 20062018 4
- 2 THL_lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake
- 3 Pahoinpitely- ja kehonkarttalomake
- 4 Kaltoinkohteluun puuttumisen malli

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Katju Aro ja 23 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan matalan kynnyksen palvelupisteen perustamista väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille mahdollisuuksien mukaan vuodesta 2019 tai 2020 alkaen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että ehkäisevä väkivaltatyö ja avun järjestäminen kuuluvat myös sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin. Istanbulin sopimus (Eu-

roopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumisesta) velvoittaa järjestämään neuvontaa ja toipumista edistäviä palveluja lähisuhdeväkivallan uhreille sekä väkivaltaa kokeneille naisille. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä tulee kouluttaa auttamaan väkivallan uhreja ja ohjaamaan heidät tarvittaviin palveluihin. Valtakunnallisen neuvonnan sekä turvakotipalvelujen järjestäminen ja koordinointi on säädetty Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tehtäväksi. Sosiaali- ja terveystoimialalla väkivaltaan tai väkivallan uhkaan puuttuminen kuuluu kaikkien palvelujen tehtäviin.

Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa tehtävä väkivaltatyö

Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa tehdään työtä sekä väkivallan uhrien että tekijöiden auttamiseksi. Palveluissa tehdään yhteistyötä väkivaltatyötä tekevien järjestöjen, turvakotien, muiden viranomaisten ja HUSin seksuaaliväkivaltaa kohdanneille suunnatun seri-tukikeskuksen kanssa. Sosiaali- ja terveystoimialan myöntämällä järjestöavustuksilla tuetaan useiden väkivaltatyötä tekevien järjestöjen toimintaa. Toiminnasta osa on kohdennettu erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten maahanmuuttajien, ikääntyneiden ja seksityöntekijöiden, parissa tehtävään työhön.

Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa on käytössä yhteisiä malleja ja toimintaohjeita väkivallan tunnistamiseksi ja siihen puuttumiseksi. Henkilöstölle järjestetään toimintamallien käyttöön liittyen säännöllistä koulutusta. Lasten kaltoinkohtelun selvittämisessä käytetään toimialan yhteistä ohjetta. Väkivaltaa tai väkivallan uhkaa kokeneet asiakkaat otetaan kaikissa palveluissa päivystyksellisesti vastaan.

Neuvolatoiminnassa kaikille odottaville äideille tehdään lähisuhdeväkivallan kartoitus. Kartoituksessa käytetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomaketta (liite 2) sekä puheeksi ottamisen malleja. Myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa väkivaltakokemuksia kartoitetaan systemaattisesti terveyskeskusten yhteydessä.

Päivystyssairaaloissa ja terveysasemilla on kehitetty toimintamalleja erityisesti väkivaltaa kokeneiden aikuisten kohtaamiseen. Päivystyksissä ja terveysasemilla on käytössä pahoinpitely- ja kehonkarttalomake PAKE (liite 3), jonka avulla pyritään varmistamaan väkivaltaa kokeneiden hyvä hoito ja hoidon jatkuvuus. Väkivaltaa kokeneiden asiakkaiden hoidossa konsultoidaan matalalla kynnyksellä psykiatrian päivystystä, hyödynnetään psykiatristen sairaanhoitajien vastaanottoja ja selvitetään sosiaalipalvelujen tarve.

Sosiaalipalveluissa väkivaltatilanteet tai väkivallan uhka voivat tulla tietoon asiakkaan tai hänen läheistensä, toisten viranomaisten tai ulkopuolisten henkilöiden ilmoituksen perusteella. Kun sosiaalipalveluihin tulee tieto väkivaltatilanteesta, otetaan yhteyttä vähintään väkivallan uhuriin ja selvitetään avun tarve sekä ohjataan tarvittaviin palveluihin. Asiakkaan kanssa tehdään tarvittaessa turvasuunnitelma ja selvitetään turvakotien paikkatilanne. Aloitteessa mainittua moniammatillisen riskienarvioinnin toimintamalli MARAKia ei enää sellaisenaan käytetä, koska sen vaikuttavuus on todettu vähäiseksi. Toimintamallin osia kuitenkin hyödynnetään osana normaalia toimintaa. Tarvittaessa asiakas voidaan saattaa turvakotiin.

Ikäntyneiden palveluissa on käytössä monitoimijainen kaltoinkohteluun puuttumisen malli (liite 4), joka päivitetään vastaamaan uusia palveluprosesseja. Mallissa on huomioitu eri toimijoiden ja palvelujen roolit kaltoinkohteluun puuttumisessa, mikä selkiyttää ammattilaisten välistä työnjakoa ja varmistaa väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille asiakkaille saumattoman avun.

Sosiaali- ja terveystoimialan poliisisosiaalityön yksikön sosiaalityöntekijät ja sairaanhoitaja työskentelevät Helsingin poliisin moniammatillisessa Ankkuri-tiimissä, joka toimii yhteistyössä poliisin läheisväkivaltaryhmän kanssa. Ankkuri-tiimissä palvelujen ja tuen tarvetta arvioidaan moniammatillisesti sekä annetaan ohjausta ja neuvontaa palveluihin haakeutumisessa. Läheisväkivaltaryhmän moniammatilliseen työhön ohjaamista asiakkaista suuri osa on lapsettomia pariskuntia.

Osaamisen kehittäminen

Sosiaali- ja terveystoimialalla henkilöstölle järjestetään sekä yhteisiä että kohdennetusti eri palveluihin suunnattuja väkivaltatyön koulutuksia. Osa koulutuksista järjestetään yhteistyössä Helsingin kaupungin lähi-suhdeväkivallan ehkäisytyöryhmän kanssa. Vuonna 2018 koulutuksia järjestetään muun muassa erilaisiin erityiskysymyksiin, kuten kunniaväkivaltaan ja viharikoksiin, väkivallan tekijöiden auttamiseen, naisiin kohdistuvan väkivallan ja seksuaalisen häirinnän ehkäisemiseen sekä ikäntyneiden kaltoinkohtelun tunnistamiseen ja puheeksi ottamiseen liittyen. Koulutuksissa käsitellään myös näyttöön perustuvien väkivaltatyön menetelmien käyttöä.

Palvelujen kehittäminen

Sosiaali- ja terveystoimialalla monialaista yhteistyötä kehitetään osana palvelujen uudistamista. Uudet toimintamallit mahdollistavat yhteistyön ja eri alojen ammattilaisten konsultoinnin entistä helpommin. Ikäntyneiden keskitetty neuvonta ja palvelutarpeen arviointi HelppiSeniöri on käynnistynyt keväällä 2018 ja perheiden vastaavaa palvelua HelppiPer-

12.11.2018

hettä pilotoidaan syksyllä 2018. Tavoitteena on, että asiakkaat saavat matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta yhdestä paikasta.

Erityistä huomiota kiinnitetään palvelujen saavutettavuuteen. Liikkuvia palveluja on kehitetty muun muassa psykiatria- ja päihdepalveluissa ja useita palveluja tarjotaan asiakkaille myös ilman ajanvarausta. Terveysasemilla ja neuvolassa on käytössä sähköinen asiointi, minkä lisäksi neuvolaan on mahdollista ottaa yhteyttä ilman tunnistautumista chatin kautta. Sähköisiä palveluja lisätään, mikä osaltaan madaltaa palveluihin hakeutumisen kynnystä.

Väkivallan uhan alla oleville kynnys avun hakemiseen on usein suuri. Apua tulee voida hakea leimaantumatta ja siten, että avun hakeminen ei tule väkivallan tekijän tietoon. Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa on mahdollista saada neuvontaa ja ohjausta tunnistautumatta, minkä lisäksi järjestöillä on useita väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille suunnattuja palveluja, joissa voi asioida nimettömänä joko puhelimitse tai sähköisesti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ylläpitää ympäri vuorokauden toimivaa valtakunnallista Nollalinja-palvelunumeroa väkivaltaa kokeneille ja väkivallan uhan alla oleville. Turvakoteihin on mahdollista soittaa tai hakeutua ympäri vuorokauden.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on lausunnossaan suositellut naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisen toimintasuunnitelman laatimista. Lautakunnan mielestä samalla tulisi selvittää matalan kynnyksen palvelupisteen perustamisen tarve väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneiden akuuttiin ja selviytymisvaiheen tukeen ja tulisi kuulla sekä toimialan omia että ulkopuolisia asiantuntijoita.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä nykyisten väkivaltaan ja sen uhkaan liittyvien toimintakäytäntöjen kehittämistä ja yhteistyön vahvistamista eri toimijoiden välillä. Kaupunginhallitus katsoo, että sosiaali- ja terveyslautakunnan em. toimenpidesuosituksen valmistelu on tarpeen käynnistää sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunkitasoisen lähisuhdeväkivallan ehkäisyryhmän yhteistyönä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aro Katju Aloite Kvsto 20062018 4
- 2 THL_lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake
- 3 Pahoinpitely- ja kehonkarttalomake

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 11.09.2018 § 215

HEL 2018-007173 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Katju Aron ym. valtuustoaloitteesta koskien matalan kynnyksen palvelupisteen perustamista väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille:

"Ehkäisevä väkivaltatyö ja avun järjestäminen kuuluvat myös sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin. Istanbulin sopimus velvoittaa järjestämään neuvontaa ja toipumista edistäviä palveluja lähisuhdeväkivallan uhreille sekä väkivaltaa kokeneille naisille. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä tulee kouluttaa auttamaan väkivallan uhreja ja ohjaamaan heidät tarvittaviin palveluihin. Valtakunnallisen neuvonnan sekä turvakotipalvelujen järjestäminen ja koordinointi on säädetty Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tehtäväksi. Sosiaali- ja terveystoimialalla väkivaltaan tai väkivallan uhkaan puuttuminen kuuluu kaikkien palvelujen tehtäviin.

Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa tehtävä väkivaltatyö

Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa tehdään työtä sekä väkivallan uhrien että tekijöiden auttamiseksi. Palveluissa tehdään yhteistyötä väkivaltatyötä tekevien järjestöjen, turvakotien, muiden viranomaisten ja HUS:n seksuaaliväkivaltaa kohdanneille suunnatun seri-tukikeskuksen kanssa. Sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämällä järjestöavustuksella tuetaan useiden väkivaltatyötä tekevien järjestöjen toimintaa. Toiminnasta osa on kohdennettu erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten maahanmuuttajien, ikääntyneiden ja seksityöntekijöiden, parissa tehtävään työhön.

Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa on käytössä yhteisiä malleja ja toimintaohjeita väkivallan tunnistamiseksi ja siihen puuttumiseksi. Henkilöstölle järjestetään toimintamallien käyttöön liittyen säännöllistä koulutusta. Lasten kaltoinkohtelun selvittämisessä käytetään toimialan yh-

teistä ohjetta. Väkivaltaa tai väkivallan uhkaa kokeneet asiakkaat otetaan kaikissa palveluissa päivystyksellisesti vastaan.

Neuvolatoiminnassa kaikille odottaville äideille tehdään lähisuhdeväkivallan kartoitus. Kartoituksessa käytetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomaketta (liite 2) sekä puheeksi ottamisen malleja. Myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa väkivaltakokemuksia kartoitetaan systemaattisesti terveystieteiden yhteydessä.

Päivystyssairaaloissa ja terveysasemilla on kehitetty toimintamalleja erityisesti väkivaltaa kokeneiden aikuisten kohtaamiseen. Päivystyksissä ja terveysasemilla on käytössä pahoinpitely- ja kehonkarttalomake (PAKE) (liite 3), jonka avulla pyritään varmistamaan väkivaltaa kokeneiden hyvä hoito ja hoidon jatkuvuus. Väkivaltaa kokeneiden asiakkaiden hoidossa konsultoidaan matalalla kynnyksellä psykiatrian päivystystä, hyödynnetään psykiatristen sairaanhoitajien vastaanottoja ja selvitetään sosiaalipalvelujen tarve.

Sosiaalipalveluissa väkivaltatilanteet tai väkivallan uhka voivat tulla tietoon asiakkaan tai hänen läheistensä, toisten viranomaisten tai ulkopuolisten henkilöiden ilmoituksen perusteella. Kun sosiaalipalveluihin tulee tieto väkivaltatilanteesta, otetaan yhteyttä vähintään väkivallan uhriin ja selvitetään avun tarve sekä ohjataan tarvittaviin palveluihin. Asiakkaan kanssa tehdään tarvittaessa turvasuunnitelma ja selvitetään turvakotien paikkatilanne. Esimerkiksi aikuissosiaalityössä hyödynnetään turvasuunnitelman tekemisessä MARAK-mallia. Tarvittaessa asiakas voidaan saattaa turvakotiin.

Ikäänntyneiden palveluissa on käytössä monitoimijainen kaltoinkohteluun puuttumisen malli (liite 4), jota ollaan päivittämässä vastaamaan uusia palveluprosesseja. Mallissa on huomioitu eri toimijoiden ja palvelujen roolit kaltoinkohteluun puuttumisessa, mikä selkiyttää ammattilaisten välistä työnjakoa ja varmistaa väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille asiakkaille saumattoman avun.

Sosiaali- ja terveystoimialan poliisiosiaalityön yksikön sosiaalityöntekijät ja sairaanhoitaja työskentelevät Helsingin poliisin moniammatillisessa Ankkuri-tiimissä, joka toimii yhteistyössä poliisin läheisväkivaltaryhmän kanssa. Ankkuri-tiimissä palvelujen ja tuen tarvetta arvioidaan moniammatillisesti sekä annetaan ohjausta ja neuvontaa palveluihin haikutumisessa. Läheisväkivaltaryhmän moniammatilliseen työhön ohjaamista asiakkaista suuri osa on lapsettomia pariskuntia.

Osaamisen kehittäminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Sosiaali- ja terveystoimialalla henkilöstölle järjestetään sekä yhteisiä että kohdennetusti eri palveluihin suunnattuja väkivaltatyön koulutuksia. Osa koulutuksista järjestetään yhteistyössä Helsingin kaupungin lähisuuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmän kanssa. Vuonna 2018 koulutuksia järjestetään muun muassa erilaisiin erityiskysymyksiin, kuten kunniaväkivaltaan ja viharikoksiin, väkivallan tekijöiden auttamiseen, naisiin kohdistuvan väkivallan ja seksuaalisen häirinnän ehkäisemiseen sekä ikääntyneiden kaltoinkohtelun tunnistamiseen ja puheeksi ottamiseen liittyen. Koulutuksissa käsitellään myös näyttöön perustuvien väkivaltatyön menetelmien käyttöä.

Palvelujen kehittäminen

Sosiaali- ja terveystoimialalla monialaista yhteistyötä kehitetään osana palvelujen uudistamista. Uudet toimintamallit mahdollistavat yhteistyön ja eri alojen ammattilaisten konsultoinnin entistä helpommin. Ikääntyneiden keskitetty neuvonta ja palvelutarpeen arviointi HelppiSeniöri on käynnistynyt keväällä 2018 ja perheiden vastaavaa palvelua HelppiPerhettä pilotoidaan syksyllä 2018. Tavoitteena on, että asiakkaat saavat neuvontaa ja ohjausta matalalla kynnyksellä yhdestä paikasta.

Erityistä huomiota kiinnitetään palvelujen saavutettavuuteen. Liikkuvia palveluja on kehitetty muun muassa psykiatria- ja päihdepalveluissa ja useita palveluja tarjotaan asiakkaille myös ilman ajanvarausta. Terveysasemilla ja neuvolassa on käytössä sähköinen asiointi, minkä lisäksi neuvolaan on mahdollista ottaa yhteyttä ilman tunnistautumista chatin kautta. Sähköisiä palveluja lisätään, mikä osaltaan madaltaa kynnystä palveluihin hakeutumiseen.

Väkivallan uhan alla oleville kynnys avun hakemiseen on usein suuri. Apua tulee voida hakea leimaantumatta ja siten, että avun hakeminen ei tule väkivallan tekijän tietoon. Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa on mahdollista saada neuvontaa ja ohjausta tunnistautumatta, minkä lisäksi järjestöillä on useita väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille suunnattuja palveluja, joissa voi asioida nimettömänä joko puhelimitse tai sähköisesti. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos ylläpitää ympäri vuorokauden toimivaa valtakunnallista Nollalinja-palvelunumeroa väkivaltaa kokeneille ja väkivallan uhan alla oleville. Turvakoteihin on mahdollista soittaa tai hakeutua ympäri vuorokauden.

Matalan kynnyksen palvelupisteen perustaminen edellyttäisi, että palvelupisteessä olisi laaja sosiaali- ja terveydenhuollon osaaminen väkivallan eri muodoista myös erityisryhmien kohdalla, minkä lisäksi palvelupisteessä tulisi olla saatavilla esimerkiksi tulkkauspalveluita.

Sosiaali- ja terveyslautakunta suosittelee, että Helsinki laatii toimintasuunnitelman naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi. Samalla

kaupunki selvittää tarpeen matalan kynnyksen palvelupisteen perustamiseksi väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneiden akuuttiin ja selviytymisvaiheen tukeen ja kuulee asiassa sekä toimialan omia että ulkopuolisia asiantuntijoita.

Lisäksi lautakunta pitää tärkeänä nykyisten väkivaltaan ja sen uhkaan liittyvien toimintakäytäntöjen kehittämistä ja yhteistyön vahvistamista eri toimijoiden välillä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kokemukset väkivallasta tai väkivallan uhasta heikentävät toimintakykyä ja hyvinvointia. Väkivallan ehkäisemisen ja ennakoivan puuttumisen kannalta on tärkeää, että väkivalta ja sen uhka tunnistetaan ja siihen puututaan kaikissa palveluissa. Puutteet palveluista tiedottamisessa, henkilöstön osaamisessa ja palvelujen integraatiossa voivat heikentää sekä väkivallan uhrien että heidän läheistensä hyvinvointia. Väkivallan katkaisemiseksi on tärkeää kiinnittää huomiota myös väkivallan tekijöiden avun saamiseen."

Käsittely

11.09.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Katju Aro: Poistetaan lausunnosta virkkeet: "Erillinen väkivallan palvelupiste ei välttämättä madaltaisi avun hakemisen kynnystä" ja "Sosiaali- ja terveyslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että erillinen palvelupiste väkivallan uhreille tavoittaisi todennäköisimmin sellaiset asiakkaat, joilla on jo tietoa ja resursseja avun hakemiseen" sekä korvataan lausunnon viimeinen kappale seuraavalla: "Sosiaali- ja terveyslautakunta suosittelee, että Helsinki laatii toimintasuunnitelman naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi. Samalla kaupunki selvittää tarpeen matalan kynnyksen palvelupisteen perustamiseksi väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneiden akuuttiin ja selviytymisvaiheen tukeen ja kuulee asiassa sekä toimialan omia että ulkopuolisia asiantuntijoita.

Lisäksi lautakunta pitää tärkeänä nykyisten väkivaltaan ja sen uhkaan liittyvien toimintakäytäntöjen kehittämistä ja yhteistyön vahvistamista eri toimijoiden välillä."

Kannattaja: puheenjohtaja Sanna Vesikansa

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Katju Aron vastaehdotuksen.

12.11.2018

Asia/26

21.08.2018 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi

§ 719

V 28.11.2018, Valtuutettu Vesa Korkkulan aloite koulujen vaikutusvallan lisäämisestä

HEL 2018-004201 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Esteelliset: Sami Sarvilinna

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Vesa Korkkulan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Vesa Korkkula ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteesaan, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tiedustelee kouluilta

- näkemyksiä siitä, mistä asioista tulisi päättää koulun tasolla ja miten koulujen vaikutusvaltaa oman arkensa pyörittämiseen voidaan lisätä
- mihin ne tarvitsevat lisää tukea ja
- mitkä asiat kuormittavat kouluja turhaan.

Aloitteen tekijä ehdottaa, että em. kyselyn tulokset tuodaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan tietoon ja sen päätettäväksi laaditaan toimenpideohjelma koulutason vaikutusvallan lisäämiseksi. Aloitteen mukaan koulujen mahdollisuudet päättää ja vaikuttaa omaan arkeensa ovat hei-

kentyneet hallintosäännön uudistuksen jälkeen, ja yksityiskouluilla on huomattavasti enemmän vaikutusvaltaa omaan toimintaansa kuin kaupungin kouluilla.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnon. Lausunnossa eritellään yksityiskohtaisesti mm. ne koulujen johtokuntien toimivaltaa koskevat määräykset, jotka muuttuivat kun opetustoimen johtosäännöstä siirryttiin yhteen hallintosääntöön. Lausunto on kokonaisuudessaan asian päätöshistoriassa.

Kunnallinen päätöksenteko perustuu kuntalakiin ja kunnan hallintosäännön määräyksiin. Valtuusto päättää hallintosäännön sisällöstä ja tarvittaessa muutoksista. 1.6.2017 voimaan tulleeseen hallintosääntöön koottiin määräykset, jotka aiemmin olivat valtuuston työjärjestyksessä, hallintosäännössä, hallintokuntien johtosäännöissä, taloussäännössä ja tarkastussäännössä.

Luottamushenkilötason päättävänä toimielimenä kouluissa ja lukioissa on luottamushenkilöistä koostuva johtokunta, jonka toimivallasta määrättiin kumotussa opetustoimen johtosäännössä ja nyt voimassa olevassa hallintosäännössä. Koulujen ja lukioiden viranhaltijatason johtaminen kuuluu rehtorille.

Lainsäädäntö, viranomaisohjeistus, toimivaltaa koskevat päätökset ja kaupungin hallintosääntö asettavat selkeät reunaehdot koulujen ja lukioiden sekä hallinnon yhteistyölle.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla hallinto käy jatkuvaa vuoropuhelua, keskustelua ja osallistamista rehtoreiden kanssa. Palvelukokonaisuuksien johtajat ja aluepäälliköt rehtoreiden esimiehinä ovat tietoisia aloitteessa kuvatuista haasteista. Opetushenkilöstö kokee tällä hetkellä työn kuormittavuutta, eikä työaika tunnu aina riittävän kaikkien työtehtävien suorittamiseen. Työmäärät vaihtelevat huomattavasti lukuvouden eri vaiheissa. Koetaan, että hallinnolliset tehtävät työllistävät, eikä kehittämiselle, pedagogiikalle ja suunnittelulle jää riittävästi aikaa.

Kouluille ja lukioille toteutetaan loppusyksystä 2018 asiakastyytyväisyyskysely hallinto- ja tukipalvelujen toiminnasta.

Useaa peruskouluista ja lukioista esiin tullutta parannusehdotusta ei ole mahdollista toteuttaa sääntelyn muuttamisella tai toimivallan siirtämisellä kouluihin ja lukioihin, vaan niihin tarvitaan taloudellisia lisäresursseja. Toimivaltaa on siirretty toimialajohtajan päätöksellä rehtoreille, mikä

myös vähentää byrokratiaa. Päätöksenteon tasot ovat samat kuin ennen organisaatiomuutosta.

Yksityisen koulutuksen järjestäjän päätöksenteko ja sitä koskevat menettelytavat ovat yhtä lailla säädelyjä kuin kunnan viranomaisten päätöksenteko ja menettely. Yksityiset koulutuksen järjestäjät noudattavat toiminnassaan asianomaista yhteisömuotoa koskevaa lainsäädäntöä (esim. yhdistyslaki, osakeyhtiölaki ja säätiölaki) sekä koulutusta koskevaa lainsäädäntöä. Näillä säädellään ainakin osittain koulutuksen järjestäjän päätöksentekoa ja sen menettelyjä.

Kunnan järjestämän opetuksen osalta toimivallat ja tehtävät määräytyvät valtuuston hyväksymän hallintosäännön, lautakunnan tai jaoston tekemien päätösten, delegointipäätösten ja toimintasäännön perusteella. Yksityisen järjestämässä koulutuksessa toimivallan jakautumisesta ja tehtävistä päättää ao. rekisteröity yhteisö tai säätiö.

Päätöksenteko eroaa julkisen ja yksityisen opetuksen järjestäjän osalta lähinnä siinä, mikä taho päättää mitäkin. Helsingin kaupunki on paljon suurempi koulutuksen järjestäjä kuin esim. yksityiset säätiöt. Monien koulun kokonaisuus aiheuttaa tiettyjen periaatteiden ja käytäntöjen yhtenäistämistä. Tästä seuraa yksittäisen koulun tasolle ohjeistusta, mikä saattaa tuntua hallinnollisesti raskaalta. Yksityiset koulut voivat toimia omana kokonaisuutena, jossa rehtori on samalla käytännössä koulutuksen järjestäjä. Niiden hallinto on paljon kompaktimpi kuin kaupungin hallinto.

Perusopetuslaissa ja lukiolaissa on säännökset koskien oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta, ja ne koskevat sekä julkisia että yksityisiä koulutuksen järjestäjiä. Opetuksen järjestäjän tulee edistää oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että kaikilla on mahdollisuus osallistua koulun tai oppilaitoksen toimintaan ja kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä. Oppilaille ja opiskelijoille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelmien ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun. Lisäksi lapset ja nuoret ovat mukana monissa koulujen ja lukioiden työryhmissä ja tiimeissä.

Kouluissa ja lukioissa tulee olla oppilaista tai opiskelijoista muodostuva oppilas- tai opiskelijakunta. Oppilas- tai opiskelijakunnan hallitus edustaa kaikkia koulun oppilaita ja tapaa säännöllisesti koulun johtoa. Oppilas- ja opiskelijakuntatoiminta valmistaa lapsia ja nuoria aktiiviseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Oppilaat voivat Helsingissä saada edustuksen myös johtokuntiin, mikä lisää oppilaiden mahdollisuutta osallistua yhteisten asioiden hoitamiseen toimielinprosessin kautta. Kaupunkitasoiseen Ruuti-toimintaan osallistuminen ja Ruudin kautta vaikuttaminen

on yksi keino saada lasten ja nuorten ääni kuuluviin kaupungin päätöksenteossa.

Uuden hallintosäännön mukainen organisaatio on ollut toiminnassa vain vähän yli vuoden, ja hallinnon ja palvelukokonaisuuksien välisen yhteistyön muodot hakevat vielä rakenteitaan. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on lausunnossaan katsonut hyväksi, että tämä rakentamistyö viedään loppuun ennen tulosten arviointia. Mahdollinen kysely olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa, kun hieman enemmän aikaa on kulunut organisaatiouudistuksen voimaantulosta. Kyselyn sisältö ja sen kohdentaminen voidaan silloin harkita toimialan sisällä.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Vesa Korkkulan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 19.06.2018 § 126

HEL 2018-004201 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi Vesa Korkkulan ynnä muiden koulujen vallan lisäämistä koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Kunnallishallinnon oikeudellinen perusta

Kunnallinen päätöksenteko perustuu kuntalakiin ja kunnan hallintosäännön määräyksiin. Kuntalain 12 luku sisältää säännökset kunnan päätöksenteko- ja hallintomenettelystä. Perussäännökset valtuuston kokoontumisesta ovat kuntalaissa, mutta muiden toimielinten kohdalla kokousmenettely perustuu pääosin hallintosäännön määräyksiin.

Jokaisessa kunnassa on oltava hallintosääntö, jonka sisällön määrittelee kuntalain 90 §. Hallintosäännössä on annettava tarpeelliset määräykset ainakin niistä asioista, jotka kuntalaisia luetellaan.

Valtuusto päättää hallintosäännön sisällöstä ja tarvittaessa muutoksista. Kunnan hallinnossa on noudatettava hallintosäännön määräyksiä. Lähtökohtana on, että nykyisin kaikki johtosäännöillä määrättävät asiat kootaan hallintosääntöön. Hallintosääntöön otetaan määräykset, jotka aiemmin olivat valtuuston työjärjestyksessä, hallintosäännössä, hallintokuntien johtosäännöissä, taloussäännössä ja tarkastussäännössä.

Koulujen ja lukioden osalta viranhaltijatason johtaminen kuuluu rehtorille. Vastaavasti luottamushenkilötason päättävänä toimielimenä on kouluissa ja lukioissa luottamushenkilöistä koostuva johtokunta, jonka toimivallasta määrättiin kumotussa opetustoimen johtosäännössä ja nyt voimassa olevassa Helsingin kaupungin hallintosäännössä.

Kumotun opetustoimen johtosäännön 7 §:ssä määrätty johtokunnan tehtävät

1 hyväksyä järjestyssäännöt tai antaa muut koulussa tai lukiossa sovellettavat järjestysmääräykset

2 tehdä jaostolle esitys opetussuunnitelmasta ja muista opetuksen järjestämiseen liittyvistä koulu- tai lukiokohtaisista suunnitelmista

3 hyväksyä vuosittain koulun ja lukion opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma lukuun ottamatta 5 §:n 9 kohdassa mainittuja vuotuisia työaikoja

4 hyväksyä koulun ja lukion talousarvion käyttösunnitelma

5 tarvittaessa määrätä oppilaskunnan ehdotuksesta oppilaskunnan ohjaajana toimiva opettaja ja hänen sijaisensa sekä tarvittaessa vahvistaa oppilaskunnan ja kerhojen säännöt

6 erottaa peruskoulun oppilas sekä lukion opiskelija enintään kuukaudeksi ja päättää, että erottaminen voidaan panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen, sekä päättää lukion opiskelijan oikeudesta osallistua opetukseen, jos tämä on tutkimuksen alaisena rikoksesta

7 suorittaa muut lautakunnan tai sen jaoston määräämät tehtävät.

Lisäksi johtokunta antoi lautakunnan jaostolle hakijoista lausuntonsa peruskoulun ja lukion rehtoria otettaessa (johtosäännön 20 §:n 4 mom.). Johtokunta otti peruskoulussa ja lukiossa opettajaviran haltijan ja tuntiopettajan (johtosäännön 20 §:n 5 mom.).

Lautakunnan jaoston päätöksellä johtokunnat ovat voineet päättää lukuvuoden aikana tehdystä yhdestä työpäivän muutoksesta.

1.6.2017 voimaan tulleen hallintosäännön 15 luvun 3 §:ssä määrätyt johtokunnan tehtävät

Johtokunta

- 1) hyväksyy vuosittain koulun ja lukion opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman lukuun ottamatta 2 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja vuotuisia työaikoja
- 2) hyväksyy järjestyssäännöt tai antaa muut koulussa tai lukiossa sovellettavat järjestysmääräykset
- 3) erottaa peruskoulun oppilaan tai lukion opiskelijan enintään kuukaudeksi ja päättää, että erottaminen voidaan panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen, sekä päättää lukion opiskelijan oikeudesta osallistua opetukseen, jos tämä on esitutkinnassa epäilty rikoksesta.

Opetustoimen johtosäännössä johtokuntien tehtäviin kuului koulun käyttösuunnitelman hyväksyminen. Tätä ei ole enää hallintosäännössä. Opetuslautakunta tarkisti 16.5.2017 (§ 71) laskentaperiaatteita, joilla lasketaan kaupungin peruskoulujen budjetit. Tämän päätöksen mukaan koulujen johtokunnilla on toimivalta päättää määrärahojen kohdentamisesta eli koulun käyttösuunnitelmasta. Sama on todettu toimialajohtajan 27.3.2018 tekemässä vuoden 2018 käyttösuunnitelmapäätöksessä: peruskoulujen ja lukioiden käyttösuunnitelmasta päättää johtokunta.

Yksityinen opetuksen järjestäjä

Perusopetusta ja lukiokoulutusta voi järjestää rekisteröity yksityinen tai julkisoikeudellinen yhteisö tai säätiö. Näitä yhteisöjä ovat suomalaiset ja ulkomaalaiset yhdistykset, osakeyhtiöt, osuuskunnat ja uskonnolliset yhdyskunnat. Nämä koulutuksen järjestäjät noudattavat toiminnassaan asianomaista yhteisömuotoa koskevaa lainsäädäntöä (esim. yhdistyslakia, osakeyhtiölaki ja säätiölakia), omia sääntöjään (esim. yhdistyksen säännöt, osakeyhtiön yhtiöjärjestys, säätiön säännöt) sekä koulun ja lukion osalta koulutusta koskevaa lainsäädäntöä. Näillä säädellään ainakin osittain koulutuksen järjestäjän päätöksentekoa ja sen menettelyjä.

Yksityisen järjestämisen koulutuksen hallintoon sovelletaan lisäksi valtion ja yksityisen järjestämisen koulutuksen hallinnosta annettua lakia. Seuraavassa on asiaa koskevat säännökset:

2 §

12.11.2018

Johtokunta

Koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä sekä hallinnosta vastaa johtokunta, jossa on vähintään kolme jäsentä. (Valtion oppilaitoksen johtokuntaa...). Rekisteröidyn yhteisön tai säätiön järjestämässä koulutuksessa johtokunnan asettaa mainittu yhteisö tai säätiö. Johtokuntana voi toimia myös yhteisön tai säätiön hallitus.

4 §

Johtosääntö

Koulutuksen järjestämisestä määrätään tarkemmin johtosäännössä. (Johtosäännöstä päättää valtion järjestämässä koulutuksessa johtokunta.) Rekisteröidyn yhteisön tai säätiön järjestämässä koulutuksessa johtosäännöstä päättää koulutuksen järjestäjä.

Johtosäännössä määrätään koulutuksen järjestämisen yleisistä perusteista, hallinnosta, toimielinten ja henkilöstön toimivallasta ja tehtävistä sekä muista tarpeellisista asioista.

7 §

Hallintolain soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun rekisteröidyn yhteisön tai säätiön järjestämään koulutukseen sovelletaan hallintolakia.

Yksityinen opetuksen järjestäjä suhteessa julkiseen opetuksen järjestäjään

Yksityisen koulutuksen järjestäjän päätöksenteko ja sitä koskevat menettelytavat ovat yhtä lailla säädelyjä kuin kunnan viranomaisten päätöksenteko ja menettely. Säädöspohja on osaksi eri. Kunnan järjestämän opetuksen osalta toimivallat ja tehtävät määräytyvät valtuuston hyväksymän hallintosäännön, lautakunnan tai jaoston tekemien päätösten, delegointipäätösten ja toimintasäännön perusteella. Koulutusta koskevassa lainsäädännössä on hyvin vähän toimivaltasäännöksiä (lähinnä vain ojentamis- ja kurinpitokeinojen käyttämisessä ja arvioinnissa). Yksityisen järjestämässä koulutuksessa päättää toimivallan jakautumisesta ja tehtävistä ao. rekisteröity yhteisö tai säätiö koulutuksen järjestäjänä.

Päätöksenteko eroaa julkisen ja yksityisen opetuksen järjestäjän osalta lähinnä siinä, mikä taho päättää mitäkin. Asianomaisia menettelytapoja pitää kaikkien noudattaa. Helsingin kaupunki on paljon suurempi koulutuksen järjestäjä kuin yksityinen säätiö tms. Usean koulun kokonaisuus aiheuttaa tiettyjen periaatteiden ja käytäntöjen yhtenäistämistä, joita tekevät eri päätöksentekuelimet kaupungissa. Tästä seuraa yksittäisen

koulun tasolle ohjeistusta, mikä saattaa tuntua hallinnollisesti raskaalta. Yksityiset koulut voivat toimia omana kokonaisuutena, jossa rehtori on samalla käytännössä koulutuksen järjestäjä. Hallinto on yksityisten osalta paljon kompaktimpi verrattuna Helsingin kaupungin hallintoon.

Oppilaiden ja opiskelijoiden osallistaminen

Perusopetuslaissa (1998/628) ja lukiolaissa (1998/629) on säännös koskien oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta. Opetuksen/koulutuksen järjestäjän tulee edistää oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että kaikilla on mahdollisuus osallistua koulun tai oppilaitoksen toimintaan ja kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä. Oppilaille ja opiskelijoille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelmien ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun. Lisäksi lapset ja nuoret ovat mukana monissa koulujen ja lukioiden työryhmissä ja tiimeissä.

Kouluissa ja lukioissa tulee olla oppilaista tai opiskelijoista muodostuva oppilas- tai opiskelijakunta. Oppilas- tai opiskelijakunnan hallitus edustaa kaikkia koulun oppilaita ja tapaa säännöllisesti koulun johtoa. Oppilas- ja opiskelijakuntatoiminta valmistaa lapsia ja nuoria aktiiviseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Oppilaat voivat Helsingissä saada oppilasedustuksen johtokuntiin aina alakouluihin asti, mikä lisää oppilaiden mahdollisuutta osallistua yhteisten asioiden hoitamiseen toimielinprosessin kautta. Kaupunkitasoiseen Ruuti-toimintaan osallistuminen ja Ruudin kautta vaikuttaminen on yksi keino saada lasten ja nuorten ääni kuuluviin kaupungin päätöksenteossa.

Hallinnollisen työ määrän kokeminen kouluissa

Toimialalla hallinto käy jatkuvaa vuoropuhelua, keskustelua ja osallistamista muun ohella rehtoreiden kanssa. Tämä tapahtuu erityisesti esimiesrakenteen kautta. Aluepäälliköt rehtoreiden esimiehinä ovat tietoisia kuten palvelukokonaisuuden johtajatkin toiminnallisista haasteista aloitteessa kuvattujen asioiden osalta.

Yhteistyössä on noussut esiin, ettei työaika tunnu riittävän kaikkien työtehtävien suorittamiseen. Työmäärät vaihtelevat huomattavasti lukuvuoden eri vaiheissa. Koetaan, ettei kehittämiseen jää riittävästi aikaa. Hallinnolliset tehtävät työllistävät. Jatkuva kiire ja työn keskeytykset korostuvat. Oman työn ja toimialan tavoitteita ei täysin samaisteta. Pedagogiikalle ja suunnittelulle toivotaan lisää aikaa.

Toiminnan parantaminen

Koulujen ja lukioiden sekä hallinnon yhteistyölle asettaa selkeät rajat lainsäädäntö, viranomaisohjeistus, toimivaltaa koskevat päätökset ja

kaupungin hallintosääntö. Toiminnan vapauttaminen ohi näiden reunaehtojen ei ole mahdollista. Lisäksi on todettava, että useaa peruskouluista ja lukioista esiin tullutta parannusehdotusta ei ole mahdollista toteuttaa sääntelyn muuttamisella tai toimivallan siirtämisellä kouluihin ja lukioihin, vaan niihin tarvitaan taloudellisia lisäresursseja. Toimivaltaa on siirretty toimialajohtajan päätöksellä rehtoreille, mikä myös vähentää byrokratiaa. Päätöksenteon tasot ovat samat kuin ennen organisaatiomuutosta.

Loppusyksystä 2018 toteutetaan kouluille ja lukioille asiakastytyväisyyskysely hallinto- ja tukipalvelujen palveluista.

Organisaatiomuutos on ollut voimassa noin vuoden. Hallinnon ja palvelukokonaisuuksien välisen yhteistyön muodot hakevat vielä lopullisia rakenteitaan. Olisi hyvä, että tämä rakentamistyö viedään loppuun ennen tulosten arviointia. Tässä työssä on tärkeintä, että hallinto tukee palvelutuotantoa eli parhainta hallinto on silloin, kun se koetaan näkyvämmäksi. Tällä hetkellä opetushenkilöstö ymmärrettävästi kokee myös työn kuormittavuutta. Mahdollinen kysely olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa, kun hieman enemmän aikaa on kulunut organisaatiomuutoksen voimaantulosta ja tällöin olisi toiminnallisesti tarkoituksenmukaista, että kyselyn sisältö ja sen kohdentaminen harkittaisiin toimialan sisällä.

Käsittely

19.06.2018 Ehdotuksen mukaan

Palautusehdotus:

Vesa Korkkula: Palautetaan valmisteluun siten, että aloitteessa ehdotettu kysely toteutetaan vuoden 2019 aikana ja sen tulokset tuodaan lautakunnan tietoon ja laaditaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätettäväksi toimenpideohjelma koulutason vaikutusvallan lisäämiseksi.

Kannattaja: Fatim Diarra

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Palautetaan valmisteluun siten, että aloitteessa ehdotettu kysely toteutetaan vuoden 2019 aikana ja sen tulokset tuodaan lautakunnan tietoon ja laaditaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätettäväksi toimenpideohjelma koulutason vaikutusvallan lisäämiseksi.

Jaa-äännet: 6

Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Pia Kopra, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Mirita Saxberg

12.11.2018

Ei-äänet: 6

Fatim Diarra, Emma Kari, Otso Kivekäs, Vesa Korkkula, Johanna Lai-
saari, Petra Malin

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Ted Apter

Vesa Korkkula ehdotti Fatim Diarran kannattamana asian palauttamista
uudelleen valmisteltavaksi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti jat-
kaa asian käsittelyä.

Asiasta päätettiin esittelijän ehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Timo Tapani Korhonen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 21012
timo.t.korhonen(a)hel.fi

§ 720

Määrärahan myöntäminen Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräisyhtiön lisäpääomasuoritukseen

HEL 2018-009382 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastolle vuoden 2018 talousarvion kohdasta 8 06 02 Arvopaperit, Muut kohteet, kaupunginhallituksen käytettäväksi 164 310 euroa merkittäväksi osakemerkinnän lisäpääomasuorituksena Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ville Vastamäki, hankepäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy:n esitys lisäpääomasuorituksesta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kruunuvuorenrannan alueen putkikeräysjärjestelmän toteuttamista varten on perustettu Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy. Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräysjärjestelmä on otettu käyttöön ja sitä laajennetaan Kruunuvuorenrannan rakentumisen edetessä.

Kaupunginhallitus päätti 17.6.2013 § 724 perustaa alueellisen yhtiön jätteen putkikeräysjärjestelmän rakennuttamista, omistamista, hallintointia ja ylläpitoa varten. Kaupunginhallitus oikeutti samassa yhteydessä kiinteistölautakunnan vahvistamaan Kruunuvuoren jätteen putkikeräisyhtiön ja putkikeräysjärjestelmän käyttäjäksi ja yhtiön osakkaaksi tulevien kiinteistöjen omistajien/haltijoiden välillä tehtävien osakemer-

kintää ja liittymistä sekä putkikeräysjärjestelmän käyttöehtoja koskevien sopimusten pääperiaatteet.

Helsingin kaupunki merkitsi perustamissopimuksen yhteydessä 16.12.2013 Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy:n äänivallattomia B osakkeita 33 250 kappaletta merkintähintaan 365 000 euroa ja ainoan äänivaltaisen A osakkeen merkintähintaan 5 000 euroa.

Kiinteistölautakunta päätti 1.10.2015 § 438 osakkeiden merkintähinnan määräytymisperiaatteista, siten että kukin kiinteistönomistaja/-haltija merkitsee yhtiöstä omistamansa/hallinnoimansa tontin asemakaavan mukaista rakennusoikeutta vastaavan määrän Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy:n äänivallattomia B-sarjan osakkeita (1 osake / asemakaavakartan osoittama kerrosneliömetri). Samalla kiinteistölautakunta päätti, että yhtiön hallitus määrittää ja päättää B-osakkeiden merkintähinnan erikseen kutakin suunnattua osakeantia varten siten, että osakekohtainen kokonaismerkintähinta muodostuu yleisestä osasta ja kiinteistökohtaisesta osasta.

Merkintähinnan yleisellä osalla katetaan järjestelmän perusinvestoinnit kuten jäteaseman ja runkolinjojen rakentaminen. Yleisen osan lähtötasoksi vuonna 2015 määritettiin 26,05 euroa/osake, jota voidaan korottaa vuosittain 5 %:lla. Merkintähinnan kiinteistökohtaisen osan suuruus perustuu kiinteistölle asennettavista jätteen putkikeräysjärjestelmän osista (syöttöpisteet ja kiinteistöputki niihin liittyvine laitteineen) Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy:lle aiheutuviin todellisiin kustannuksiin, siten että kustannus jaetaan tasaosuuksiin kullekin kiinteistöjen merkittäväksi tulevalle osakkeelle.

Helsingin kaupunki suoritti vuonna 2016 lisäpääomasuorituksena B osakkeiden alkuperäisen suoritettua merkintähinnan ja B osakkeiden lähtötason mukaisen merkintähinnan yleisen osan erotuksena 501 163 euroa yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy esittää 5.9.2018 päivätyllä kirjelmällä, että Helsingin kaupunki suorittaisi kaupungin käyttöön jäävien kiinteistöjen 49044/1 ja 2 (myöhemmin rakennettava pelastusasema ja rakenteilla oleva Lpk Borgströminmäki) osalta kiinteistölautakunnan vahvistamien periaatteiden mukaisesti kaupungin merkitsemiin osakkeisiin kohdistettavien kiinteistökohtaisten osien suuruisen lisäpääomasuorituksen yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Esitetty lisäpääomasuoritus perustuu Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy:n ja putkikeräysjärjestelmätoimittaja Marimatic Oy:n 5.5.2017 tehdyssä KVR-urakkasopimuksessa sovittuun kaupungin käyttöön jäävien em. kiinteistöjen yhteisten jätteen imusiirtojärjestelmän

12.11.2018

kiinteistökohtaisten osien kauppasummaan. Lisäpääomasuorituksen suuruus on 2 % projektinjohtolisineen 164 310 euroa.

Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy tulee esittämään myöhemmin niiden kaupungin käyttöön jäävien kiinteistöjen osalta, jotka liitetään putkikeräysjärjestelmään, edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti järjestelmän kiinteistökohtaisten osien rakentamiskustannuksia vastaavat lisäpääomasuoritukset.

Lisäksi, jos kaupungin käyttöön jäävien kiinteistöjen rakennusoikeuden määrä ylittää osakemerkinnän perusteena käytetyn 33 250 k-m², tullaan ylittäviltä rakennusoikeuden määriltä perimään sovellettavien periaatteiden mukaisesti sekä yleinen osa että kiinteistökohtainen osa.

Vuoden 2018 talousarviossa on varauduttu Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräisyhtiön osakemerkinnän lisäpääomasuoritukseen tarvittavaan 164 310 euron määrärahaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ville Vastamäki, hankepäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Liitteet

1 Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy:n esitys lisäpääomasuorituksesta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

§ 721

Avustuksen myöntäminen kaupunginhallituksen käyttövaroista Lallukan taiteilijakodin peruskorjaukseen

HEL 2017-011197 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää vuoden 2018 talousarvion kohdasta 1 30 01 Käyttövarat, Khn käytettäväksi 190 000 euroa kaupunginkanslialle avustuksen myöntämiseksi Juho ja Maria Lallukan Taiteilijakoti sr:n Lallukan taiteilijakodin peruskorjaukseen siten, että avustus kohdistetaan ateljee- ja työtilojen sekä yhteistilojen peruskorjaukseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ville Vastamäki, kehittämisinsinööri, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Liitteet

1 Avustushakemus 15.8.2018

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Juho ja Maria Lallukan Taiteilijakoti sr

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lallukan taiteilijakoti sijaitsee Apollonkatu 13:ssa (Eteläinen Hesperiankatu 14). Juho ja Maria Lallukan Taiteilijakoti sr on ylläpitänyt taiteilijakotia vuodesta 1934 lähtien. Rakennuksen pinta-ala on 8 238 br-m² ja siinä on 56 asuinhuoneistoa.

Lallukan taiteilijakodin rakennus on suojeltu rakennussuojelulain perusteella vuonna 2012. Taiteilijakodin toiminnan jatkaminen on edellyttänyt rakennuksen peruskorjausta. Arkkitehtitoimisto Freese Oy:n tekemän

12.11.2018

hankesuunnitelman 24.10.2014 tarkennetun kustannusarvion mukaan peruskorjauksen kustannukset ovat 11,0 milj. euroa eli noin 1 335 euroa/br-m². Asukkailla ei ole mahdollisuutta vuokrien avulla hoitaa peruskorjauksen aiheuttamia rahoituskuluja. Kohtuuhintainen asuminen vastaa myös säätiön tarkoitusta.

Vastaavanlaisissa taiteilijakotihankkeissa kaupungin avustuksen myöntämisen edellytyksenä on ollut, että valtio osallistuu hankkeeseen yhtä suurella summalla. Avustuksen tulee kohdistua ateljee- ja työtilojen sekä yhteistilojen peruskorjaukseen.

Helsingin kaupungin osuus Lallukan taiteilijakodin peruskorjauksen rahoituksesta on yksi kolmasosa (1/3), joka tarkoittaa tarkennetun kustannusarvion mukaan yhteensä 3,67 milj. euroa jakautuen vuosille 2014–2017. Valtio osallistuu peruskorjauksesta aiheutuviin kustannuksiin kaupungin tavoin 1/3 osalla. Juho ja Maria Lallukan Taiteilijakoti sr sitoutuu itse huolehtimaan jäljelle jäävästä 1/3 osuuden rahoittamisesta.

Kaupunginhallitus on myöntänyt hankkeelle 7.1.2014 § 12, 12.10.2015 § 962, 17.10.2016 § 893 ja 13.11.2017 § 1045 yhteensä 3 476 667 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on päätöksillään 27.11.2013, 28.11.2014, 15.3.2016, 21.12.2016 ja 11.5.2017 myöntänyt peruskorjaukselta varten yhteensä 3 666 667 euroa.

Juho ja Maria Lallukan Taiteilijakoti sr esittää anomuksessaan, että Helsingin kaupunki suorittaisi viimeisen avustuserän hankkeen rahoitukseen 190 000 euroa, jolloin valtion ja kaupungin myöntämät avustukset peruskorjaukseen ovat yhtä suuria. Kohteen peruskorjaus on valmistunut kokonaisuudessaan.

Avustukseen tarvittava 190 000 euron määräraha tulisi myöntää vuoden 2018 talousarvion kohdasta 1 30 01 Käyttövarat, Khn käytettäväksi kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastolle, joka maksaa avustukset säätiölle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ville Vastamäki, kehittämissinööri, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Liitteet

1 Avustushakemus 15.8.2018

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Juho ja Maria Lallukan Taiteilija-
koti sr

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupungin-
hallitus

Tiedoksi

Juho ja Maria Lallukan Taiteilijakoti sr
Taloushallintopalveluliikelaitos

§ 722

Asunto-osakeyhtiön osakekannan ostaminen (Oulunkylä)

HEL 2018-009516 T 10 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti ostaa Asunto Oy Oulunkyläntori 2 -nimisen asunto-osakeyhtiön osakekannan yhteensä 5 019 000 euron velattomalla kauppahinnalla liitteen 2 mukaisin ehdoin.

Kaupunginhallitus oikeutti tonttipäällikön tai hänen valtuuttamansa tekemään kauppakirjoihin vähäisiä muutoksia sekä allekirjoittamaan ne.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Myyjäluettelo
- 2 Kauppakirjaluonnos
- 3 Kartat

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Myyjät

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Kaupan kohteena oleva Asunto Oy Oulunkyläntori 2 (jatkossa yhtiö) hallitsee vuokralaisena kaupungin vuokratonttia osoitteessa Oulunkyläntori 2. Yhtiö omistaa tontilla sijaitsevan kolmikerroksisen asuinkerrostalon. Teknisesti kauppa toteutetaan huoneistokohtaisina osakekauppoina kunkin huoneiston omistajan kanssa liitteen 1 mukaisesti.

Tontin keskeinen sijainti juna-aseman ja rakennettavan Raide-Jokerin pysäkin välisellä alueella mahdollistaa osaltaan Oulunkylän uudistettavan keskustan aloituskorttelin kehittämistä.

Asuinkerrostalon purkaminen avaa mahdollisuuksia hyödyntää kaupungin omistamia viereisiä maa-alueita tehokkaaseen rakentamiseen. Alueen hallintaan saaminen parantaa merkittävästi kaavaillun hankkeen maankäytöllisiä ja teknistaloudellisia toteuttamisedellytyksiä. Kauppa edistää myös Raide-Jokerin valtionavun asuntorakentamisedon toteuttamista. Oulunkylä-Maunulan osuus siitä on noin 4 000 uutta asuntoa vuoteen 2030 mennessä.

Asuinhuoneistojen kauppahinnat vastaavat markkina-arvoa. Myyjien hallintaoikeus vastaa ehdoiltaan Östersundomin alueella pitkään noudatettua, kaupungin maanhankintaa edistävää käytäntöä. Hallinta-aika vastaa kaavoitus- ja suunnitteluprosessin arvioitua kestoa.

Esittelijän perustelut

Asunto-osakeyhtiön kiinteistö

Yhtiö hallitsee vuokralaisena noin 2 700 m²:n kokoista kaupungin vuokratonttia 91-28-50-1 osoitteessa Oulunkylän tori 2. Tontin rakennustehokkuus on 0,55 ja rakennusoikeus noin 1 500 k-m².

Tontilla sijaitsee yhtiö omistama vuonna 1968 rakennettu, maanpäällisellä kellarilla ja hissillä varustettu kolmikerroksinen asuinkerrostalo. Talossa on 18 asuntoa (1 230 htm²) ja 8 autotallia (160 nettom²). Asunnot ovat kooltaan 40-90 htm². Rakennus ja sen asunnot ovat keskimäärin tyydyttävässä kunnossa. Yhtiön putkiremonttihanke keskeytettiin kaupungin kanssa käytävien neuvottelujen vuoksi.

Yhtiön maanvuokrasopimus päättyy 31.12.2025. Maanvuokrasopimuksen mukaan yhtiöllä on etuoikeus jatkaa vuokrasopimusta, mikäli tontti vuokra-ajan päättyessä vuokrataan edelleen asuntotarkoituksiin. Edelleen maanvuokrasopimuksen mukaan, ellei kaupunki maanvuokrasopimuksen päättymisen jälkeen tarjoa tonttia vuokralle asuntotarkoituksiin, kaupungin on lunastettava yhtiön rakennus. Lunastushinta on 60 % rakennuksen teknisestä nykyarvosta.

Sijaintikartat ovat liitteessä 3.

Yhtiön talous ja osakkaat

Yhtiöllä ei ole pitkäaikaista lainaa. Asuntojen hoitovastike on 2,9 €/htm²/kk, josta tontinvuokran osuus on 0,4 €/htm²/kk. Yhtiöllä on 17 osakasta/osakasryhmää. Lähes kaikki asunnot ja autotallit ovat osakkaiden omassa tai heidän lähipiirinsä käytössä.

Hinnoitteluperusteet ja käydyt neuvottelut

Ottaen huomioon maanvuokrasopimuksessa oleva sopimuksen jatkamista koskeva etuoikeusehto, alueelle kaavailtu asutuspainotteinen asunto- ja liikekokonaisuus sekä se, että kyse on osakkaiden kodeista, otettiin hinnoittelun lähtökohdaksi skenaario, jossa maanvuokrasopimusta olisi jatkettu 50 vuodella samoin ehdoin kuin vuonna 2020 päättyvien maanvuokrasopimusten osalta. Siirtymäajan jälkeen tontin vuosivuokra nousisi tällöin nykyisestä 6 000 eurosta 30 000 euroon.

Yhtiön ja sen osakkaiden kanssa käydyissä neuvotteluissa on päästy esityksen mukaiseen neuvottelutulokseen. Kokonaiskauppahinta 5 019 000 euroa vastaa asuntojen osalta keskimäärin noin 3 900 €/htm² ja autotallien osalta 27 000 euroa/autotalli hintaa. Läpi talon ulottuvien huoneistojen avarat näkymät, alueen kerrostaloille harvinainen hissi, väljä ja vihreä piha sekä keskeinen sijainti nostavat huoneistojen arvoa. Odotettavissa oleva putkiremontti puolestaan laskee arvoa.

Myyjät pidättävät huoneistonsa hallintaoikeuden enintään 31.12.2025 asti. Kaupunki voi kuitenkin tarvittaessa päättää hallintaoikeuden 1.1.2024 alkaen. Hallintaoikeus vastaa ehdoiltaan Östersundomin alueella pitkään noudatettua, kaupungin maanhankintaa edistävää käytäntöä. Hallinta-aika vastaa kaavoitus- ja suunnitteluprosessin arvioitua kestoja.

Neuvottelujen tueksi on käytetty kahden ulkopuolisen arvioijan arviokirjaa. Neuvottelutulos vastaa korkeampaan arvoon päätynyttä arviokirjaa. Kokonaiskauppahintaa voidaan huoneistojen sijainti ja kuntotaso huomioon ottaen pitää hyväksyttävänä ja markkina-arvoa vastaavana.

Kaupan perustelut

Kauppa edistää uuden tehokkaan keskustakorttelin kehittämistä Oulunkylään, jonka arvostusta asuinalueena on nostanut muun muassa hyvät junayhteydet sekä Raide-Jokerin tuoma poikittainen raideliikenneyhteys. Voimakkaan asuntokysynnän johdosta Oulunkylässä on käynnistynyt useita kerrostalovaltaisia täydennysrakentamishankkeita, jotka ennakoivat merkittävästi lisääntyvää liike- ja palvelutilojen tarvetta.

Valtio on asettanut Raide-Jokerin rakentamisen valtionavun ehdoksi mittavan uudisasuntotuotannon toteuttamisen Raide-Jokerin vaikutusalueelle vuoteen 2030 mennessä. Helsingin osuus uudisasuntotuotannosta on noin 15 000 asuntoa. Oulunkylän-Maunulan alueelle on tästä jyvitetty noin 4 000 asuntoa, josta kaavailtuun Oulunkylän keskustakortteliin on mahdollista sijoittaa noin 5 %.

Kaavaillun keskustakorttelin sijainti on niin liiketilojen kuin asuntojenkin kannalta erinomainen, sillä se sijoittuu juna-aseman ja Raide-Jokerin keskustapysäkin väliin.

Rakennuksen purkaminen mahdollistaa rakentamista myös kaupungin vieressä omistamille maille. Tontin hallintaan saaminen lisää merkittävästi kaavaillun hankkeen maankäytöllisiä mahdollisuuksia ja teknistaloudellisia edellytyksiä. Kauppa tukee kaupunkistrategian asuntotuotanto-, työpaikka- ja palvelutavoitteita.

Rahoitus

Kauppahinta ja sen 2 %:n suuruinen varainsiirtovero maksetaan talousarviokohdan 8 01 01 määrärahasta (Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi).

Lopuksi

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 2 momentin 3 kohdan ja kaupunginhallituksen 18.9.2017 § 865 tekemän päätöksen mukaan kaupunginhallitus päättää kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostosta kun sopimuksen kokonaisarvo on yli 5 miljoonaa euroa.

Arviolausunnot ovat salassa pidettäviä asiakirjoja (JulkL 24 § 1 mom. 17 kohta). Luottamushenkilöillä on mahdollisuus tutustua asiakirjoihin kaupungin kirjaamossa esityslistan julkaisun jälkeen. Kokouspäivänä ne ovat saatavissa kokouksen sihteeriltä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteerin, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Myyjäluettelo
- 2 Kauppakirjaluonnos
- 3 Kartat

Oheismateriaali

- 1 Maanvuokrasopimus 8546
- 2 Yhtiöjärjestys

Muutoksenhaku

12.11.2018

Asia/30

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Myyjät

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupungin-
hallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 23.10.2018 § 512

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 723

Lausunto ehdotuksesta pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi

HEL 2018-009771 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) ehdotuksesta pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto on kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisena antanut asiasta lausunnon. Kaupunginhallitus viittaa edellä mainittuun lausuntoon ja toteaa lisäksi, että ehdotus jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi on pääosin hyvin perusteltu ja tarpeellinen. Helsingin kaupunki esittää seuraavia huomioita ja täsmennysehdotuksia:

Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Muovinkeräysvelvoite ja erilliskeräyksen laajentaminen ovat hyviä ja tarpeellisia lisäyksiä. Ne ovat myös Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan kanssa linjassa olevia toimia.

Kustannusvaikutusten osalta voidaan todeta, että muovinkeräysmaksut ovat selvästi sekajättemaksuja pienempiä. Näin ollen on myös taloudellisesta näkökulmasta perusteltua saada muovijäte pois sekajätteen joukosta. Kaupungin kohteista kouluissa ja toimistokiinteistöissä kustannussäästöt ovat helpommin toteutettavissa kuin esim. päiväkodeissa ja hoitolaitoksissa, joissa sekajätteenä säilyvän vaippajätteen osuus on suuri. Näissäkin kiinteistöissä keittiöstä tulevien muovipakkausten erilliskeräys voi tuoda kustannussäästöjä. Sisätilojen lajitteluastioiden lisääminen ja ohjeistuksen päivittäminen voivat aiheuttaa hieman kerta- luontoisia kustannuksia, mutta ne ovat jätehuollon kokonaisuudessa marginaalisia.

Useissa kaupungin kiinteistöissä biojäte joudutaan keräämään laitospiojätteenä, joka on kalliimpaa kuin sekajäte. Jätehuollon taloudellisen ohjauksen periaatteiden mukaisesti myös laitospiojäte tulisi olla selvästi sekajätettä halvempaa, jotta kannuste lajitella toteutuisi kaikissa olo- suhteissa.

Voimassa olevissa jätehuoltomääräyksissä on keräysvelvoite erikseen pahville ja keräyskartongille. Ehdotuksessa nämä jätelajit ovat yhdistetty, mikä onkin useissa kiinteistöissä jo vallitseva käytäntö. Jätehuolto-

määräyksissä tai niiden perusteluissa olisi hyvä täsmentää tämä muutos ja sen perustelut.

Jätteiden kuormaamisen aikaistaminen

Jätteiden kuormaamisen aikaistaminen arkisin kahdella tunnilla siten, että se olisi sallittua jo kello viideltä, on perusteltua. Aikaistamisen perustelut ovat logistisia, turvallisuuteen ja päästöjen vähentämiseen liittyviä. Turvallisuuden odotetaan paranevan ennen kaikkea siksi, että jätteautot pystyvät hoitamaan kuormauksen entistä enemmän ennen kuin työmatkaliikenne sekä koulujen ja päiväkotien saattoliikenne alkaa. Tällöin jätekuljetusten aiheuttamat ilma- ja melupäästöt häiritsevät myös vähemmän jätteastioiden lähistöllä liikkuvia.

Päästövähennyspotentiaali liittyy logistiikan tehostumiseen. Ruuhkien välttäminen vähentää ruuhkissa seisomisen ja nykivän ajon aiheuttamia päästöjä. Pidemmät kuormausajat mahdollistavat reittisuunnittelun optimoinnin, jolloin kyetään vähentämään ajokilometrejä ja päästöjä. Ilmasto- ja muiden haitallisten päästöjen vähentäminen on kaupungin strateginen tavoite.

Jätekuormauksen aikaistamisen haasteena ovat taloyhtiöiden jätteenkeräyksen yhteydessä mahdollisesti lisääntyvät meluhaitat. Meluhaitan lisääntyminen aamuyöllä on merkittävä haaste. HSY:n tulisi edellyttää hankintasopimuksissa jätteiden kuljetusta tekeviltä urakoitsijoilta, että ne sitoutuvat melua vaimentavan kaluston käyttöönottoon.

Kommentit muihin kohtiin

Ehdotuksen 3 §:n lisäys jätteiden etusijajärjestyksen noudattamisesta kaikessa toiminnassa on hyvä ja viestinnällisesti tärkeä osa määräyksiä.

Ehdotuksen 9 §:n määräykset putkikeräysjärjestelmästä ovat tarpeellisia. Erityisesti määräys putkikeräykseen sopimattomien jätteiden vastaanotto paikasta on tarpeen, sillä putkikeräysjärjestelmän ulkopuolelle jää helposti jätettä, jota asukkaat muiden tähän tarkoitukseen tehtyjen tilojen puuttuessa hajasijoittavat yleisille alueille, jolloin sen poiskuljetaminen jää kaupungin vastuulle.

Ehdotuksen 19 §:ssä esitetään keräysastioiden suositusvärit. Huomatavaa on, että sekä kartonkipakkausten että lasipakkausten keräysastioiden suositusväri on sininen. Kahden erilaisen jätelajin keräysastioissa ei tulisi käyttää samaa sinistä väriä.

Ehdotuksen 22 §:ssä esitetään keräysvälineiden minimityhjennysväliä. Seka- ja biojätteen minimityhjennysvälien pidennykset ovat hyvä uudis-

tus, sillä aiemmasta käytännöstä on seurannut se, että jäteasioita on tyhjennetty usein puolityhjinä. Kiinteistön haltijan vastuulla on luonnollisesti seurata, ettei tyhjennysväli ole liian pitkä. Tämä jätelogistiikan parantaminen tuo mukanaan potentiaalia sekä kustannusten että ilmasto- ja muiden päästöjen vähentämiseen.

Ehdotuksen 28 §:ssä esitetään keräysvälineiden mahdolliseen lukitukseen liittyvät käytännöt ja määräykset. Kirjallinen lupahakemuskäytäntö on turhan raskas menettely ainakin suurasiakkaan (Helsingin kaupunki) näkökulmasta. Sujuvampi ja toimivampi käytäntö olisi, että HSY antaisi selkeät ohjeet, miten mahdolliset avainsäiliöt asennetaan ja mitkä ovat muut niihin liittyvät käyttöehdot.

Ehdotuksen 30 §:n määräykset alueellisista vastaanottopisteistä ovat tarpeellisia. Etenkin ylläpidon vastuiden selkeyttäminen siten, että vastuu on vastaanottopisteestä vastaavalla tuottajayhteisöllä, on hyvä asia. Helsingissä pisteet sijaitsevat rakennetun kaupungin alueella, eikä niitä voida perustaa samalla konseptilla kuin muualla, jossa ne voivat sijaita esimerkiksi raskaan kaluston pysäköintialueiden laidoilla. Jätelaki edellyttää aluekeräystä, ja kun tuottajayhteisöjen on perustettava aluekeräyspisteitä myös Helsinkiin, tulisi perustamisvastuu jätehuoltomääräyksissä yksiselitteisesti määritellä tuottajayhteisöjen vastuulle.

Ehdotuksen 37 §:n määräykset yleisötilaisuuksien jätehuollosta ovat selkeämmät nykyiseen verrattuna. Erilliskeräykseen velvoittavan minimijätemäärän pienentäminen 50 kg:sta 25 kg:aan tehostaa tapahtumien jätteen lajittelua ja on linjassa Helsingin ympäristöpolitiikan kanssa.

Ehdotuksen 37 §:ssä ehdotetaan yli 500 osallistujan tapahtumien järjestäjille veloitetta jätehuoltosuunnitelman laatimiseen. Ehdotus on kannatettava ja linjassa pääkaupunkiseudun tapahtumien ympäristökriteerien kanssa. Ennakkoon suunniteltu jätehuolto vähentää paitsi jätteen kokonaismäärää myös loppusiivouksen tarvetta ja näin ollen myös jätehuollon kustannuksia.

Kaupungin kannalta hyvä lisäys on myös tapahtuman kokoonkutsujan rinnastaminen tapahtumanjärjestäjään siivousvastuun osalta. Sosiaalisessa mediassa koolle kutsutulla pop-up -tilaisuudella on tämän johdosta jatkossa siivousvastuullinen taho. Pop-up -tapahtumien osallistujamääriä voi olla vaikea arvioida, minkä takia siivousvastuuvuolllisuudesta tiedottamiseen tulisi panostaa yhteistyössä HSY:n ja kaupunkien kesken.

Muuta

Monet jätehuoltomääräysten muutokset tarkoittavat käytännön järjestelyjä ja sopimusjärjestelyjä myös Helsingin kaupungin kiinteistöissä, joita on noin 3000. Kaupunki on tässä mielessä HSY:n suurasiakas. Asiakkuuden sujuvan hoitamisen kannalta olisi hyödyllistä, jos HSY nimeäisi kaupungin kiinteistöjen sopimusasioihin asiakkuusvastaavan.

Kaupunkiympäristön toimiala on myös jatkossa valmis tekemään HSY:n kanssa yhteistyötä jätemäärien mittaroinnin kehittämiseksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
- 2 Lausuntopyyntö liite, Ehdotus Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi
- 3 Lausuntopyyntö liite, Perustelumuuisto
- 4 Lausuntopyyntö liite, HSY:n hallitus, ote pöytäkirjasta 14.9.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

HSY pyytää sekä Helsingin kaupungin että kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa ehdotuksesta Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi. Lausuntoa on pyydetty 26.10.2018 mennessä. Lausunnon antamiselle on myönnetty lisää aikaa 19.11.2018 asti.

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto on ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisena antanut lausuntonsa suoraan HSY:lle.

Ehdotus jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi

HSY hoitaa Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan sekä sopimuksen nojalla Kirkkonummen puolesta kunnalliset jätehuollon tehtävät. Kunnalle kuuluvista jätehuollon tehtävistä säädetään jätelaissa (646/2011). Jätelakia on sen voimaantulon jälkeen muutettu useita kertoja. Ehdotuksessa jätehuoltomääräysten päivittämiseksi on huomioitu jätelain muutokset 13.6.2018 vahvistettuun muutokseen (laki jätelain muuttamisesta 445/2018) saakka.

Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleiset jätehuoltomääräykset ovat ensimmäisen kerran tulleet voimaan 28.3.1984. Tämän jälkeen määräyksiä on tarkistettu useita kertoja, viimeksi 11.5.2012. Lisäksi asumisessa syntyviä lietteitä koskevat jätehuoltomääräykset on annettu 24.4.2015.

Jätehuoltomääräysten tarkistaminen on ajankohtaista useiden jätealan säännösten muututtua ja määräysten käytännön soveltamisessa saatujen kokemusten johdosta. Valtioneuvosto on hyväksynyt 17.12.2017 valtakunnallisen jätesuunnitelman vuoteen 2023. Lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivit kuuden jätealan direktiivin uudistamisesta on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 5.7.2020.

Uusien jätealaa koskevien säännösten tavoitteena on asettaa nykyistä kunnianhimoisemmat tavoitteet yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätykselle. Jätedirektiivi edellyttää jäsenmailta, että yhdyskuntajätteen kierrätettäisiin 55 % vuonna 2025, 60 % vuonna 2030 ja 65 % vuonna 2035. Jäsenmaiden on varmistettava, että vuoden 2023 loppuun mennessä biojäte joko kerätään erikseen tai kierrätetään sen syntypaikalla (esim. kompostointi).

Valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa (Kierrätyksestä kiertotalouteen) on asetettu yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteeksi 55 prosenttia vuonna 2023. Lisäksi yhdyskuntajätteen sisältämästä biojätteestä tulee kierrättää 60 %.

Keskeisimmät muutosehdotukset

Jätehuoltomääräysten erilliskeräysvelvoitetta ehdotetaan laajennettavaksi. Määräyksiin lisätään uusi erilliskeräysvelvoite muovipakkauksille.

Määräyksissä edotetaan jätteen kuormaamiseen sallittua aikaväliä laajennettavaksi nykyisestä siten, että kuormaaminen olisi sallittu maanantaista perjantaihin kello 5-22 ja lauantaista sunnuntaihin klo 7-21.

Lisäksi jätehuoltomääräyksiä ehdotetaan useilta kohdilta täsmennettäväksi määräysten käytännön soveltamisesta saatujen kokemusten ja palautteen perusteella. Mm. kiinteistöjen jätehuoltopalveluita koskevia määräyksiä on täsmennetty. Määräyksiin ehdotetaan lisättäväksi uudet selkiyttävät säännökset liittymisestä HSY:n järjestämään jätehuoltoon. Sako- ja umpikaivolietteen tyhjennysvälejä ehdotetaan harvennettavaksi.

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston lausunnot.

Esittelijän kannanotot

Esittelijä toteaa, että jätehuoltomääräysten uusiminen vastaamaan jätteenalan uudistunutta lainsäädäntöä sekä nykyisten määräysten tarkistaminen käytännön kokemusten ja palautteen perusteella on aiheellista.

Kaupungin lausunto pohjautuu kaupunkiympäristölautakunnan antamaan lausuntoon. Kaupungin lausunnossa on otettu ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen eli kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston lausunnossa esitettyä sallivampi kanta jätteen kuormauksen aikaistamiseen. HSY:n tulisi kuitenkin huolehtia siitä, että se edellyttää urakoitsijoiltaan melua vaimentavan kaluston käyttöönottoa, jotta mahdollisia meluhaittoja nykyistä aikaisemmin tapahtuvan jätteenkuormauksen johdosta saadaan hillittyä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
- 2 Lausuntopyyntöön liite, Ehdotus Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi
- 3 Lausuntopyyntöön liite, Perustelumuuisto
- 4 Lausuntopyyntöön liite, HSY:n hallitus, ote pöytäkirjasta 14.9.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 26.10.2018 § 191

HEL 2018-009771 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymälle ja kaupunginhallitukselle ehdotuksesta Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamisesta seuraavan lausunnon:

Jätteen kuormauksen aikaistaminen

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY esittää, että voimassa olevien jätehuoltomääräysten jätteiden kuormaamisen sallittua aikaa (kello 7 - 21) ehdotetaan laajennettavaksi. Ehdotuksen mukaan jätteiden kuormaaminen olisi sallittua maanantaista perjantaihin kello 5 - 22 sekä lauantaisin ja sunnuntaisin kello 7 - 21. Useamman pyhäpäivän sattuessa peräkkäin jätteiden kuormaaminen olisi sallittu pyhänä kuten lauantaisin ja sunnuntaisin.

Jäljempänä esitetyillä perusteilla ympäristö- ja lupajaosto katsoo, ettei ehdotuksessa Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi esitettyä jätteen kuormaamisen sallimista yleisesti asuin- ja majoitushuoneistojen tai hoitolaitosten läheisyydessä yöaikaan maanantaista perjantaihin aikavälillä 5 – 7 voida pitää hyväksyttävänä. Ympäristö- ja lupajaosto katsoo myös, että jätteen kuormaaminen lauantaisin ja sunnuntaisin tulisi olla sallittua vasta kello 8 jälkeen.

HSY järjesti jätteen kuormauksen aikaistamista ja myöhentämistä koskevan kokeilun 12.1.2015 – 1.7.2017. Kokeilu pohjautuu Helsingin kaupungin citylogistiikan toimenpideohjelmaan, josta ympäristölautakunta antoi lausunnon (HEL 2014-011170) 14.10.2014. Tarvetta jätteen kuormaamisen sallitun aikavälin laajentamiselle on perusteltu muun

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

muassa sekä liikenteen ja työn sujuvuuden että työturvallisuuden parantumisella.

Kokeilussa seka-, bio-, energijäte- ja pahvinkeräysastioita tyhjennettiin aikavälillä kello 5-22 aluksi Kampin, Ruoholahden ja Punavuoren alueella. Kokeilu laajeni vaiheittain koko Helsingin ympäristövyöhykkeen sekä Lauttasaaren ja Munkkiniemen alueelle. Ympäristövyöhykkeellä tarkoitetaan Hakamäentien eteläpuolista aluetta, jolla rajoitetaan bussien ja jäteautojen päästöjä. Kokeilun avulla Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä keräsi tietoa siitä, kuinka varhaisempi ja myöhäisempi jäteastioiden tyhjennysaika vaikuttaa asukkaiden arkeen, liikenteen ruuhkautumiseen ja jätekuljettajien työturvallisuuteen. Meluun liittyen kokeilussa vastaanotettiin asukaspalautetta sekä tehtiin äänitasomittauksia jätekuormauksen eri työvaiheissa erilaisilla kiinteistöillä. Lisäksi mitattiin ja vertailtiin erilaisten jäteastiamallien käytöstä aiheutuvia äänitasoja ja määriteltiin Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän prosessi ja toimintatavat melun vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi kiinteistöillä muun muassa asukaspalautteiden, tiedonvälityksen, työtapojen ja reittisuunnittelun avulla.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että edellä mainitussa kokeilussa ja sen raportoinnissa on tiettyjä puutteellisuuksia, joiden vuoksi raportissa esitetyt johtopäätökset jätteen kuormaamisen sallitun aikavälin laajentamiseksi eivät ole perusteltuja. Varhaisen ja myöhäisen jätteen kuormaamisen vaikutuksia ei ole riittävän tasapuolisesti vertailtu keskenään, asukkaille tiedottaminen kokeilusta palautteen saamiseksi ei ollut riittävää, äänitasomittausten suorittaminen tai raportointi on ollut puutteellista eikä mittaustulosten vertailu säädösten mukaisiin melutason ohjearvoihin ja toimenpiderajoihin ole ollut riittävää. Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut on esittänyt vastaavat kommentit Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle raportin luonnoksesta 16.3.2018.

Terveysuojelulain nojalla annetun Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (545/2015) mukainen määritelmä yöajalle on kello 22.00-7.00. Yöajan määritelmällä pyritään suojaamaan asukkaita unenhäiritäviä aiheuttavilta meluhaitoilta. Asetuksen 12 §:ssä säädetyt melun toimenpiderajat yöajalle ovat tiukemmat kuin päiväajalle. Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän edellä mainitun raportin tulosten perusteella on syytä epäillä yöajan melutason toimenpiderajojen ylittävän useilla kiinteistöillä riippumatta käytetystä kalustosta ja työtavoista. Terveysuojeluviranomainen valvoo terveysuojelulain ja sen nojalla annettujen asetusten noudattamista ja voi puuttua melua aiheuttavaan toimintaan, mikäli siitä voi aiheutua terveyshaittaa asukkaille.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY:n ehdottama jätteen kuormaamisen aikavälin laajentaminen on ristiriidassa voimassa olevien Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 22 §:n kanssa. HSY:n näkemys on päinvastainen.

Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä todetaan: ”Erityisen häiritsevää melua tai ääntä aiheuttava toiminta on kielletty asuin- ja majoitushuoneistojen sekä hoitolaitosten läheisyydessä yöaikaan kello 22.00–7.00. Kielto ei koske liikenneväyliin tai yhdyskuntatekniikkaan liittyvää rakennus- ja kunnossapitotyötä tai muuta sellaista tilapäistä työtä, jota on liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden tai muusta perustellusta syystä pidettävä yöaikaan välttämättömänä. Kielto ei myöskään koske lyhytkestoista tapahtumaa tai toimenpidettä, jos samalla paikalla vuosittain järjestettävien tapahtumien lukumäärä, kesto ja päättymisajankohdat sekä niiden aiheuttama melu eivät johda ilmeiseen kohtuuttomuuteen melun vaikutuspiirissä olevien kannalta.”

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että on perusteltu syy epäillä, että kuormauksesta ja siihen liittyvästä toiminnasta aiheutuu merkittävää unen häiriintymistä useilla kiinteistöillä, mistä syystä toimintaa on pidettävä erityisen häiritsevänä. HSY:n ehdotuksen mukaisesti pysyvästi yöaikaan tapahtuva jätteen kuormaaminen ei ole ympäristönsuojelumääräysten 22 §:n tarkoittamaa tilapäistä työtä.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että olisi erittäin ongelmallista, jos ympäristönsuojelumääräykset ja jätehuoltomääräykset koskien jätteen kuormaamista kaupungin alueella olisivat ristiriidassa keskenään. Ympäristö- ja lupajaosto painottaa, että ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen on puututtava toimintaan, joka on kielletty ympäristönsuojelumääräyksissä tai josta aiheutuu terveyshaittaa tai muuta merkittävää ympäristön pilaantumista. Se, että jätteen kuormaamisesta on säädetty jätehuoltomääräyksissä ei ole esteenä ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen toimille. Puuttumiskynnykseen, terveyshaitan arviointiin ja sen perusteella vaadittuihin toimenpiteisiin ei vaikuta se, että haittaa aiheuttava toiminta on jostakin muusta näkökulmasta kannatettavaa ja perusteltua. Silloin, kun kyse on terveyshaitasta, toimenpiteiden harkinnassa kysymys ei ole tarkoituksenmukaisuusharkinnasta tai hyötyjen ja haittojen vertaamisesta keskenään.

Tätä taustaa vasten sallittujen kuormausaikojen aikaistaminen HSY:n ehdotuksen mukaisesti voi johtaa kuljetusten järjestämisen osalta vaikeasti ennakoitavaan tilanteeseen. Jos ympäristön- tai terveydensuojeluviranomainen joutuu kieltämään terveyshaittaan perustuen kuormauksen joillakin kiinteistöillä ennen kello 7:ää, HSY joutuu suunnittelemaan kuljetukset uudelleen. Mikään ei takaa, etteikö sen jälkeen joututtaisi puuttumaan asukkaille aiheutuvaan meluhaittaan jollakin toisella

la kiinteistöllä, mikä voi johtaa jatkuvaan reittien uudelleensuunniteluun. Myös jätteen kuljettajien kannalta säännösten ristiriitaisuudet aiheuttavat erittäin epätoivottavan tilanteen. Jätteen kuljettajan olisi vaikea toimia ilman, että aiheutuu riskiä säännösten rikkomisesta. Reittien muuttamisesta voi syntyä myös huomattavia kuluja kuljetusyrityksille ja HSY:lle.

Helsingin asukkaat kokevat jätekuljetusten ja muun jakeluliikenteen aiheuttamat meluhaitat erittäin häiritseviksi varsinkin niiden tapahtuessa aikaisin aamulla. Helsingin kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelman laadintaan liittyvän ympäristöpalveluiden syksyllä 2017 toteuttaman asukaskyselyn mukaan 50 % vastaajista koki kunnossapito- ja jakeluliikenteen aiheuttaman melun vähintään jossain määrin häiritseväksi päiväaikaan. Huomioitavaa on, että kun muiden melulähteiden häiritsevyys kyselyn tulosten mukaan vähenee nukkumisaikaan, kunnossapito- ja jakeluliikenteen melu koetaan lähestulkoon yhtä häiritsevänä nukkuessa kuin päivällä. Jopa 39 % vastaajista ilmoitti kunnossapito- ja jakeluliikenteen melun häiritsevän unta jossain määrin. Varsinaisesta jätteen kuormaamisesta aiheutuvan ulkokautta asuntoon kuuluvan melun lisäksi voi asuntoon aiheutua huomattavan voimakkaita jäteastioiden siirron aiheuttamia runkoääniä rakennuksen rakenteiden välityksellä, kun jätetila sijaitsee rakennusrungon sisällä.

Jätteen kuormaamisen sallimiselle yöaikaan ei jätehuoltomääräysten perusteluissa ole esitetty riittäviä perusteita, eikä ole osoitettu, että työ voidaan suorittaa yöaikaan aiheuttamatta meluhaittaa. Yöaikaan suoritettavasta jätteen kuormaamisesta aiheutuvan melupäästön unta häiritsevä vaikutus voi olla hyvin merkittävä ja kyseessä voi olla jopa terveyshaitan aiheuttaminen. Ympäristölautakunta esitti jätteen kuormaamisen aikaistamista koskevan valtuustoaloitteen johdosta 6.3.2013 § 238 sekä citylogistiikan toimenpideohjelmasta antamissaan lausunnoissaan 14.10.2014 § 306, että kuormaaminen ilta-aikaan kello 22 asti olisi mahdollista eikä se olisi ristiriidassa ympäristönsuojelumääräysten kanssa. Jätteen kuormaamisen vaikutuksia ilta-aikaan ei varhaisen ja myöhäisen kuormaamisen kokeilun aikana kuitenkaan selvitetty riittävästi.

Aikaistetun kuormauksen laajentaminen koko Helsingin alueelle ei mitenkään ole perusteltua ruuhkien tai työn sujuvuuden parantumisen vuoksi. Voisi mieluummin kuvitella, että jätteen kuormaaminen keskustaluon ulkopuolella asuinalueilla olisi helpompaa päiväaikaan, kun asukkaat ovat lähteneet töihin ja katujen varsilla on enemmän pysähtymistilaa jäteautoille. Kuormauksen aikaistaminen nykyisestä näillä alueilla todennäköisesti vain lisää valituksia.

Jätteiden lajittelu ja erilliskeräysvelvoitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Ympäristö- ja lupajaosto kannattaa lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden laajentamista ehdotuksessa kuvatulla tavalla. Vaikka taksapolitiikka ei sisällykään määräyksiin, ympäristö- ja lupajaosto esittää selvitettäväksi mahdollisuutta edistää lajittelua neuvonnan ja kannustavan taksan ohella myös esimerkiksi korotetulla jätemaksulla niillä kiinteistöillä, joilla lajittelussa esiintyy toistuvasti huomattavia puutteita.

Muita huomioita

Pykälässä 13 on todettu, että kiinteistöt, joita erilliskeräysvelvoitteet eivät koske, voivat halutessaan liittyä HSY:n järjestämiin erilliskerätyn jätteen kuljetuksiin. Tähän liittyy reunaehtoja, jotka olisi syytä tuoda esiin, koska erillisnoutoja tuskin järjestetään yksittäiselle kiinteistölle esim. laajalla pientaloalueella tai haja-asutusalueella, jolla ko. jätettä ei muuten kerätä.

Pykälässä 14 annetaan vaatimuksia pantillisille pakkauksille, vaikka niitä ei luokitella jätteiksi. Pykälässä 15 edellytetään, että kompostori hoidetaan ohjeiden mukaisesti, mutta ei täsmennetä mitä ohjeita tarkoitetaan. Samassa pykälässä olisi selkeämpää vain todeta, että jätevesiviemäriin ei saa liittää jätemyllyä. Puutarhajätteen kompostointia koskevassa kohdassa olisi syytä todeta, että puutarhajätteen seassa olevia hedelmiä ym. ei saa kompostoida avoaumassa tai kehikossa, koska ne ovat käytännössä elintarvikejätettä ja houkuttelevat mm. rottia.

Pykälässä 16 on todettu, että HSY voi antaa tarvittaessa täydentäviä määräyksiä kompostoinnista, mutta ei ole avattu mitä asioita ne voivat koskea. Tämä muotoilu antaa suhteellisen laajat valtuudet, jos pykälässä ei mitenkään rajata, mitä asioita täydentävät määräykset voivat koskea. Edelleen kompostorin käytön kiellon perusteita olisi hyvä avata siten kuin määräysluonnoksen perustelumuiotissa on tehty. Lisäksi olisi aiheellista varmistaa, voidaanko jätehuoltomääräyksillä ylipäättään antaa HSY:lle toimivaltaa antaa kiinteistön jätehuoltoa koskevia yksittäisiä määräyksiä tai kieltoja.

Pykälässä 17 tulee täsmentää, että maaperään saa sijoittaa jätettä myös ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisen luvan tai ilmoituksen perusteella.

Lisäjäte –käsite pykälässä 24 ei ympäristö- ja lupajaoston mielestä ole onnistunut. Pykälä on muutenkin tulkinnanvarainen erityisesti, jos sitä tarkastelee yhdessä 10 §:n kanssa. Se, että jäte ei mahdu keräysvälineeseen voi tarkoittaa joko sitä, että keräysväline on täynnä tai että jäte ei kokonsa puolesta mahdu keräysvälineeseen. Pykälästä 10 tai sen perusteluista ei käy selvästi ilmi, onko kiinteistöittäiseen jätteen kuljetukseen kokonsa puolesta soveltumaton jätettä aina esimerkiksi sel-

lainen jäte-esine, joka ei mahdu jätteenkeräysvälineeseen. Jos on, se tulisi sanoa selvästi.

Lisäksi vaatimus siitä, että jätteenkeräysvälineiden tyhjennystiheyttä tai täyttötilavuutta olisi lisättävä, jos lisäjätettä syntyy toistuvasti, on epälooginen. Määritelmän mukaan lisäjäte voi olla jätettä, jota ei ylipääntään voi laittaa jätteen keräysvälineisiin ja kiinteistöllä voi jo olla käytössä olosuhteisiin nähden suurin käyttökelpoinen keräysväline.

Lisäjäte tulisi myös edellyttää merkittäväksi, koska jätteenkuljettajat eivät muuten välttämättä tiedä, mihin autoon jäte soveltuu kuormattavaksi.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että jätehuoltomääräyksillä ei ole perusteltua luoda uutta hyväksymismenettelyä. Sen vuoksi pykälässä 37 oleva kohta ...toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi... tulee muuttaa muotoon ...toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ... Pykälässä mainittuun raporttiin olisi perusteltua edellyttää ilmoitettavaksi myös jätteen vastaanottajat. Samassa pykälässä todetaan seuraavaa. "Tilaisuuden järjestäjä vastaa tilaisuuden johdosta roskaantuneen tapahtuma-alueen ja sen lähialueen, kuten alueelle johtavan kulkuväylän, siivoamisesta, ellei roskaajaa saada selville tai tavoiteta tai ellei roskaaja huolehdi siivoamisvelvollisuudestaan". Mahdollisuus, että roskaajat saataisiin vastuuseen on täysin teoreettinen. Tapahtumista aiheutuva roskaantuminen on tulosta satojen ja tuhansien yksittäisten ihmisten toiminnasta, ja on lähtökohtaisesti selvää, että viranomaisella ei ole mitään mahdollisuutta saada roskaajia selville puhumattakaan, että heidät voitaisiin tavoittaa siivouskehoitusten antamiseksi. Sivulause, joka alkaa "ellei roskaajaa saada...", tulisi siten poistaa.

Pykälässä 38 todetaan mm., että yritysten vaarallinen jäte on pakattava ja merkittävä. Viittaus siihen, miten sen on tapahduttava, tulee vastaa pykälässä 39, joka koskee jätteiden toimittamista vastaanottoa paikkoihin. Perustellumpaa olisi, että viittaukset jäteasetuksen pykäliin olisivat pykälässä 38 heti pakkaus- ja merkintävaatimuksen jälkeen. Toisaalta vastaava vaatimus on suoraan jätelaissa. Tulisikin harkita, onko jätehuoltomääräyksissä tarpeellista toistaa lain vaatimuksia. Se että lainsäädäntöä tulee noudattaa, on itsestäänselvyys.

Pykälässä 43 on annettu jätehuollon toimialajohtajalle valtuudet myöntää poikkeus jätehuoltomääräysten noudattamisesta erityisistä syistä. Poikkeamisesta ei kuitenkaan saa aiheutua ympäristö- tai terveyshaittaa ja perusteluissakin on todettu, että poikkeuksia koskevien päätösten tulee joka tapauksessa olla ristiriidattomat lainsäädännön sekä sen nojalla annettujen viranomaismääräysten, esimerkiksi ympäristönsuoje-

lumääräysten kanssa. Poikkeamispäätöksillä on viime vuosina annettu lupa jätteen kuormaamiseen tavanomaista aikaisemmin (esim. klo 5 alkaen) sääolosuhteiltaan haastavina ajanjaksoina (esimerkiksi lumipyry- tai hellejaksot), mitä voidaan pitää jätehuollon hoitamisen kannalta perusteltuna. Viitaten kuormauksen aikaistamista koskevassa kohdassa todettuun unen häiriintymisestä aiheutuvaan terveyshaittaan jätehuoltomääräyksissä olisi syytä asettaa jokin enimmäisaika tällaisen poikkeus-tilanteen kestolle, jonka HSY:n jätehuollon toimialajohtaja voisi kerrallaan myöntää.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Hannu Arovaara, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 32014
hannu.arovaara(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 23.10.2018 § 495

HEL 2018-009771 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta pitää jätehuoltomääräysten päivitystä valtaosin hyvin perusteltuna ja tarpeellisena, mutta esittää kuitenkin seuraavia huomioita ja täsmennysehdotuksia.

Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet

Ehdotuksen 13§:ssä esitetään tiukentuvat ja laajentuvat lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet. Sekä muovinkeräyksen tuleminen määräysten piiriin että erilliskeräyksen laajeneminen entistä pienemmille kiinteistöille ovat hyviä ja myös Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan kanssa linjassa olevia toimia.

Vaikka jätteiden taksapolitiikka ei sisälly jätehuoltomääräyksiin, voidaan muutosten kustannusvaikutuksia arvioida nykyisten hintojen pohjalta. Esimerkiksi tilanteessa, jossa yksi sekäjäteastia vaihdetaan yhteen muoviastiaan (alkutilanteessa useita sekäjäteastioita) ja tyhjennysrytmi pysyy samana, tulee kokonaiskustannus laskemaan, koska muovinkeräysmaksut ovat selvästi sekäjätetä edullisempia.

Kaupungin kohteista esimerkiksi kouluissa ja monissa toimistokiinteistöissä kustannusten lasku voi toteutua helpommin kuin päiväkodeissa

ja hoitolaitoksissa, joissa sekajätteenä pysyvän vaippajätteen osuus on suuri. Näissäkin kiinteistöissä toki keittiöstä tulevien muovipakkausten erilliskeräys voi tuoda kustannussäästöjä. Sisätilojen lajitteluastioiden lisääminen ja ohjeistuksen päivittäminen voivat aiheuttaa hieman kerta-luontoisia kustannuksia, mutta ne ovat jätehuollon kokonaisuudessa marginaalisia.

Useissa kaupungin kiinteistöissä biojäte joudutaan keräämään laitos-biojätteenä, joka on kalliimpaa kuin sekajäte. Jätehuollon taloudellisen ohjauksen periaatteiden mukaisesti myös laitosbiojäte tulisi kuitenkin olla selvästi sekajätettä halvempaa, jotta kannuste lajitella toteutuisi kaikissa olosuhteissa.

Voimassa olevissa jätehuoltomääräyksissä on vielä keräysvelvoite erikseen pahville ja keräyskartongille. Ehdotuksessa nämä jätelajit on kuitenkin yhdistetty, mikä onkin useissa kiinteistöissä jo vallitseva käytäntö. Kuitenkin jätehuoltomääräyksissä tai niiden perusteluissa olisi hyvä täsmentää tämä muutos ja sen perustelut.

Jätteiden kuormaamisen aikaistaminen

Kaupunkiympäristölautakunta näkee, että jätteiden kuormaamisen aikaistaminen arkisin kahdella tunnilla siten, että se voisi määräysten mukaan alkaa jo klo 5, on periaatteessa hyvä ja perusteltu uudistus, mutta se vaatii kuitenkin hieman täsmennyksiä.

Aikaistamisen perustelut ovat logistisia, turvallisuuteen liittyviä ja päästöjen vähentämiseen liittyviä. Turvallisuuden odotetaan paranevan ennen kaikkea siksi, että jäteautot pystyvät hoitamaan kuormauksen entistä enemmän ennen kuin työmatkaliikenne sekä koulujen ja päiväkotien saattoliikenne alkaa. Tällöin jätekuljetusten aiheuttamat ilma- ja melupäästöt häiritsevät myös vähemmän jäteastioiden lähistöllä liikkuvia.

Päästövähennyspotentiaali liittyy logistiikan tehostumiseen kahdella tavalla. Ensinnäkin ruuhkien välttäminen vähentää ruuhkissa seisomisen ja nykivän ajon aiheuttamia päästöjä. Toiseksi pidemmät kuormausajat mahdollistavat reittisuunnittelun entistä paremman optimoinnin, jolloin pystytään säästämään turhia kilometrejä ja päästöjä. Ilmasto- ja muiden haitallisten päästöjen vähentäminen on myös Helsingin kaupungin strateginen tavoite.

Jätekuormauksen aikaistamisen haasteena on taloyhtiöiden jätteenkeräyksen yhteydessä mahdollisesti lisääntyvät meluhaitat. Tätä tulee ilmi myös HSY:n toteuttaman varhennetun tyhjennyksen kokeiluhankkeen yhteydessä, jonka piirissä oli 220 000 asukasta. Kokeilun aikana asukkailta pyydettiin palautetta, jota saapui kuitenkin vain 114 kiinteistöltä.

Palautteen joukossa oli niitä, jotka kokivat melun häiritseväsi. HSY toteaa kuitenkin, että meluhaittaa voidaan vähentää muuttamalla työtapoja ja lisäämällä kalustoon esimerkiksi peruutustutkia ja käyntiääniä vähentäviä kytkimiä.

Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä meluhaitan lisääntyminen aamuyöllä on merkittävä haaste, minkä vuoksi lautakunta esittää, että jätekuormauksen aikaistaminen astuu voimaan vasta vuoden siirtymäajan jälkeen, jotta tarvittavat melua vaimentavat kalustomuutokset saadaan tehtyä ajoissa. Lisäksi HSY:n tulisi edellyttää jätteiden kuljetusta tekevilta urakoitsijoilta hankintasopimuksissa, että ne sitoutuvat melua vaimentavan kaluston käyttöönottoon.

Kommentit muihin kohtiin

Ehdotuksen 3§:n lisäys jätteiden etusijajärjestyksen noudattamisesta kaikessa toiminnassa on hyvä ja viestinnällisesti tärkeä osa määräyksiä.

9§:n määräykset putkikeräysjärjestelmästä ovat hyviä ja tervetulleita. Erityisesti määräys putkikeräykseen sopimattomien jätteiden vastaanottopaikasta on tarpeen, sillä putkikeräysjärjestelmän ulkopuolelle jää helposti jätettä, jota asukkaat muiden tähän tarkoitukseen tehtyjen tilojen puuttuessa hajasijoittavat yleisille alueille, jolloin sen poiskuljettaminen jää kaupungin vastuulle.

19§:ssä esitetään keräysastioiden suositusvärit. Huomattavaa on, että sekä kartonkipakkausten että lasipakkausten keräysastioiden suositusväri on sininen. Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä väripaletista voisi löytyä vielä muita värejä, jottei kahteen jätelajin tarvitsisi käyttää (ainakaan) samaa sinistä.

22§:ssä esitetään keräysvälineiden minimityhjennysvälit. Kaupunkiympäristön toimialan kokemusten mukaan seka- ja biojätteen minimityhjennysvälien pidennykset ovat hyvä uudistus, sillä aiemmasta käytännöstä on seurannut se, että jäteasioita on tyhjennetty usein puolityhjinä. Kiinteistön haltijan vastuulla on luonnollisesti seurata, ettei tyhjennysväli ole liian pitkä. Tämä jätelogistiikan paraneminen tuo mukanaan potentiaalia sekä kustannusten että ilmasto- ja muiden päästöjen vähentämiseen, mikä on myös kaupungin strategian mukaista.

28§:ssä esitetään keräysvälineiden mahdolliseen lukitukseen liittyvät käytännöt ja määräykset. Kaupunkiympäristölautakunnan mukaan kirjallinen lupahakemuskäytäntö on turhaa byrokratiaa ainakin suurasiakkaan (Helsingin kaupunki) näkökulmasta. Sujuvampi ja toimivampi käytäntö olisi, mikäli HSY antaisi selkeät ohjeet, miten mahdolliset avainsäiliöt asennetaan ja mitkä ovat muut niihin liittyvät käyttöehdot.

12.11.2018

30§:n määräykset alueellisista vastaanottopisteistä ovat tervetulleita, etenkin niiden ylläpidon vastuiden selkeyttäminen siten, että vastuu on vastaanottopisteestä vastaavalla tuottajayhteisöllä. Sen sijaan kaupunkiympäristölautakunta näkee, että määräyksissä myös todettaisiin selkeästi, että vastuu myös vastaanottopisteiden perustamisesta on tuottajayhteisöllä. Helsingissä pisteet sijaitsevat rakennetun kaupungin alueella, eikä niitä voida perustaa samalla konseptilla kuin muualla, jossa ne voivat sijaita esimerkiksi raskaan kaluston pysäköintialueiden laidoilla. Tästä huolimatta jätelaki edellyttää aluekeräystä ja kun tuottajayhteisöjen on niitä myös Helsinkiin perustettava, tulisi perustamisvastuu näissä määräyksissä yksiselitteisesti määritellä tuottajayhteisöjen vastuulle.

37§:n määräykset yleisötilaisuuksien jätehuollosta ovat selkiintyneet nykyiseen verrattuna. Erilliskeräykseen velvoittavan minimijätemäärän pienentäminen 50 kg:sta 25 kg:hen tehostaa tapahtumien jätteiden lajittelua ja on linjassa Helsingin ympäristöpolitiikan kanssa.

Yli 500 osallistujan tapahtumien järjestäjille tuleva velvoite jätehuolto-suunnitelman laatimisesta on myös kannatettava ja linjassa pääkaupunkiseudun tapahtumien ympäristökriteerien kanssa. Ennakkoon suunniteltu jätehuolto vähentää paitsi jätteen kokonaismäärää myös loppusiivouksen tarvetta ja näin ollen myös jätehuollon kustannuksia.

Kaupungin kannalta hyvä lisäys on myös tapahtuman kokoonkutsujan rinnastaminen tapahtumanjärjestäjään siivousvastuun osalta. Sosiaalisessa mediassa koolle kutsutulla pop-up tilaisuudella on tämän ansiosta jatkossa siivousvastuullinen taho. Näiden tapahtumien osallistujamääriä voi olla vaikea arvioida, minkä takia tästä velvollisuudesta tiedottamiseen tulisikin panostaa yhteistyössä HSY:n ja kaupunkien kesken.

Monet jätehuoltomääräysten muutokset tarkoittavat käytännön järjestelyitä ja sopimusjärjestelyitä myös Helsingin kaupungin kiinteistöissä, joita on noin 3000. Kaupunki on tässä mielessä HSY:n suurasiakas. Asiakkuuden sujuvan hoitamisen kannalta olisi hyödyllistä, jos HSY nimeäisi kaupungin kiinteistöjen sopimusasioihin asiakkuusvastaavan. Lisäksi kaupunkiympäristön toimiala on jatkossakin valmis tekemään HSY:n kanssa yhteistyötä jätemäärien mittaroinnin kehittämiseksi.

Käsittely

23.10.2018 Ehdotuksen mukaan

Kaupunkiympäristölautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan asian nro 20 kokouksen asiana nro 6.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markus Lukin, ympäristöasiantuntija, puhelin: +358 9 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 724

Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite Munkkivuoren liikennejärjestelyistä

HEL 2018-006257 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus katsoi valtuutettu Terhi Koulumiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Terhi Koulumies ja 1 muu valtuutettu esittävät aloitteessaan, että Munkkivuoren liikennejärjestelyjä muutettaisiin toimivimmiksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua, tulee kaupunginhallituksen antaa vastaus kahdeksan kuukauden kuluessa.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että Munkkivuorella on tehty useita toimenpiteitä, joilla erityisesti jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita on parannettu. Mm. seuraavia toimenpiteitä on tehty:

Ulvilantielle on tehty pyöräkaistat Raumantien läheisyydestä Huopalahdentien yli Niemenmäkeen. Huopalahdentien, Ulvilantien ja Lapinmäentien risteykseen on alettu rakentaa keskikorokkeita, ja pyöräkaistat tähän risteykseen on suunniteltu tehtäväksi keväällä 2019. Uuteen

12.11.2018

asukaspysäköintijärjestelmään liittyvien tiemerkinntöjen uusimisen yhteydessä syksyn aikana uusitaan myös 40 km/h -tiemerkinntöjä.

Lähivuosina rakennetaan pyöräkaistat Ulvilantien ja Lapinmäentien välille kohdalla Huopalahdentien yli, ja Muusanpolkun ajoreittiä kavenneetaan Muusantorin peruskorjauksen yhteydessä vuonna 2020.

Vihdintien pikaraitiotiestä laaditaan yleissuunnitelma, jonka on tarkoitus valmistua vuonna 2019. Yleiskaavassa on varaus tunnelin rakentamiselle Hakamäentieltä Turun moottoritiele, mutta hanke ei sisälly 10-vuotiseen investointiohjelmaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 04.09.2018 § 419

HEL 2018-006257 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Liikennevalo-ohjatut pyöräkaistat on rakennettu Ulvilantielle Rauman tien läheisyydestä Huopalahdentien yli Niemenmäkeen. Vastaavat pyöräkaistat Huopalahdentien yli rakennetaan lähivuosina myös Teboilin risteyksen kohdalle. Muita pyöräteitä ei ole suunnitteilla, sillä pääpyörätiet ovat puistossa Ulvilantien ulkokehällä ja reitit keskustaan kulkevat säteittäisesti Munkkivuoren sisällä. Ostoskeskuksenkin edustalla pyöräily on mahdollista ajoradalla, koska liikennettä on rauhoitettu hidastein sekä erottamalla pysäköintialue ajoradasta. Alle 12 vuotiaat saavat pyöräillä jalkakäytävillä. Pyöräteiden rakentamista vaikeuttaa tilanpuu-

te: Ulvilantieltä pitäisi poistaa 340 pysäköintipaikkaa ja ostoskeskuksen edustalta 31 pysäköintipaikkaa.

Pääpyöräteillä voidaan jatkossa tutkia jalankulun ja pyöräilyn erottelua, mutta muilla hiekkateilla väylän leventäminen ja asfaltointi muuttaisi liikaa puiston ja liikkumisen luonnetta. Pyöräteiden molemmissa päissä on liikennemerkki, mistä voi hahmottaa pyörätien päättymisen – ilman pyöräilyn sallivaa merkkiä kadunvarren väylät ovat jalkakäytäviä. Helsingin kaupunkipyöräasemista noin kolmasosa on ajoradan tasossa ja samaa sijoitusta käytetään muissakin kaupunkipyöräjärjestelmissä. Jalankulkijat eivät voi käyttää pyöräteiden jatkeita. Pyöräopasteen vihreä vaihe esimerkiksi Ulvilantie 2 kohdalla Huopalahdentien yli on säädetty pyöräilijöille sopivaksi.

Jalankulun turvallisuus paranee Ulvilantiellä syksyn 2018 aikana, kun asukas- ja yrityspysäköintijärjestelyihin liittyvät suojatiesaarekkeet pysäköintikieltoineen toteutetaan, muun muassa Ulvilantie 3 kohdalle. Silloin kaikilla suojateilla on mahdollista ylittää ajorata kahdessa osassa ja suojatiemerkki on hyvin näkyvillä ajoradan keskellä. Hidasteiden käyttöä keskitetään Helsingissä koulujen ja päiväkotien edustalle, ja muilla koulureiteillä pyritään muuten turvalliseen tasoon. Raumantien liikennettä on jo rauhoitettu rakenteellisesti. Länsiosan 300 metrin matkalla on kolmet hidasteet, kavennettu mutkittelu pysähtymiskieltoineen sekä jalkakäytävät molemmin puolin, paitsi peruskoulun kohdalla. Jalankulkijoilla ei ole vaaraa, mutta saattoliikenne voi hetkellisesti jumitua.

Ajonopeuksia tullaan hillitsemään automaattisen kameravalvonnan keinoin Huopalahdentiellä ja mahdollisesti nopeusnäyttötaulun avulla Ulvilantie 2 - 6 suoralla. Ulvilantien ajonopeuksia hillitsevät osaltaan koillisreunan sisäkaarteelle lisättävä pysäköinti ja uudet suojateiden keski- saarekkeet. 40 km/h -tiemerkinnyt uusitaan kesän aikana.

Teboilin risteyksessä Huopalahdentielle suoraan ajavat on ohjattu oikean puoleiselle kaistalle, koska oikealle kääntyvät on risteyksen pienin liikennevirta ja suoraan ajavat suurin. Vihreää valoa jaetaan optimaalisesti siten, ettei Huopalahdentie ruuhkaannu. Jatkossa nykyinen nuoliohjaus poistuu, kun uudet pyöräkaistat ohjataan liikennevaloissa Huopalahdentien yli ja oikealle kääntyvien autoilijoiden tulee väistää suoraan Huopalahdentielle ajavia pyöräilijöitä. Kesällä 2018 parannetaan Ulvilantien ja Naantalintien risteystä rakentamalla suojatien keskikoroke sekä maalaamalla etuajo-oikeusjärjestelyjä selkeyttävät tiemerkinnyt. Tulevaisuudessa ostoskeskuksen laajennuksen yhteydessä Naantalintie siirretään pohjoisemmaksi ja risteys rakennetaan uudelleen.

Munkkivuoresta on hyvät joukkoliikenneyhteydet Kamppiin, josta pääsee metrolla Rautatientorille. Linjan 18 päätepysäkkiä siirrettiin, koska Kaivokadun ruuhkaisuus vähensi liikennöinnin luotettavuutta ja yhteydet Eiraan piti taata linjan 14B lakkauttamisen vuoksi.

Kuorma-autojen pysäköintipaikat on merkittävä erikseen, koska kuorma-autoilijat eivät voi saada asukaspysäköintitunnusta. Asemakaavoissa määrätään yleisesti, että kuorma-autoille pitää varata 1 autopaikka 15 000 asuinkerrosneliometriä kohden. Kaupunki ei kuitenkaan vaadi kiinteistöjä merkitsemään kuorma-autopaikkoja tonteille, vaan ne voivat olla kadulla. Muualla Helsingissä kuorma-autojen kadunvarsipaikkojen merkitseminen on yleistä. Ulvilantie 23 kohdan kuorma-auton pysäköintipaikka on ulkokaarteessa puiston kohdalla.

Muusanpolun alussa olevaa ajoreittiä kavennetaan ja sen ympäristö kivetään Muusantorin peruskorjauksen yhteydessä vuonna 2020. Tämä ohjaa ajoneuvoja reitin keskiosalle ja rauhoittaa ajonopeuksia. Samaa reittiä tulee kulkemaan myös Muusanpolku 1:sen ajoneuvot.

Lapinmäentielle on tehty rauhoittamistoimenpiteitä, jotta Turun moottoritien ja Hakamäentien välinen autoliikenne ei kulkisi asuinalueen läpi vaan ohjautuisi pääkatuverkolle. Sujuvampien olosuhteiden järjestäminen houkuttaisi Lapinmäentielle lisää läpiajavaa autoliikennettä.

Yleiskaavassa on varaus tunnelin rakentamiselle Hakamäentieltä Turun moottoritiele, mutta sitä ei ole toistaiseksi sisällytetty 10 vuoden investointiohjelmaan. Tunneliratkaisua tarkastellaan Vihdintien bulevardin suunnittelun yhteydessä.

Vihdintien pikaraitotiestä laaditaan yleissuunnitelma, jossa Munkkivuoren pysäkki sijoittuu ostoskeskuksen yhteyteen. Aiemmat selvitykset raitiotielinjoista Munkkivuoreen ovat lähtökohdiltaan vanhentuneet uudessa yleiskaavassa määritellyn raideliikenteen runkoverkon myötä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Eeva Väistö, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37353
eeva.vaisto(a)hel.fi

§ 725

Valtuutettu Atte Harjanteen toivomusponsi puun energiakäytön ilmastovaikutuksien arvioinnista energiayhtiöiden konserniohjauksessa

HEL 2018-002463 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Esteelliset: Daniel Sazonov, Wille Rydman

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Maria Ohisalonn ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 14.2.2018 hyväksymän toivomusponnen (Atte Harjanne) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Hyväksyessään kaupunginhallituksen esityksen valtuutettu Mai Kivelän aloitteen Vantaan Energian turveinvestoinneista loppuun käsitellyksi kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

”Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta sille, että energiayhtiöiden konserniohjauksessa puun energiakäytön ilmastovaikutukset arvioitaisiin tuoreimman tieteellisen tiedon perusteella nollapäästöoletuksen sijaan.” (Atte Harjanne)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on hyväksytystä toivomusponnosta toimitettava ponnen ehdottajalle kirjalli-

12.11.2018

nen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi valtuutetuille.

Antamansa lausunnon mukaan Helen Oy käyttää biopolttoaineita kestävästi ja osallistuu kestävyystutkimukseen yhdessä tutkimuslaitosten kanssa sekä seuraa siihen liittyvää lainsäädäntöä. Biopolttoaineinvestoinneillaan Helen korvaa fossiilista kivihiltä.

Helenin suunnitteilla oleviin hakelämpökeskuksiin käytettävä polttoaine muodostuu metsäteollisuuden sivutuotteista (kuori, puru) ja metsähakkeesta, jota tehdään oksista, latvuksista ja pieniläpimittaisesta harvennuspöystä. Hakkeen lisäksi Helen selvittää mahdollisuutta hyödyntää myös kierrätyspolttoaineita.

Puuta poltettaessa hiili vapautuu ilmakehään heti, kun taas metsään jätettäessä puun lahoaminen ja hiilen vapautuminen tapahtuvat hitaasti. Oksat ja latvustot puolestaan ovat nopeasti hajoavia tuotteita. Biomassan ilmastovaikutustutkimusten tulos riippuu siis paljolti valittavasta aikajänteestä. Tutkijat eivät vielä ole yksimielisiä siitä, mitkä ovat puun polton vaikutukset.

Hiilidioksidin katsotaan sitoutuvan takaisin kasvaviin puihin. Tämän vuoksi esimerkiksi EU:n päästökaupassa biomassan päästökerroin on nolla. Tuorein tutkimustulos otetaan EU-tasolla huomioon päästökertoimia määriteltäessä.

EU:ssa on parhaillaan valmistelussa biomassan kestävyyskriteerit osana uusiutuvan energian direktiiviä. Vuodesta 2021 eteenpäin tulee osoittaa, että käytetty biomassa on kestävä. Kasvihuonekaasupäästö-laskelmissa on osoitettava, että biomassan ilmastohyöty ei mitätöidy tuotannossa tai logistiikassa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että metsät ja korjuu pitää olla hoidettu nykyisten metsänhoidon suositusten ja metsäsertifiointien antamien suuntaviivojen mukaisesti, ja että biomassa hyödynnetään tehokkaissa polttoprosesseissa.

Kaupunginvaltuuston 17.5.2017, § 241 hyväksymän konserniohjeen mukaan kaupunki muun muassa noudattaa konserniohjauksessaan eri yhteisöjä koskevien lakien mukaisia yhteisön hallinto- ja toimielimien sekä omistajan välisiä tehtävä- ja vastuujaakoja. Helen Oy noudattaa biopolttoaineidenkin osalta EU:n päästökauppaa ja tulevia kestävyyskriteerejä, mutta seuraa myös tutkimusta ja varautuu tulevaisuuden mahdollisiin lainsäädäntömuutoksiin. Kaupungin tulee konserniohjeen mukaisesti pidättäytyä omaehtoisista Helen Oy:n asemaa energiamarkkinoilla mahdollisesti heikentävistä konserniohjauksen toimenpiteistä, kuten esimerkiksi biopolttoaineiden hankintaa rajoittavien tai haittaavien ohjeiden antamisesta.

12.11.2018

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Helen Oy:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

§ 726

Valtuutettu Leo Straniuksen toivomusponsi nuorisoneuvostolta pyydettyjä lausunnoista

HEL 2017-013314 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 29.11.2017 hyväksymän toivomusponnen (Leo Stranius) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle ja tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 29.11.2017 nuorten aloitteita alkuvuodelta 2017 kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

Selvitetään mahdollisuutta pyytää Ruudin ydinryhmältä ja tulevalta nuorisoneuvostolta nykyistä useammin lausuntoja kaupungin päätöksenteon pohjaksi. (Leo Stranius)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

12.11.2018

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattavat lausunnoissaan sitä, että Helsingin nuorisoneuvostolta pyydetään nykyistä useammin lausuntoja kaupungin päätöksenteon tueksi. Kummassakin launnossa kiinnitetään huomiota siihen, että nuorisoneuvoston toiminta on osa laajempaa nuorten vaikuttamisen kokonaisuutta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan launnossa todetaan, että lausuntoja pyytävien kaupungin toimielinten on tärkeä huomioida, että nuorisoneuvoston kuulemisella ei voi korvata muuta nuorten osallistamista hankkeiden suunnitteluun ja päätöksentekoon. Samalla lausunnoissa todetaan, että nuorisoneuvosto koostuu 13-17 -vuotiaista nuorista, joiden pääasiallinen tehtävä on koulunkäynti ja opiskelu. Tästä syystä nuorisoneuvostolle on myös tarvittaessa annettava mahdollisuus rajata antamiensa lausuntojen määrää.

Kaupunginhallituksen päätöksellään 18.12.2017 asettaman Helsingin nuorisoneuvoston tehtävänä on edistää ja tukea nuorten äänen kuulemistä, nuorten osallisuutta ja nuorten toiminnan vaikuttavuutta kaupungissa ja kaupungin eri toimialojen toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja seurannassa. Kuten lausunnoissakin todetaan, nuorisoneuvosto on yksi osa laajempaa vaikuttamisjärjestelmää, Ruutia. Ruutia on uudistettu ja kehitetty yhdessä nuorten kanssa. Vaikuttamisjärjestelmän kehittämisestä on tehty myös useita toivomusponsoja, joista osasta päätettiin kaupunginhallituksessa 21.5.2018. Tuolloin kaupunginhallitus päätti mm. nuorten osallistumiskäytännöistä tehtävästä selvityksestä.

Selvitystyö käynnistyi kartoituksella, jossa kerättiin tietoa eri kaupungeissa käytössä olevista nuorten osallistumisen tavoista. Kartoituksen painopiste oli nuorten osallistumisessa poliittisten päätöksentekoeleimien työskentelyyn. Selvityksen pohjalta kaupunginkanslia on ryhtynyt valmistelemaan nuorille kokeiluluonteisesti myönnettävää läsnäolo- ja puheoikeutta toimialojen lautakunnissa. Myös nuorisoneuvosto on mukana kokeilun valmistelussa. Kokeilu käynnistyy 1.1.2019. Samaan aikaan on käynnissä nuorten aloitteiden käsittelyä ja aloitejärjestelmästä tiedottamista koskeva kehitystyö. Toimialoille tullaan laatimaan ohje, jossa korostetaan vuorovaikutusta ja keskusteluja nuorten ja toimialojen välillä. Tarkoituksena on myös sisällyttää ohjeeseen muistutus mahdollisuudesta pyytää Helsingin nuorisoneuvostolta lausuntoja, sekä ohjeistus lausuntojen pyytämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 09.10.2018 § 212

HEL 2017-013314 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin nuorisoneuvoston toiminta on osa Helsingin nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin toimintaa. Helsingin nuorisoneuvoston mielipidettä lausuntojen pyytämiseen ja niiden valmisteluun on kysytty elokuussa 2018. Nuorisoneuvosto toivoo, että lausuntojen pyytämisestä nuorisoneuvostolta tulisi toimialoilla jatkossa normaali käytäntö.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää hyvänä, että Helsingin nuorisoneuvostolta pyydetään nykyistä useammin lausuntoja kaupungin päätöksenteon tueksi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että nuorisoneuvosto on yksi helsinkiläisten nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen foorumi. Nuorisoneuvoston kuuleminen ja lausuntojen antaminen täydentää laajaa ja monipuolista osallisuustyötä, mitä tehdään kouluissa ja oppilaitoksissa sekä nuorisotoimen palveluissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että nuorisoneuvosto koostuu 13–17-vuotiaista nuorista, joiden pääasiallinen tehtävä on koulunkäynti ja opiskelu. Tästä syystä nuorisoneuvostolle on myös tarvittaessa annettava mahdollisuus rajata antamiensa lausuntojen määrää.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ilona Taimela, Opetuskonsultti

ilona.tikka(a)hel.fi

Ulla Juhanko, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 86469

ulla.juhanko(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 28.08.2018 § 170

HEL 2017-013314 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kannatettavana sitä, että Helsingin nuorisoneuvostolta pyydetään nykyistä useammin lausuntoja kaupungin päätöksenteon tueksi. Helsingin nuorisoneuvoston toiminta on osa Helsingin nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin toimintaa. Ruudin toimintamuotoja ovat nuorten omaehtoisen toiminnan tuki, edustuksellinen vaikuttamistoiminta, yhteissuunnittelu ja osallistuva budjetointi sekä vaikuttamisen tapahtumat. Lausuntoja nuorisoneuvostolta pyytävien kaupungin toimielinten on tärkeä huomioida, että nuorisoneuvoston kuulemisella ei voi korvata muuta nuorten osallistamista hankkeiden suunnitteluun ja päätöksentekoon

Helsingin nuorisoneuvoston toiminta rinnastuu joiltain osin vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston toimintaan. Poikkeuksena kahteen muuhun neuvostoon nuorisoneuvoston jäsenet valitaan vaalein, joissa ehdokkaaksi voivat asettua ja äänestää voivat kaikki helsinkiläiset 13–17-vuotiaat. Vuonna 2017 äänestysprosentti nuorisoneuvoston vaaleissa oli 39,9 %. Nuorisoneuvostoon valitaan 20 edustajaa, vuoden 2019 alusta 30 edustajaa. Nuorisoneuvoston toimintaa tukee kaksi nuorisopalveluiden nuoriso-ohjaajaa.

Nuorisoneuvosto on aktiivisesti ja oma-aloitteisesti tehnyt kannanottoja erilaisissa kaupungin toimintaa koskevissa asioissa. Kannanottoja on tehty etenkin nuorisoneuvoston omaa toimintaa kuten ryhmän kokoa, toimintakautta sekä lautakuntapaikkoja koskien. Nuorisoneuvosto antaa nuorten aloitejärjestelmään tulleista nuorten aloitteista lausuntonsa kaupunginvaltuustolle kaksi kertaa vuodessa. Muiden lausuntojen pyytäminen nuorisoneuvostolta erilaisissa nuoria koskevissa asioissa ei tällä hetkellä kaupunkitasolla kuitenkaan toteudu.

Kaupunginhallituksen 18.12.2017 antaman Ruudin asettamispäätöksen mukaan lausunnot ovat yksi Ruudin toimintamodoista. Helsingin nuorisoneuvoston mielipidettä lausuntojen pyytämiseen ja niiden valmisteluun kysyttiin 7.8.2018. Nuorisoneuvosto toivoo, että etenkin hankkeissa, joiden vaikutukset ovat laajoja ja jotka koskevat monia nuoria, lausuntojen pyytäminen nuorisoneuvostolta olisi toimialoilla normaali käytäntö. Nuorisoneuvoston erityisenä toiveena on, että lausuntoja pyyde-

12.11.2018

tään jo hankkeiden valmisteluvaiheissa, jolloin nuorten näkemyksillä voi olla vielä aitoa vaikuttavuutta.

On myös huomioitava, että nuorisoneuvosto koostuu 13–17-vuotiaista nuorista, joiden pääasiallinen tehtävä on koulunkäynti ja opiskelu. Nuorisoneuvostolle on myös tarvittaessa annettava mahdollisuus rajata antamiensa lausuntojen määrää.

Lausuntoja voi pyytää ottamalla yhteyttä nuorisoneuvoston puheenjohtajistoon tai nuorisoneuvoston toiminnasta vastaaviin nuoriso-ohjaajiin. Nuorisoneuvosto kokoontuu kaksi kertaa kuukaudessa. Saapuneet lausuntopyynnöt käsitellään kokouksissa, joissa lausunnon koostamiseen valitaan edustajien keskuudesta vastuuhenkilöt.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Johanna Laukkanen, suunnittelija, puhelin: 040 3480815
johanna.laukkanen(a)hel.fi
Katri Kairimo, aluepäällikkö, puhelin: 310 71579
katri.kairimo(a)hel.fi

§ 727

Valtuutettu Veronika Honkasalon toivomusponsi joukkohaudan vainajien nimien esille saamisesta osana muistovuoden toteutusta

HEL 2018-000847 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 19.11.2018 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi kaupunginvaltuuston 17.1.2018 hyväksymän toivomusponnen (Veronika Honkasalo) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 17.1.2018 valtuutettu Yrjö Hakasen aloitetta punavankileirien historian muistamisesta kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet edistää aloitteessa esitettyä joukkohaudan vainajien nimien esille saamista yhteistyössä puolustusvoimien, Santahamina-seuran ja mahdollisten muiden kumppaneiden kanssa osana muistovuoden toteutusta. Esimerkiksi kaupunginmuseo, kaupungin historiatoimikunta ja tietokeskus voisivat olla kaupungin puolelta mukana tällaisen yhteistyöhankkeen selvittämisessä. (Veronika Honkasalo)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomuspöytäkirjan johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Valtuutettu Honkasalon toivomusponsi toimitettiin kaupungin historiatoimikunnalle. Historiatoimikunta teetti asiassa hankesuunnitelman "Santahaminan vankileireillä kuolleiden muistaminen ja muut sisällissodan paikat Helsingissä". Suunnitelman mukainen hanke pohjaa visuaalisesti kiinnostavaan nettisivuun ja siihen integroitavaan karttasovellukseen. Mainittu nettisivu linkitetään muihin relevantteihin nettisivuihin kuten Helsingin kaupungin ja kaupunginmuseon nettisivuihin. Sivuille kootaan keskitetysti Santahaminaan haudattujen nimet. Hankkeessa on myös virtuaalimallinnusosio. Tämä osio hyödyntää 360-asteista valokuvaa, jolla tuotetaan uhrien muistoa kunnioittava virtuaalinen muistomerkki. Lisäksi kokonaisuus sisältää äänimaiseman. Koko hankkeen tavoitteena on herättää historian kokemukset eloon niin, että ne nivoutuvat helsinkiläisten arkeen.

Kansliapäällikkö on päätöksellään 3.10.2018 myöntänyt historiatoimikunnalle määrärahan hankkeen toteuttamiseksi hankesuunnitelman mukaisesti. Historiatoimikunnalta saadun tiedon perusteella hankkeen toteuttaminen on käynnistynyt ja hankesuunnitelman mukainen nettisivu ja virtuaalinen muistomerkki on tarkoitus julkaista 16.1.2019.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Pöytäkirjan ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

§ 728

Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite kouluruokailun reseptien julkaisemisesta

HEL 2018-006249 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus katsoi valtuutettu Terhi Koulumiehen aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Aloitteen tekijä

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Terhi Koulumies ja 13 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että Helsingin koulujen ja päiväkotien lounasaterioiden reseptit julkistettaisiin, jotta perheet voisivat kokkailla kouluruokaa yhdessä ja lapset voisivat totutella uusiin makuihin jo kotona. Reseptien julkaisu voisi aloitteen tekijöiden mukaan edistää kouluruuan houkuttelevuutta myös koulupäivän aikana.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua, tulee kaupunginhallituksen antaa vastaus kahdeksan kuukauden kuluessa.

Palvelukeskusliikelaitos ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala huolehtivat koulu- ja päiväkotiruokailusta yhteistyössä siten, että toimiala määrittää tilaajana ruokailun linjaukset, joiden mukaan Palvelukeskus tuottajana tuottaa palvelut.

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta on aloitteen johdosta antamassaan lausunnossa todennut, että kouluruokailussa noudatetaan yhteinäistä ruokalistaa peruskouluikäisille ja vuonna 2017 julkistettuja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan suosituksia ”Syödään ja opitaan yhdessä”. Suosituksissa todetaan mm., että ”tarkoituksenmukainen, riittävä syömistä tukeva aterioiden ajoitus, sujuva ruoan tarjoilu, viihtyisä ruokailutila, myönteinen ilmapiiri ja ruokarauha ovat miellyttävän ruokailukokemuksen oleellisia tekijöitä. Kiire ja pitkät jonot tai meluisa ympäristö estävät viihtymistä”.

Helsingissä yläkoululaisten osallistuminen ruokailuun on parantunut viime vuosina. THL:n vuonna 2017 tekemän kouluterveyskyselyn mukaan helsinkiläisistä 8.–9. luokkalaisista pojista lähes 70 % ja tytöistä lähes 60 % syövät päivittäin ainakin pääruoan.

Palvelukeskuksen kehittämä reseptipankki on mittava ja jatkuvasti uusiutuva, ja se huomioi asiakaskunnasta tulevat tarpeet ja toiveet. Palvelukeskus seuraa palvelun sujuvuutta ja asiakastyytyväisyyttä säännöllisin mittauksin. Oppilaiden kanssa pidetään makuraateja, jotta mielenkiintoa ruokailua kohtaan saataisiin lisättyä ja ruoasta ja toiminnasta saataisiin ajanmukaista palautetta. Lisäksi koulujen käytössä on sähköinen Feedbackly-palautekanava, joka on saanut runsaasti huomiota ja palautetta. Palaute on pääosin tyytyväistä. Kehityskohteet kirjataan toimipaikkatasolla.

Lasten ja nuorten osallisuus ruokapalvelujen kehittämisessä varmistaa omalta osaltaan ruokien hyväksyttävyyttä ja mieluisuutta (esim. pienten lasten ruokakasvatusmenetelmä Sapere, em. makuraadit sekä ravintolatoimikuntatoiminta). Ruokailijoiden ohjauksella vaikutetaan mm. ruokaan liittyviin asenteisiin, valintoihin ja säännölliseen ruokailurytmiin. Osallisuuden lisäämisellä myötävaikutetaan siihen, että lapset ja nuoret oppivat antamaan palautetta ja käymään rakentavaa keskustelua palveluiden kehittämiseksi.

Palvelukeskuksen reseptit vakioidaan suurtalouteen sopiviksi, ja kaikista resepteistä julkistetaan tuotesisällöt. Reseptien muuntaminen kotilouksiin sopiviksi vaatii omat tuotekehityspanostukset. Palvelukeskus on päätenyt ratkaisuun, jossa se julkaisee omassa viestinnässään säännöllisesti valittuja suosikki- ja uutuusreseptejä kokeiltavaksi myös omaan käyttöön.

12.11.2018

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta on lausunnossaan arvioinut, ettei kaikkien reseptien muuntaminen kotitalouksille sopiviksi edistä aloitteessa esitettyjä tavoitteita parhaalla mahdollisella tavalla, vaan resurssit on parempi edelleen kohdentaa ruokakasvatustyöhön. Palvelukeskuksen ja kasvatushenkilöstön pitkäjänteinen kehitystoiminta tukee jo nykyisellään aloitteessa esitettyjä toiveita tutustuttaa koululaiset uusiin makuihin ja huolehtia terveellisten ruokatottumusten omaksumisesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Aloitteen tekijä

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 05.11.2018 § 689

HEL 2018-006249 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

05.11.2018 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Terhi Koulumiehen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö

12.11.2018

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 23.08.2018 § 29

HEL 2018-006249 T 00 00 03

Lausunto

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta antoi lausunnon:

Palvelukeskusliikelaitos toimii yhteistyössä Helsingin kaupungin kasvat-
us- ja koulutus-toimialan kanssa siten että toimiala määrittää tilaajana
päiväkotij- ja kouluruokailun linjaukset, joiden mukaan Palvelukeskus
tuottajana tuottaa palvelut.

Kouluruokailussa noudatamme yhtenäistä ruokalistaa peruskouluikäisil-
le, ja se noudattaa vuonna 2017 julkistettuja Valtion ravitsemusneuvot-
telukunnan suosituksia ”Syödään ja opitaan yhdessä”,
jossa todetaan muun muassa, että ”tarkoituksenmukainen, riittävää
syömistä tukeva aterioiden ajoitus, sujuva ruoan tarjoilu, viihtyisä ruo-
kailutila, myönteinen ilmapiiri ja ruokarauha ovat miellyttävän ruokailu-
kokemuksen oleellisia tekijöitä. Kiire ja pitkät jonot tai meluisa ympäris-
tö estävät viihtymistä”.

Palvelumme sujuvuutta ja tyytyväisyyttä seuraamme säännöllisin asia-
kasmittauksin, ja pidämme koululaisten kanssa makuraateja lisätäk-
semme koululaisten mielenkiintoa ruokailuun ja saadaksemme ajanmu-
kaista palautetta ruoastamme ja toiminnastamme. Lisäksi kouluissa
kiertää sähköinen Feedbackly-palautekanava, joka on saanut runsaas-
ti huomiota ja paljon palautetta. Palaute on pääosin tyytyväistä. Kehi-
tyskohteet kirjaamme toimipaikkatasolla. Näin myötävaikutamme myös
siihen että nuoret oppivat antamaan palautetta ja käymään rakentavaa
vuorokeskustelua palveluiden kehittämiseksi.

Palvelukeskuksen kehittämä reseptipankki on mittava ja jatkuvasti uu-
siutuva huomioiden asiakaskunnasta tulevat tarpeet ja toiveet. Helsin-
gissä yläkoululaisten osallisuus ruokailuun onkin parantunut viime vuo-
sina, ja THL:n vuonna 2017 tekemän kouluterveyskyselyn mukaan hel-
sinkiläisistä 8-9. luokkalaisista pojista lähes 70, ja tytöistä lähes 60 pro-
senttia syövät päivittäin ainakin pääruoan.

Valtuustoaloite ehdottaa että kaupungin kouluruokareseptit julkistettai-

12.11.2018

siin, ja siten parannettaisiin nuorten ennakkoluuloa kouluruokaa kohtaan.

Palvelukeskuksen reseptit vakioidaan suurtalouteen sopiviksi, ja kaikista resepteistä julkistetaan tuotesisällöt. Reseptin muuntaminen kotitalouksiin sopiviksi vaatii omat tuotekehityspanostukset, ja siksi Palvelukeskus on päätenyt ratkaisuun, jossa se julkaisee omassa viestinnässään säännöllisesti valittuja suosikki- ja uutuuksreseptejä kokeiltavaksi myös omaan käyttöön.

Koska uudet suositukset ja Palvelukeskuksen pitkäjänteinen kehitystoiminta yhteistyössä kasvatushenkilöstön kanssa tukevat jo valtuustoaoloitteen toiveita tutustuttaa koululaiset uusiin makuihin ja huolehtia terveellisten ruokatottumusten omaksumista, toteaa se, ettei reseptien julkaiseminen edistä tavoitteita, vaan resurssit kohdennetaan edelleen tukemaan ruokakasvatustyötä yhteistyössä opetushenkilöstön ja muiden sidosryhmien kuten vanhempainyhdistysten ja oppilaskuntien kanssa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Raimo Niippa, hallintopäällikkö, puhelin: 310 27609
raimo.niippa(a)hel.fi
Anne Koskinen, yksikönjohtaja, puhelin: 310 36983
anne.koskinen(a)hel.fi

§ 729

Kaupunginvaltuuston 7.11.2018 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 7.11.2018 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

1-3, 11-23 Ei toimenpidettä.

4 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi tarkastuslautakunnalle ja Taloushallintopalveluliikelaitokselle.

5 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle.

6 Kaupunginhallitus kehottaa sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtajaa allekirjoittamaan liikkeenluovutus-sopimuksen ja tekemään sopimukseen allekirjoittamista varten tarvittavat tekniset ja vähäiset muutokset sekä oikeuttaa sosiaali- ja terveystoimialan huolehtimaan luovutettavia palveluja koskevasta yhteistoiminnasta käytännön järjestelyineen.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle sekä siirtyvälle henkilöstölle.

Toivomusponsi kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

7 Kaupunginhallitus kehottaa sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtajaa allekirjoittamaan liikkeenluovutus-sopimuksen ja tekemään sopimukseen allekirjoittamisen yhteydessä tarvittavat tekniset ja vähäiset muutokset sekä oikeuttaa sosiaali- ja terveystoimialan huolehtimaan luovutettavia palveluja koskevasta yhteistoiminnasta käytännön järjestelyineen.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle.

- 8 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helen Sähköverkko Oy:lle ja Helen Oy:lle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, pelastuslautakunnalle, asemakaavoitukselle ja kaupunginmukselle.

- 9 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helen Sähköverkko Oy:lle ja Helen Oy:lle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle.

- 10 Toivomusponsi kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

- 24-27 Aloitteet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 730

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 45

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta

- suomenkielinen jaosto 6.11.2018

- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölautakunta

- ympäristö- ja lupajaosto 6.11.2018

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 9.11.2018

pelastuslautakunta

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

- kulttuurijaosto

- liikuntajaosto

- nuorisajaosto

sosiaali- ja terveyslautakunta

- sosiaali- ja terveysjaosto 6.11.2018

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

- rakentamispalveluliikelaitos 8.11.2018

- liikenneliikelaitos 8.11.2018

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

apulaispormestarit

12.11.2018

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.11.2018

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729 ja 730 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 720, 721 ja 722 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

12.11.2018

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

12.11.2018

Kaupunginhallitus

Otso Kivekäs
puheenjohtaja

Jenni Björksten
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Anni Sinnemäki
Poissa 702 §

Marcus Rantala

Tomi Sevander

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 20.11.2018.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566